

NUMISMATICKÝ ČASOPIS ČESKOSLOVENSKÝ.

(REVUE NUMISMATIQUE TCHÉCOSLOVAQUE.)

VYDÁVÁ NUMISMATICKÁ SPOLEČNOST ČESKOSLOVENSKÁ V PRAZE
S PODPOROU MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ A NÁRODNÍ OSVĚTY
A ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ V PRAZE.

REDAKTOR:

Docent Dr. GUSTAV SKALSKÝ.

REDAKČNÍ RADA:

Prof. Dr. JOSEF DOBIÁŠ, Dr. VIKTOR KATZ, Dr. ANTONÍN MASTNÝ,
Dr. EM. NOHEJLOVÁ a prof. Dr. JOSEF SCHRÁNIL.

ROČNÍK XIII. a XIV. (1937—1938).

S 25 TABULKAMI.

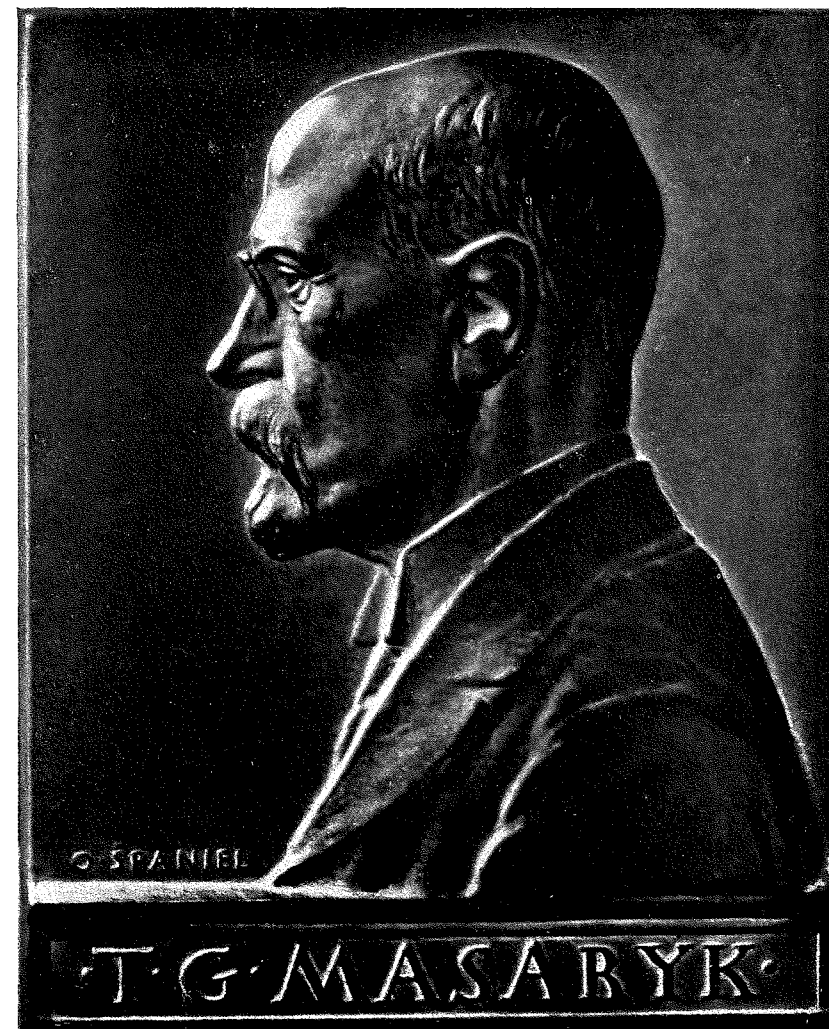
V PRAZE.

NÁKLADEM NUMISMATICKÉ SPOLEČNOSTI ČESKOSLOVENSKÉ V PRAZE.

1938.

OBSAH:

ČLÁNKY:	Strana
<i>Bedřich Přibil</i> , Soupis československých svatostek, katolických medailí a jetonů. Díl II. Čechy — Praha	5—96
<i>Josef Dobrý</i> , Soupis nouzových peněz, vydaných na území Československé republiky v l. 1914—1923	97—142
LITERATURA	143—145
MUSEA — SBÍRKY — VÝSTAVY — ZPRÁVY SPOLKOVÉ A OSOBNÍ	146—148
VĚSTNÍK NUMISMATICKÉ SPOLEČNOSTI ČESKOSLOVENSKÉ	149—159
RÉSUMÉ	160—162

PRESIDENT OSVOBODITEL

† 14. září 1937.

BEDŘICH PŘIBIL:

SOUPIS ČESKOSLOVENSKÝCH SVATOSTEK, KATOLICKÝCH MEDAILÍ A JETONŮ.

DÍL II. ČECHY-PRAHA.

(T a b. I.—XVI.)

Druhý díl soupisu obsahuje kusy náležející do Prahy jednak svým původem a určením, jednak v Praze užívané, třeba i cizího původu, které však mají k Praze důležitý poměr, jako na příklad neurčené medaile svatojánské. Dále popisují zde různé neurčené medaile hlavně s českými texty. Pořad číslování navazuje na díl první. Revokace (číselné) v tomto díle se vztahují k obrazům neb legendám uvedeným buď v I. neb v II. díle popsanych medailí. Zkratky, použité i v I. díle, jsou tyto: L: = líc, R: = rub, n. = nimbus, pl. = pravá líc, ll. = levá líc, pll. = en face; použití téhož razidla označuji =; slovo »jako« (viz na př. č. 100) znamená změnu kresby; b. o. = bez opisu, b. ú. = bez úška. Ježto téměř všechny medaile — mimo instalační a intronizační — byly opatřeny úšky, poznamenávám pouze u těch, které úško neměly, že jsou bez úška = b. ú. Číslo, označená hvězdičkou, jsou vyobrazena.

Stejně jako medaile, sepsané v I. díle, budou i medaile tohoto oddílu jistě doplněny kusy mně neznámými nebo chybějícími ve sbírkách, jež jsem prozkoumal, nebo i takovými, které kritické zkoumání určí a přidělí jednou do Prahy; jsou to zejména kusy, které se objeví v příštích nálezech (hrobových). Rovněž zde chybějí medaile, jež měly býti dle příslibu, učiněného v I. díle, sem zařaděny, avšak z důvodů technických a hlavně úsporných byly ze soupisu vypuštěny (medaile českých světců v místech mimo Československou republiku, rozměrné medaile křestní a j., z nichž jsem uvedl ukázky).

Barokní Praha proslula ve století po třicetileté válce dvěma znamenitostmi: milostnou soškou pražského Ježíška a kanonisací sv. Jana Nepomuckého. Obě měly odraz na medailích, jež sice byly téměř všechny cizího původu, ale staly se hmatatelnou a zcela mimořádnou propagací Prahy v celém katolickém světě. Vedle této propagace světového rázu měly nemalou důležitost pro českou metropoli pouti ke hrobům svatých zemských ochránců a do pražských svatyní s milostnými obrazy a sochami. Vše to znamenalo kulturní i hospodářský přínos velkého významu.

Medaile, vyskytnuvší se ve hrobech a v jiných pražských nálezech, nebyly dosud sepsány. Jsou to škapulíře, růžence, křížky a medaile, s nimiž byli věřící ukládáni do hrobu. Jen nepatrná část takových nálezů dostala se do povolaných rukou a byla řádně uložena, na př. v pražském městském museu. Ze zachovaných těchto trosek lze se poučit, že obchod s devocionáliemi, zvláště s medailemi byl veliký. Zde zasahovala cizina prostřednictvím

poutních míst. Při prohlídce 16 medailí nalezených loňského roku v kryptě u sv. Havla v Praze, uložených v městském museu pražském, překvapilo mne, že jsem ani jedinou z nich nemohl s jistotou přidělit do Prahy.

Pokud se týče uspořádání a obsahu tohoto soupisu, pokládám za nutné uvést některé připomínky. Historické a kulturní poznámky napsal jsem velmi zhuštěně a jsou pouze rázu orientačního; použil jsem k nim hlavně spolehlivé práce faráře F. Ekerta: *Posvátná místa král. hlav. města Prahy*. Jen tam, kde jsem chtěl upozornit na významné a málo povšimnuté podrobnosti, poznamenal jsem je za popisem dotyčné medaile. Vysvětlení a popis znaků nalezne čtenář v známém díle Miltner-Neumannové, »Beschreibung der bisher bekannten böhmischen Privatmünzen und Medaillen«.

Vždy jsem se snažil zodpovědět si otázku historických okolností. Zde však dočkal jsem se na mnohých místech zklámání. Osoby, jež jsem žádal o informaci, často nevěděly, že byla vydána medaile na posvěcení nebo založení jejich chrámů neb ústavů, ale byly příjemně překvapeny, když jsem jim ukazoval originál nebo fotografii. Je těžko shánět soudobé zprávy o náboženské medaili, neboť jsou roztroušeny v různých dílech v podobě kusých poznámek. Založil jsem si sbírku tisků náboženských bratrstev, ale i tam jsem zřídka našel zmínku o příslušné medaili, nebo nejasný popis. Data o medailích mariánských družin posledních desítek let zjišťoval jsem přímo u ředitelství družin a s povděkem musím vzpomenouti † P. Frant. Žáka T. J., který uveřejnil výzvu v časopise »Ve službách královny«. Výzva měla v zápatí mnoho zpráv i z venkovských družin a obohatila moji sbírku. Mnoho důležitých zpráv čerpal jsem ze »Sborníku mariánských družin«. Vytrvalá snaha seznámit se s archivy a knihovnami různých duchovních ústavů měla výsledek jen neúplný, závislý na ochotě a hlavně porozumění jejich správců. Malou náhradou byly staré ročníky pražských novin, které přinášejí zajímavé zprávy o medailích XIX. století.

S velikým potěšením mohu vzpomenouti ochoty a porozumění úředníků Národního musea, hlavně v oddělení numismatickém: pana docenta Dra Gustava Skalského a paní Dr. Emanuely Nohejlové, dále v oddělení historickém pana docenta Dra Karla Gutha, v městském archivu pana profesora Dra Václava Vojtíška a v pražském městském museu pana Dra Antonína Novotného. Za jejich laskavé přispění a pomoc vzdávám jim zde upřímný dík.

Vděčně vzpomínám zvěčnělého biskupa pana Dra Antonína Podlahy, s nímž jsem se seznámil při pořádání výstavy svatováclavských medailí v r. 1929. Pozval mne k prohlídce svých sbírek a daroval mi zajímavé náboženské medaile s přáním všeho zdaru při soupisu českých svatostek. Na vybidnutí zemřelého kanovníka E. Šitlera studoval jsem také ve vyšehradském archivu. Pan kanovník opatřil mi výpisy z archivu, dal na několik měsíců k dispozici svoji rozsáhlou knihovnu i kartotéku a uděloval mi také rady zkušeného odborníka. Ve strahovském archivu dovolil pátrati archivář pan docent Dr. Romuald Perlík. Strahovský knihovník pan převor Vít Hůl-

ka zapůjčil laskavě numismatické rukopisy a literaturu. Strahovské listiny, rukopisy, hlavně numismatická korespondence a literatura byly mi důležitou pomůckou a bude jí použito v plném rozsahu i v budoucnosti. Pořídil jsem opisy důležitějších zpráv, které uložím v numismatickém oddělení Národního musea. Citace děje se jen jménem korespondujícího a číslem značícím moje číslování.

Vřele děkuji všem svrchu uvedeným i správcům veřejných sbírek a sběratelům, vzpomenutým v I. díle. Za vydatnou pomoc při dokončování této práce jsem zvláště díky zavázán panu Emanuelu Haunerovi; panu Karlu Chaurovi děkuji za propůjčení štočků a panu Dru Viktorovi Katzovi za cenné pokyny.

PRAHA I.

Bývalý farní a klášterní kostel Servitů v Michalské ulici.

O kostele sv. Michala jsou první zmínky r. 1311. Po bitvě bělohorské svěřil arcibiskup Harrach správu fary a kostela karmelitánu Zikmundu Kdovskému. R. 1627 uvedl sem císař Ferdinand II. řád Servitů; ti počali r. 1669 stavět nový kostel i klášter, který byl r. 1786 zrušen. Jako ve všech servitských klášterech bylo i zde zřízeno arcibratrstvo Bolestné P. M. s černým škapulířem, které konalo svoje pobožnosti při vlastním oltáři. Byl tu také oltář sv. Filipa Benitia.

* 374. L: Sedící P. M. drží levicí na kolenou korunovaného mrtvého Ježíše, jemuž klade pravici na prsa; za její hlavou, ozářenou paprsky, zřasený plášť a koruna na způsob erbovního prostěradla. Opis S. M. — MIRACUL O. P. N. Obvodová čára a okraj zvýšený.

R: Světec v řádovém rouchu s obnaženou pravou zázračně zhojenou nohou, kléčí před Ukřižovaným, jenž mu žehná pravíci od kříže odpoutanou. Opis: S. PE REGRI — N — VS. ORD. SERV. B. M. V. Obvodová čára a okraj zvýšený. 29 × 32, bronz — Nár. mus. — Obraz Piety se shoduje s pražským mědirytem z mé sbírky, jenž má pod obr. nápis: Vera Effigies S. Smae Matris Dolorosae ad S. Michaellem; Vetero Pragae Ord. Serv. B. M. V. A. 1734, kterážto časové označení, jakož i starobylost svatostky datují dobu jejího vzniku a určují místo zařazení.

375. L: jako 374. Opis S. M. — O. P. N.

R: jako 374. Opis S. PEREGRIN — VS. ORD. SERV. B. M. V. 21 × 25, bronz — Přibíl.

* 376. L: Sedící sedmibolestná M. B. ukazuje levicí na 7 mečů ve své hrudi, pravíci vztahuje k svým ctitelům. Opis MAT. DOLO: SERUORVM. SVORVM. REGI.

R: podobný jako 374. Opis jako u 374, ale S. PEREGIN — VS. 23 × 26, bronz — Nár. mus. (podle Kil. 4285—7). Upozorňuji však na současné uctívání sv. Peregrina ve Vídni (pečivo sv. Peregrina), kam by také mohla být tato svatostka zařaděna. Řád servitů slaví 30. IV. památku sv. Peregrina, kanonizovaného r. 1726 Benediktem XIII. Taková med. byla nalezena v hrobce u sv. Havla v Praze I. při růženci (Měst. mus., církevní oddělení).

* 377. L: P. M. sedmibolestná.

R: Poprsí sv. Filipa Benitia v mnišském rouchu s ovál. n. S. PHIL — IPPVS — BENI.

24 × 34, stopy úška, bronz — Přibil.

378. L: Poprsí sv. Filipa B., před ním na části oltáře tiara a výše v obláčku Ukřižovaný. S. PHI — LIPP. EREMIT.

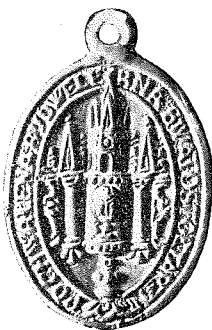
R: P. M. zjevuje se 7 zakladatelům servitů, kteří klečí kolem. SEP. BE. FV. — ND. O. S. M. V

26 × 26, bronz — Přibil.

Sv. Filip Benitius platí za zakladatele řádu servitů a jest znám jako patron proti epilepsii a čarodějství; v mnohých klášteřích byl rozdělován chléb sv. Benitia a prodávány tištěné návody k jeho použití.

Kostel sv. Salvatora s bývalým klášteřem Paulánů na Staroměstském náměstí.

Vznik tohoto chrámu spadá do počátku vzpoury českých stavů proti Habsburkům, jejímž ovocem byl Rudolfův majestát o svobodě náboženské z r. 1609. Na jeho základě němečtí luteráné počali budovati chrám (27. VII. 1611), jenž byl dostavěn r. 1614. Na paměť položení základního kamene vydány stříbrné pamětní mince, jež zde uvádíme jako historickou památku. Po bitvě na Bílé Hoře (1625) byli sem uvedeni Pauláni čili Nejmenší bratři sv. Františka z Paoly. Při chrámu byla bratrstva: sv. Michala a Nejsv. Trojice. Kvetla zde úcta k sv. Františku z Paoly, jehož socha dostala se po zrušení chrámu a klášteře (r. 1784) do kostela v Týně (jest v zasklené skříni v evang. lodi). Klademe sem proto vzácnou českou medailku č. 379. V kostele byly po r. 1785 stroje a dílny pražské mincovny, jejíž administrativní budova byla ve zrušeném klášteře (Staroměst. nám. č. p. 970). Od r. 1865 jest kostel majetkem české evangel. církve.

* 379. L: Sv. František de Paula pl. stojí v řeholním rouše, s růžencem kol pasu; pravici klade na prsa, v levici drží poutnickou hůl; paprsk. n. Opis: S. FRANCISCE. DE. PAVLA. ORA. PRO. NOBIS

R: Monstrance o 3 věžičkách, z nichž na prostřední jest medailon s Ukřižovaným a dvěma postavami vedle kříže. Opis: POCHWALENA BUD WELEBNA SWA-TOST OLTARZNI

28 1/2 × 36, stříž., litá, ciselovaná — Chaura. Viz »Numismatické zprávy«, ročn. 2., čís. 7.

Farní kostel sv. Františka z Assisi a konvent Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou u Karlova mostu.

Zakladatelka a první abatyše českých klarisek bl. Anežka Přemyslovna byla zakladatelkou (r. 1233) špitálu chudých a nemocných na Starém Městě Pražském, jakož i bratrstva špitálníků. Z této fundace vznikl řád Křižovníků s červenou hvězdou, který obdržel řádové znamení od Inocence IV. roku 1250. Řídili jej velicí mistři, jimž se dostalo práva pontifikálií teprve na počátku 18. stol. Od doby pražského arcibiskupa Ant. Brusa (1561) až do smrti arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna (1694) byli všichni pražští arcibiskupové (vyjma Matouše Sobka z Bilenbergu) postulovanými velmistry českých Křižovníků, užívající pro chudobu arcibiskupství jejich důchodů. To se také projevovalo v jejich znacích užíváním řádového odznaku. Původně špitální kostel sv. Ducha byl za převora, pozdějšího velmistra Jiřího Ignáce Pospíchalů nahrazen nádhernou stavbou chrámu sv. Františka Assiského, dílem to franc. architekta Matheyho. Stavba, počatá r. 1679, dokončena a vysvěcena arcibiskupem J. B. z Valdštejna r. 1688. Velmistrovská budova přestavena v letech 1840—1866, kdy byl velmistrem Jak. Beer, původce i objednatel pamětní medaile Sejdánovy k 500. výročí založení Karlovy university v Praze. Klášter přestavěn r. 1912.

380. L: = L: 179 (poprsí arcibisk. J. B. Valdštejna).

R: Chrám sv. Františka z Assisi s kopulí, s předu, pod ním v kartuši znak křižovníků a zn. O. F. INVOCABUNT ME — ET EGO EXAUDIAM. Na hraně: ECCLESIA CRVCIGE: CVM RVBEA STELLA CONSEC: Aº 1688 *

33, zlato, stříž. — Nár. mus. Ryl K. Offinger na paměť vysvěcení chrámu arcibiskupem J. B. z Valdštejna r. 1688.

* 381. L: Poprsí jako předch. IOANNES FRIDERICUS ARCHIEPRAGENSIS.

R: jako předch., schází však znak řádu. CONSECRATA. — ANNO 1688 Na hraně: ECCLESIA CRVCIGE: CVM RVBEA STELLA PRAGÆ. + *

25, zlato — kat. Rosenberg, nemá písmo na hraně, 25 1/2, stříž. — Přibil.

* 382. L: Pohled na nově vystavěný klášter křižovníků a kopuli chrámu sv. Františka a starou prelaturu. B. o. Dole: ŠMAKAL

R: Mezi dvěma květinovými volutami znak křižovníků; pod ním 1912.

33, stříž., alum. — Přibil; fa. V. K. Šmakal. Med. na dostavění a vysvěcení klášteře.

Bývalá klementinská kolej s chrámy a kaplemi u Karlova mostu.

Původně zde byli Dominikáni (od r. 1232) při kostele sv. Klementa. Po zkáze jejich sídla a kostela v r. 1420 bylo tu pusto i po jejich návratu v roce 1496. Teprve příchodem Jesuitů r. 1556 rozkvetla zde činnost náboženská a vědecká. Jesuité vybudovali kolej a chrám sv. Salvatora (1578). Kostelík sv. Klementa přestavěli v nynější (r. 1711–15) a zbudovali r. 1724 Zrcadlovou kapli. Tovaryšstvo Ježíšovo mělo v této koleji své hlavní sídlo, s přestávkou let 1618–20, až do zrušení řádu r. 1773. Při svých klementinských školách zřídili první Mariánskou družinu latinskou či větší pro studenty a šlechtice (1575), k níž se později přidružila menší či česká pro měšťany. Italská kongregace Mariánská, vedená Jesuity, vznikla o něco dříve a vystavěla si družinskou kapli (1590–1600) mezi kostely sv. Salvatora a sv. Klimenta. V r. 1777 byl sem přeložen kněžský seminář arcibiskupský, jenž zde trval až do nedávna. Bohoslovci se tu sdružili r. 1910 v Mariánskou družinu, kterou řídili Jesuité od sv. Ignáce.

* 383. L: Znamení Tovaryšstva Ježíšova v plamenné záři. + CONFRATERNITAS DOCTRINAE CHRISTIANAE

R: Korunovaný Mariánský monogram v plamenné záři; pod ním christogram. + SANCTE FRANCISCE XAVERI O : P : N : 1749

22 × 25½, bronz, tenká — Přibík (Kil. 4206). Přibík zařadovol tuto med., dle poznámky E. Mikše, ke kostelu sv. Klementa při bývalé koleji jesuitské.

* 384. L: Poprsí Spasitelovo pl. v dvojité svatozáři. Nahoře: SALVATOR MUNDI.

R: Znamení Tovaryšstva Ježíšova v plamenné záři. Opis: PROVINCIALIS SOCIETATIS IESV PER BOEMIAM +

40, mosaz, litá — Chaura (Kil. 4314). Pokládám tuto med. za fantastický výrobek XIX. st., kdy byly vyráběny zajímavé medaile z různých líců a rubů, nebo vymyšlena historická falsa. Líc s obměnou svatozáře napodobí Guillemardovu medaili, rub zdá se býti odlitkem pečetidla.

385. L: V perlovci Mariánský monogram, pod ním dvě planoucí srdce P. Ježíše a P. Marie; kolem 12 hvězd. SLADKÁ SRDCE BUĎTE MOU SPÁSOU * 1910 *

R: Sv. Jan N. klečí před P. M. = 416. MARIÁNSKÁ DRUŽINA ČESKÝCH BOHOSLOVCŮ V PRAZE

30 × 35, stří., alum. — Přibíl. Mar. druž. čes. bohoslovců v Praze pod tit. Nep. Poč. P. M. a sv. Jana N. založena byla r. 1910 současně s německou v oratoři Bož. Srdce Páně v býv. arcibisk. semináři Klementinském.

386. L: Obraz P. M. vlašské kongregace. Opis S : M : V . S : LAB . CON

R: Sv. Jan Nep.

Kil. 4205. Vlašská družina Nanebevzetí P. M. při kapli téhož jména.

Farní kostel sv. Jiljí u kláštera Dominikánů v Husově třídě.

Při kostele sv. Jiljí činí se již v r. 1238 zmínka o kolegiální kapitule. Stavba většího chrámu trvala od r. 1293 do 1371. Od r. 1420 do 1621 přisluhovali zde kněží pod obojí a luterští. Dominikáni z kláštera bl. Anežky na

Františku se přistěhovali k sv. Jiljí r. 1625, dostavše jej darem od císaře. Již v r. 1628 založili tu bratrstvo sv. růžence, které bylo obnoveno r. 1879. Od r. 1798 je zde Měšťanské bratrstvo pod ochranou P. M. svatohorské a třetí řád sv. Dominika, který při kostele má svoji kapli.

* 387. L: Sv. Tomáš zahání svůdnou ženu; shora snáší se anděl a podává mu opasek; vpravo: S. THOM. D — . A Zvýšený okraj.

R: Kříž, jehož ramena jsou ke koncům rozšířena. Opis CRVX — SAN. — THO. — AQVI. Ve středu ramen CRV | X; na hořejším rameni: CRVX | DNI | MEC | VM, v dol. ram.: EST | QVAM | SEMP | ADORO | v levém ram.: MIHI | CER TA | SALVS v pravém ram.: MIH | I | REFV | GIVM | Zvýšený okraj.

38½ × 35, bronz — Přibíl. Na jiném kuse jest nad křížem skupina obláčků a dole ROMA. Tuto pěknou římskou med., provedením blízkou dílně Hameraniů, zařaduji sem pro její všeobecný význam (kříž sv. Tomáše a jeho leoninské verše) a časté nálezy v našich dominikánských klášteřích. Se vzýváním sv. Kříže, jehož původcem byl sv. Tomáš Aq., setkáváme se v XVIII. stol. dosti často na tištěných obrazech kříže s doložkou, že je prostředkem na ochranu, který proti všelikým bouřkám užitečný jest (moje sbírka).

* 388. L: P. M., sedící na oblacích, podává spolu s Ježíškem, jenž stojí v jejím klíně, klečícímu sv. Dominikovi růženec; nad hlavou světce září hvězda, u jeho nohou leží říšské jablko a pes s pochodní. Opis: SV. DOMINIK; úsek prázdný.

R: Na oblacích stojí P. M. korunovaná hvězdným n.; na levici drží Ježíška; oba mají růžence. Opis: KRALOVNO SV. RŮŽENCE, ORODŮY ZA NÁS!

30 × 39, alum. — Přibík. Med. bratrstva sv. Růžence znovu založeného 8./12. r. 1879 u sv. Jiljí v Praze.

388a. L: = 388.

R: Srdce Páně in media figura. S. COR JESU, MISERERE NOBIS! 30 × 39, alum. — Přibíl.

389. L: Jako č. 388, ale opis SV. OTEC DOMINIK

R: Korunovaná M. B. stojící na zeměkouli chová Ježíška a u jejích nohou andílek; oba mají v rukou růžence. Opis: KRALOVNO NEJSVETEJSIHO RŮŽENCE ORODUJ ZA NÁS roseta.

19½ × 25½, bronz — Přibíl. Růžencový přívěsek.

* 390. L: V mandorle, vroubené ozdobnou čtyřsečí, stojí sv. Dominik a drží v pravici lilii, v levici otevřenou knihu. Na profilu mandorly opis: ZÁKON PRAVDY BYL — V ŮSTECH JEHO. Perlovec a zvýšený okraj.

R: V korunovaném štítu, položeném na liliovém kříži a ověšeném růžencem, dominikánský znak. Opis mezi dvěma perlovci: + TŘETÍ — ŘÁD SV. — DOMINIK — V PRAZE Mezi růžencem a štítem: PÁTEK — PRAHA

27, stří., lakov. bronz. — Přibíl; K. Pátek v Praze. Třetí řád kajících bratří a sester sv. Dominika v Praze byl založen 15./3. 1885 P. Angelem Lubojackým při chrámu sv. Jiljí a zřídil si tu kapli. Od r. 1897 nosí členové tuto stří. medailku.

* 391. L: Sv. Dominik pl. po kolena, nad čelem hvězda; kruhový n.; v rukou rozevřená kniha a lilie. V opisovém pásu: SV. OTEC DOMINIK a lineární ozdoba.

R: Na zemi leží umírající světec mezi dvěma klečícími spolubratry; v oblaku, z něhož vychází záře, zjevuje se mu P. M. s Ježíškem. Opis: SV. DOMINIK PŘED SMRTÍ ODKAZUJE MATKU BOŽÍ DÍTKÁM SVÝM. Dole hvězdička.

28 × 35, stří., postřb. i pozlac. bronz. — Nár. mus. a Přibíl; K. Abrahám.

392. L: Neposkvrněné Početí; varianta č. 100; opis: NEPOSKVRŇENÁ PANNO, — CHRAŇ DÍT KY SVĚ. *.
 R: Sv. Ludmila učí sv. Václava = 29. Nahoře v oblouku: SV. LUDMILO, SV. VÁCLAVE, NEDEJTEŽ ZAHYNOUTI | NÁM NI BUDOUCÍM
 29 × 38, stří. (značka A:K), bronz — Přibíl; fa. A. Kettner. Nosila se na bílé, červeně pruhované stužce.

Farní kostel sv. Jakuba a klášter Minoritů v Jakubské ul.

Členové přísného odvětví řádu sv. Františka z Assisi, zvaní Minorité (též observanti, mendikanti), přišli do Prahy r. 1226. Václav I. jim 1232 postavil za Týnem kostel sv. Jakuba a klášter. V rozsáhlém refektáři konaly se několikrát korunovační hody, sněmy a slavnosti. Po r. 1420 uchvátili staroměstští konšelé klášter, zařídili tu zbrojnici a z pobraných kalichů a monstrancí razili v klášteře peníze na výplatu žoldnéřů. R. 1622 založil zde Ferdinand II. kolej sv. Bonaventury. Vlachové tu nabyli převahy, ale r. 1655 byli vypuzeni. Po požáru r. 1689 byl klášter s kostelem barokně přestavován. Na hlavním oltáři jest pod Reinerovým obrazem »Umučení a oslavení sv. Jakuba« vystavena milostná soška M. B. s mrtvým tělem Kristovým na klíně, která se připomíná už r. 1400; je řezaná ze dřeva a stávala blíže kazatelny na oltáři pobitým stříbrem. Později získala zázračným působením proslulosti i v cizině. Sem konaly se četné poutě a klášter dostával bohaté dary. Je tu na oltáři zázračný obraz sv. Antonína Pad. Poslední výzdoba chrámu jest z let 1736—1738. Byla zde čtyři bratrstva: Pět ran Kristových a sv. Františka Seraf., sv. Antonína Pad., sv. Cecilie, Pána Ježíše, Panny Marie a svatě Anny v kapli sv. Anny, posvěcené r. 1323.

- * 393. L: Milostná soška svatojakubská; kolem korunovaných hlav paprskový n. MR : DO — LOROSA — AD . S . IACOBVM V úseku PRAGÆ. Okrajová čára.
 R: Sv. Antonín Pad. po kolena s paprskovým n. S ^ ANTONIVS ^ D ^ PADVA ^ — CONF (vlčice). Obraz sahá dole až k okraji.
 32 × 37, bronz — Nár. mus. (z dílny Hameraniů).
 394. L: i R: jako předch., ale 27 × 31, bronz — Přibíl.
 * 395. L: jako předch. (var.). MR : — DOLOROSA : AD . S . IACOBVM V úseku: PRA GAE Okrajová čára, perličky, hvězdičky.
 R: Sv. Antonín P. po kolena. S * ANTONIVS DE * PADVA * CONFES * V úseku: ROMÆ
 20 × 33, bronz — Chaura.
 396. L: jako předešlý (var.). MR — DOLOROSA AD . S . IACOBVM Dole PRAGÆ
 R: Sv. Jan Nep. S . IOAN . NEPOMVC . MARTYR
 Bronz — Kil. 4278.
 * 397. L: Mil. soška svatojakubská. MR : — DOLOROSA — AD . S . IACOBVM V úseku: PRAGÆ Okraj vyhloubený.

- R: Stojící světec pl. v pluviálu drží v pravici sekeru a pedum, v levici model kostela. * S . WOLFGANGE . ORA — PRO . NOBIS .
 33 × 28, mosaz, 3 bakulky — Chaura.
 Sv. Wolfgang, biskup řezenský, kdysi naznačil hozením sekery místo, kde má býti zbudován kostel. Je znám jako patron námožníků a tesařů, dále proti dně a vůbec bolestem a bouři. Viz Pachinger: Wallfahrts u. Weihemünzen d. Erzherz. Österreichs, a Müller: Med. u. Münzen im Dienste der Religion.
 * 398. L: Jako předch., ale za soškou rozestřen závoj, splývající s koruny M. B.; její koruna (otevřená) je obklopena paprsky. IESV . ET — MARIA .
 R: Sv. Antonín Pad. II. po pás; před ním stojí Ježíšek, jež objímá pravici. S : ANTONIVS . DE . PAD
 29 × 35, bronz — Přibíl. Majitel přidělil tuto a následující med. bratrstvu P. Ježíše, P. Marie a sv. Anny.
 * 399. L: »Pieta« a opis jako u předch. Mezi nitkovým orámováním perlovec.
 R: Klečící sv. Antonín drží Ježíška, sedícího na ozdobném stole.
 36½ × 40, bronz, osmihran, tenký plech — Chaura.
 * 400. L: jako předch. (var.), kruhový n., uzavřená koruna; pod obrazem štít sv. Benedikta. IESV * MARIA — VOBIS DO COR MEVM Mezi hladkou čarou a liliovým věncem Zachariášovo zažehnávání.
 R: Klečící sv. Antonín Pad. s Ježíškem, který má na ruce ptáčka. Opis: S : ANTONIVS DE PAD : V úseku B . (enedictio) S . (ancti) A . (ntonii) P . (ad.) Opis ve dvou řádcích mezi liliovým věncem a hladkou čarou: + . ECCE . CRVCEM DO MINI FUGITE PARTES ADVERSÆ VICIT LEO DE | TRIBU IUDA RADIX DAVID ALLELUIA ALLELUIA .
 34½ × 43, mosaz, tenká — Přibíl a Chaura; P. Seel.
 Stejně medailky byly nalezeny několikrát v Praze, na př. proti býv. chudobinci sv. Bartoloměje vedle fary v Praze II. Přidělují se dle Pachingra VI. do Weissensteinu (Tyrol), což popírá Roll (Die Medaillenstempelsammlung . . . in Salzburg). A. von Obst (Mitteil. d. öster. Gesellsch. f. Münz. u. Med.) roč. I., str. 22 a 34) přiděluje tento morový amulet do Prahy, jako Kilian 4279. Günzburger vyobrazuje rub naší med. se sv. Antonínem, ale na lici je milostný obraz z Walldürnu.

Bývalý klášter Klarisek a Františkánů bl. Anežky Přemyslovny s kostely a kaplemi na Františku.

Anežka, dcera Přemysla Otakara I. a Konstancie, založivši špitál svatého Františka a bratrstvo ošetřovatelů (pozdější křižovníky), dala se do budování chrámů a klášterů určených duchovním synům sv. Františka Assiského a dcerám sv. Kláry. R. 1234 byly sem uvedeny první panny z Itálie, k nimž se přidružily sama Anežka a jiné české panny. Klášter a kostely byly od r. 1420 opuštěny; v XVI. stol. byli tu nejprve Minorité od sv. Jakuba a později Dominikáni od sv. Klementa. V r. 1627 obnoven klášter pro Klarisky z Panenské Týnice, jež zde pobývaly do zrušení (1782). Slavný klášter pak byl obydlen chudinou. V r. 1876 konaly se po Čechách slavnosti blahořečení Anežky České (vyhlášena 5. XII. 1874 v Římě). Tehdy dala Křesťanská aka-

demie raziti v Paříži medailky, jež zde uvádíme. Poslední medaile Peukerova vydána k 650. výročí smrti bl. Anežky (1932). Klademe ji sem, poněvadž jest tu její hrob, dnes již nezvěstný. Dlužno připomenouti, že zde bylo roku 1709 zřízeno první bratrstvo Nejsv. Srdce Pána Ježíše v Praze.

* 401. L: Stojící bl. Anežka v rouše Klarisek, bez nimbu, poněkud obrácená do prava; na hlavě má korunu, po pravém boku u nohou beránka, vlevo štít s čes. znakem. V sepjatých rukách růženec. Dole v poli křížek (trojlístek). Opis ve volném poli: BL. ANEŽKA — ČESKÁ. Profilovaný okraj.

R: Kristovo poprsí pl. s ovál. nimbem; levice drží na prsou planoucí srdce, v němž je zatknut kříž a které je objato trnovou korunou; pravice na ně ukazuje, jako č. 69. Pod obrazem křížek. Ve volném poli: BOŽSKÉ SRDCE PÁNĚ. Okraj profilovaný.

24 × 32, lakov. měď — Přibil.

Tato i následující med. stejného rozměru byly objednány pražskou Křesťanskou akademií v Paříži k oslavám blahřečení r. 1876. Světičky je zde vyobrazena v pojetí malíře J. Hellicha.

402. L: jako předch., ale drobnější písmo.

R: jako předch., drobnější písmo, opis začíná výše.

24 × 32, lakov. měď. — Přibil.

403. L: jako předch., písmo více stlačeno, křížek pod podstavcem.

R: jako 401.

24 × 32, lakov. měď. — Přibil.

404. L: jako 401. Opis většími písmenami ukončen (místo křížkem) pěticípou hvězdou.

R: jako 401. Opis většími písmenami, závěrečná tečka chybí.

24 × 32, zlac. mosaz. — Přibil.

405. L: jako 404.

R: Bl. Jan Sarkander, bez nimbu, sedí v křesle obráceném do leva, zarostlý vousy, oděný v sutanu a kněžský plášť a hledí na krucifix; před ním leží na stole rozetá kniha a palmová ratolest. Pravice leží na knize, levice je zvednuta ke krucifixu. Za křeslem drobný křížek. V horní části: BLAHOŠL JAN SAR — KANDER

24 × 32, zlac. mos. — Přibil.

* 406. L: Na dlážděné půdě stojí bl. Anežka s korunou, bez n., v plášti, jehož pravý cíp je zaklesnut za opaskem; v pravici drží model křižovnického chrámu sv. Františka Serafinského, v levici stonek lilie. U levé nohy položakryt pláštěm beránek. Bl. ANEŽKO, — ORODUJ ZA NÁS. Okraj zvýšený.

R: Neposkvrněné Početí. Maďarský opis obsahuje vzývání P. M. SZEPLŐTELENÜL FOGANTATOTT SZÜZ MÁRIA KÖNYÖRÜGJ ERETTÜNK | KIK NOZZAN MENEKSZÜNK.

18½ × 26, mosaz. — Přibil. (Podle obrazu Ant. Jedličky).

407. L: = 406.

R: Odchylná kresba (šat a paprsky). V maďarském opisu pravopisné chyby. OH SZEPLŐ NÉLKÜL FOGANTATOTT SZÜZ MARIA | KÖNYÖRÜGJ ÉRET TÜNK A KIK HOZZAH MENEX SZÜNK

18½ × 26, mosaz. — Přibil.

* 408. L: Bl. Anežka pl. po kolena, v řeholním rouše s kruh. n.; v pravici drží obraz beránka, v levici korunu. Opis: BL. ANEŽKO, ORODUJ ZA NÁS +

R: Štít s českým lvem, nad ním 650, po jeho stranách 1282—1932.

24, stří., bronz — Přibil.

Med. k jubileu 650 l. smrti bl. Anežky; práce emauzského benediktina Eligia Peukera.

PRAHA II.

Kostel sv. Voršily s klášterem, školami a internátem řádu Voršilek na Národní třídě.

Sv. Angela Merici utvořila v Brescii r. 1535 nábož. společnost dívek, která byla o dvě leta později přetvořena v církevní řád, jehož úkolem byla, mimo řeholní život, výchova a výuka dívčí mládeže. Do Prahy (na Újezdě) byly uvedeny z Belgie r. 1655; v r. 1676 přesídlily na Nové Město Pražské, kde jsou dosud. Odtud zakládaly nové řeholní domy a kostely, z nichž onen na Hradčanech (zal. 1691) proslul zázrakem (uzdravení uschlé ruky), jenž rozhodoval v beatifikačním procesu sv. Jana Nep. U novoměstských Voršilek byly zřízeny Mariánské družiny, jejichž medailky zde zaznamenáváme.

* 409. L: Na srdci, z něhož vyrůstá zářící kříž, obklopený plameny, nápis p. e.: SIGNUM | DIVINI | AMOR | IS.

R: Horní část srdce ovinutá trnovým věncem; na jeho pravé straně kolmá krvácející rána. Vedle ní vyryto 1860.

14 × 23, stří., lehce vypouklé srdéčko s úš. — Přibil. Podle sdělení ředitele Měst. mus. p. Dra Novotného vydaná k padesátiletému jubileu řeholních slibů Marie Vincencie Mayerovy, představené uršulinského kláštera 15./IV. 1860.

* 410. L: P. M. staroboleslavská obklopená září paprsků.

R: Nápis p. e.: 8 | APRIL 1860.

22, stří. šestihrotá hvězda s úš. — Měst. mus. Padesátileté jubileum řeholních slibů Marie Michaely roz. Terezie Pedálové, nar. 5. II. 1786 v Kounově v Čechách, která vstoupila do řádu Voršilek v Praze 26. X. 1806, sliby složila 8./IV. 1810, + 17./I. 1872.

* 411. L: Mil. obr. P. M. ustavičné pomoci (redemptoristů).

PANNA MARIA USTAVIČNÉ POMOCI

R: Klečící bl. Mlada, bez nimbu, v rouchu řeholním s berlou v pravé a knihou v levé ruce má u nohou knížecí čapku; před ní zářící kříž na oltáři, nad ní vznášel se anděl s věnečkem.

MARIÁNSKÁ DRUŽINA DÍVEK — U SV. VORŠILY.

30 × 22, bílý kov — Přibil. Marián. družina školních dívek u sv. Voršily má patronku bl. Mladu Přemyslovnu.

411a L: i R: jako předch., ale bez opisů — Přibil (obě od fy H. Grünfeld).

Farní chrám sv. Štěpána Prvomučedníka, Štěpánská ulice.

Kostel sv. Štěpána byl zbudován řádem Křižovníků s červ. hvězdou v 2. polov. XIV. stol. místo dřívějšího kostela vesnického (ve vsi Rybníčku). Nachází se zde mil. obraz Madonny z let 1473 až 1513, který jest jedním z nejstarších a nejbližších svému vzoru Madonně vyšehradské (Mar. almanach str. 90, Chytil, Madonna svatoštěpánská, »Pam. Arch.« XXXIV., str. 60). Dle Floriana Hammerschmieda byl obraz uctíván už v XVI. stol. Kanovník Václav Cel. Nebeský z Blumenberka byl už r. 1649 až 1651 administrátorem fary u sv. Štěpána, a dal vložit obraz do rámce s reliquiemi. Obraz byl za něho přemalován a obnoven uctívání, které vrcholilo r. 1674, kdy putovala sem četná procesí; zvláště tak činila každoročně Mariánská družina u sv. Ignáce. Tyto poutě byly v XIX. stol. obnoveny. Arcibiskup Valdštejn udělil čtyřicetidenní odpustky všem, kdo tu pobožnosti konali o svátku Narození P. M. (dle Ottova náuč. slov.).

* 412. L: Starobylý obraz madonny v chrámu sv. Štěpána ve čtyřhranném rámu. MATKA BOŽÍ — SVATO — ŠTĚPÁNSKÁ — V PRAZE

R: Sv. Anna sedící v křesle uči P. Marii. SVATÁ — ANNA

30, stě. — Nár. mus., punc A. K = Alois Kettner.

* 413. L: Madonna = 412.

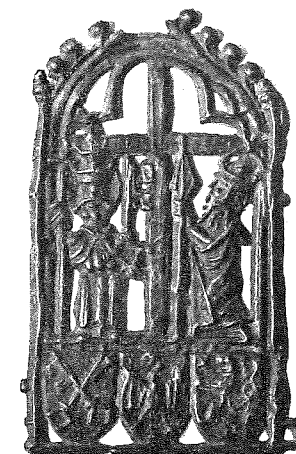
R: Poprsí bl. Hroznaty s oválným n., v mozettu, s pozdvíženými rukama v okovech. BLAHOSL. — HROZNATA

30, stě. — Nár. mus., punc A. K = Alois Kettner.

Zbořený kostel Božího Těla na Karlově náměstí.

Na Novoměstském tržišti (později Dobytčím trhu), asi v místech, kde r. 1382 počat a r. 1393 dostavěn kostel Božího Těla bratrstvem téhož jména, byly lidu ukazovány mimo říšské svátosti (korunovační klenoty) také různé reliquie, které Karel IV. do Prahy přivezl (r. 1350) a pro něž pak určil brad Karlštejn. K tomu ukazování, jež se dalo ročně v pátek po neděli provední (in albis), byla postavena dřevěná věž (lešení). Mezi svátostmi říšskými nejznamenitější byl hrot kopí, jímž proboden Pán Ježíš na kříži. Proto byl tento »den svátostí«, zvaný dies sanctarum reliquiarum, také festum lanceae Domini, jež ustanovil r. 1354 papež Innocenc VI. Tato okolnost nám také objasňuje význam gotického poutního odznaku, uloženého v Městském museu pražském a jež jsem ve svém Úvodu do studia náboženské medaile, řídě se jeho museálním označením, nazval vyšehradským. Kopí, jež na tomto nejstarším českém poutním odznaku třímá císař (Karel IV.), jest právě ona lancea Domini, jež ukazována lidu v »den svátostí«. Na odznaku jest umístěn

vedle znaku král. českého (dvouocasý lev) též znak sv. říše římské (orlice). S tohoto hlediska označují t. zv. vyšehradský odznak názvem poutního znamení ke dni svátostí v Praze.

* 414. L: Pod gotickou kružbou kříž, pod jehož břevny v pravo stojí sv. Petr pl., korunovaný tiarou o 2 korunách, s deskovým nimbem, s klíčem v levici a křížovou holí pravici; v levo korunovaný panovník (v řádném plášti) drží kopí a jako by poklekal. V dolní části tři srdčité štítky se znaky: vyšehradským (2 skřížené klíče), svatě říše římské (orlice) a českým (lev). b. o.

61 × 39, olovo, litina, úška — Měst. mus. Gotický jednostranný poutní odznak o 4 úškách (3 ulomena).

Kostel sv. Ignáce z Loyoly s residencí a býv. kolejí Tovaryšstva Ježíšova, Ječná ul. a Karlovo nám.

Při kapli Božího Těla postavili si Jesuité, byvše jí obdarováni r. 1628, residenci. R. 1634 stavěli místo residence kolej, při níž bylo gymnasium a později studentský seminář sv. Františka Xav. Nová kolej (nynější divisní nemocnice) počata 1659 a základní kámen ke chrámu sv. Ignáce položen 12. VII. 1665 (vysvěcen 1678). Výzdoba průčelí a porticus dokončeny r. 1699. V nároží koleje (proti všeobecné nemocnici) byl seminární kostel sv. Františka X. Zrušením řádu jezuitského zaniká kolej a ostatní školy. Od r. 1775 objekty přiděleny vojsku. Teprv r. 1866 vznikla při chrámu sv. Ignáce jezuitská residence. Jesuité zřídili r. 1635 studentům Mariánskou družinu tit. Nanebevzetí P. M., 1641 měšťanskou tit. Zvěstování P. M. P. Matěj Steyer založil tu se svojí matkou »Dědictví svatováclavské« pro vydávání českých knih. Působením P. Josefa Svobody T. J. byly u sv. Ignáce r. 1880 obnoveny Mariánské družiny, jejichž ústředí se zde nyní nalézá.

* 415. L: Průčelí chrámu sv. Ignáce z L., po stranách v poli (obloukem): AN. M. DC. — LXX. VIII. | DIE. XXXI. — IVLII. Opis: IOAN. FRID. EX. COM. A. WALDSTEIN. ARCHIEP. PRAG. CONSECRAVIT Perlovec.

R: Poprsí světce pl., v rukou drží otevřenou knihu. VT SAPIENS ARCHITECTVS FVNDAMENI VM POSVI QVOD EST XPS IESVS*.

64, pozlác. měď. — Měst. mus. Stř. uvádí Miltner-Neumann str. 733, č. 702, II. d. — Med. na posvěcení chrámu arcib. Janem Bedřichem z Valdštejna r. 1678.

* 416. L: Bl. Edmund Kampian, jež andělek korunuje, kleká, má dýku v srdci a hledí na mariánský monogram; u jeho nohou rozevřená kniha s nápisem: STA | NOVY | DRU | ŽI — NY MA | RIAN | SKÉ, za ním průčelí chrámu sv. Ignáce. Opis: MA RIANSKA DRUŽINA | V PRAZE — ZALOŽ. 1575. OBNOV | 1880

R: Nad Karlovým mostem na oblacích klečí sv. Jan N. před P. M.; za světcem chrám sv. Víta. ROZPOMEŇ SE NA DRUŽINU SVOU PŘESVATÁ PANNO MARIA! Vlevo dole, na okraji: KETTNER

38 × 29, bronz, stř. — Přibil (bronz má na L u nohou GOLČMID).

Bl. Edm. Kampian byl zakladatel a první ředitel mar. družiny studentů v Praze r. 1575 v kapli sv. Bartoloměje, která stávala tam, kde jest nyní presbyterium chrámu Sv. Salvátora u mostu. R. 1880 obnovena P. Svobodou T. J. tato družina čili kongregace pro muže a jinochy pod titulem Neposkvrněného početí P. M. a Sv. Jana N. Pobožnosti konali sodálové (členové) s odznakem, kterým z počátku byla kovová, na prsou připnutá imitace obrazu Matky Boží staroboleslavské. Teprve r. 1888 začali sodálové při církevních slavnostech nositi na barevné stuze medaili. Jubileum 25letého trvání družiny oslaveno také tím, že byly dvacetí doživším se sodálům pozlaceny stříbrné med. družinské (Sborník mar. družin str. 7, 13, 15, 26).

417. L: Navštívení P. Marie, travnatá půda, v pozadí stromy, jako 423, NOS CUM PROLE PIA BENEDICAT VIRGO MARIA

R: Bl. Kampian = 416, ale s latinským nápisem v knize. Opis: CONGREGATIO ACADEM. PRAGAE — BOHEM. B. V. MARIAE | 1895

29 × 38, lakov. bronz — Přibil; fa. A. Kettner.

Družina akademiků Navštívení P. M. a pod ochranou bl. Edm. Kampiana byla založena r. 1895 a slavnostní přijetí členů nové družiny stalo se 9./II. 1896 (Sborník 28). Užíván byl též stř., modře emailovaný odznak s namontov. stř. obr. L: s nápisem v úseku: MAR. CONGR. | ACAD. Při průvodech družin užívalo se a do dnes užívá stř. brože modře emailované s kvetoucími větvíčkami, mezi nimiž ve stř. provedený relief P. M. staroboleslavské; brož upevněna jest na modré hebvábne páscé, na níž vyšito: »Druž. Akad.« — a připínala se na rukáv (štoček v sekr. mar. druž. žen). Když byla zásoba starých medailí vyčerpána, nebyly nové raženy a po r. 1918 prodává ústředí mar. družin u sv. Ignáce všem svým členům a členkám nové medailky, objednané z Německa a provedené ve starém stříbře.

418. L: Božské Srdce Páně in media figura jako 69, ale v poli, vyplněném drobnými křížky, v čtyřsečovém rámu b. o.

R: Bl. Kampian = L: 416., ale odchylná kresba, bez andílka a bez chrámového průčelí. BL. EDMUND — KAMPIAN S. J.

30, postř. bronz — Souček. Odznak mar. družiny mužů, která od r. 1886 každý rok v červnu pořádá oslavu »Srdce Páně« v kostele sv. Ignáce.

419. L: Mil. soška svatohorská na podstavci. MILÁ MÁTI ROZPOMEŇ SE NA NÁS A — NEOPOUŠTEJ NÁS V HODINKU SMRTI. Profil okraj.

R: V celém poli nápis: PRVNÍ POUT | PRAŽSKÝCH MUŽŮ | KTERÉ SÚČAST- NILO SE | 812 POUTNÍKŮ. | PORADALA | MARIANSKA KONGREGACE | ZA VEDENÍ | DP. P. V. KOLBA SUP. T. J. | A P. A. JEMELKY T. J. | ŘED. MAR. KONG. | 18³⁰/₅ 97 Perlovec, zvýš. okraj.

30, stř., bronz — Přibil.

420. L: V ozdobném orámování obr. P. M. staroboleslavské b. o.

R: U bož. muk sv. Ludmila po kolena.

25¹/₂ × 18 × 13, vykroj., stř. pozlác. — Přibil; fa. Karnet-Kyselý.

M. druž. dam u sv. Ignáce v Praze II. pod titulem Královny všech svatých a svaté kněžny Ludmily, založená r. 1909 (podle sdělení jednatelky).

421. L: Neposkvrněné Početí = 100. Opis (konvexně): * ROZPOMEŇ SE — NA DRU ŽINU SVOU * (konkávne) NEPOŠKVRNĚNÁ PANNO MARIA Dole drobné A. K.

R: V románském ambitu stojí blah. Anežka česká = 49. na rozvinuté pásce opis: MA RIANSKÁ DRUŽINA ZALOŽENA 1893 PRO UČITELKY V PRAZE

29 × 38, stř., bronz — Přibil; fa. Alois Kettner. Medaile Mariánské družiny učitelek pod ochranou P. Marie a bl. Anežky české u sv. Ignáce na Novém městě pražském. U sv. Bartoloměje na Starém Městě pražském při domě šedivých sester byly konány první pobožnosti družiny, jež slavnostně přijímala po prvé dne 8./12. 1893 své členky. Dne 10. VI. 1894 přeložila družina svoje pobožnosti k sv. Ignáci do družinské kaple pánské (Sborník 33). Dřívější med. M. dr. učitelek byla smíchovská velká med. s blah. Anežkou (viz čas. »Ve službách královny« 1909 ročn. II., str. 140).

* 422. L: P. M. lourdská stojí v mandorle vyzařující paprsky. Opis: ROZPOMEŇ SE NA DRUŽINU — SVOU PANNO NEPOŠKVRNĚNÁ

R: Sv. Anežka Římská do pasu opírá se o jílec meče, na levici chová beránka. * MA RIANSKÁ DRUŽINA DÍVEK V PRAZE * ZALOŽENA L. P. 1901

29 × 38, stř. — Přibil (punc se zn. A. K.), bronz — Přibil. Mariánská družina dívek pod ochranou bl. Panny Marie lourdské a sv. Anežky římské u sv. Ignáce (viz Sborník mar. družin str. 40).

* 423. L: Sv. Alžběta vítá Pannu Marii, v pozadí sloupový domu a hornatá krajina. NOS CUM PROLE PIA BENEDICAT | VIRGO MARIA. Okrajový perlovec.

R: Poprsí sv. Vojtěcha v pontifikáliích, s berlou a veslem, žehná zdviženou pravicí. Mezi perlovcem a okrajem * MAR. DRUŽINA KNĚŽÍ ARCID. PRAŽSKÉ * ZALOŽ. R. 1910.

34, stř. — Přibil; fa. A. Kettner. Mar. druž. kněží arcidieceze pražské u sv. Ignáce tit. Navštívení P. M. a patrona sv. Vojtěcha. Táž družina jest v Olo- mouci (viz »Ve službách královny« ročn. III.).

424. L: Zvěstování = 199. CONGREG. B. M. V. AB ANG.(elo) | SALUT.(atae) — JUV. (enum) S.(eu) VIR.(orum) NOBILIMUM | PRAGAE.

R: Sv. Václav = 144, opis ve volném poli S. VENCESLAE — GUBERNA NOS. Okrajový perlovec.

30, stř. — Přibil; fa. Karnet Kyselý, dle zn. K. K. Šlechtická kongregace P. M. mužů a jinochů v Praze u sv. Ignáce.

425. L: = předch., ale PANNŮ MARIA, — ZŮSTAŇ MATKOU MOU | L. P. — 1910
R: = předch., ale SVATÝ VÁCLAVE PŘIMLOUVEJ SE ZA ČESKOU MLÁDEŽ!
31, stří. — Přibil (punc. zn. K. K.). Druž. české mládeže (i studentů) u sv. Ignáce
tit. Zvěstování P. M. s patronem sv. Václavem.
- * 426. L: P. M. po kolena mezi dvěma lilijemi v perlovém a hladkém oválu. * KRÁLOVNO,
PŘÍMLUVKYŇE A MATKA MÁ! * ozdůbka.
R: Poprsí anděla Il. po pás v perlovém oválu. MARIÁNSKÁ DRUŽINA DÍVEK
U SV. IGNÁCE Dole mezi začátkem a koncem opisu * V PRAZE *
23½ × 33, alum. — Přibil; fa. Karnet-Kyselý.
427. L: Poprsí sv. Stanislava Kostky; paprskový n. Mezi dvěma perlovci MARIÁNSKÁ
DRUŽINA CHLAPCŮ U SV. IGNÁCE * V PRAZE *
R: Obětování dítěte Ježíše (Simeon, P. M., sv. Josef). V horní polovině: KRÁLOV-
NO PŘÍMLUVKYŇE | A MATKO MÁ :
21 × 26, alum. — Přibil.

Medaile, užívané obecně Mariánskými družinami v českých zemích
(sdružených v Ústředí Mariánských družin u sv. Ignáce v Praze II.):

428. L: Neposkvrněné Početí v paprscích, u nohou růže, při okraji bláčky, b. o.
R: Božské Srdce Páně in media figura. Opis v horní části: O MI JESU MISERI
CORDIA!
26½ × 37, staré stří. — Přibil.
429. L: Neposkvrněné Početí = 428., b. o.
R: Sv. Alois (po kolena) hledí na krucifix, který drží v rukou; před ním stojí socha
Madonny, u jejíhož podstavce lilie; u okraje okřídlené hlavičky andělů. Dole
na rozvinuté pásce: STE ALOYSI ORA PRO NOBIS.
26½ × 36, staré stří. — Přibil.
430. L: P. M. do půl těla přidržuje levicí na prsou roušku, pravici má pozdviženou.
REGINA. ADVOCATA. ET. MATER
R: Božské Srdce Páně in media figura. SODALITAS. MARIANA. PRIMAE. PRI
MARIAE. ROMANAE. AGGREGATA
32, staré stří. — Přibil. Med. užívaná po svět. válce Mar. družinou mužů i aka-
demiků v Praze.
431. L: Poprsí P. M. = 430.
R: Poprsí Kristovo = 430.
26, staré stří. — Přibil.
432. L: Nad skupinou dětí se sv. Anežkou Římskou, u nichž na oblaku leží květy, Ne-
poskvrněné Početí. MATER TVOS OCVLOS AD NOS CONVERTE V úseku
+ ROMAE +
R: V celém poli pařížský Mariánský monogram, pod ním dvě srdce; u perlovce 12
hvězd. + SODAL. FILIARVM. MARIAE. SVB. PATR + | * B. V. IMM. ET.
S. AGNETIS. V. M. * | PRIMARIAM. DIXIT. IND. DITAVIT | ROMANAM.
AD. S. AGN. PIVS. IX
30 × 37½ (v obloucích vykrojená), alum. — Přibil.

433. L: Neposkvrněné Početí; obraz sahá až k okraji. O, MARIA, SINE LABE CON
CEPTA, ORA PRO NOBIS!
R: Pařížský Mar. monogr. obklopený 12 hvězdami, b. o., perlovec.
26, alum. — Přibil.
434. L: Poprsí P. M. MARIA — IMMAC.
R: Sv. Anežka Římská po kolena (s beránkem a lilijí). SANCTA — AGNES
26, staré stří. — Přibil.

Kongregace Chudých školských sester pod ochranou M. Boží, s kaplí sv. Anny v Ječné ul.

Založ. r. 1853 knězem Gabrielem Schneiderem; má mateřinec v Horaž-
dovicích. V Praze jest od r. 1857; nejdříve na Hrádku v dětské opatrovně,
později v Ječné ul.; zde má nyní dívčí ústav učitelský a školy.

- * 435. L: Korunovaná P. M. s Ježíškem na ruce a s žezlem v pravici, hvězdný n. Na ob-
vodovém páse v oválném perlovci: ROZPOMEN SE Ó MARIA KRÁLOVNO
SV. RŮZENCE NA DRUŽINU SVOU! *
R: Anděl vede dítě, opírající se o symbol víry a naděje. Na rozvinuté stuze: MA
RIÁNSKÁ DRUŽINA DÍTEK U SV. ANNY V PRAZE.
24 × 33, alum. — Přibil; fa. Karnet-Kyselý.
436. L: P. M. (hvězdný n.) stojí s rukama sepjatýma. ROZPOMEN SE NA DRUŽINU
SVOU NEPOSKVRNĚNĚ PANNŮ MARIA *
R: Bl. Anežka Česká stojí se sepjatýma rukama; v pozadí stromy a kostel. MARIÁ-
N SKÁ DRUŽINA DÍVEK U SV. ANNY V PRAZE.
24 × 33, alum. — Přibil; fa. Karnet-Kyselý.

Mariánský ústav kongreg. Dcer Božské lásky, čp. 527-II. v Ječné ulici.

Kongregace založena byla r. 1869 ve Vídni k podpoře sirotek a služeb-
ných bez místa.

- * 437. L: Planoucí a křížem ozdobené Srdce Páně, ovinuté trním a obklopené paprsky.
Opis: DULCE COR IESU ESTO AMOR MEUS (hvězdička).
R: Svatá rodina, nad níž se v paprscích vznáší holubice Ducha sv.; sv. Josef má na
rameně sekeru. Opis: SANCTISSIMA FAMILIA PROTEGE NOS +
36½ × 43, bronz — P. Procházka. — Odznak členek kongregace.

Kláster Služek Kristových (Dienstmägde Christi) v Jámě.

Zde byla 21. května 1909 zřízena Mariánská kongregace panen, jež byla
připojena k římské kongregaci 7. srpna 1909.

438. L: Neposkvrněné Početí. O MARIA, OHNE MAKEL DER ERBSUNDE EMPFANGEN, BITTE F. U. + MARIAN. JUNGFR. CONGREGATION +
R: Sv. Anežka Řím. stojí s rozpuštěným vlasem a chová na pravé ruce beránka, v levé drží palmu; u nohou na trávě květy. Opis jen v horní půli: HEIL AGNES BITTE F. UNS!
26 × 49, stří., mandorla — v klášteře, bílý kov — Přibíl. První med. členek kongregace, nyní neužívaná.
439. L: Nep. Poč. v poli ozdobeném stil. liliemi. O MARIA, OHNE SUNDE EMPFANGEN, BITTE F. UNS.
R: Sv. Anežka Řím. jako předch., ale opis bez zkratk.
22 × 41, alum., mandorla — Přibíl. Med. pro čekatelky, nyní neužívaná.
440. L: P. M. po pás; před ní žehnající Ježíšek. NOS CUM PROLE PIA BENEDICAT VIRGO MARIA
R: Božské Srdce Páně in media figura. Po stranách hlavy nápis: PER | MARIAM — AD | JESUM.
25½, postř. bronz — Přibíl. Nyní užívaná med. členek družiny.
441. L: Nep. Poč. v mandorle, po stranách obrazu květy růže. O MARIA SINE LABE CONCEPTA ORA PRO NOBIS
R: Mar. monogr. pařížský v mandorle mezi květy, b. o.
22, postř. bronz — Přibíl. Nyní užívaná med. čekatelek.

**Kostel Nanebevzetí P. M. a sv. Karla Vel.
s bývalým klášteřem řeholních kanovníků Lateránských na Karlově.**

Chrám, evropská znamenitost gotického umění, byl spolu s kanonií lateránských Augustiniánů založen Karlem IV. v r. 1350 a vysvěcen 1377. Pro Prahu a Čechy byl jeho církevně politický i náboženský význam veliký. Až do zrušení kanonie (1784) byli jeho opati almužníci českých králů. Pohromy, které stihly klášter r. 1420 a 1611, hleděl napravit opat Croce 1651—1681. Karlov je známý živým mariánským kultem; už od r. 1631 konají se sem procesí. Heintschův obraz těhotné Matky Boží (1697) stal se předmětem úcty zvláště pro ženy a u jeho oltáře koná se dosud v adventě pobožnost devítníková. Karlov proslul svými svatými schody, Betlemskou jeskyní (1708—11) a Heintschovým obrazem sv. Salvatora Lateránského. Byla zde bratrstva: sv. Libora (patrona proti kameni) od r. 1676, Nejsv. Srdce P. M. od r. 1727, pohřební bratrstvo karlovské od r. 1765 (přeměněné v Karlovskou Jednotu z lásky k bližnímu). Matka Boží karlovská — patrona parturientium — byla domovním znamením pražských porodních bab.

* 442. L: Mil. obr. P. M. karlovské mezi dvěma topoly a ovocným stromem. B. V. M. CA — RLSHOW

R: Poprsí sv. Jana Nep. = 256. S. I. NEPO — MVC
22½ × 25 (úš.), mosaz — Chaura. Polov. XVIII. stol.

- * 443. L: Mil. obr. P. M. karlovské. MARIENBILD AM KARLSHOF ZU PRAG
R: Poprsí papeže Pia VIII., jenž žehná pravici. V úseku dole PIUS VIII 38, cín — Nár. mus., razidlo R: v Měst. mus. Fa Karel Höfer. Viz též č. 652 milostivé léto.
- * 444. L: = předch.
R: Poprsí Kristovo II., ovál. n. IESUS DER WELTHEILAND 38, cín — Vídeňský minc. kabinet. Fa Karel Höfer.
- * 445. L: Madonna s rouškou splývající s hlavy, s rukama na prsou skříženými a s různým věncem kol hlavy stojí na půlměsíci, b. o.
R: Vyryto: FVNDATOR | FRANCISCVS | GEORGIVS. DE | GRIENER | DIE VI. August | 1736. Na hraně moderním písmem vraženo: RESTITV KARLOV. PRA GALS
44, litá, pozlac. bronz — Chaura.
446. L: Mil. obr. P. M. karlovské. PATRONA PARTVRIENTIVM (ochránkyně rodiček).
R: Rytý nápis: EXAM. | LAND — HEBAM. LAVT MEDICINAL PATENT V. A. 1753. 24. IVLI.
26 × 35, mosaz — Dr. Mastný. Odznak porodních asistentek počínaje r. 1753. Bližší viz Dr. A. Mastný »Obstetritia in nummis«, obr. 18. Až do XX. stol. užívaly porodní asistentky na svých vývěsních štítech obraz P. Marie karlovské.

**Kostel Panny Marie a sv. Jeronyma, Cyrila a Metoda, Vojtěcha,
a Prokopa s klášteřem Benediktinů na Slovanech, zvaným Emauzy,
Vyšehradská třída.**

Klášter vznikl z unionistického snažení Karla IV., jenž vymohl svolení papeže Klementa VI., aby do něho uvedl Benediktiny slovanského jazyka a slovanského, východního obřadu. Gotický chrám Panny Marie a zmíněných slovanských světců dostavěn r. 1372. Ježto byl vysvěcen na velikonoční pondělí, nazván »Emauzy« (podle obsahu svátečního evangelia). Zde vznikl cyrilský evangeliář a hlaholský pontifikální misál, na něž francouzští králové pak v Remeši přísahali při korunovacích. Slovanské opatství a chrám podlehl husitským vlivům a živořily i přes rekatolisaci za Pavla Paminondy Horského (1592). Do pobořeného kláštera uvedl císař Ferdinand III. r. 1636 Benedikta Peňalosu a »černé španěly« z Montserratu, kteří přinesli sochu M. B. Montserratské, později uctívanou i na Bezdězi. Po 250 letech byli nahrazeni mnichy kongregace beuronské. Jako při všech klášteřích benediktinských, též zde byl uctíván sv. Benedikt a jeho kříž, ochránce a štít proti úkladům ďábovým. Také odtud rozšiřovaly se mezi lid kříže a medaile s obrazem sv. Benedikta a jeho divotvorného kříže, provázeného písmenami, které značí známé zažehnávání. V nesčetných obměnách šířily se od první poloviny XVII. stol. po celém světě, až r. 1880 doznaly podstatné výtvarné proměny vlivem umění beuronského, když slaveno byla 1400leté jubileum narození sv. Benedikta. Zdejší bratr laik Eligius Peuker je výtvarný umělec, jenž vy-

tvořil k r. 1929 dvě medaile svatováclavské a k r. 1932 med. bl. Anežky České.

* 447. L: P. M. z Montserratu. N. S. DE. MONTERRATE

R: Sv. Benedikt stojí s pozdvíženým křížem; u j. nohou mitra a havran s chlebem v zobáku. CRVX S. P. — BENEDICTI.

16 × 17½, stří. — Nár. mus. Dle Kiliana 4287 patří »na Slované«. Asi z poloviny XVIII. st.

* 448. L: P. M. montserratská, korunovaná, sedí v křesle, držíc na klíně korunovaného Ježíška, který má v levici říšské jablko a pravou žehná; v pravici M. B. lilie, kolem hlavy hvězdny n. MONSTRA TE — ESSE MATREM

R: Pohled od Vltavy na emauzský klášter s kostelem o 2 věžích a kostelíkem sv. Kosmy a Damiána; pod obrazem znak kláštera pod opatskou infulí mezi dalšími šesti znaky kongregace beuronské. ABBATIA EMAUTINA RESTAURATA PER MONACHOS BEURONENSES + Po str. věží 1880—1930

55, bronz — Přibil. Práce Eligia Peukera.

Kostel Zvěstování Panny Marie na Trávníčku s býv. klášteřem Servitů na Slupi.

Ke kostelu Panny Marie na Trávníčku, majetku kapituly vyšehradské, uvedl Karel IV. r. 1360 Servity (Služebníky Panny Marie), kteří si zde vystavěli klášter ze zřícenin, způsobených v r. 1420. Povstal znovu r. 1436, ale živořil do vymření členů r. 1554. Znovu byli sem uvedeni Servité r. 1626; skutečně však zde začali působiti až po obnovení budov r. 1669. Kostel a klášter zrušen r. 1783. R. 1856 sem dán ústav choromyslných a kostel znovu-zřízen. Řád Servitů zřizoval všude při svých kostelích arcibratrstvo sedmi bolestí Panny Marie s černým škapulířem. Místo škapulíře se nosila též medaile. Klademe sem vzácnou medaili Seelovu, protože klášter na Trávníčku byl starší než u sv. Michala na Starém Městě.

* 449. L: Stojící sedmibolestná P. M. se svatozáří kolem hlavy; v napřážené pravici drží škapulíř, levici má na prsou. Obraz obklopen růžencem se 7 medailony, znázorňujícími 7 bolestí P. M. Po stranách dolního medailonu P — S (Petr Seel). Profilovaný okraj, b. o.

R: Sv. Filip Benitius (s ovál. n.) klečí před oltářem (na antependiu znak řádu Servitů, na jehož pravém rohu mitra a triregnum); v oblacích se mu zjevuje sedící P. M. s Ježíškem na klíně; oba odevzdávají řádový škapulíř světcu, jenž v pravici drží stonek lilie. Opis: S: PHILIPVS. BENIT. ORD. SERV. B. M. V.

35 × 41, stří. — Přibil. P. Seel XVII. st.

Nalezena v Praze, náleží patrně arcibratrstvu sedmi bolestí P. M. s černým škapulířem, jež v XVII. stol. bylo zřízeno v chrámu Servitů P. M. na Trávníčku (viz Eckert). Sv. Filip Benitius je znám svým léčivým chlebem [viz tiskopis bez udání místa vydání v knihovně Nár. mus. (ze sbírky Přibilovy): »Ursprung des geweyten H. Phillipi Brod und Wasser«] a platí za vlastního zakladatele řádu Servitů před r. 1285.

Kostel sv. Jana Nep. na Skalce.

První svatyně k počtě sv. Jana Nep. v Praze byla vybudována r. 1691 Kristianem Högerem v Praze II. na Skalce. Od r. 1706 bylo tu bratrstvo pod ochranou Panny Marie ke cti sv. Jana Nep. Místo kaple vystavěl Kilian Ignác Dienzenhofer chrám proti Emauzům (1730 položen zákl. kámen). V kostele je dřevěný model k svatojánské soše na Karlově mostě. V XIX. stol. bylo tu nové bratrstvo svatojánské, jež mělo svoji medailku v stanovách popsanou. Ve statutech bratrstev z XVIII. st. nenajdeme přesného vymezení odznaků (medail, obrázků, medailonků a pod.), ani jejich popis. Od r. 1874 má zde své shromáždění Mariánský spolek křesťanských matek a dcer. Od r. 1749 byli sem ustanovováni administratoři; v posledních dvou decenních XIX. stol. byl jím msgre Jänig, jenž dával zhotovovati stříbrné svatojánské jazyčky na způsob oněch ze stol. XVIII.

450. L: Sv. Jan N. = L: 155.

R: Nápis p. e.: HON: | S. IOANNIS. NEP. | SED: CLEM: XII. | IMP. CAROLO. VI. | PRAES: REGN: | PROC. | A. DAN. EP. DE MEYERN | PIA. BENEFAC: | OPE: | LAPIS. ANGLV. LARIS | VLTIMA. AVGVSTI | N. PRAG. IN SKALKA | ADAPTATVS | EST.

23 × 28, stří., úsko — Nár. mus. F. Altomonte. Lícniho razidla bylo použito na med. bratrstva v Libáni r. 1764 (tím doplně si č. 155). Med. na vysvěcení chrámu sv. Jana N. (chronogr. dává 1730, ježto počíná slovem LAPIS).

* 451. L: Sv. Jan. N. podle Massucciho obrazu u sv. Víta. Andělek po levici světcově drží otevřenou knihu s nápisem PRO | SIG | CON | FES = (Martyr) pro sigillo confessionis = mučedník zpovědního tajemství. Opis S. — IOAN. — NEPOMVCEN. M; pod oblaky vlevo svržení s mostu.

R: Na oblacích nesou 2 andělé štít s obrazem zázr. jazyka, obklopený žáří a 5 hvězdami. Opis L. S. IOAN. NEPOM. AB. AN. 1383. INCOR.

38 × 44, bronz — Přibil. Tuto medaili přiděloval Přibilík (podle poznámky p. E. Mikše) bratrstvu sv. Jana N. na Skalce.

* 452. L: Mil. obraz Staroboleslavský b. o.

R: Sv. Jan N. ll. po pás, s řásným šatem přes kanovníckou almuci přehozeným, drží levou rukou kříž, který pravou podpírá, biret, 5 hvězd. S. IO. — NE — POMUC. M.

22 × 30, stří. — Chaura, bronz — Přibil. V měst. mus. jednostranný R: Bratrstvo pod ochranou sv. Jana N. na Skalce v Praze, obnovené po r. 1853. Podle tisku z r. 1853 »Pravidla svatojánského bratrstva pod ochranou sv. Jana N. na Skalce v Praze« (v mé sbírce) nosili členové peníz se sv. Janem N. na jedné a P. M. staroboleslavskou na druhé straně. (Tehdejší administrator Skalky byl čestným kanovníkem staroboleslavským.)

453. L: Neposkrvněné Početí = 100. (méně obláčků); v poli: ORODUJ — ZA NÁS Opis v okrajovém pásu, přerušeném výřezem nad hlavou Madonny: MARIÁNSKÝ SPOLEK — KŘESŤANSKÝCH DCER *

R: Ve volném poli ozdob. mariánský monogram; při horním okraji: AVE — MARIA, při dolním: 1874 — 1888

38 × 29, stří., br., alum. — Přibil, fa Kettner. Mariánský spolek křest. dcer

v Praze. Spolek, povolený 27. V. 1874, koná svoje bohoslužby v Praze II. »na Skalce«, v kostele sv. Jana N. Stanovy byly změněny r. 1885. Dřívější med. měly, podle sdělení praporečnice spolku sl. Dvořákové, obr. sv. Jana N.

- * 454. L: Poprsí v kněžsk. plášti II. DR. ANT. VÍSEK, KNÍŽ. ARCIB. — NOTÁŘ, ŘE DITEL SPOLKU Pod poprsím na okraji nečitelná zn.
R: Nápis obklopený secesními ozdobami: + | 1874 - 1904 | UPOMÍNKA | NA SLAV NOST 30L. TRVÁNÍ | MARIANSKÉHO SPOLKU | KŘESŤANSKÝCH DCER | V PRAZE | 19¹¹.04 Na rozvinuté pásce AVE MARIA
34. cín. — P. K. Procházka.

Karlův most.

Náhradou za povodní zničený most královny Judity, zbudovaný po r. 1164, vystavěl Karel IV. kamenný most, spojující Staré a Menší město. Stavba trvala od r. 1357 téměř půl století. Ze 17 mostních pilířů bylo 15 po obou stranách v 17. až 19. století osazeno sochami a sousošími. K dvěma se vztahují naše medaile. Je to bronzová socha sv. Jana N., ulitá v Norimberce Jeronýmem Heroldem podle modelu Jana Brokoffa (postavena 1683). Na 7. pilíři jest sousoší českých patronů sv. Norberta, Václava a Zikmunda, vytvořené Josefem Maxem nákladem strahovského opata Jeronýma Zeidlera.

- * 455. L: Socha sv. Jana na Karlově mostě v Praze. EXALTAT VM EST — NOMEN EIVS Profilovaný okraj.
R: STATVA | AEREA . S . IOANNIS | NEPOMVCENI | ANNO . A . SANCTA . AC | GLORIOSA . EIVS . NECE | TER . CENTENO . PRAGAE | IN PONTE | ERIGI .
CVRATVR : A | MATTHIA . LIBERO | BARONE . DE | WVNSCHWITZ Profilovaný okraj.
41, stř., cín. — Nár. mus., Měst. mus. Ant. Travani, rytec papežské mincovny, † 1741. Na paměť postavení sochy baronem M. Wunschwitzem r. 1683. Medaili dal raziti Gottfried Daniel svob. pán z Wunschwitzů v Římě r. 1701 (Miltner-Neumann, str. 703).
* 456. L: Sousoší sv. Norberta, Václava a Sigmunda. Na podstavci pod sochou sv. Norberta korun. znak kanonie strahovské. Profil. okraj, u něhož vlevo SEIDAN F.
R: Nápis p. e. HONORI | DIVI | NORBERTI | IN PONTE CAROLINO PRAGEN SI | TERTIO JAM POSVIT | VENERANDASQVE PATRONUM BOHEMIAE | SS WENCESLAI ET SIGISMUNDI MM | IMAGINES ADJVNXT | HIERONY MO II ABBATE | CANONIA STRAHOVIENSIS | MENSE JVNIO | MDCCC LIII Profil. okraj.
43, stř., b. ú. a bronz — Přibíl. Stř. vzácný kus trojnásobné váhy v rukou p. převora V. Hůlky na Strahově. Razidla ve Strahovském archivu. Medaili objednal opat J. Zeidler u V. Seidana a zaplatil za obě razidla 200 zl. konv. m., za jeden 1½ lotu těžký kus stříbrný i s ražebným 4 zl., za jeden bronzový 50 kr. R. 1859 objednal si opat dalších 50 stříbrných po dvou lotech, k tomu několik čtyř- a šestilotových. Dodání neznámého počtu měděných se zdrželo o týden pozdním dodáním ruské mědi. O ražbě stříbrných se dovídáme, že teprve pátým úderem dostaly ražební lesk. Pro šestilotové musil Seidan znovu upravit ražební prstenec (Parisova korespondence).

PRAHA III.

Bývalý farní kostel sv. Václava, Malostranské nám.

Kostelík či kaple sv. Václava byl nejspíše farním již před r. 1309, kdy je o něm zmínka. Farním byl znovu od r. 1628, když jím přestal být sv. Mikuláš, jež dostali Jesuité. Byl přestavbou zvětšen (1630), ale později při stavbě profesního domu Tovaryšstva Ježíšova zbořen a nový kostel sv. Valdštejn (v den sv. Norberta) základní kámen a r. 1687 nový kostel požehnal děkan metrop. kapituly V. Bílek. R. 1775 fara odtud přenesena k sv. Mikuláši a kostel r. 1782 zrušen.

457. L: Nápis p. e.: + | Die Sancti Norberti | Archi Epi Magdeburgensis | Primatis Germa niae | Ioes Frideric9 Archi Epi9 | Pragensis Primas Bohemiae | Lapidem primum huius | Eccliae Parochialis | ad S : (posuit) Wencesl : | Micro 1685 Pragae
R: Poprsí Leopolda I. pl. Opis + LEOPOLDVS . I . D . G . ROM . IMPERATOR 57 X 46½, ovál., dutá, stř., rytá a tepaná, s úškem — D. 4638 (podle Kil. č. 4197 unikát, který byl ve sbírce Sacher-Masocha v r. 1850). — Eckert (II. 331) připomíná, že při slavnosti kladení základů rozdávány byly stř. medaile s podobou Leopolda I.
* 458. L: Sv. Norbert pl., oděn rochetou, almucí, paliem a mitrou, šlape na draka s 3 lidskými hlavami; v pravici drží monstranci, v levici křížovou hůl (o 2 příč. břevnech) a olivovou ratolest. S NORBER — TV — S : A : MA : A : AP : Na okraji mezi 2 čarami perlovec.
R: Sv. Václav mezi dvěma anděly . S . WENCESLAVS . PATRONVS BOHEMIE Dole zn. G. A. Okraj jako na L:
24 X 28, mosaz, tenká — Přibík. Kolem r. 1700.

Hlavní farní chrám sv. Mikuláše, Malostranské nám.

Farní chrám malostranský byl zbudován již r. 1282 a vysvěcen 12. I. r. 1283 na jméno sv. Mikuláše biskupa. Tovaryšstvo Ježíšovo ujalo se kostela r. 1625 a příštího roku se sem nastěhovalo, zřídil při něm profesní dům, na jehož vybudování věnoval veliký kapitál Albrecht z Valdštejna. Jesuité vystavěli u sv. Mikuláše veřejné účtě sošku Panny Marie Foyenské. Studenti zdejší jesuitské školy měli tu bratrstvo Narození P. M. (1629). R. 1634 vzniklo bratrstvo sv. Barbory, r. 1649 bratrstvo dušiček, jež r. 1678 splynulo v jedno s bratrstvem smrtelné úzkosti Krista Pána. Jejich medaile nejsou nám známy. V roce 1673 položen základ k novému chrámu a novému profesnímu domu. Tento byl dostavěn r. 1687, kostel až r. 1752. Zrušením řádu jesuitského r. 1773 zanikla i bratrstva a kostel se stal farním. Řád Jesuitů dovedl nejlépe ze všech církevních institucí oceňovati význam devotionalií, především medailí. Proto medaile a svatostky se sv. Ignácem L. a sv. Františkem X. jsou tak hojné a povětšinou výtvarně hodnotné. Najdeme je všude, v základech domů, v makovicích chrámových věží a v hrobech u růženců. Jedním

z četných dokladů toho je zde cit. medailka z nálezů u sv. Mikuláše na Malé Straně.

459. L: Sv. Ignác s rozervěnou knihou v rukou; hledí vzhůru na zářící I. H. S. Opis: S. IGN. — D. LO. S. I.

R: Sv. František Xav. po pás s poutnickou holí, b. o.

22 × 24, bronz — Přibil. V měst. archivu pražském uloženy jsou takové 3 kusy, nalezené po požáru věže sv. Mikuláše r. 1925 v makovici. V jednoduché plechové krabici nacházel se také seznam členů jesuit. řádu, dále 3 mosazné křížky, t. zv. španělské (proti bouři), papírový amulet, složený z obrázků svatých, pod nimiž jsou uloženy lístky s tištěnými průpovědmi z písma sv., zažehnávání zlých duchů, nemoci a živlů; mimo to zrnka kadidla a rostlinných vykuřovadel, vosk a křížek sv. Benedikta (viz můj »Úvod do studia náboženské medaile« v N. Č. Č., str. 10).

460. L: V tykvoité čtyřseči pohled na chrám sv. Mikuláše na Malé straně. ECCLESIA. SC. — NICOLAI. PRAG. Okraj profilovaný.

R: V tykvoité čtyřseči mil. soška P. M. svatohorské. O. MARIA. — ORA PRO NOBIS Uvnitř čtyřseče: K. PÁTEK — PRAGAE

21, bronz — Přibil. K. Pátek.

Kostel Panny Marie pod ochranou Božské Prozřetelnosti s klášteřem kongregace Nejsv. Vykupitele v Nerudově ul.

V Praze usadil Theatiny (též lidově »Kajetány«) r. 1665 Bern. Ign. hrabě z Martinic, nejv. purkrabí. Zprvu měli kapli P. M. Etingské za strahovskou branou (»Kajetánka«) a zřídili tu klášter. V r. 1672 drželi též nový řeholní dům na nových zámeckých schodech, užívající kostelíka P. M. Einsiedelnské (místo patrně dosavad na zámecké rampě). Zbořivše strahovskou bránu (starou, v Nerudově ulici), postavili si r. 1691 nový chrám a konvent tam, kde dosavad stojí (kostel vysvěcen 1717). Bývalo tu bratrstvo téže denominace jako chrám. Theatini též žehnali a udělovali věřícím »modrý škapulír Neposkvr. Početí«. R. 1783 zrušen zdejší klášter. Kajetánské bratrstvo Božské Prozřetelnosti (znovu zříz. 1794) udržovalo tu pak administrátora světského. R. 1869 uvedeni sem redemptoristé, jimž císař. Marie Anna koupila starý klášter Theatinů. Kongregaci Nejsvětějšího Vykupitele (C. SS. R.) či Redemptoristů určil sv. Alfons z Liguori, aby obnovovala víru a zbožnost v katol. lidu misiemi, exerciciemi a Mariánskou úctou. U »sv. Kajetána« na Malé Straně založili r. 1870 bratrstvo P. M. na obrácení hříšníků, bratrstvo k útěše dušiček v očistci, bratrstvo P. M. ustavičné pomoci a sv. Alfonse, roku 1881 Jednotu křesťanských matek a P. M. ustavičné pomoci. Dlužno se zmínit o milostném zdejším obraze Panny Marie ustavičné pomoci, jehož originál jest v kostele sv. Alfonse v Římě. Jest zřejmě byzantského typu a byl původně v kostele sv. Matouše (od r. 1499). Ze zapomenutí vysvobodili jej Redemptoristé, vystavivše ho ve svém hlavním římském kostele r. 1866, a tam byl r. 1867 korunován. Všechny medaile mariánských družin, založených redemptoristy, mají obraz P. M. U. P., případně sv. Alfonse z Lig.

* 461. L: Sv. Kajetán s paprskovým nimbem klečí před oltářem, na němž leží mitra a důtky; na stupni leží kardin. klobouk a koruna; nad světlem v zářícím oblaku kříž, za světlem stojí anděl s lilii. S — GAETANVS. O. P. N. Profil. okraj.

R: Na oblaku sedící Bůh Otec a Syn korunují věncem klečící P. Marii, nad níž ve svatozáři holubice Ducha Sv.

34, bronz — Měst. mus. Med. užívaná v okruhu řádu Theatinů. Pěkná práce italského původu. K původní denominaci chrámu ukazuje rub med. (týž kolek použit na med. v Bistrici u Záhřebu).

462. L: P. M. ustavičné pomoci = 184. Opis týž, končí hvězdičkou.

R: Bl. Anežka česká = 43. Opis: MARIÁNSKÁ DRUŽINA PANÍ A DÍVEK U SV. KAJETÁNA * V PRAZE *

29 × 38, stří., alum. — Přibil. Fa. Karnet Kyselý. Mar. družina založ. 8. XII. 1919.

463. L: P. M. ustavičné pomoci. P. MARIA USTAVIČNÉ POMOCI

R: Sv. Alfons de Liguori opřený o stůl, na němž krucifix, otevřená kniha a kalamář s perem, drží růženec. SV. ALFONS Z LIGUORI.

20 × 27, bílý kov — Přibil.

464. L: Jako předch., ale bez nimbu, změněná kresba. Opis stejný, ale začíná výše.

R: Světec s biretem na hlavě sedí u stolu, na němž kalamář a obrázky, a píše list. SV. ALFONS Z LIGUORI

20 × 27, bronz — Přibil.

465. L: P. M. ustavičné pomoci. PANNA MARIA USTAVIČNÉ POMOCI!

R: Poprsí okřídleného anděla s květy v rukou, perlovec. MARIÁNSKÁ DRUŽINA DÍTEK U SV. KAJETÁNA V PRAZE

22 × 31, alum. — Přibil; fa. Karnet Kyselý.

Kostel sv. Karla Boromea s mateřincem a nemocnicí Milosrdných sester pod Petřínem.

Na svátek sv. Václava r. 1837 přišlo 6 Milosrdných sester sv. Karla Borom. (z nichž 4 z Čech rodilé) z Nancy do Prahy na první svoje působení v Klárovy ústavu. R. 1842 zakoupily pod Petřínem dům se zahradou a zřídily si tu nemocnici a mateřinec s noviciátem pro svoji kongregaci v Čechách. Od r. 1851 postavili ve čtyřech letech novou velkou nemocnici a v r. 1855 nový kostel sv. Karla Bor. Sídli tu generální představená čs. kongregace. Sestry jsou činné na přemnohých místech jako ošetřovatelky nemocných, učitelky, vychovatelky a t. d. Hlavní oltář v kostele má obraz sv. Karla Borom., kdežto v nemocniční kapli je oltář svaté Rodiny.

* 466. L: Poprsí sv. Karla Bor. II. Opis: SAN. CAROLVS * BOROMEVS

R: Sv. rodina, nad níž se vznáší holubice Ducha svatého; P. M. má korunu na hlavě a drží Ježíška v plenkách zavinitého, sv. Josef drží v levici palmu. SANCTE — IOSEPH Úsek prázdný.

27 × 36, dutá — Přibil. První med., které přinesly sestry z Nancy a které dosud v německé větvi nosí. Zdejší sestry za krátký čas pořídily si jinou med.

467. L: Poprsí sv. Karla Bor. II., pod ním hvězdička s 2 tečkami. SANCTVS CAROLVS BORROMEVS

R: Sv. rodina stojící, nad níž holubice Ducha sv.; u nohou Ježíška trnový věnec; sv. Josef opřen o hůl, na níž upevněny jsou květy lilie. SANCTA FAMILIA, NOSTRÆ CONGREGATIONIS PRAESIDIVM v úseku CUSTODI NOS
29 × 34, stří. — Přibíl. Ražební železa má fa H. Grünfeld v Praze I. od fy Foss & Stange v Berlíně. Byla nejméně třikrát obnovena.

468. L: Sv. rodina, zcela odhynlé kresby od předch. SANCTISSIMA FAMILIA PROTEGE NOS Úsek prázdný.

R: Trnová koruna s 3 hřeby ozařuje paprsky písmena MHJ (nad H křížek), po stranách květy; pod tím dvě planoucí srdce (jedno probodeno dýkou) vydávají záři; dole při okraj. perlovci obláčky.
28½ × 34, bronz — Přibíl. Růžencový přívěsek, používaný výhradně Mil. sestrami sv. Karla Bor. K. Abraham.

Kaple sv. Nothburgy v sirotčinci pro dívky na Janském vršku.

V r. 1813 utvořily pražské dámy sdružení k ochraně služebných děvčat a sirotek. V roce 1835 získal spolek, jenž se dal v ochranu sv. Nothburgy (patronky služ. dívek), tento dům. Správu převzaly Milosrdné sestry sv. Karla Bor. Pro ošetřované dívky byla tu zřízena prvá (po zrušení bratrstev a družin Josefem II.) Mariánská družina v r. 1872; její titul byl Neposkvrněného Početí a sv. Josefa.

469. L: Neposkvrněné Početí. Opis ve dvou řádcích: O MARIA. OHNE SUNDE EMPFANGEN BITT FÜR UNS DIE WIR | ZU DIR UNSERE ZUFLUCHT NEHMEN

R: Uprostřed 12 hvězd pařížský mariánský monogr., pod ním Srdce P. Ježíše a P. M.
28 × 37, bronz — Přibíl.

470. L: Strážný anděl vede dítě, pravici ukazuje vzhůru, odkud vycházejí paprsky. O S. ANGE GARDIEN — SOYEZ MON GUIDE V úseku hvězdička mezi 2 body.

R: Sv. Alois po pás pohlíží na kříž, který drží v rukou, před ním lebka. Opis ST LOUIS DE GONZAGUE
28 × 37½, bronz — Přibíl. Med. družiny dětí v sirotčinci, které ji nosily na červené stužce.

471. L: Neposkvrněné Početí v mandorle, na jejímž profilu O MARIA, SINE LABE CONCEPTA, ORA PRO NOBIS! Ozdobný rámeček s květy.

R: V podobném orámování uprostřed 12 hvězd Mar. monogram, pod nímž 2 srdce.
25, aluminium — Přibíl. Nyní užívaná med. Mat. družiny dětí v sirotčinci (dle sdělení představené).

Kaple Božího hrobu na Petříně.

Zbudována kol r. 1733.

* 472. L: Aronova hůl; opis hebrejský: Jerušalaim hakadošah. Pod ratolestí drobné: PRAG.

R: Nádoba zápalu tvaru kalicha; hebrejský opis: Šekel Jizroel. Pod kalichem drobné: C. HOEFER. Obvodek na L: i R: čárkovaný.

33, cín — Přibíl; fa Karel Höfer. Napodobený šekel židovský, jenž se prodával nejspíše u Božího hrobu na Petříně. Podobné medaile se prodávaly od 16. stol. poutníkům k Bož. hrobu ve Zhořelci (Görlitz). Jsou známy v mnohých variantách.

Farní a druhdy dvorní chrám sv. Tomáše apošt. s klášterem obutých Augustiniánů v Tomášské ulici.

R. 1285 byli při kostele sv. Tomáše usazeni řeholní poustevníci svatého Augustina. Místo původního kostela začali stavět nový spolu s klášterem. Zde sídlil provinciál česko-bavorské provincie. Bydlil zde a česky kázal Hájek z Libočan. Za cís. Rudolfa II. byl kostel dvorským farním chrámem. Do nynější podoby přestavěn Kiliánem Ignácem Dienzenhoferem. Bývala zde bratrstva: sv. Šebestiána, dvorské arcibratrstvo Božího Těla a bratrstvo P. M. Dobré rady. V XIX. stol. zde zřízena bratrstva: Božského Srdce Páně, arcibratrstvo P. M. Potěšující čili černého opasku a P. M. Dobré rady (znovu).

473. L: Sv. Tomáš z Villanovy sedí s rozpiatými rukama v oblacích a jest nesen anděly, z nichž jeden pozdvihuje kříž. S THOMAS DE VILLA — N.

R: P. M. s Ježíškem na klíně podává opasek sv. Augustinu a sv. Monice, klečícím u jejích nohou. S. MON. S. AVGVST.

28½ × 33, měď — Přibíl. Pravděpodobně med. bratrstva černého opasku u sv. Tomáše a v Šopce (u Mělníka), jakož i jinde, kde sídlili augustiniáni.

* 474. L: Světec s předu po pás v pluvialu a mitře; v pravici drží křížovou hůl, v levici měsíc. S. THO : — DE — VILNOVA.

R: Světec po pás zpředu v pluvialu a mitře; v pravici drží berlu, v levici srdce, protknuté šípem. MAGN9 — S — AVGVSTIN9

24, měď — Přibíl. Dle svědectví p. K. Chaury vyskytl se tento jeton několikrát v Praze a snad byl zde i ražen.

Kostel sv. Josefa v Praze III. s bývalým klášterem Anglických panen (od r. 1782) v Josefské ul.

Německá Mariánská družina pod titulem Zvěstování P. M. a pod patronátem sv. Aloise (zal. r. 1901 pro něm. učitelky, chovanky a úřednice).

* 475. L: V kruhu s tykvoitou výsečí uvnitř, P. M. pll. po kolena s kruhovým n. AVE MARIA GRATIA PLENA Kruh a zvýšený okraj.

R: Pařížský mariánský monogram s oběma svatými Srdci. MARIANISCHE CONGREGATION INSTITUT | B. M. V. DER ENGLI — SCHEN FRAULEIN Dole při okraji * PRAG 1901 *

21, stří. — Přibíl (puncov. zn. H. G. = H. Grünfeld, papež. dodavatel v Praze I.).

Ústav slepců na Klárově.

476. L: Pohled na Klárův ústav; uprostřed týčí se sanktusník ústavní kaple sv. Rafaela, při horním okraji opis SANCTA EST DOMUS TUA DOMINE V úseku nápis: FUNDAMENTA PONI CURAVIT AUG. CAESAR | ET REX FERDINANDVS V. PER AUG. FRATREM | FRANCISCUM CAROL. ARCHID. AUST. 18. SEPT | 1836. RECEPTACULI AUCTOR FUIT ANNO 1832 | ALOYS KLAR IN UNIV. PRAG. DOCT. & PROF. | CUM UXORE ROSINA SCHOEN Podtrženo jednou duchou čarou, pak: AEDem DOMUMQUE ARCHITECTO | W. KULHANEK EXSTRUXIT | J. A. KRANER

R: Nápis: SUB AUSPICIIIS | AUG. AUST. ARCHIDUCIS | STEPHANI VICTORIS | BOHEMIAE PROREGIS | AEDes | S. RAPHAELIS ARCHANGELI | COECO RUM ADULTORUM APTIS OPERIS | SUSTENTANDOR. RECEPTACULO ADJUNC- | TA SACRIS INAUGURATUR BENEDICEN- | TE WENC. WAC LAWICEK S. MET. ECCL. | DEC. INSTITUTI ANTISTITE COLLEGA | DIE IX. OCTOB. MDCCCXLIV. | INSTIT. PROTECTORE CAR. COM. CHOTEK | DOMUM | PULCRUM PATRIS HAEREDIVM | PAULO ALO. KLAR CURAN TE ADLECTIS | PRAETER JAM NOMINATUM CURAE | SOCIIS MATRE ROSINA, UXORE CAR. | E. COM. WRATISLAW DE MITROW. | CAR. COM. CHOTEK DE ELTZ, | FEL. SCHERL.

35, b. ú., stř. — Přibil, bronz — D. 4868. Pamětní med. na posvěcení kaple sv. Rafaela při slepeckém ústavě na Klárově. Zhotovena J. Lerchem podle návrhu Jos. Führicha, jak jsem zjistil v archivu ústavu. Dle zápisu P. Petříka prodávána byla stříbrná za 3 fl 20 a bronzová za 1 fl 30 c. m.

Farní kostel Panny Marie Vítězné s býv. klášteřem Karmelitánů v Karmelitské ulici.

V letech 1611—1613 postavili si němečtí lutheráni kostel nejsv. Trojice a používali ho téměř do konce r. 1622. Pak byl uzavřen až do r. 1624, kdy byl odevzdán bosým Karmelitánům, kteří tu žili z almužen. R. 1628 dostali od paní Polixeny z Lobkovic voskovou sošku Ježíška a modlili se před ní prosíce o pomoc v nouzi; té se jim dostalo trvalou peněžitou podporou a viktualiami na příkaz císaře Ferdinanda II. P. Cyril od M. B., dřívější ctitel milostné sošky, vrátiv se r. 1638 do kláštera, našel ji porouchanou ve smetí, do něhož byla pohozena za vpádu Sasů do Prahy (1632). R. 1640 byla zavedena zvláštní pobožnost u milostné sošky, jejíž uctívání se rozšířilo po celém světě. Po vestfálském míru podnikli Karmelitáni přestavbu kostela (1667) z darů milostné sošce. Po zrušení kláštera (1783) zřízena zde fara, přenesená sem od Maltezců. Od té doby jsou zde faráři a strážci milostné sošky Ježíškovy kněží řádu Maltežského. Mimo slavnou sošku jest v kostele (proti oltáři Jezulátka) na oltáři sv. Jana z Kříže milostný obraz P. M. Mantovské. Získal jej v Mantově, kterou r. 1626 dobyl, císař generál hr. Hanibal Collalto. Do zdejšího kostela se dostal darem r. 1642. Za moru v letech 1680 a 1713/4 byl nošen v prosebných průvodech a vystaven v kostele veřejné účtě. Tento deskový obraz z XV. stol. má na prsou zlatou hvězdu

s křížem a granáty, v místě, kde se ukázala krev, když kterýsi voják v zlosti po něm střílel. Pod kostelem jest rozsáhlé pohřebiště s odkrytými rakvemi mumifikovaných mrtvol s růžencem a křížky, tu a tam i medailoni v rukou nebo kolem hrdla.

* 477. L: P. M. korunovaná (Mantovská), po pás, s rukama sepiatýma, s hvězdou na prsou, IMAGO. PRODIG. B. V. APVD. R. P. CARM. ... DI. M.

R: Mil. soška Praž. Jezulátka. GRATIOSO IESULO. APU. R. P. CARMELIT. DI. PRAGA

26 × 34½, houslový tvar, bronz — Přibil. Numismatik J. Paris uvádí v seznamu své sbírky z r. 1852, uloženém v Zem. archivu v Praze, tuto med. s poznámkou: »Mosazný peníz od růžence Koloredu z Wallersee z krypty Melitaků.« Obraz Pražsk. Ježíška vyskytuje se na med. poutních míst Mais a Stams. Viz Pachinger »Wallfahrts- u. Bruderschafts Gnadenmedaillen Tirol«. Z medailonů, po celém světě rozšířených, uvádím jen některé.

478. L: Pražský Ježíšek v profilovaném čtvercovém rámcí s vypuklými stranami, v jehož oblých profilech opis: ENFANT — JESUS — BENISSEZ NOUS V poli po obou stranách Ježíška kolmo: PRAGUE — 1628 Dole drobně: L. C. — PARIS

R: V ozdobném kruhu, vepsaném do rámce, jako na líci, Mariánský monogram; pod ním značka (CL spojitě).

26, stř. — Chaura.

* 479. L: Pražský Ježíšek, b. o. Zvýšený okraj.

R: Na obláčcích Srdce Ježíšovo a Mariino. Při zvýšeném okraji kolokolem paprsky.

16 × 23½, bronz — Přibil.

480. L: Mil. soška praž. Ježíška, pod podstavcem ozdoba. U zvýšeného okraje perlovec. DAS GNADENREICHE PRAGER JESUKIND

R: V perlovci nápis: SÜSSESTES | ozdoba | KINDLEIN, | SEGNE | UNS!, květy, okrajový perlovec.

23 × 32, bronz — Přibil.

481. L: Jako předch.

R: Jako předch., však SÜSSES a poslední dvě slova v půlkruhu.

19 × 25, bronz — Přibil.

482. L: Jako předch., pod podstavcem není ozdoba.

R: Jako předch. (481).

16 × 23, alumin. — Přibil.

483. L: Mil. soška praž. Jezulátka, na podstavci znak karmelitánů. SAINT ENFANT JESUS BENISSEZ — NOUS

R: Mil. obraz P. M. mantovská, b. o.

17 × 24, bronz, bílý kov — Přibil.

484. L: Mil. soška praž. Jezulátka mezi 8 hvězdami v profilov. čtvercovém rámcí s vypuklými stranami. HL. PRAGUE JESUKIND SEGNE UNS

R: Mil. obraz P. M. mantovské, obklopený 15 hvězdami v rámcí jako na líci. Opis: MARIA — MANTOVA.

21½, alumin. — Přibil.

485. L: Jako L: 483., opis nahoře přerušen, dole růžice mezi 2 tečkami.
R: Nápis p. e.: L'ENFANT | JESUS | MIRACULEUX | DE | PRAGUE
19 × 26, stří. — Přibil.
486. L: i R: jako předch.
16 × 22, bronz, okraj vykrajovaný do obloučků — Přibil.
487. L: Jako předch., ale po pravé straně pláště zn. V. M
R: Jako předch.
15 × 17, bronz — Přibil.
488. L: Jako předch.
R: Nápis (v půlkruhu): MILOSTNĚ, p. e.: PRAŽSKÉ, (půlkruh) JEZULATKO
15 × 17, bronz — Přibil.
- * 489. L: Korunované pražské Jezulátko. Opis ve volném poli při zvýšeném okraji: EL NIÑO — MILAGROSO jest dokončen na plástíku pod vyobrazením holubice slovy DE PRAGA
R: Prázdný.
24 × 35, stří., bronz — Přibil. Dle sdělení výrobce p. Peciny v Turnově byla tato lidová medailka ražena v desetitisících pro latinskou Ameriku. Medailka s týmž obrazem, ale bez opisu, však s reklamním nápisem pro restauraci »u Ježíška« v Praze II., Spálená ul. na rubu, byla již dříve v oběhu.
490. L: Mil. soška praž. Jezulátka s velkým křížem na prsou v profil. čtvercovém rámci s vypuklými stranami, na němž opis: + S. NINO DE PRAGA BENDECID NOS
R: P. M. karmelská. Opis jako na L: VIRGEN DEL CARMEN
18, alumin. — Přibil.
491. L: P. M. ruce spínající, v řádném rouše, bez n. Ó MARIA BEZ POSKVRNY HRÍCHU PRVOTNĚHO POČATÁ ORODUJ ZA NÁS!
R: Mil. soška pražského Jezulátka na jednoduchém podstavci. Ó JEŽÍŠKU TOBĚ SE VZDÁVÁM ***
21 × 29, alumin. — Přibil.

PRAHA IV. Hrad.

Metropolitní chrám sv. Víta.

Na hradě českých vévodů, zvaném Praha, předním a nejvýznamnějším byl kostel sv. Víta, zbudovaný sv. Václavem v dvacátých letech X. stol. Od r. 973 byl katedrálním. Na místě původní rotundy postavil Spytihněv II. a Vratislav II. basiliku sv. Víta, Václava a Vojtěcha. Po ohni v r. 1142 basilika obnovena, načež po 200 letech počal Karel IV. budovati gotickou katedrálu (1344). Stavba přerušena husitskými válkami a zůstala přes pokus do stavby v XVII. stol. torsem. Od r. 1873 do r. 1929 stavěli ji Josef Mocker a

Kamil Hilbert, jenž ji dokončil. Od počátku XVII. st. pojí se k ní řada medailí a svatostek, jak církevních hierarchů, tak i národních světců. Abychom zvládli velmi rozmanitý numismatický materiál tohoto úseku, roztrídil jsem jej v pět skupin:

- I. Medaile pražských arcibiskupů.
- II. Medaile sufragánů a jiných hodnostářů.
- III. Medaile a svatostky českých patronů.
- IV. Medaile a svatostky se sv. Janem Nepomuckým.
- V. Medaile na paměť svátostných úkonů, církevních událostí a slavností.

I.

Česká knížata přijala křesťanství nejdříve z východu, pak ze západu. Za Spytihněva I., zejména však za sv. Václava nastalo rozhodné přiklonění se k latinskému obřadu a připojení k diecési řezenské. Politické důvody a mocenské postavení českého státu však vyžadovalo také církevní osamostatnění. Boleslav II. proto vymohl na papeži Janu XIII. zřízení české diecése a pražského biskupství. Do r. 1343 zasedlo na biskupském stolci pražském 30 biskupů, z nichž druhý byl Slavníkovec sv. Vojtěch. Třicátým prvním biskupem Arnoštem z Pardubic počíná řada arcibiskupů (od r. 1344). Arcibiskupem Konrádem z Vechty, jenž r. 1421 přešel k Husitům, přerušuje se pořad našich metropolitů na 160 let. Teprve r. 1561 jmenoval Ferdinand I. arcibiskupem Antonína Brusa. Nehledíme-li k vyhnanství arcib. Jana Lohelia (v době direktoria) a arcib. Huyna (v době převratu) nemá posloupnost českých metropolitů mezery.

Biskupové i arcibiskupové pražští nabyli r. 1187 hodnosti říšských knížat (princeps S. R. I.), jež obnovena Rudolfem II. Titulu primase království českého (primas R. B.) a stálého legáta Svaté Stoly (legatus natus S. R. E.) dostalo se jim r. 1365 od Karla IV. a Urbana V.

Pražští arcibiskupové.

Zbyněk Berka z Dubé (1592—1606).

- * 492. L: Poprsí Berkovo poněkud pl. SBINCO BERCKA ARCHIEP. PRAGEN.
R: Ozdobný štít se sdruženým znakem pražského arcibiskupství a křížovnického řádu. Uprostřed štítů s rodovým znakem Berků. Svrchu arcibisk. insignie. DNS. DEVS. AVXIL — MEVS — IDEO NON SVM CONF
40, cín, litina (dle kat. Bergrova č. 1311 olovo). Bergrův exemplář pochází ze sbír. Doneb. 4632. Tuto med. přiděluje Fiala medaileru značky An: Ab:, kdežto jiní badatelé popírají, že tvůrcem byl Abondio.

Karel sv. pán z Lambergu (1606—1612).

- * 493. L: Poprsí Lambergovo pl. s mozettem a přehnutým límcem CAROLVS. ARCHIEPS PRAG: PRINCEPS. LEG. NAT; listnatý obvoдек.
 R: Kolem pně košatého dubu vine se břečtan; u jeho paty slovo SPES; roste v ohradě, jež vpředu má vchod. OMNIA FLOREBVNT PROSPICIENTE DEO Obvoдек jako na L:
 34 1/2, stř. (zlacené) — Nár. mus. Práce Alessandra Abondia, viz V. Katz, Num. Č. Čs. V., 132.

Arnošt hr. Harrach (1623—1667).

- * 494. L: Poprsí kardinála s pileolem, mozettem, přehnutým límcem, knírem a hrotitou bradkou, pl. ERNESTVS. S. R. E. PRESB. CARD. AB. HARRACH
 R: Rodový znak (tři pštrosí pera) v ozdobném štítu, nad nímž křížek a biskupský klobouk. Pod spodní ozdobou štítu 16—29. Opis: růžice ARCHIEPS. PRAG. AC. REGNI. BOHAE. PRIMAS. ET. FRINCEPS
 41 1/2 × 50, zlato — Nár. mus. Hanuš Rieger.

Jan Bedřich hr. z Valdštejna (1676—1694).

495. L: Poprsí arcibiskupa = L: 179.
 R: Korunovaný štít se znakem Valdštejnů, položený na odznaku řádu křižovnického (kříž s šestihrotou hvězdou), nad ním biskupský klobouk, pod štítem 16 * 88 CO MES DE WALDSTEIN (Písmo na hraně nepřichází.)
 33 1/2, stř. — Nár. mus. Kašpar Öffinger, jako med. křižovníků a plaských cisterc.
 * 496. L: = 495.
 R: = 495, jenže opis: S. (acri) R. (omani) I. (imperii) P. (rinceps) COMES DE WALDSTEIN (hrana hladká bez písma).
 33 1/2, zlato — Nár. mus. Kašpar Öffinger.
 497. L: Poprsí jako na předch. med., opis IOANNES FRIDERIC9 ARCHIE. PRAG.
 R: Znak jako předch., písmo drobné, okraj hladký.
 25, zlato — Nár. mus., 25 1/2, stř. — Nár. mus., měď — Měst. mus.
 498. L: i R: jako 497. písmo na R: větší, razidlo má změnu v kresbě, znaku i velikosti kříže nad ním. Okraj jest vroubkován.
 25 1/2, stř., — Nár. mus. Jde o 2 emise.

Antonín Petr hr. Příchovský z Příchovic (1764—1793).

- * 499. L: Poprsí arcibisk. Příchovského pl. s parukou: Opis: A. P. D. G. ARCH. PRAG. LEG. N. R. B. PRI. S. R. I. P. C. PRZICHOVSKY
 R: Při horním okraji zářící Boží oko, k němuž dosahují konce vavřínového věnce. Uvnitř nápis p. e.: ARCHIPRAESVL | ECCLESIAE BOHEMAE | SEDEM | FES TIVO APPARATV | OCCVPAT | III IDVS MAY | AD | MDCCCLXIV
 37, stř., bronz — Měst. mus., Přibil. Josef Viertmayer. Intronisační med.

Václav Leopold Chlumčanský rytíř z Přestavlk a Chlumčan (1815—1830).

- * 500. L: Pod arcibiskupským kloboukem knížecí koruna a hermelínové prostěradlo, na němž arcibisk. a rodový znak, ověšený řádovým řetězem a podložený berlou a křížovou holí. WENC. LEOP. D. G. ARCH. EP. PRAG. PRINCEPS CHLUMCZANSKY . LEG. NAT. Profilovaný okraj.
 R: V dubovém věnci nápis: ARCHIPRAESVL | ECCLIAE ET PRIMAS REGNI | BOHEMIAE | SEDEM OCCVPAT | DIE XIV. MAII. | A. D. | MDCCCXV.
 27, stř. — Přibil. Intronisační med.

Alois Josef hr. Krakovský z Kolovrat, sv. p. z Újezdu (1831—1833).

- * 501. L: Arcibiskupský a rodinný znak s arcibisk. insigniemi na kníž. plášti pod arcibisk. kloboukem a korunou. Nahoře hvězda a palmy. Opis ve 2 řádcích: ALOYS JOSEF KRAKOVSKY HRABIE Z KOLOWRAT | USAZEN NA ARCIBISKUPSTWJ PRAŽSKE D. 17. DUBNA 1831.
 R: Krajina s vycházejícím sluncem; v ní sedí pastýř pod stromem obklopen ovce. Opis: ZNAM SWE, A ZNAGJ MNE ME. JAN X. Dole na okraji: F. LANG F.
 34, stř. — Měst. mus., bronz — Přibil. Intronisační med. Dle zkoumání E. Haunera jest to práce Lerchova, neboť uvedena jest v archivních dokladech při žádosti Lerchově za vyznamenání.
 502. L: Podobná jako předch., změněný znak, nad kloboukem hvězda bez palem. ALOY SIUS IOS. KRAKOWSKY E COM. A KOLOWRAT.
 R: Nápis p. e.: D. G. | PRINCEPS | ARCHIEP. PRAG. | SED. APOST. LEG. NAT. | REG. BOH. PRIMAS. | Skřížené palmové a vavřínové ratolesti. Pod tím: SEDEM OCCUPAT | DIE XVII APRILIS | A. D. MDCCCXXXI. Na okraji: F. LANG F.
 34, stř. — Přibil. ntronisační med. R: F. Lang, L: nesignovaný: Jos. Lerch.

Ondřej Alois Ankvic hr. z Poslavic-Skarbek (1834—38).

- * 503. L: Arcibiskupský a rodový znak s arcib. insigniemi jako předch.; nahoře hvězda a 2 palmy. ONDŘEG ALOYS HRABĚ SKARBEK ANKWICZ Z POSLAWIC | USA ZEN NA ARCIBISKUPSTWJ PRAŽSKÉ DNE XVI UNORA MDCCCXXXIV.
 R: Postava pastýře v řasnatém rouchu klečí na levém kolenu, pozvedá levici k nebi, na prsa klade pravici, v jejímž ohbí jest opřena pastýřská hůl; obklopen jest ovce. mi. DOMINVS ADIVTOR MEVS. PS. XXVII v. VII. V úseku: LERCH DE LERCHENAU | F. PRAGAE
 34, stř. — Nár. mus., bronz — Přibil. Jos. Lerch. Intronisační med.

Alois Josef sv. p. ze Schrenku a Notzingu (1838—1849).

- * 504. L: Na kníž. plášti s korunou arcibiskup. insigniemi ozdobený štít se znaky arcibiskupství a rodu. Nahoře u okraje hvězda a 2 skříž. palmy. Opis: ALOYS JOSEF

SWOBODNÝ PÁN SCHRENK Z NOTZING | USAZEN NA ARCIBISKUP
SKAU STOLICI PRAŽSKAU D. IV LISTOP. MDCCCXXXVIII.

R: Nahoře u okraje zářící Boží oko; v otevř. věnci z palmy a klasů nápis: MAUD
ROST TWA | POWEDE MNE | W PRACECH MÝCH | OPATRŇE | A OSTRJ
HATI MNE | BUDE | W MOCNOSTI SWĚ | K. MAUDR. IX. II. Dole pod
stuhou věnce I. L.

35, stří. — Chaura, bronz — Přibil. Intronisační med. V r. 1839 byla razidla pro-
půjčena »Dědictví svatojanskému« k další ražbě medailí a prodeji ve stří. za 3 fl
a v bronzu za 1 fl 15 kr. k. m.; prodávaly se v kanceláři konsistoře u redaktora
»Dědictví« V. Pešiny a v knihkupectví v semináři. Viz něm. leták Dědictví z r.
1839 sub. I. Značka I. L. neznamená rytce Langa, nýbrž praž. minc. rytce Josefa
Lercha.

Bedřich Jan Josef Cel. kníže ze Švarcenberku (1850—1885).

* 505. L: Sedící kardinál pl. po kolena. Opis ohraničený vlasovou čarou dovnitř a profil.
okrajem: FRIEDRICH FÜRST ZU SCHWARZENBERG HERZOG ZU KRU
MAU Vlevo dole: DRENTWETT

R: Pod kardinálským kloboukem knížecí koruna a plášť, na němž arcibiskupské in-
signie a rodový znak. Pod ním 18—50. Pole kolem vyplněno mnohotvárným
rozvilinovým rámcem. Opis ohraničený dovnitř perlovcem a vně profil. okrajem:
CARDINAL D. H. RÖMISCHEN KIRCHE U. ERZBISHOF VON PRAG.
Dole: PRIMAS VON BÖHMEN.

40, stří. — Nár. mus., bronz, cín s úšk. — Přibil. Šeb. Drentwett. Intronisační med.

František de Paula hr. Schönborn (1885—1899).

* 506. L: Pod arcibisk. kloboukem štít se znakem arcibiskupským a schönbornským, koru-
novaný kníž. korunou; za ním skřížené pedum a kříž. hůl, pod ním visí pallium.
Opis mezi dvěma perlovci: FRANCISCUS DE PAULA ROM. IMP. COM. PRI
MAS REGNI BOHEMIAE *

R: V palmovém a klasovém věnci nápis: NAT. DIE XXIV. JAN. | MDCCCXLIV.
| ORDIN. DIE XII. AUG. | MDCCCLXXIII. CONSECR. EPISC. BUDVICEN
SIS | DIE XVIII NOV. MDCCCLXXXIII. | INTHRONISATUS PRINCEPS |
ARCHIEPISCOPUS | PRAGENSIS | DIE XV. AUG. MDCCCLXXXV.

31, stří. — Nár. mus. Intronisační med.

507. L: i R: = předch., ale čtyřhran.

35, stří. — Nár. mus.

508. L: Na hermelínovém plášti, splývajícím s knížecí koruny, arcibiskupský klobouk a
pod ním štít s arcib. a rodovým znakem, jenž jest korunován; nad štítem mitra,
pedum, kříž. hůl. FRANCISCUS D. P. COM. DE SCHONBORN ARCHIEP.
PRINCEPS. PRAG. BOH. PRIMAS *

R: Jako 506.

31, stří., bronz — Přibil, čtyřhran. 33½ — Přibil (má punc A. K. a viditelnou
trhlinu ve znaku).

* 509. L: Poprsí kardinálovo II. s mozettem a pileolem. V úseku poprsí: PICHL PRAHA
Opis ve volném poli, ohraničený při profil. okraji perlovcem: FRANCISCUS.
D. P. CARDINALIS. DE. SCHÖNBORN. ARCHIEP. PRAGEN. PR.

R: Poprsí sv. Vojtěcha pl.; je oděn mitrou a kasulí, kolem hlavy kruhový n.; pravici
klade na hruď, v levici pedum a veslo. Opis v pásu ohraničeném dovnitř čarou,
při profil. okraji perlovcem: SANCTUS. ADALBERTUS. EPISCOPUS. PRA
GENSIS. MARTYR

80, stří., bronz — Nár. mus., Mus. vyšehradské kapituly. Podle modelu Bohumila
Vlčka razil J. B. Pichl v Praze.

510. L: Poprsí arcibiskupa pl. s mocettem a pileolem. Pod poprsím zn. JAUNER. Při
prof. okr. opis: FRANCISCUS D. P. CARD. DE. SCHÖNBORN. ARCHIEP.
PRAG.

R: Pod kardinálským kloboukem štít s rodovým znakem, jež přečnává kříž. hůl, pod
ním visí pallium. U profil. okraje opis: VI. CAL. AUG. MDCCCLXXXV * IX.
CAL. JUN. MDCCCLXXXIX *

50, stří. — Nár. mus. Jindřich Jauner.

* 511. L: = 509.

R: Před okřídlenou postavou, jež pravici ukazuje k letící holubici a levici se opírá
o kříž, klečí postava spínající ruce; vpravo: 25. VI. | 1899 | Úsek prázdný. Opis
ve volném poli při profil. okraji: PAMÁTKA NA ÚMRTÍ ARCIPASTYŘE
ČESKÉHO

36, cín, aluminium — Přibil, fa Pichl.

Lev svobodný pán Skrbenský ze Hříště
(1899—1917).

* 512. L: Poprsí II. Opis ve volném poli, u profil. okraje perlovce: LEO. LIB. BARO. SKR
BENSKÝ. ARCHIEP. PRAGEN. PRINC. Pod poprsím při okraji V. ŠANTRŮ
ČEK

R: Pod kardinálským kloboukem knížecí koruna a plášť, na němž znak pražského
arcibiskupství se středním korunovaným štítkem rodového znaku; nad štítem arcib.
insignie, pod ním pallium. Opis (ohraničený vně profil. okrajem, vnitř pro-
hloubeným obrazovým polem): IN. MEMORIAM. SOLEMNIS. INTHRONISA
TIONIS. IN. ARCHIEPISCOPALEM. SEDEM. PRAGEN. DIE. 14. JANUARIU
. 1900 +

59, bronz — Nár. mus. V. Šantrůček. Intronisační med.

* 513. L: Poprsí arcibiskupa pl. Opis ve volném poli: LEO CARD. DE SKRBENSKÝ
ARCHIEPISCOPVS PRAGEN. PRINC. + Zvýšený okraj.

R: Pod kardin. kloboukem oválný štít s arcibiskupským a rodovým znakem, ověšený
řadovým řetězem; štít spočívá na osmihrotém kříži a kříž. holi (o 2 břevnech).
Opis ve volném poli: DUOBUS LUSTRIS IN SEDE SANCTI ADALBERTI
TRANSACTIS Dole mezi počátkem a koncem opisu + MCMX +

51, stří. — Nár. mus., bronz — Přibil. Jubileum 10letého arcibiskupování. Fa H.
Grünfeld v Praze. Razidla dodala fa Voss a Stange v Berlíně.

II.

Biskupům a arcibiskupům jsou ustanovováni na pomoc jejich velekněžského úřadu t. zv. světití biskupové. Až na malé výjimky byli vybíráni z metropolitní kapituly. Ve správě diecése má značnou účast sama kapitula prostřednictvím arcibiskupské kanceláře (konsistoře), v níž zasedá a pracuje. Nejbližším oficiálním arcibiskupovým jest generální vikář. Arcidiecése jest rozdělena na vikariáty, v nichž jsou vikáři výkonnými orgány konsistoře a arcibiskupa. Duchovní pravomoci praž. arcibiskupa podléhá vikariát kladský, jenž je vně státních hranic.

* 514. L: Poprsí světitího biskupa dra A. Podlahy II. (v občanském oděvu, s kolárem, prostovlasý). Opis: DR * ANTONIN — PODLAHA (hvězdice) 1865 Dole na okraji: ŠEJNOST. 1924

R: Sv. Václav sedí pod lípou v knížecím úboru, v pravici oštěp s praporcem, levici opřen o štít; kruhový n. Opis: NEDEJ * ZAHYNOUTI — NÁM * I * BUDOU CÍM Úsek oddělený perlovcem.

70, stří., bronz — Nár. mus. a Chaura. Jos. Šejnost. Soukromá ražba k šedesátinám světitího biskupa A. Podlahy.

* 515. L: Poprsí vikáře Knauera II.; hlava nepokrytá, oděn mozettem, přes nějž zavěšen pektorál a 2 řády. Opis u profil. okraje: JOSEPHUS KNAUER. IN MEM. SEMISAECUL. SACERDOTII FESTIVITATIS D^{VII} M. MARTII MDCCCXXXIX * Pod poprsím: J. LERCH. FEC.

R: Při profil. okraji věnec z révoví a klasů. Uvnitř věnce nápis: RVDSSMI | PR. ARCH. PRAG. PER | COM. GLAC. VIC. FOR. | DEC. REG. ABB. INF. CONS. | CONSIST. ARCHID. GLAC. | CANONICUS DR THEOL. REG. | BOR. AQU. RUB^{III} ORD. EQU. | ET HABELSCHW. | PAROCHUS.

43, stří. — Přibíl. Jos. Lerch. Pamětní med. k secundici vikáře praž. arcibiskupa pro hrabství kladské Jos. Knauera.

III.

V katedrále sv. Víta jsou oltáře a náhrobky s ostatky sv. českých ochránců: Víta, Václava, Vojtěcha, Jana Nepomuckého a Sigismunda. Hroby světců byly vždy místy, kde víra a úcta lidu se projevovaly nejmocněji a nejokázaleji. Také zde kult národních světců přinesl nádherná umělecká díla jako prosbu a vděk svým ochráncům. Pokud jde o výtvary medailérského umění, nedostalo se všem stejně bohaté a významné pocty. Nemůžeme u nás zaznamenávat jediného kusu s obrazem sv. Zikmunda (nečítajíce medaili na paměť postavení sousoší na Karlově mostě); je málo medailí na sv. Víta, sv. Václava a sv. Vojtěcha, kdežto sv. Jan Nep. jimi byl zahrnut.

* 516. L: Sv. Vít, pll., stojící na oblacích, s kruhovým n. kolem korunované hlavy, oděný lehkým, řasnatým rouchem, pozdvihuje pravici. U jeho pravé nohy andílek s palmovou ratolestí, u jeho levé nohy kotlík (na ohni). S. VITVS MAR. — EC. METR. PRAG. P.

R: Sv. Jan N., podobný obr. 91. S. IOAN. NE — POMVC. M.

27 × 37½, bronz — Přibíl; tutéž, ale méně zachovalou, 25 × 30, má Lad. Lábek v Plzni. Místo obvyklého kohouta jest zde kotlík jako atribut. Překlad legendy na L: zní: Svatý Vít, mučedník, metropolitního chrámu pražského patron; tím naznačen jest oficiální ráz této italské práce, která byla objednána snad u příležitosti kanonisace sv. Jana N.

* 517. L: Korunovaný sv. Václav pll. v brnění, po pás; v pravici drží barokní štít, v levici praporec. Opis: S. WENCESLAVS PATR. — BOHEM.

R: Stojící sv. Jan N. = 91., ale B. I. NEPO — MVC — M.

27½ × 30, bronz — Přibíl.

518. L: i R: jako 517., ale odchýlná kresba.

28 × 32, stří. — Nár. mus.

519. L: = 518.

R: = 518., jen opis B. I. NEPO — M. — M.

25 × 29, bronz — Přibíl.

520. L: Sv. Václav = 117.; zn. »vlčice«.

R: Sv. Jan = 124.; značka »vlčice«.

30 × 35, bronz — Nár. mus.

* 521. L: Sv. Václav jako 304., poněkud jiná kresba. S. WENCESLAVS. PAT. B — OHEM

R: Sv. Jan N. pll. kráčí od mostu, obrací hlavu ke kříži, jež drží v pravici; v levici má palmu; oděn almucí, rochetou, biretem; kol hlavy paprskovitá svatozář; v pozadí zpověď a svržení s mostu. B. IOANNES. — NEPOMVC. M.

28 × 32, stří. — Chaura.

* 522. L: Sv. Václav v brnění, s kordem po boku, stojí opřen o štít; pravici drží praporec; jest provázen 2 anděly. S. WENCESLAVS. PATRONVS. BOHEMIAE Pod štítem IN

R: Sv. Jan Nep. pll. po kolena drží v rukou kříž a palmu = 249. S. IOANNES NEP — OMVCEN PATRON

30 × 35, bronz — Přibíl. Podle Kil. 4293—6 náleží tato med., nalezená v Praze v různých velikostech, ke kostelu sv. Václava na Zderaze v Praze II.; zde býval klášter augustiniánů bosáků.

523. L: = 522.

R: Sv. Jan N. jako č. 124 (zn. vlčice).

30 × 35, bronz — Nár. mus.

* 524. L: = 522.

R: Sv. Jan N. po kolena II.; pravici pozdvihuje kříž, jehož konec drží levá ruka s palmou.

30 × 35, bronz — Lábek.

525. L: = 522., opis: S. W. PA. BOHE

R: = 522. (var.): S. IOAN — NEP. PA. M.

Ovál, stří., Kil. 4293.

526. L: jako 524, ale opis S. W. — PA. — BO — HE.

R: Sv. Jan N. jako 522; opis: S. IOAN : N — EP : PA :

21 × 25, stří., litá — Nár. mus.

527. L: Sv. Václav jako 526; opis: S. W. — PA — BO — HE.
R: Sv. Jan N. jako 526; opis: S. IOAN : — N — EP : PA :
22 × 25, bronz — Přibík. Kil. 4293 uvádí stříbro.
528. L: = 526; opis: S. WENCESLAUS. PATRONVS. BOHEMIAE.
R: Stojící sv. Jan N.
Bronz — Kil. 4294.
- * 529. L: jako 522, ale sv. Václav štíhlejší S. W. — PA. — BO — HE.
R: jako 522, ale vysoký biret, bez n. S. I. NEPO — MVO.
21½ × 25, stří. — Přibíl. Svátostka upravená na klíček k hodinám.
- * 530. L: Korunovaný sv. Václav po kolena pll., v brnění, drží v pravici praporec, levou se opírá o štít s orlicí. Opis: S. WENZES — LAUS
R: Poprsí světice Il. s rouškou na hlavě a růžovým věncem. S. ROSA. V. LIMEN. ORD. S. DOMINICI.
23 × 29, mosaz — Chaura.
531. L: Sv. Václav pll. v brnění stojí rozkročen, opřen o štít a drží praporec; v pásu mezi vnitřní čarou a okrajovým perlovcem plameny a paprsky.
R: prázdný.
19 × 21, stří., tlačená — Chaura.
- * 532. L: Sv. Václav pll. po pás; podobá se obr. 517. S. WENCE — .PAT. BO Na okraji čára a perlovec.
R: Sv. Jan N., pll. po kolena, drží oběma rukama velký kříž, v levé palmu; na hlavě biret; paprskový n. a hvězdy. S I NE — POMVC M Okraj jako na líci.
27½ × 35, stří., srdčitá, tlačená, dutá, ovroubená pásem — Přibíl.
533. L: Poprsí sv. Václava.
R: P. M. s dětátkem v perlovém orámování, na okraji věnec z lilií.
15 × 18, osmihran, stří., plíšek zasazený v dracounu a pod škle — Lábek. Lidová práce.
- * 534. L: Poprsí sv. Václava Il., na hlavě knížecí klobouk, přes ramena hermelínový plášť a v pravici křížovou hůl; oválný n. HEILIGER — WENZESLAUS Dole malé ST.
R: Nápís p. e.: DURCH ANDACHT | DIE DER BÜRGER | GLÜCK UMSCHLOSS, WARD FÜRSTEN RUHM | UND HEILIGKEIT | SEIN LOOS.
37½, stří., b. ú. — Přibíl. F. Stuckhart.
- * 535. L: Sv. Václav na koni pl., dle Pendlovy sochy, jež bývala na Václavském náměstí; dole C. H. Opis: růžice HEILICHER — WENZEL
R: Poprsí sv. Jana N. pl.; almucc, biret, dole C : H : Opis: HEILIGER — JOHANN Okraj na obou stranách vroubkovaný.
26, mosaz — Přibíl. Fa K. Höfer.
- * 536. L: Sv. Václav na koni pl. jako 535, ale bez podstavce; nad jeho hlavou hvězda a S. — W., mezi nohama koně H
R: Hrob sv. Jana N. u sv. Víta, pod ním okřídlená hlavička v oblacích; dole u okraje zn. H Opis: H. IOHANN V. NEPOMUK. Okraj na obou stranách vroubkovaný.
20, měď, b. ú. — Přibíl; fa Karel Höfer.

- * 537. L: Sv. Václav na koni Il. S. WENCESLAUS. V úseku P (snad Praha).
R: Poprsí P. M. Il.; kruhový n. S. MARIA — MATER DEI.; dole zn. C. H.
21, mosaz — Přibíl; fa Karel Höfer; razidla v Měst. mus.
- * 538. L: Obraz Pendlovy sochy sv. Václava (nyní na Vyšehradě), na podstavci zn. F
Opis: S. WENZES — LAUS. Na okraji vruby.
R: Poprsí P. M. Il. S. MARIA — MATER DEI = 273.
25, cín — Přibíl.
- * 539. L: Sv. Václav jede na koni Il. po travnaté půdě S : WENZESLAUS
R: Křesť v Jordáně. ECCE AG — NUS DEI V úseku FLEISIG
33, olovo, litá — Přibíl; totéž v litém rámečku — Chaura. Zhotovil Fleisig.
- * 540. L: = 539.
R: Pán Ježíš (poprsí) Il. IESUS DER WELTHEILAND Okraj na obou str. čárkov.
24, olovo — Chaura. Snad fa K. Höfer.
541. L: Sv. Václav pll., bez n., jako 144; podle deskového obrazu u sv. Mikuláše na Malé straně. SVATÝ — VÁCLAV
R: Sv. Cyril a Methoděj, jako 274. SV. CIRIL A METHODĚJ — APOŠTOL. SLO VANŠTÍ
30, bronz — Přibíl, fa A. Ketner z l. 1880—90.
542. L: V arkatuře sv. Václav pll. s kopím, jehož praporec přesahuje nad rameny kruhový n. vedle štítu malé ŠEJNOST. V úseku: PRAHA | 929 * 1929.
R: prázdný.
25 × 30, čtyřhran, bronz — Přibíl. J. Šejnost. Odznak k oslavám 1000letí smrti sv. Václava.
543. L: Svatý Václav sedí na stolci v románském knížecím úboru, v pravici oštěp s praporem, levici opírá o štít, ozdobený přemyslovskou orlicí; kruhový nimbus. Po stranách kolmo na vertikální osu umístěné invokace: NEDEJ (hvězdice) ZAHY NOUTI — NÁM (hvězd.) I (hvězd.) BUDOUCÍM V úseku: ŠEJNOST
R: Pohled na dokončenou stavbu chrámu sv. Víta (od jihu). Legenda nezvykle umístěna: [při horním okraji]: NA (hvězd.) PAMÁTKU (hvězd.) TISÍCIHO (hvězd.) VÝROČÍ (hvězd.) SMRTI (hvězd.) SV (hvězd.) VÁCLAVA [nad hřebenem chrámové střechy] A (hvězd.) DO — KONČENÍ [v pásu, jenž odděluje obraz od úseku] VELECHRÁMU (hvězd.) SV (hvězd.) VÁCLAVA V úseku jsou dva štíty přiléhající horními hranami k úsekovému pásu a dolními hroty sahající téměř k okraji, jsou na nich znaky: svatováclavská orlice (plaménková) a malý státní znak československý; nezi nimi při okraji: 1929
70, zlato, stří., bronz. Vyobrazení viz N. Č. Č. r. V., tab. X. Jos. Šejnost.
- * 544. L: Poprsí sv. Václava jako 543. Na pásce, která je nahoře ve výši hlavy sv. V. zakončena lípovými listy: NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM NI BUDOUCÍM, SVA TÝ VÁCLAVE!
R: Sv. Kosmas a Damian stojí pll. Na pásce dole neuzavřené: SV. KOSMAS — A — DAMIAN
30, bronz — Přibíl, P. Procházka. Fa Karnet-Kyselý.
- * 545. L: Sv. Václav Il. po kolena, v brnění, levici klade na štít, dřevce v pravé ruce; nápis v poli mezi 4 medaillonky (Sv. Ludmila, Bl. Anežka, Sv. Vojtěch, Sv. Prokop): SVATÝ — KNÍŽE | VÁCLAV ČESKÝ

R: Na kruhové desce uprostřed 929-1929 Kolem desky 5 štítů se znaky českoslov. zemí; mezi štíty po jednom lípovém listu, jež vyčníhají z uříznuté větévky, umístěné dole mezi zavíratelnými konci legendové pásky, která se rozvíjí pod čsl. znaky; v úsecích této pásky: KARNET-KYSELÝ — PRAHA XI
31, bronz, alum. — Přibil. Fa. Karnet-Kyselý.

546. L: i R: = 545, ale 25, bronz, alum. — Přibil.

* 547. L: Sv. Václav pll., po kolena; oděn pláštěm, opásán mečem, drží v levici praporec; hledí dolů mírně skláněje hlavu a žehná pravici. SVATÝ VÁCLAVE — PROS ZA NÁS BOHA

R: Svatováclavská koruna v zář, pod ním letopočet 929 · 1929 a lípová ratolístka.
24, stří., bronz — Přibil. Dal razit benedikt. klášter v Emauzích k mileniu podle modelu Fra. Eligia Peukera.

548. L: = 547, ale opis latinský: SCTE — VENCESLAE — ORA PRO NOBIS!

R: Dveře svatovácl. kaple u sv. Víta; v hořejším oblouku portálu letopočet + 929 — 1929 + Na spodní části znaky Moravy a Čech, meč a palma. Po stranách: X SANGU | INEA ET | TERRAM | CALEFA | CIEN. | TIA Vpravo: X POST | - SE - | RELIN | QVENS | VESTI | GIA
24, bronz — Přibil. K mileniu dal razit benedikt. klášter v Emauzích podle modelu Fr. E. Peukera.

549. L: i R: varianta 548. Na L: opis: SE · VE — NCESLAE — ORA PRO NOBIS
Na R: X SANGU | NEA, jinak j. předch.
24, bronz — Přibil. E. Peuker.

* 550. L: Nad obrysy pražského hradu vyrůstá poprsí sv. Václava, jenž třímá v levici praporec a žehná pravici. Pod obrazem lípová větévka a páska s nápisem PRAHA U okraje vpravo pod páskou zn.: A v kruhu.

R: prázdný.
30 1/2, bílý kov — Přibil. Podle modelu akad. sochaře A. Odehnala razila fa. Fr. Anýž.

551. L: Sv. Václav v čele blanických rytířů. NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM NI BUDOU CÍM

R: Zavraždění sv. Václava. NA PAMĚT TISÍCIHO VÝROČÍ — SMRTI KNÍŽETE VÁCLAVA SV.
30, stří., b. ú. — Přibil. K 1000. výročí smrti sv. Václava vydal Svatováclavský výbor. Razila kremnická mincovna podle modelu O. Španiela.

551a. L: Sv. Václav jede do prava na koni provázen dvěma letícími anděly. V úseku: 929—1929 Zvýšený okraj (uvnitř vrubovitý).

R: Sv. Václav oděný krznem, pláštěm, pásem a opásán mečem, prostovlasý, třímá praporec v levici, kdežto pravici žehná; hledí do prava. Po jeho pravici štít s orlicí; v pozadí ornament do kruhu stylizovaných obloučků a hvězdiček. Pod nohama světce vbity 2 puncy. Opis: ROZVZPOMĚN SE — NA SVĚ PLĚMĚ Okraj jako na líci.

46, zlato (4 gr.), větší 12 gr. a 20 gr. — Chaurá, 28 a 40, stří. — Přibil. O. Španiel.

* 552. L: Světec v pontifikáliích, levici drží pedum a palmu, pravici žehná městu (Praha). S. ADA — LBE — RT — VS. E. M.

R: Sv. Jan N. = 91. B. I. NEPO — MVC — M.
28 X 30, bronz — Nár. mus.

* 553. L: Poprsí sv. Vojtěcha pll. v pontifikáliích; veliký n.; pravici žehná. Na okraji perlovec.

R: Nápis v perlovci: (Christogram) | INCLYTE · MARTYR | PASTOR · EGREGIE | DECUS · BOHEMORUM | **SANCTE · ADALBERTE** | ORA · PRO · POPULÓ · TI · BI · DEVOTO | ET · UNIVERSA · SANCTA · CIVITATE | 997. Znak bisk. pražského 1897. U okraje malé J. PEKÁREK INV. — V. ŠANTRŮČEK INC.

53, stří., b. ú. — Přibil. K 900letému výročí sv. V. modeloval J. V. Pekárek, žák Myslbekův, na podnět kardinála Schönborna. Nápis vyřatý z officia sv. Vojtěcha zní česky: Slavný mučedníku, pastýři výborný, okraso Čechů, Svatý Vojtěše, pros za lid zbožně Tobě oddaný, a za veškeru obec svatou.

554. L: Sv. Vojtěch = 281.

R: Sv. Kosmas a Damian = 545.
30, postř. bronz — Přibil; fa. Alois Kettner.

555. L: = 554.

R: Sv. Josef pll., po pás; v náruči drží Ježíška, v levici lilii. SVATÝ JOSEF — PATRON ČESKÝ
30, postř. bronz — Přibil; fa. A. Kettner.

556. L: = 281.

R: Sv. Anna učí P. Marii.
30, postř. bronz — Přibil; A. Kettner.

557. L: = 281.

R: Sv. Jan N. po pás = 587.
30, postř. bronz — Přibil; Kettner.
Razidel těchto čtyř medailí bylo použito fou. Karnet-Kyselý při příležitosti svatováclavského milenia 1929 k ražbě různě kombinovaných medailí.

IV.

Mohou-li se různé země evropské (na př. Francie, Belgie, Španěly a j.) vykázati starobylými poutními odznaky, medailemi a svatostkami, mají naše země a zejména Praha primát medailemi svatojánskými. Ani odznaky sv. Michala Archanděla, ani benediktinské medaile, ani nejslavnější Mariánská poutní místa nemohou závodit, ač jejich výtvoř se v desetitisících rozbíhaly do světa, se světovou rozšířeností, s bohatstvím výtvarné invence a s mnohostí typů medailí, svatostek, odznaků, vydaných k počtě sv. Jana Nep., ježto byly spolu s medailkami Pražského Ježíška nejučinnější propagací Prahy.

Prototypem obrazů sv. Jana Nep. na medailích jest socha na Karlově mostě v Praze, zhotovena Jer. Heroldem podle modelu Jana Brokoffa a postavená r. 1683 nákladem Matěje z Wunšviců. Ačkoliv byly r. 1685 v Římě raženy první medaile (nákladem Václ. Ondř. Makaria z Merfelic), jež nelze dnes z velikého množství medailí bezpečně určit, první nám známá med. je wunšvicovská z r. 1705 (viz č. t. soupisu 455). Umělci vrcholického baroku vytvářeli tolik obrazů a soch světcových, že medailéři v nich měli nepřebornou

zásobu typů pro své výtvořiny, takže nemůžeme tvrdit, že v tomto soupisu je vyčerpáno všechno jejich bohatství. V době beatifikace (1720) a kanonisace (1729) je svět svatojánskými medaillemi přímo zaplaven. V té době norimberští medailéři dávají do oběhu typ obrazu sv. Jana N., upravený podle obrazů Husových ze XVII. stol. Mimo typ ražený podle Massucciova kanonisačního obrazu (u sv. Víta) je množství jiných, připínajících se k výtvořinám méně výrazným, než je oblíbený typ Brokoffův.

Charakteristickým ikonografickým znakem medailérských obrazů svatojánských jest kříž v náruči světce, mučednická palma a různé části oděvu pražských kanovníků u sv. Víta. Světec bývá zobrazen stojící, klečící, putující do St. Boleslavě, nebo i v poloviční figuře. Bývá také v průvodu andělů (a okřídlených hlaviček), kteří mimo stafáž konají službu nosičů symbolů světce (jazyk, zámek, palma, kříž), nebo činí gesta, jež ho charakterisují jako světce zpovědního tajemství.

Pro přehled roztrídil jsem svatojánské medaile na I. datované; II. nedatované a odlišné svými ruby: a) písmo, b) světcův jazyk, c) výjev svržení s mostu, d) obr. nejsv. Trojice, Matky Boží, světců, e) s milostnými obrazy, f) různé.

* 558. L: Pod biskupským kloboukem kříž a korunovaná kartuše se znakem Khuenburgů. Opis: FERD. D. G. ARCHIEP. PRAG. LEG. NAT. REGNI. BOH. PRIMAS S. R. I. PR. COMES. DE KIENBURG.

R: Poprsí bl. Jana N. pl., v úseku ramene . V. (= Vestner), pod ním v úseku nápis: BEATVS IOANNES NEPO | MVCENVS TACENDO | IN SIGNIS (t. j. r. 1719) Opis MVTVS CEV PISCIS MARTYR MERGE BAR. IN AMNE.

37½, stří., — Měst. mus., 38, bronz, cín — Přibil. Vestner. Tato med. byla znovu ražena r. 1839 ze starých razidel, nalezených v archivu metropolitní kapituly, a s jejím povolením ve prospěch »Dědictví svatojánského« prodávána ze stří. za 3 fl a za 1 fl 15 kr k. m. z bronzu. Viz německý leták »Dědictví Sv. J. N.«, podepsaný V. Pešinou v Praze r. 1839, sub III., kde však razidla jsou mylně označena jakoby z r. 1729. Pokud se týče znaku arcibiskupa Khuenburga, přichází na našich med. po prvé. Dne 29. května 1719 skončena první část informačního procesu o Janu z Pomuka a 15. dubna otevřen jeho hrob.

559. L: Poprsí sv. Jana N. pl. v kanovnícké almuci, jako 260. IOANNES CANONICVS PRAGENSIS MARTYRIO DIVVS V úseku: PATRONVS FAMA | PERICLITANTIVM. (růžice).

R: Tiarou korunovaný znak papeže Klementa XI., spočívající na 2 skřížených klířích. Opis: DIVVS AB HAC STELLA MARTYR NOVA STELLA CORVSCAT. V úseku: A CLEMENTE XI. | ALBO DIVORVM | INSCRIPTVS.

44½, stří., b. ú. — Přibil, 43, železný odl. — Přibil. Dle poznámky P. Petřika zlatá stejné velikosti vážila 10 ½,*) stříbrná měla vnitřní hodnotu 4 fl k. m. Tato med. z r. 1720 (dle chronogr.) byla patrně připravena kapitulou svatovítskou na paměť blahoslavení Jana N., jež bylo předvídáno téhož roku. Beatifikace uskutečnila se však až 31. května 1721 podepsáním dekretu papežem Innocencem XIII., ježto její připravovatel (Klement XI.) dne 19. března 1721 zemřel.

*) Viz draž. seznam fy Dr. E. Merzbacher z 13. a 14. dubna 1921 č. 456, tab. 8.

* 560. L: Nad Karlovým mostem, naplněným ozbrojenci, v hvězdné aureole a svatozářní obraz světce, věnčený 2 anděly. Ve vodě mrtvý světec obklopen hvězdami. SIDE RE NON VNO IOANNES FVLSIT IN VNDIS. (Nikoliv jednou hvězdou zazářil Jan ve vlnách). Dole v úseku: IN SIGNIS ASYLVS | PERICLITANTIBVS | DE SVA FAMA (Znamenité útočiště lidí, jejichž pověst byla ohrožena; chronogram 1721).

R: Na tumbě stojí v ozdobném rámu medailon s obrazem světce, na něhož padá záře hvězdy, umístěné na znaku papeže Klementa XI., který je nesen vznášejícím se andělem; pod medailonem nápis: S : IOANNES . NEPOMVCE . Po pravé straně tumbky personifikace církve s křížovou helí a tiarou, po levé straně personifikace království českého s korunou na hlavě a česk. lvem u nohou. Opis: VNO IS CLEMENTIS SVB SIDERE FVLSIT IN ARIS (Pod jednou hvězdou Klementovou zazářil na oltářích). V úseku: ROMAE INDVLTA | SANCTI VIRI FESTIVA | TRANSLATIONE (Když v Římě dovoleno bylo slavnostní přenesení svatého muže).

49, zlato (52 gr.) — draž. seznam fy E. Merzbacher duben 1921 č. 457, stří., bronz — Nár. mus., cín — Přibil, železo (odlitek z Hořovic) — Přibil.

* 561. L: Dva žoldnéři svrhují s mostu sv. Jana N. v kanovníckém šatu, s palmou a křížem v pravici, do řeky, v níž pluje 5 hvězd. MARTYRIVM B. IOANNIS NEPOMV CENI V úseku: MCCCCLXXXIII

R: Nápis: QVI | A NEO INAVGVRA- | TO PAPA INNOCENTIO | DECIMO . TERTIO | SANCTORVM COETVI | ADVNATVR | VII. IVNII

43, stří. — Přibil. Chronogram uvádí 7. červen 1721, kdy kongregace ritů povolila kněžské hodinky a mši na den 16. května, jakožto festum duplex.

* 562. L: Světec v kanovníckém šatě, po pás, má kolem hlavy hvězdnou gloriolu, pravici tiskne k prsoum kříž. Opis TU MIHI DUX SEMPER TU PROVIDUS ERIS!

R: Zázračný jazyk světcův v záři, pod ním dvě spojené vavřínové větévky. Opis: LINGUA TUA CHARE! LEX EST CHARISSIMA MIHI. V úseku: MDCCXXI 74, stří., císlovaná litina — Chaura.

* 563. L: Světec v oblacích s palmou v pravici; nad ním se vznáší anděl a věnčí ho. V pozadí Řím. Opis APOTHEOSIS — IN — LATERANO V úseku: S. IOAN — NE POM | MDCCXXIX.

R: Poprsí papeže, II., jenž pravici žehná. V úseku ramene: HAMERANI Opis BE NED. XIII — P. MAX. A. VI

39, stří. — Don. 4651, bronz — Přibil. Hermenegild Hamerani. Římská med. ke kanonisaci sv. Jana N. v kostele lateránském 19. března 1729.

564. L: Nápis * | ANNO DOMINI . | MDCCXXIX . XLV . KAL : APRIL | IMP : CA ROLO . VI . CA : P : F : P : P : | POST . ORBIS . TOTIUS . VOTA . | B . IOAN NES . NEPOMUCENUS | MAGNUS . BOHEMIÆ . THAUMATURGUS | A | S : S : D : N : BENEDICTO . XIII . P : O : M : | IN SANCTOR : NUMER : RE LATUS | & | VII . IDVS . OCTOB : EIUSD : ANNI . | SUB . A : EP : FERD : E . C : DE . KYNB . | PRAG : SOLEMN : CELEB : | EST . [Léta Páně 1729, čtrnáctý den dubnových kalend (= 19. března), za vlády Karla VI. císaře dobrotivého, šťastného, otce vlasti, na přání celého okrsku zemského blahoslavený Jan N. veliký divotvorce Čech od nejsv. Pána našeho Benedikta XIII. velekněze nejlepšího, nejvyššího v počet svatých přenesen a 7. dne říjnových Id (9. října) téhož roku za arcibiskupa Ferdinanda hraběte z Khuenburgu v Praze slavnostmi byl oslaven.]

R: Světec v oblacích nad mostem, obklopen anděly = R: 195, kde ve slovech SUB

UNDIS omylem vytištěna písmena stejné velikosti (za mlčícího promlouvají nebeská souhvězdí ve vodách).

43, stří. — D. 4646. F. Altomonte. Na paměť velkolepých kanonisačních slavností, konaných v říjnu 1729 v Praze a v celých Čechách.

- * 565. L: Světec v kanov. rouchu stojí na oblacích mezi andělíčky, z nichž jeden, stojící mu po boku, drží zámek a prst pravice tiskne k ústům; letící andělek korunuje světce. **BEATVS IOANNES NEPOMVCENVS IN ECCLESIA LATERANENSI FESTO SANCTI IOSEPHI SANCTIFICATVS** (ozdoba) Pod obláčkem DOCKLER. F. (Chronogram 1729.)

R: Poprsí Khuenburgovo pl. FERD. D. G. ARCHIEP. PRAG. LEG. NAT. REGNI. BOH. PRIMAS. S. R. I. P. COMES. DE KIENBVRG Dole při okraji VESTNER. F.

49, stří. — Nár. mus., cín — M. N. č. 712. Vestner a Dockler. Na paměť svatořečení r. 1729.

- * 566. L: = předch. (Dockler).

R: Stříbrný náhrobek svatojánský, pod ním: GABALVS | 1736 Opis: CUIUS CONFESSIO. ET. MAGNI — FICENTIA. HIC. EXSTAT

49, cín — Přibil, železo — odlitek železáren v Hořovicích. R: od neznámého umělce. Dle zápisů P. Petřika byla tato med. také ražena ve stříbře, v hodnotě 2 tolarů. Na paměť postavení stříbrného hrobu r. 1736.

- * 567. L: Poprsí sv. Jana N. pl. s paprskovým n.; u levého ramene biret, pod poprsím zn. W Opis: S. IOANNES NEPOMUCENUS. M.

R: Poprsí sv. papeže Eugenia II. v pluvialu; kolem hlavy svatozář, u pravého ramene tiara. Opis: S. EUGENIUS. III. P. M. EX. ORD. CIST. Pod poprsím zn. W 39 1/2, stří. — Nár. mus. Werner.

568. L: i R: jako předch., ale značka chybí a na R: za dvěma posledními slovy po dvojtečce.

32, cín — Nár. mus. Obrazem Sv. Eugenia z řádu cisterciáckého určuje se původ této med. v některém našem klášteře cisterciáků, snad na Zelené Hoře u Nepomuku, nebo ve Žďáře na Moravě.

- * 569. L: Poprsí sv. Jana N. pl. v kanovnícké almuci; kolem hlavy svatozář, vedle levého ramene biret. S. IOANNES NEPOMUCENUS MARTYR.

R: Poprsí sv. Eugenia = předch. R:, avšak zn. chybí.

39, stří. — Přibil, cín — Nár. mus.

570. L: i R: = předch., ale 32, stří. — Nár. mus.

571. L: i R: = předch., ale 34 1/2, zlato — Jiří Weyr.

- * 572. L: Ve dvoj. kruhu, vyplněném růžicemi, sv. Jan N. po kolena v kanovn. rouše s křížem v rukou, s biretem na hlavě, mezi 2 draperiemi; po jeho levici stůl, na němž leží kniha; b. o., zvýš. okraj.

R: Ve volném poli znak kníž. rodu Lobkoviců na hermel. plášti, pod vévodským kloboukem; pod ním stuha s nápisem: POPEL GSEM A POPEL BUDU

33, cín — Minc. kabinet ve Vídni. Dle Don. 3561 ražena knížetem Filipem Hyacinthem z Lobkovic († 1735) k svatořečení Jana N.

- * 573. L: Světec pl. po pás, v biretu a kanov. pláštíku, tiskne na hrud' oběma rukama krucifix; kol hlavy 5 hvězd. S. IOHANN * VON * NEPOMUCK. Dole F. ST.

R: Jazyk ve věnci, pod ním nápis: VERSCHWIEGENHEIT | HAT IHM DIE PALM' | ERRUNGEN; | IHM TOENE LOB | VON ALLEN | ZUNGEN!

34, stří., měď, železo — Přibil. Frant. Stuckhardt. Prodával je zlatník J. Richter v Jesuitské ul. v pouzdře červené barvy, opatřeném firmou, stří. za 2 fl., měď. za 30 kr., železnou za 20 kr. Na mém exempláři je vyryto po stranách nápisu (R:) M — M | den 12^t — Junij | 1810.

574. L: Chrám sv. Víta s východní strany. Opis: ECCLESIA METROPOLITANA PRAGEN. V úseku FESTVM SAECVLARE PR. | B. IOANN. NEP. R. BOH. PATR. | IN SANCTOS ADLECTI | CELEBRAT. Na okraji: F. PVTINATI — ME DIOLANI.

R: Ve věnci z palmových ratolestí nápis: A. M. DCCCXXIX. | FRANCISCO I. | CAES. AVGVSTO | BOHEMIAE REGE | PIO VIII PONT. MAX. | VENCES LAO LEOPOLDO | ARCHIEP. PRAGENSI | SACRA SOLEMNIA | OBEVNT 49 1/2, stří., bronz, železo — Nár. mus., Přibil. Putinati v Miláně. Dle Petříkových poznámek (DE. III. 34) dal raziti na vlastní náklad pražský arcibiskup z mědi i stříbra. Měděné byly rozděleny profesorům theologie a nižším státním úředníkům. Železné med. byly lity v železárnách hr. Vrbny v Hořovicích a prodávány u zlatníka Jana Richtra v Jesuitské ul. č. 185. Ve stří. měly hodnotu asi 2 tolarů a byly rozděleny vysokým státním úředníkům, prelátům, biskupům a kanovníkům. Ražbu obstaral hr. Fr. ze Šternberka prostřednictvím hr. Strassolda v Miláně.

- * 575. L: Poprsí světce II. s 5 hvězdami kolem hlavy; pozvedá pravici kříž, levici má položenou na prsa, b. o.

R: Nápis: ZUR | HUNDERTIAEHRIGEN | IUBELFEYER | DER HEILIGSPRECHUNG | IOHANN'S V. NEPOMUK. | IN | PRAG | 1829.

27, stří., 27 1/2, želez. litina (var.: v nápisu použita všude správně písmena J) — Přibil.

576. L: = 575.

R: Jazyk s 5 hvězdami. Nápis: K SLAWNOSTI | STOLETÉ PAMÁTKI | WYHLÁŠENI | ZA SWATÉHO | IANA NEPOMUCKÉHO. | 1829. Skřížené palmy.

27 1/2, stří. — Přibil. F. Stuckhart.

- * 577. L: Světec v oblacích mezi třemi andělky vznáší se nad mostem; v pozadí Hradčany. IVBILAEVM SAECVLARE CANONISATIONIS B. IOANNIS NEPOMVCENI R. B. P. *

R: Pod jazykem, obklopeným 5 hvězdami, nápis: REGNANTE | FRANCISCO I. | IMPERATORE AVSTRIAE | REGE BOHEMIAE | — SACRA FACIENTE | WENCESLAO LEOPOLDO | ARCHIEPISCOPO | PRAGENSI. | A. MDCCCXXIX. Na okraji: I. LANG. INV. F.

39, stří., železný odlitek — Přibil, mosaz ze 2 dílů, dutá — sb. Trau (Egger 1904) č. 1034. I. Lang. Dle záznamu P. Petřika z r. 1852 železná byla lita v Komárově a prodávána po 30 kr. k. m. Stříbrná byla prodávána po 4 fl. k. m. a měla hodnotu ve stří. 2 fl.

578. L: Sarkofág sv. Jana N. u sv. Víta.

R: Nápis: PAMÁTKA | STOROČNÍ SLAWNOSTI | ZA SWATÉHO WYHLASSENI | IANA NEPOMUCKÉHO | ROKU | 1829.

579. L: = předch.

R: ANDENKEN | VON DER IUBELFEYER | DER HEILIGSPRECHUNG | IOHAN'S V. NEPOMUK | IM IAHRE | 1829.

43, měď, bronz postř. — Přibil. Dal je zhotoviti Fr. Till v Železné ulici »U zlatého slona« a prodával ji ve svém obchodě za 10 kr, postř. za 12 kr k. m. (Petříkův rukop. ve strahovském archivu.)

580. L: Ozdobný hlavní oltář v chrámu sv. Víta. Opis D : H : JOHANN . V : — NEPO MUK . Z : V úseku PRAG 1829

R: Svatojánský sarkofág pod baldachýnem. Opis ABBILDUNG DES 100JÄHRIGEN JUBILEUMS .

38, cín, litá — Přibil.

* 581. L: Náhrobek světce, nad ním malý zvonovitý baldachýn, jehož díly nadzdvihují 4 andělé; pod rakví v kartuši zn. ST . B . o.

R: Nápis p. e.: ANDENKEN VON | DER IUBELFEIER DER | 100JÄHRIGEN HEI LIG | SPRECHUNG DES HEILIG : | JOHANN V : NEPOMUK. | IM IAHRE 1829.

40, cín — Přibil; F. Stuckhardt.

582. L: = 581.

R: = 581, ale s českým textem. PAMÁTKA | STOROČNI SLAVNOSTI | ZA SWA TĚHO WYHLÁŠENÍ | JANA NEPOMUCKÉHO | ROKU | 1829.

40, cín — Nár. mus.

583. L: Náhrobek světce (se širokým baldachýnem); pod ním v kartuši ST | V — B . o.

R: Ověnčená hlava císaře Františka II. IL. WEILAND FRANZ I. KAISER V. OEST REICH.

39½, cín úš. — Přibil. F. Stuckhardt. Razidlo v Měst. mus.

584. L: Poprsí saského krále II. FRIEDRICH AUGUST KOENIG VON SACHSEN. Dole: J. Hofmann F. = 188.

R: Hrob sv. Jana N. = 583.

40, cín, litina, úš. — Přibil, varianta bez značky — Nár. mus. Raženo razidlem Stuckhardtovým.

584a. L: Sv. Jan N. pl. na podstavci = 349 zn. C. HOEFER.

R: jako 583, ale GOTT ERHALTE FRANZ DEM (sic) KAISER.

40, cín — Přibil. Fa Karel Höfer.

584b. L: Sv. Jan N. = 584a.

R: Poprsí Spasitele = 384, ale jednoduchý, paprskový n., pl., dole zn. C. Höfer.

40, cín — Přibil. Dle Guillemarda. Fa Karel Höfer.

584c. L: = 584a.

R: Neposkvrněné Početí, b. o., perlovec.

40, cín — Přibil. Fa Karel Höfer.

* 585. L: Sarkofág sv. Jana N., b. o.; vlevo malé F. OPITZ

R: V perlovci: PAMÁTKA | SLAVNOSTI | VYHLÁŠENÍ ZA SVATÉHO | JANA Z NEPOMUKU | V ROKU | 1829

34, cín — Přibil. F. Opitz. Razidlo v Měst. mus. Táž medaile s německým nápisem na R.

586. L: Poprsí sv. Jana N. = 172. SV. JAN NEPOMUCKÝ.

R: UPOMÍNKA | NA | *PŘENEŠENÍ* | SV. JANA NEP. | V PRAZE | DNE 16. KVĚTNA 1879.

27, cín — Přibil, 32, měď, čtyřhran. — Don. 4757. 150leté jubileum kanonisace.

587. L: Sv. Jan N. pl. po pás, v biretu a kožíšku s palmou v pravici, v levici kříž podepřený o stůl, na němž nápis: C. MOSCETTI ROMA Opis: S v IOANNES — NE POMVC v M v (viz 174).

R: Nápis: AB | OBTRACTATORIBVS | ET ELVVIONIBVS | NOS v PRAESTA | IMMVNES

30, stř., v stříbrném tlač. rámečku jako odznak s úškem — Měst. mus., bronz — Přibil. C. Moscetti v Římě.

588. L: = předch., ale nápis: SVATÝ JAN — NEPOMUCKÝ Na příkrývce stolu vpravo K . Š . PRAHA

R: Ve čtyřech, vyplněné křížky, Božské Srdce Páně in media figura. Dole K. — PRA HA — 1885 — Š.

30, bílý kov — Přibil. K. Š. dle C. Moscettiho.

* 589. L: = předch., dole na stolní příkrývce: K UPOMÍNCE | Z ŘÍMA

R: Poprsí papeže Lva XIII. Opis: LEV XIII PAPEŽ — LETA PÁNĚ 1888

30, stř., bronz, pozlac. — Přibil. Podle M. Z. Č. L: C. Moscetti, R: Jos. Goldschmied.

590. L: = předch.

R: Sv. Cyril a Methoděj = 274.

30, bílý kov — Přibil.

* 591. L: = 565, opis však: K 200. VÝROČÍ KANONISACE SV. JANA NEP. * 1729 - 1929 *

R: Prázdný.

25, bronz — Přibil. Upraveno na jehlici; prodávala se na výstavě Svatojánských Pragensií v Praze II. u Alžbětinek r. 1929; dal razit český kanovník P. K. Procházka.

* 592. L: Poprsí sv. Jana N. pl. (typu Vestnerova), baret na hlavě, s níž splývají dlouhé vlasy, kanovnícký plášť, na prsou medailon a křížek.

R: Celý rytý: uprostřed pole pět hvězd, sestavených v kříž; kolem pás s nápisem: S : IOAN : NEPO : ORA PRO NOB : V zevním okraj. pásu listnatý ornament.

24 × 28½, bronz, litá a řezaná — Lorber.

593. L: Poprsí sv. Jana N. pl. v biretu a kanov. almuci, b. o.

R: Nápis p. e. VERA | EFFIGIES | S. IOANNIS | NEPOMVCENI | SINGVL . FA MA | PERICLI : | TANTIVM . | PATRONI | *

19 × 21, stř. — Přibík (M. Č. 73/6). Jiří Vilém Vestner († 1740).

* 594. L: Sv. Jan N., pl. po pás. Opis nečitelný. Jako 317.

R: V neuzavřeném věnci oblaků zázračný jazyk v plamenech a paprscích, b. o.

24 × 32½, bronz — Přibík; medaile v rámečku z točeného drátu.

* 595. L: Stojící světec pl. s krucifixem v pravici a s palmou v levici; v pozadí most, na němž 3 zbrojnoši. S. IOAN. — NEP.

R: jako u předch., jiná kresba.

19 × 24, stř. — Přibík.

596. L: Podobný předch., avšak odchýlné kresby. S. IOAN — M

R: = 594, ale mezi plameny 5 hvězd.

19½ × 22½, bronz — Přibil.

597. *L:* Stojící sv. Jan N., za ním most; v rukou, na prsou složených, krucifix a palma, hvězdný n. S. IOANNES — NEPM — M Jako *L:* 254.
R: Jazyk v paprscích a plamenech vznášá se nad oblaky, v nichž jsou 3 hlavičky andělů; v horní části 5 hvězd a opis: L. S. IOANN — NEPO — M. M.
 19 × 22, bronz — Přibil.
- * 598. *L:* Poprsí sv. Jana N. pl. po kolena s palmou a krucifixem v rukou. S. I. NEPO — MVO (jako 256).
R: V paprscích, mezi nimiž 5 hvězd, oválný štít se zázračným jazykem na obláčku; kolem něho L. S. IO. NEPO.
 22 × 25, úsko, bronz — Přibil.
- * 599. *L:* Sv. Jan N. pl. po kolena; pravíci tiskne k hrudi krucifix, levíci drží palmu. S. IOANN. NEPOM. M.
R: V ovál. perlovci zázračný jazyk na obláčku; kolem paprsky a v nich 5 hvězd. Dole při okraji L. S. IO. NEPOM.
 17 × 19, úsko; bronz — Přibík. Stejný kus, uložený v klatovském museu, byl nalezen v hrobce tamního jezuitského kostela.
- * 600. *L:* Stojící sv. Jan N. pl., s křížkem a palmou, za ním most; opis S. IOANNES — NEPM — M
R: 2 andělkové nesou oválný štít s jazykem, pod štítem oblak; při horním okraji 5 hvězd a opis L. S. IOAN. NEPOM. M.
 19 × 22, úsko, bronz — Přibil.
- * 601. *L:* Svatý Jan Nep. stojí na mostním oblouku, umístěném na výčnělku rokokového orámování, b. o.
R: Na podstavci jazyk v paprscích s 5 hvězdami; rámec jako na *L:*, b. o.
 25 × 36, úsko, stří. přívěšek tvaru houslí — Přibík.
- * 602. *L:* Sv. Jan sedí na oblacích obklopen andělky, z nichž dva drží kříž a palmu; s hůry se snášející anděl ho věnčí; dole most.
R: Dva andělkové sedící na globu, ovinutém hadem, drží jazyk, obklopený paprsky a 5 hvězdami. Po stranách: VIRTVS. SVPER — ASTRA. REFVLGET
 23 × 37, stří. litá, rokokově členitá kartuš — Přibík. Appel IV. N 2646.
- * 603. *L:* Poprsí světcovo bez biretu poněkud pl.; obě ruce nesou štolu k ústům; za ním anděl tiskne prst pravice k ústům a levou podává palmu. Opis S. IOAN. NEPO MVC. M.
R: V oválném štítu, obklopeném paprsky a obláčky, zázračný jazyk na oblaku: svrchu 5 hvězd. Opis L. S. IOAN. NEPOMVCENI. AB. AN. 1383. INCOR
 31½ × 34½, bronz — Přibil. Líc podle obrazu italského mistra. Med. z 2. polov. XVIII. stol., snad k 50. výročí kanonisace.
- * 604. *L:* = předch. 603.
R: Poprsí sv. Aloise Gonzagy pl. v řádovém rouchu, s kruhovým nimbem; v obou rukou drží před sebou krucifix. Opis: S. ALOY — S. GONZA — G. S. I.
 31½ × 34½, bronz — Přibil.
605. *L:* Jako další, ale bez paprsků a zkrácený opis: S. IO. NEPOM. M.
R: Oválný štít se zázračn. jazykem v hladkém a perlovém obvodku; pod ním okřídlené hlavičky andělů mezi obláčky; nad ním 5 hvězd a opis: L. S. IOAN. NEPOM. M.
 24 × 27, bronz — Hollschek (Víděň).

- * 606. *L:* Sv. Jan N. pl. po pás s palmou v levé a křížem v pravé ruce, podepřené o desku oltáře, kolem hlavy 5 hvězd. S. IO. NEPO — MVC. — MAR
R: Jazyk ve vypouklém, oválném štítu, ohraničeném perlovcem, kolem paprsky a 5 hvězd; jiná kresba obláčků s andělíčky než u předch. L. S. IOAN. NEPOMVC. M.
 35, bronz zlac. — Chaura.
607. *L:* i *R:* podobný, až na nepatrné odchylky. Opis na *L:* S. IO. NEPOM — VC — M.
 35, bronz zlac. — Přibil.
608. *L:* Sv. Jan N. = č. 248.
R: Pod ovál. štítem se zázračným jazykem, obklopeným září a 5 hvězdami, na oblacích okřídlené hlavičky andělů. L. S. IOAN. NEPOMVC. M.
 27 × 30, bronz — Přibík, — Günzburger odl. 28 × 32.
609. *L:* V kruhovém obvodku poprsí sv. Jana N. s biretem. S. IOA — NEPOM.
R: V kruhu jazyk, opis nečitelný.
 32 × 22, šestihrotá hvězda, bronz — Přibil. Vyskytuje se v různých velikostech.
- * 610. *L:* Ve volném poli stojí sv. Jan N. s 5 hvězdami kolem hlavy, s palmou a dlouhým křížem, který přidržuje levicí, b. o.
R: Ve volném poli jazyk uprostřed 5 hvězd, b. o. Pod jazykem zn. CP = Carl Pöhlath v Schrobenuhausen (Něm.).
 16 × 18, stří. — Chaura. Asi z r. 1879.
611. *L:* Stojící sv. Jan N. s kruhovým n., jinak jako 610; v horní části opis: ST. JEAN DE. NEFOMUK Dole hvězdička mezi 2 tečkami.
R: Ve věnci z 2 skřížených palem jazyk (bez hvězd), b. o.
 21 × 28, stří. — Přibil. Asi z r. 1879.
- * 612. *L:* Poprsí sv. Jana N. pl. s paprskov. n. za hlavou, jež je pokryta biretem; oběma rukama drží krucifix s palmou. S. IOANNES * — * — NEPOMVC
R: prázdný.
 36, zlac. bronz, brakteatovitě ražená — Chaura.
- * 613. *L:* Sv. Jan N. ll. po pás drží před sebou oběma rukama kříž; na hlavě biret, kolem 5 hvězd. S. IO — NE — POMVC. M.
R: 2 zbrojnoši svrhují sv. Jana N. s mostu; nad nimi snášá se s oblak anděl s palmou v ruce. S. IO. — NEPOM. M.
 34 × 39, pozlac. bronz ve stří. rámečku — Přibil.
- * 614. *L:* = 613.
R: Poprsí sv. Petra, který tiskne pravíci k levému rameni klíč SAN: PETRVS: — APOSTO.
 34½, bronz — Nár. mus.
615. *L:* Stojící sv. Jan N. = 91; u nohou 5 hvězd, na mostě dva zbrojnoši. S. IOAN. NEPO — MVC. — M.
R: Nejsv. Trojice; Bůh Otec (trojúhelný n.) a Bůh Syn (kruhový n.) sedí na oblacích a kladou ruce na zeměkouli; vznášející se nad nimi holubice Ducha Svatého v oblacích ozařuje oba svými paprsky. Dole u profil. okraje ROMA
 32, bronz — Günzburger.

- * 616. L: Stojící sv. Jan N. jako 91, ale jiná kresba; kolem hlavy 5 hvězd. S. I. NEPO — MVC. M.
R: Sedmibolestná M. B. MATER DO — LOROSA.
22 × 25, bronz — Přibil.
- * 617. L: Sv. Jan N. pll. v obvyklém oděvu a postoji; za ním most, na němž se týčí na podstavcích dvě umbelly. S. IOHAN. — NEPOMVC.
R: Sedmibolestná M. B. MATER. DOL — OROSA. ORA. P. O.
38, olovo, srdčitá — Günzburger.
- * 618. L: Sv. Jan pli. po kolena, prostovlasý, skříženými rukama tiskne na prsa krucifix a palmu; nad ním draperie, kterou přidržují 2 andělkové s křížem (vlevo) a zářícím jazykem (vpravo). S. I — NEP.
R: Nejsv. Trojice; Bůh Otec a Bůh Syn korunují klečící P. M.
33 × 32, stří., srdčitá, dutá v rámečku — Přibil.
619. L: Sv. Jan. N. ke kolenům, jako 249, ale v liliovém věnci. Opis: S. IOANNES : NEP — OMVCEN PATRON₉ Pod pravým rukávem zn. I. N.
R: Poprsí Spasitelovo pl. s paprskovým n., liliový věnec. Opis: IN v ME v SPECV LENTVR v OMNIA v Nad pravým ramenem zn. IN (spojitě).
34½ × 41, bronz — Přibil. Zač. XVIII. st.
620. L: Sv. Jan N. po kolena pll., kruhový n., drží v levé palmu a kříž, jež pravíci podvihuje. S. IOAN. NEPO — MVCEN₉ PATR.
R: Poprsí Spasitelovo pll., před ním zn. I. H.
18 × 21, bronz — Přibil.
621. L: Sv. Jan N. drží v náruči pravé ruky krucifix a palmu v levici; za ním vlevo výjev ze zpovědnice, vpravo most a pod ním 5 hvězd. Opis (málo zřetelný): S : IO — NE — FO — MV.
R: Neposkvrněné Početí, jako na staroměstském sloupu. Opis: S. MAR. VIR — GO — SINE LABE CONCEPT
34 × 28, bronz tvaru houslí, úško — Günzburger. Srv. Kil. 4205. Praha, sv. Klement.
622. L: Dva zbrojnoši shazují sv. Jana N. s mostu, jako 613, ale v prvním mostním oblouku pět hvězd. S. IOAN — NEPOMVC. M
R: P. M. s mohutnou svatozáří přivítá pravíci k sobě klečící sv. Annu, která bere v náruči Ježíška, sedícího na matčině klíně a vztahujícího pravou ruku po své bábě; po pravici P. M. sv. Jáchym, po levici sv. Josef, jenž pravíci ukazuje vzhůru. SACR. CHRIST. FAMIL.
38 × 36, bronz — Měst. mus.
- * 623. L: Poprsí sv. Jana N. pll., hvězdný n., b. o.
R: P. M. pasovská (pomocná), b. o.
29, stří., dutá, filigran — Přibík.
624. L: Sv. Jan N. pll. po kolena, s palmou a křížem, jako 191. S. IOAN NE. — OMV. P., perlovec.
R: P. M. pasovská, b. o.
20 × 24, stří. — Přibil; ve stříbrném filigranu (38 × 45).

- * 625. L: Poprsí krále Václava IV. pl. v zrnitém poli. WENCESLAUS : D : G : REX BOHE MIE. A : 13 --
R: Dva žoldnéři svrhli s mostu sv. Jana N., na nějž padá záře s oblaku. POTENTIA ET FORTITUDINE
33 × 44, pozlác. bronz, ciselovaná litina — Přibil, Nár. mus. var. v kresbě. L: pracován dle med. V. E. F. z Lobkovic z r. 1630, provedené Höhnem v Norimberce (viz Miltner-Neumann tab. XXIX č. 245). Vzhledem k hrubému provedení obrazů, jakož i nezdařenému napodobení písmen XVII. stol., pokládám tuto med. za práci z počátku XIX. stol.
- * 626. L: V rocaillovém a květinovém rámci tvaru čtyřseče o delší vertikální ose klečí sv. Jan N. pll. v oblacích nad mostem, prostovlasý, s paprskovým a hvězdným n., pod baldachýnem, jež rozhrnují 2 andělci, b. o.
R: V rámci jako na L: stojí sv. rodina; nad ní se vznáší holubice Ducha sv. a žehnající Bůh Otec v oblacích. V dolní výseči: IESVS | MARIA | IOSE :
48 × 55, stří., dutá — Günzburger.
- 626a. L: = 626.
R: Orámování jako L: Oltář P. M. v Maria Zelli.
50 × 54, stří., dutá — Chaura.
627. L: Sv. Jan = předch., ale na oblaku položený bíret, po str. zn. I — H, jednoduchý rámec.
R: jako předch., po str. oltáře zn. I — H, jednoduchý rámec.
40 × 49, stří., dutá — Günzburger.
- * 628. L: V arkatuře, představující zpovědnici, sedí světec pll. Levici přidržuje k uchu, pravice spočívá v klíně. Vedle klečí korunovaná královna Žofie se sepiatými rukama. Nad sloupky sošky sv. Jana N., P. M. mariacelské a sv. Benedikta. Po stranách zpovědnice po andělku, pod nimi zn. I — H V úseku hrubý perlovec na mostním zdivu, b. o. Okraj perličkový.
R: Mariacelský oltář s dvěma lampami, po jehož stranách ve výši tabernaklu I — H Okraj perličkový.
33 × 35, stří., dutá, srdčitá — Přibil.
- * 629. L: V hořejší polovině v paprscích kříž a symboly 5 svatých ran; pod tím rozvinutá stuha a květinový feston. V dolní části svatozář v podobě lastury a v ní poprsí sv. Jana a 5 hvězd kolem něho; obraz ověnčen vavřínem a palmou. Na spodní části ozdoba, podobající se znaku. B. o.
R: P. M. s dětátkem a žezlem (oba korunovaní) stojí ve svatozáři na oblacích mezi andělskými hlavičkami. V dolní části mezi liliemi znak pod kníž. čapkou, infulí, pedem a mečem.
31/28 × 53, stří., tvaru houslí — Nár. mus. Dle Kil. č. 4292 obr. P. M. od křížovníků. Günzburger zjistil, že náleží do Maria Einsiedl ve Švýcařích.
- * 630. L: Sv. Jan Nep. v obvyklém podání jako kanovník; v náruči drží krucifix a palmu; kruhový n. V pozadí most obsazený vojskem a vlevo výjev svržení, v řece 5 hvězd. Po obou stranách nad mostem 16 — 10 Opis v horní polovině: S. IOHANNES — NEPOMUCENUS. Mezi okrajem a profil. rámcem rozviliny a květy.
R: V plamenném kruhu sedí M. B. na oblacích a chová Ježíška na pravém koleně. Dva letící andělci ji korunují; 4 andělci hlavičky (2 + 2) po obou jejích stranách. Uvnitř kruhu IESUS — MARIA Rámec jako na L:
44, stří., litá — Chaura. Letopočet připojen dodatečně.

- 630a. L: = 630, ale bez letopočtu. Ornament poněkud jiný.
R: Poprsí sv. Antonína Pad. s Ježíškem. ORA PRO NOBIS BEATE ANTONI. P.
Ornament jako na L:
46, stř., ražená, dutá, uvnitř 2 pergamenové obrázky — Chaura.
- * 631. L: Klečící sv. Jan N. v kanovníckém oděvu; jest ozářen paprsky s hůry; za ním obláčky. Pod obrazem ve štítu korunovaná M. Boží s korunovaným Ježíšem. SIG. CONFRATERNITATIS S. IOHANN NEPOM.
R: Klečící Kristus; před ním vznáší se kalich v paprscích, za ním oblaky. Na rozvinuté pásce pod obrazem štít s dvěma letícími ptáky. SIG. CONFRATERNITAS AGONIAE DOMINI
26 × 30, mosaz — Chaura. Med. bratrstva smrtelné Úzkosti Páně a sv. Jana Nep.
- * 632. L: Sv. Jan Nep. pll. po kolena jako 21. S. — I. NE — POM — M
R: Monstrance v zář. S. L. IL. — SS. SAC
22 × 24, stř., litá — P. Procházka.
633. L: jako R: 613, jenže nahoře nejsou oblaka. S. IO. — NEPOM. M.
R: Sv. Antonín Padovský ll. po pás. S. ANTO — NIO — DE. PAD.
37½, mosaz — Don. 4747.
634. L: Sv. Jan N. stojí na mostním oblouku pod baldachýnem. S. IOAN — NEPOM.
R: Sv. Bernard drží nástroje Kristova umučení. SANC. BERN — ARD. O. P. N.
30 × 20, stř., tvar houslí. — Viz Pachinger: St. Bernard auf Medaillen v Mitteil. d. Bayer. num. Gesellschaft 1915.
635. L: Sv. Jan N. (socha na mostě). B. o.
R: Stojící sv. Bernard drží nástroje Kristova umučení. S. BER — N. O. P. N.
22 × 13, stř., tvar houslí.
636. L: Sv. Jan N. po pás. ll. s křížem v rukou. S. IO — ANNES : NEP : M : O : P : N :
R: Stojící sv. Bernard pl. drží nástroje Kristova umučení. SANCTVS. BERN — AR DVS
37 × 38, stř., tvar houslí. Obě medaile viz Berliner Münzblätter 1926, No. 278, str. 371—372.
- * 637. L: Sv. Jan N. po kolena, v pravici drží rozevřenou knihu, v levici palmu; ze spodu je obraz obklopen palm. ratolestmi. IOHANES — NEPOMUCK Dole: IETTON
R: Beránek s praporkem. TRAGS MIT GEDULT
21, mosaz — Přibil. Fa K. Höfer.
- 637a. L: = 637, poněkud odlišný v kresbě.
R: Poprsí P. M. = 538.
20, mosaz, b. ú. — Přibil. Fa K. Höfer.
- 637b. L: Hrob sv. Jana = 536.
R: Poprsí P. M. = 537.
20, bronz, b. ú. — Přibil. Fa K. Höfer.
- * 638. L: Sv. Jan N. pll., oděný rochetou, almučí a biretem; v levici drží krucifix, pravici podává almužnu jedné z dvou postav, klečících po stranách; kolem hlavy paprsky a hvězdy; nad ním baldachýn. Opis nečitelný.

- R: Sv. František Caracciolo (svatořečen 1807) v poutnickém oděvu, drží v pravici krucifix a levicí podává almužnu jedné z dvojice klečících osob. Opis: S FRAN — C(A) — RACI(O) — LIS
35 × 55, bronz, tvar houslí — Lábek. Hrubá práce z poč. XIX. stol.
- * 639. L: Sv. Jan N. pll. po pás, kolem hlavy 8 hvězd, ruce rozpiaty; s oblaků padá naň záře. S. IOAN — NEPOMVCEN.
R: Před oltářem, jenž jest ozdoben s předu křížem (pod ním hameraniiovská vlčice) a po straně korunovaným znakem, klečí polský světec bl. Jan Kentský (blahořečen 16. července 1767); u jeho kolenou lilie a biret. Z oblaků nad oltářem padá záře na světce, jehož hlava je ozdobena paprskov. n. B. IOAN. CANTIVS V úseku ROMÆ
25½ × 30, stř. — Chaura. Dílna Hameraniů.
640. L: Apotheosa sv. Jana N. = 451.
R: Poprsí sv. Ignáce z L. ll., jenž hledí na zářící oválný štít se znamením tovaryšstva Jež.; v rukou drží otevřenou knihu, v níž je nápis: AD | MAI | OR | DEI | GLO | RIA | REG | S. I
39 × 45, bronz — Přibil.
- * 641. L: Sv. Jan N. pll. po kolena. S. I — O. — NEP. M.
R: Poprsí sv. Jana Křt. ll., jenž pravici tiskne na srdce křížovou hůl, ovinutou páskou, a vzhlíží k obláčku, z něhož vychází záře. S. IOANNES — BAP — TI — STA
21 × 23, bronz — Přibil.
- 641a. L: jako L: 641. S. IOAN. NEPOMVC — . MART
R: jako R: 641. S. IOANNES — BA — TT — ISTA
28½ × 31, litá, mosaz — Přibil.
- 641b. L: Sv. Jan N. = 641a.
R: Marka Boží s mrtvým Kristem na klíně, korunovaná, s rozhaleným pláštěm sedí pod baldachýnem, b. o., úsek prázdný.
28½ × 31, litá, mosaz — Přibil. R: připomíná milostnou sošku u sv. Jakuba.
642. L: Sv. Jan N. pll. po kolena jako 641. S. IOANN — NEPOM. M
R: Poprsí pl. sv. Josefa, jenž chová v rukou Ježíška. SAN — JOSEP
16½ × 19, bronz — Přibil.
643. L: Sv. Jan N. pll. jako 21. S. IOANN — NEPOM. M.
R: Sv. Josef (poprsí s oválným n.) chová Ježíška (s paprskovým n.). B. o.
11 × 19, bronz — Přibil.
- * 644. L: Sv. Jan N. pll. po kolena. S. I. NEPO — MVC. M; zvýšený okraj, vysoký relief.
R: Sv. Maří Magdal. pl. po pás před oltářem, na němž stojí krucifix a lebka. Oválný n.; levice spočívá na prsou, v pravici drží uzavřenou nádobku s masť. S. MA — RIA — MA; zvýš. okraj, vysoký relief.
27, mosaz — Přibil.
- * 645. L: Stojící sv. Jan N. pll. jako 18. S. I. NEP — OM — VC. M.
R: Sv. Maří Magdal. pl. klečí u skály, na níž stojí crucifix; za světící strom, opis nečitelný.
30, bronz — Přibil.

- * 646. L: Stojící sv. Jan N. pll. jako č. 91. S. IOAN. NEPOMVC. MA — RT.
R: Sv. Stanislav Kostka II. kleče přijímá Ježíška z rukou P. M., jež se mu zjevila; u jeho nohou lilie; za ním stojí anděl a ukazuje na něho levicí. S. — STANISLAV
40 × 45, bronz — Měst. mus.
- 646a. L: Sv. Jan N. jako 154. S. — I. N — E — POM. M.
R: Poprsí sv. Stanislava Kostky II., kruh. n., chová ježíška s paprskovým n. S. STA — NIS. KOS.
24 × 27, bronz — Přibil.
647. L: V liliovém rámci stojí sv. Jan N. pll. Perlovec na okraji. S. IOANNES. NEP — OMVCEN. PATRON
R: Ryto: Sv. Urban v ornátě, na hlavě obklopené svatozáří má tiaru, v pravici křížovou hůl o 3 břevnech. Dole po stranách: *Santus — Urbanus*
28 × 35, stří. — Don. 4752.
- * 648. L: Stojící sv. Jan N. s křížem v levici a palmou v pravici; u jeho nohou sedí andělíček a klade prst na ústa. TREV — BESTENDIG. VERSCHWIG
R: Postava v mnišském rouchu ukazuje pravici na lebku ležící na hradbě knih (?); za postavou se vznášejí andělé, dotýkající se levicí jejího ramene a držící v pravici planoucí srdce. V horní části: GLAVBE — HOFNVNG LIEBE
28 × 35, bronz, litá a cisel. — Chaura.
- * 649. L: Sv. Jan N. dvěma káty napínán na kládě; v pozadí s balkonu přihlíží král. S: IO : NE — PO.
R: Blahoslavený Podiven visí oběšen na stromě; pod ním vyryto 930, před ním v oblaku postava do půl těla (Kristus či anděl či sv. Václav?) ukazující na zář s hůry. S: POD — IWINUS
35 × 40, mosaz, litá a cis. — Přibík. Oba světci nemají glorioly. Obraz sv. Jana N. dle Reinerovy fresky v kapli sv. Jana Nep. u sv. Jiří.

V.

Sem zařaduji mimo medaile, které se přímo vztahují k funkcím arcibiskupů a k událostem v arcidiecési, také medaile, jež i v širším smyslu církevním sem náležejí, nemající umístění v určitém kostele.

- * 650. L: Poprsí papeže Lva XII. II., s tiarou; žehná pravici. Opis ve volném poli: LEO XII. — PONT : MAX : Zvýšený okraj.
R: Skřížené klíče, ovinuté stuhami triregna. Opis ve volném poli: ANDENKEN VOM IUBILAEUM IM IAHRE Dole mezi začátkem a koncem opisu 1826.
30½, zlat. mosaz — Přibil. Pamětní med. na milostivé léto, vyhlášené papežem Lvem XII. v Římě r. 1825, slavené v arcidiecési pražské r. 1826.
651. L: jako předch.
R: Sv. brána milostivého léta. Opis ve volném poli jako na předch.
39½, mosaz — Přibil.
652. L: Znak papeže Pia VIII. nahoře ozdobený papež. insigniemi. ANDENKEN D: IUBIL : UNTER SEINER PAPST. HEILIGKEIT PIUS D : VIII IM IAHRE 1830.

- R: Poprsí papeže žehnajícího pravici. V úseku PIUS VIII. = R: 443.
39, cín — Přibil; razidlo v Měst. mus. praž. — Milostivé léto vyhlášené papežem Piem VIII. v Římě 18. června 1829 bylo v pražské arcidiecési vyhlášeno pastýřským listem arcib. Václ. Leop. Chlumčanského z 4. března 1830 a slaveno v měsících květnu a červnu t. r. Poprsí pap. Pia VIII. na této medaili jest do podrobností shodné s mědirytinou Jos. Drdy, připojenou k oficiální příručce »Slavnost milostivého léta«, vytištěné a vydané v arcibisk. knihtiskárně.
653. L: Sv. Metoděj v biskupském rouchu s mitrou drží v rukou obraz posledního soudu; vedle něho sv. Cyril v řeholním rouše, s kápí na hlavě, drží v pozvednuté levici písmo svaté, na němž písmena: P. S.; pravici se opírá o kříž. hůl. Dole znak kardinála Schwarzenberga, po jehož stranách W. — S. Opis PŘINESLI KRÁLOV STVÍ NEBESKÉ — ZEMS — KÉHO NEHLEDAJICE. Profil. okraj.
R: Nad hornatou krajinou, v níž zlomený sloup s bůžkem, nad oblaky kříž v záři, v úseku 1863. Opis ohraničený čarou dovnitř a profil. okrajem: NA TISÍCILE TOU PAMÁTKU PŘÍCHODU SV. CYRILLA A METUDA DO MORAVY — ozdoba.
44, cínový odrazek. Tato med. nebyla vydána a jest známa pouze z odrazku ve sbírce p. Chaury. Zcela stejná, ale se znakem kardinála Fürstenberga (Olomouc arcib.) na líci, nachází se ve zlatě ražená v Zemském museu v Brně (stří. — Nár. mus., bronz a cín — Přibil). Václav Sejdan.
- * 654. L: V poli hvězdice, utvořené z osmi konkávních kruhových výsečí, stojí korunovaný sv. Václav v plášti, s praporcem a štítem; hroty hvězdice vyčníhají ve dva kříže, jichž třílaločné konce přečnívají kotouč medaile a jsou kresbou vyjádřeny tak, že kolmý kříž spočívá na vrchu, kosý (ondřejský) kříž vespod med. Opis v kruhových úsecích ohraničených rameny vrchního kříže: JUBILEUM — 900 a. diec. — PRAG. 1873.
R: V poli téhož tvaru pod biskup. kloboukem mitra na skříženém pedu a křížové holi. Týž opis.
40 × 35, postříbř. mosaz, medaillový kříž — Přibil. Pamětní odznak 900l. trvání diecése r. 1873.
- * 655. L: Obraz dokončeného velechrámu sv. Víta; nad ním na stuhách zavěšen rozvinutý plán jeho půdorysu. Mezi 2 perlovci: FUNTAMENTNM POSITUM KAL. OC TOBRIS * MDCCCLXXIII * Profil. okraj.
R: Sv. Václav jede na koni do prava s praporcem v pravici a modelem kostela v levici. V úseku: V. KŘÍŽ Opis mezi 2 perlovci: S. WENCESLAUS M. ECCLESIAE S. VITI FUNDATOR *
41, stří., bronz — Přibil. Vydala Jednota pro dostavění chrámu sv. Víta na paměť položení základního kamene k dostavbě chrámu dle návrhu Kranerova.
- * 656. L: Poprsí arcibiskupa II. = 509. Opis ve volném poli při okraji: KARDINAL KNÍŽE ARCIB. FRANT. DE PAULA ZE SCHONBORNŮ. Dole při okraji: PICHL
R: Na rozvíjející se stuze u nohou tři stojících světců jsou nápisy: SV. VOJTĚŠE — SV. VÁCLAVE — SV. JENE NEP; pod stuhou dole při okraji: ORODUJTE ZA NÁS. Opis při profil. okraji ve volném poli: II. SJEZD KATOLÍKŮ ČESKO SLOV. — V PRAZE R. 1898.
36, cín — Přibil. Fa Pichlova.
657. L: Sv. Jan N. = 587. Dole u profil. okraje: MOSCETTI ROMA
R: Říšský znak rakouský, jehož koruna proniká do opisového pásu. Opis mezi profil.

okrajem a dvěma kruhy: SICVT AQVILA VOLITANS SVPER PVLLOS SVOS. DEVTER. XXXII

29, bronz, b. ú. — Přibil. Moscetti v Římě. Vydal monsignor Jänig, rektor Animy v Římě.

658. L: P. M. na oblacích obklopena paprsky a hlavičkami andílků. (Neposkrvněné Početí.) PIVS. IX. P: MAX: DECLARAT. IMMACVLATAM. 1854.

R: Nápis: VIRGINI | SINE. LABE. CONCEPTAE | MAGNAE. SVAE. DOMINAE | REGNVM. MARIANVM | ANNO. 1855 | PRID: NON: MAJI [Panně bez poskvrny počaté, veliké své Panovnici (věnuje) Mariánské království roku 1855 dne 6. května].

39, stří., bronz, b. ú. — Přibil. D. 4721 zařazuje ji do Prahy.

* 659. L: Poprsí sv. Karla Boromejského II., ovál. n., S. CAROLUS — BORROMEUS Zvýšený okraj.

R: Nápis: A. MDCCCLXXXIV. | PRID. NON. NOVEMBRES | COLLEGIVM. BOHEMIS | PATVIT. IN. VRBE | APVD. B. VIRGINEM. AB. ANIMA | EXIMIE. CVLTAM | A. S. CAROLO. BORROMAEO | CVIVS. AB. EXITV | TRECENTESIMVS | ANNVS. EST

38, lakov. bronz, b. ú. — Přibil. Na památku připuštění Čechů do collegia germanica (dell'anima) v Římě 4. listopadu 1884.

660. L: Lev XIII. v papežském majestátu trůní uprostřed klečících a stojících dělníků.

V úseku na oválné kartuši: 1843 $\frac{19}{2}$ 1893 Po stranách zn. K. — P. Opis: PATRI. TOTIUS. ORBIS. CATHOL. SSO. LEONI. XIII. LUMINI. DE. COELO. EPP. JUBILANTI. * Opis mezi dvěma ozdobnými rámci (feston a roccail).

R: Na vztyčené palmové ratolesti uprostřed znak papežův, korunovaný tiarou a pod ním korunovaný znak český. Opis, ohraničený dvěma rámci jako na lici: * DĚLNÍCI. ČEŠTÍ. SYNOVÉ — SV. JOSEFA. A. SV. PROKOPA * OPERARII. BOHEM. FILII — S. JOSEPH. ET. S. PROKOPII. Na profilu uvnitř rámce dole: DÍLO KARLA PÁTKA — RYJCE V PRAZE V obrazovém poli jména měst a obcí (9 + 9), v nichž byly zřízeny různé katolické dělnické organizace a spolky řemeslníků a horníků; jsou do plochy umístěna jako paprsky a čarami od sebe oddělena.

80, stří., b. ú. (o váze přes 250 gr — darována papeži), 162 $\frac{1}{2}$ gr — Chaura, smíšenina britannia a alumin. — Přibil. K. Pátek. Prodávaly se za 1 zl 50 kr. Medaile čes. katol. dělnictva k zlat. kněž. jubileu papeže Lva XIII.

661. L: Poprsí papeže Lva XIII. s levé strany; pod ním 2 skřížené palmové ratolesti. Vpravo při okraji: LEV XIII. Profil. okraj.

R: Opis ve volném poli: NA PAMÁTKU JUBILEJNÍHO ROKU 1900 + Uprostřed nápis: KU | POCTĚ | SV. OTCE | LVA XIII. Profil. okraj a perlovec.

29 $\frac{1}{2}$, stří. — Přibil. Milostivé léto a pout Čechů do Říma.

* 662. L: Poprsí s levé strany, v jeho úseku: V. ŠANTRŮČEK. Opis ve volném poli: LEV. SVOB. PÁN. SKRBENSKÝ. KNÍŽE. ARCIBISKUP. PRAŽSKÝ.

R: Stojící arcibiskup v pluvialu a mitře II. skládá ruce na dívku, za níž stojí kmotra; nahoře holubice v paprscích. V pásu, ohraničeném vně zvýšeným okrajem a dovnitř čarou: NA PAMÁTKU SV. BÍRMOVÁNÍ. Dole při okraji punc (obdélník), v němž W. P.

25, stří., bronz, b. ú. — Přibil. Václav Šantrůček.

* 663. L: P. M. sedí uprostřed apoštolů; nad nimi paprsky a plamenné jazyky, vycházející od holubice Ducha sv. B. o.

R: V pětiseči: PAMÁTKA | NA SVATĚ | BÍRMOVÁNÍ
33, cín — Přibil.

663a. L: V ozdobném portále stojí arcibiskup, přistrojený příslušnými pontifikáliemi, žehnající pravou rukou, b. o. Vpravo od jeho nohou při profilov. okraji J. Š.

R: V celém poli nápis: ANDENKEN | (rozvilina) AN DIE (rozvilina) | HEILIGE FIRMUNG | (rozvilina) 1896 (rozvilina). Zvýšený okraj a perlovec.
38 $\frac{1}{2}$, cín — Přibil. Josef Šimánek (dle M. Č. str. 43).

663b. L: Biskup v přítomnosti akolity, jenž levicí drží nádobku se svatým křížem, birmuje jinocha, klečícího před ním na stupni oltáře, jehož kmotr za ním stojící skřížil ruce na prsou. S hůry snáší se holubice Ducha svatého obklopená paprsky. Na oltářním stupni zn. F & F Při okraji za biskupem jméno fy FRIGT (?) & FIEDLER. Profil. okraj.

R: V poli nápis: Úpomínka | na | sv. birmování | — * —
30, cín — Přibil.

* 664. L: Křest v Jordánu. WER GLAUBT UND GETAUFT WIRD, DER WIRD SELIG, MAT. XVI. 16. Dole na okraji: LERCH F. PRAGAE.

R: V květinovém věnci Boží oko a nápis p. e.: GOTTES SEGEN, | BEGLEITE DICH | DURCHS | IRDISCHE LEBEN. Dvě skřížené palmy. Na okraji dole: FRANZ IOSEPH HOOR.

35, zlato — Miltner Neumann č. LXII., stří., bronz — Přibil. Josef Lerch (viz D. 3434). Hospodářský rada Frt. J. Hoor dal raziti r. 1839 tyto med. pro děti, jímž byl kmotrem.

* 665. L: Desky desatera, na nichž zavěšen had, za nimi ratolesti s jablky. Pod nimi mísa s mrtvým beránkem, nožem a umrlčí lebkou a rozvinutý pergamen se sedmiramenným svícem; na okraji Ō. f. Opis: HÆC CORPORIS UMBRA FUTURI.

R: Rozevřená kniha, v níž na levém listu postava zmrtvýchvstalého Krista, přes list vpravo palma; na knize sedí holubice s ratolestí; pod knihou mísa s amforou, kalich a mísa s hostiemi; vlevo svitek se sedmi pečetěmi a olivová ratolest. Opis: PRÆSENTIS SYMBOLA CHRISTI.

40, stří. — Chaura. Kašpar Öffinger.

665a. L: i R: = 665, ale obrazce jsou více vzdálené okraje. Na hraně nápis: POTAT CRUOR ABLUIT UNDA.

40, stří. — Chaura.

Bývalá královská kaple Věch svatých s kollegiatní kapitulou.

Založena (1263) nejvyšším sudím Čičem při královském paláci. Václav II. zřídil (1295) zde kolegiatní kapitolu, která byla znovuzřízena Karlem IV. (1341). Požár praž. hradu v r. 1541 zničil tento kostel, jenž obnoven a vysvěcen teprve r. 1580. V roce 1588 přenesl arcibiskup Martin Medek do kostela Věch Svatých ostatky sv. Prokopa ze Sázavy, které jsou tu dosavad. Od r. 1755 sloužil tento chrám také Teresiánskému ústavu šlechticů.

čen, jenž k němu byl přistavěn. Zřídila jej cís. Marie Terezie pro 300 chudých šlechticů, postavivši jim v čelo abatyše z rodu habsburského.

- * 666. L: Sv. Prokop pl., oděn v opatské roucho, stojí opřen o berlu; křížem v pravici zažehnavá dábla ležícího na zemi. S. PROCO — PI — VS. — ABBAS
R: Sv. Ignác II. po pás, drží rozevřenou knihu, hledí na zářící IHS Opis: S. IGN — D. LOY. S. I. Na knize nápis: AD | MA | IO | — DE | I | GL (jako č. 298).
27½ × 29, bronz — Přibil. XVIII. stol.
- * 667. L: Sv. Prokop pl. (poprsí) oděn v benedikt. kukulu, s kruhovým n.; v levici má opatskou berlu, pravici hladí laň. U levice světcovy malé PICHL Opis: + SVA TÝ PROKOPE ORODUJ ZA NÁS! MCCIV — MDCCCCIV +
R: Sv. Prokop drží ve vztýčené levici kříž a pravici přidržuje pluh, do něhož je zapražen ďábel. Opis: NA PAMĚT SEDMSETLETÉHO SVATOŘEČENÍ Dole: 4. ČERVENCE 1904
45, stř. — Mikš, bronz — Přibil. Ražebna Pichlova.
668. L: Poprsí císaře Františka Lotrinského a Marie Terezie pl. IMP. FRANC. AUG. ET M. THERES. AUG.
R: Pod větvkami palmy a vavřínu nápis: IMMACULATAE | BEATAE. MARIAE. VIRGINI | FRANCISCI ET THERESIAE | AUGUSTORUM. MUNIFICA. PIETATE | VIRGINES ILLUSTRIS FUNDATAE | AN. CH. MDCCLIV. Dole dva úponky.
48½, stř., bronz, cín — Nár. muš. Viz D. 4727/9. Mat. Donner. Med. na založení ústavu. Zařadují sem tuto a další med., ježto ústav a úřad abatyše měl ráz církevní, zejména však proto, že abatyše později užívaly berly abatyší svatojiřských.
669. L: Poprsí arcivévodkyně Marie Anny pl.; na pravé straně prsou odznak. M. ANNA — AVSTRIACA Dole A. WIDEMAN
R: Pohled na hradčan. ústav šlechticů. REG. COLLEG. PRAG. A. MAR. THER. AVG. CONDITI V úseku PRIMA. ANTISTES | INAVGVRATA. II. FEB | MDCCLXVI
43, lakov. bronz — Přibil, stř. — D. 4730, cín — D. 4732. Antonín Wideman. Med. na paměť instalace Marie Anny, arcivévodkyně rak., první abatyše úst. šlechticů v Praze.

Dvorní kaple sv. Kříže.

Na příkaz cís. Marie Terezie ji stavěl Anselm Lurago. Byla pak pro cís. Ferdinanda V. a jeho choť rozšířena r. 1852—1858. Je v ní oratoř spojená s hradem chodbami na jihu a jihovýchodu. Je vyzdobena českými malíři a sochaři.

- * 670. L: Neposkvrněné Početí na oblacích, paprskový n.; pod obrazem malé BRAUN. Opis: KOMMET KINDER, ICH WILL EUCH LEHREN, DIE | FURCHT — GOTTES
R: Ve věnci, uvitým z olivy a vavřínu, jejichž ratolesti jsou dole svázané stuhou (pod tím jemně vyryto: 1853) nápis: . K. K. | HOFBURG | KAPELLE | ZU (menší) | PRAG. U profil. okraje opis: OFFENTLICHE PRÜFUNG AUS DER CHRIS TENLEHRE hvězdice.
40, stř., b. ú. — Měst. mus., bronz — Přibil. Karel Braun (dle zjištění E. Haunera). Odměna a upomínka na zkoušku z náboženství ve dvorní kapli sv. Kříže.

Chrám sv. Jiří s bývalým klášteřem benediktinek.

Jeho založení se klade do doby knížete Vratislava, otce sv. Václava. Sem přenesl z Tetína vděčný vnuk tělo své báby sv. Ludmily. U něho vystavěla Mlada (973) klášter pannen řádu sv. Benedikta. Zde jsou hroby knížat Vratislava, Boleslava II., Mlady a Kunhuty. Svatojiřské abatyše byly z »Boží milosti korunované kněžny«. Klášter zrušen 1782. — K počtě sv. Jiří dal Karel IV. postaviti sochu světce jako jezdce-drakobijce na hradním dvoře.

- * 671. L: Sv. Jiří na koni, pl., potírá saň (Klusenbergova socha sv. Jiří na 3. hradním nádvoří); v horní části na rozvinuté pásce: HEILIGER GEORG V úseku F. F.
R: Poprsí Spasitele = 542.
34, cín, litá, vsazena do rámečku tvaru kruh. výsečí — Přibil. Zn. F. na jetonu Kil. 5752 označuje jménem Fleissig.
- * 672. L: Sv. Jiří jako předch. SANCT. — GEORGIVS.
R: V tříseči: ORA | PRO NOBIS.
20, postříbř. bronz — Přibil.

Ústav slepých dětí s kaplí sv. Josefa v ul. Loretánské.

Založen z příspěvků, sebraných na neuskutečněný nový pražský most, sbíraných od dobrodinců a z daru císaře Františka II., jenž věnoval dům bývalé říšské dvorské kanceláře. Popud k tomu dal prof. Jos. Mader a projekt provedlo konsorcium (ryt. Platzner, ryt. Mader, dr. Klar, Kalina z Jäthensteinu), jemuž v čele stál tehdejší nejv. purkrabí hr. Wallis. Již v roce 1806 byli soukromě chováni někteří slepí od narození, ale ústav byl otevřen až v říjnu 1808.

- * 673. L: Anděl stojící na oblacích, které se v půlkruhu vinou vzhůru, vede dítě, jehož oči jsou zavázány páskou; levicí ukazuje vzhůru na paprsky, jež pronikají oblaky nad nimi. DER HERR BEFAHL DEN ENGELN DICH ZU SCHÜTZEN. V úseku malé: INSTITUT ZU PRAG | 1808. Pod postavou děčka I. W. L.
R: Nápis: DER | BLINDEN LICHT : | RELIGION | UND | TUGEND. Na L: i R: dovnitř profilovaný okraj.
52, postř. br. — Přibil, cín — Don. 4847. J. V. Laufenböck. Med. na památku otevření výchovného ústavu pro slepé děti r. 1808.
674. L: P. M. dobré rady = L: 162 s opisem CONGREGATIO — MARIANA — DE B. CONSILIO. — 1897.
R: Sv. Alois = 50. Opis: ORA PRO NOBIS ST. ALOISI.
29 × 38, stř. — Přibil. Mariánská družina nevidomých jinochů a dívek P. Marie Matky dobré rady pod ochranou sv. Aloisia založena 21. XI. 1897 představenou sester sv. Karla B., v ústavě působících.

Loreta, poutní kaple mariánská a kostel Narození Páně na Pohořelci.

Pražská »Loreta« jest z nejranějších staveb toho druhu v Čechách. Je vybudována podle vzoru italského. Její zakladatelkou je Benigna Kateřina z Lobkovic, jejíž nákladem počala se budovati r. 1626. Dokončena a posvěcena r. 1631. Vnitřek kaple znázorňuje svatý domek (casa santa) nazaretský, jenž byl r. 1291 zázračně anděly přenesen na Trsat u Rjeki a r. 1294 odtud do vavřínového lesíka (Loretto) u Recanati v Italii. Průčelní budova, ambit, kostel Narození Páně, ostatní kaple a všechny ozdoby stavěny přes 100 let a dokonány až r. 1750. Mimo milostnou sošku P. M. loretánské v nazaretském domku jest pozoruhodná socha ukřižované sv. Starosty (v jihozápadní rohové kapli ambitu), jejíž podoba bývá nesprávně spatřována na medailích, zobrazujících zázračný kříž v italském městě Lucca. V Loreti zdejší bývalo bratrstvo sv. Rodiny (Jejíž Maria Josef). Jsem přesvědčen, že bylo zde užíváno mnoho medailí »loretánských«, které lze stejně dobře při dělení Loretám českým i Loreti italské.

Výtvarná stránka lícních obrazů loretských svatostek jest poměrně jednotvárná. Bývá to svatý domek, na němž sedí Matka Boží s Dítěm, jak je andělé přenášejí, nebo prospekt loretské basiliky. Za to rubní obrazy jsou rozmanité. Ponejvíce spatřujeme tu milostnou sošku loretské Madonny upjatou v tradiční, tuhé puášť. Mimo nejoblíbenější světce, kteří mají přímý vztah k Matce Boží nebo jejímu Dítěti, na př. sv. Josef, sv. Antonín Padovský, sv. Alois Gonzaga, najdeme na rubu těchto medailí i jiné světce ojedinelé i ve skupinách. Takovou pětičlenou skupinu tvoří zpravidla: sv. Ludvík, sv. František Borgia, sv. Filip z Neri, sv. Kajetán a sv. Rosa z Limy. Ačkoliv loretské medaile i jetony vyráběly velmi četné firmy v celé Evropě (je mezi nimi i Höfer viz č. 793a), převahu mají dílny i ražebny italské. Tato okolnost, jakož i veliké rozšíření úcty k P. M. loretánské v četných poutních místech v Čechách nám sice vysvětluje, proč se vyskytuje takové množství svatostek, ale spolu zabráňuje jejich správnému přidělení určitému místu.

* 675: L: Nazaretský domek nesený 5 anděly; na střeše sedí P. M. s Ježíškem. Opis: LAURETANA DOMUS RELIQUARUM MATRIX A. C. 1291. EX PALÆSTINA IN DALMATIAM INDE 1294 IN ITALIAM AB ANGEL DEPORTATA

R: Loretská kaple s předu; nad ní soška P. M. s J. ve svatozáří; na obou stranách L. Dole značka rytčova V. Opis: LAURETANA FILIALIS MUNIFICIA DOMUS LOBKOWICZIANÆ — PIETATE IN PRAGENO HRADSCHIN A. C. 1626 FUNDATA

74, cín — Nár. mus. J. V. Vestner. Na paměť stého výročí založení hradčanské Lorety.

Opatský a farní kostel Nanebevzetí Panny Marie a král. kanonie Premonstrátů na Strahově.

Olomoucký biskup Jindřich Zdík, příznivec nově založeného řádu řeholních kanovníků, zvaných Norbertini či Premonstráti, věnoval pro jejich

klášter v Praze pozemky na Strahově. Budovatelem kláštera a chrámu byl Vladislav II. a jeho choť Gertruda. R. 1142 byla sem uvedena premonstrátská kolonie ze Steinfeldu v Porýní. Význam řádu a tohoto kláštera pro český duchovní život, kulturu, umění, literaturu byl ve všech dobách vynikající. Ve veřejném životě vyvíjel znamenitou činnost. První numismatické dokumenty o působení strahovských Premonstrátů počínají za opata Kašpara z Questenbergu (1622—1640) v roce 1627, kdy velkolepými slavnostmi vítány ostatky sv. Norberta (zakladatele řádu), převezené do Prahy z Magdeburgu a uložené v chrámě Nanebevzetí P. M. na Strahově. Zdejší klášter vynikal nejen svojí knihovnou a sbírkami přírodovědeckými, nýbrž i nemalou sbírkou mincí, o niž se zasloužili opat Frant. Daller (1764—1777) a bibliot. Rafael Ungar. Zachoval se z té doby pěkně vypravený její katalog. Numismatikou a sbíráním mincí i medailí zabýval se mimo opata Jeronýma Zeidlera (1834—1870) také P. Emerich Petřík (* 1785, † 1860), oba členové Numismatického spolku v Praze, založ. r. 1849. Zeidler, druhý předseda tohoto spolku, sbíral pouze tolary a stříbrné medaile. S oblibou dával si na radu J. Parise a prostřednictvím V. Seidana raziti »těžké kusy« vlastních i cizích medailí (med. Schillerovu, Rufferovu, Rotterovu a j.). Jeho sbírka byla později prodána a v knihovně zůstaly sádrové odlitky ve značném počtu.

* 676: L: Sv. Norbert pl. po kolena, oděn mitrou, rochetou, mozzettem drží monstranci v pravici a olivovou ratolest s křížovou holí v levici. Mezi dvěma perlovci: S: NORBERTE. O — RA. PRO. NOBIS:

R: Nápis p. e.: TRANS | FERTVR IN | METROPOLIM | BOHEMIÆ | SECVNDA . MAY | ANNO 1627

27, zlato — Měst. mus., 26, stříbr. — Přibíl, totéž 27 — Nár. mus. Nepatrné úchytky na L: i R; na př.: růžice za letopočtem nebo ve slově BOHEMIÆ změna AE. Dle záznamů v »Notae extraordinarium expansarum«, list 21. ve strahovském archivu při r. 1627 poznamenáno: proiecta etiam in publicum argentea numismata (rozhozovány mezi lid stříbrné pamětní peníze). V účtu (»rationes villicationis meae« v archivu strahovském dosud bez signatury) opata Questenberga (výlohy při průvodu sv. Norberta r. 1627 2. května) čteme položku: za jetony s nápisem sv. Norberta, rozházené mezi lid, 335 zlatých. Za matrice na ražení těchto jetonů 40 zlatých. Na konci účtu jest nová položka: »Za stříbrné jetony s obrazem a nápisem sv. Norberta 263 zlatých.« Jetony byly rozhazovány také r. 1628 o výroční slavnosti za přítomnosti císaře Ferdinanda II. Novou ražbou vysvětlují se úchytky. R. 1727 za opata Mariana Hermanna bylo slaveno jubileum za účasti všech pražských řádů průvodem z kaple strahovského špitálu sv. Alžběty v přítomnosti arcibiskupa Khuenburga. Opat Marian Hermann dal liti 2 zlaté peníze v ceně po 500 rýnských zlatých ze svých úspor a po slavnosti vložil je do rakve sv. N. Po 50 letech, tedy 27. IV. 1777, vedl procesí místo nemocného opata Františka Daller arcibiskup Petr Příchofský.

677: L: Zavraždění sv. Václava. Obraz sahá dole a vpravo až k okraji. S: WENCESLAVS . M. PAT. BOH. ROM.

R: Stojící světec pl. má u nohou mitru a hůl; před ním vznáší se anděl, držící ve zdvižených rukách zářící monstranci. Vlevo nahoře i dole sahá obraz až k okraji. SAN. NORBERTVS

27 × 29½, bronz — D. 4096; Fiala řadí ji do Staré Boleslavi. Strahovští Premonstráti tam vodili procesí.

* 678. L: Bl. Heřman Josef pll. stojí v řádovém rouchu s biretem a kruhovým n.; v levici drží květy lilie, na pravé ruce Ježíška, který ho objímá rukou. B. HERM. IO SEPH — ORD. PRÆM. CAN.

R: Poprsí sv. Jana N. po pás = 248 L:

27 × 30, bronz — Přibík. Med. řadí se do doby opatování Mariana Hermanna (1711—1741), rodilého Pražana, k r. 1729, kdy papež Benedikt XIII. obdařil dekretem z XI. července blahoslavencův svátek plnomocnými odpustky.

679. L: Stojící sv. Norbert drží monstranci a lilie; vzadu obraz kostela.

R: 10 řádků: HORTAMVR | VOS FRATRES | DILECTISSIMI --- (více není udáno). 40 × 34, stří. — Horský č. 4916. Dutá med. ze 2 tepaných plátků s ozdobným okrajem.

680. L: Pohled na strahovský klášter; v úseku korunovaný znak této kanonie s opatskými insigniemi, po jeho stranách 18 — 59 Opis: MONAST. ORD. PRAEMONST. IN MONTE | SION PRAGAE V úseku: ABBATE HIERONYMO ZEIDLER

R: Socha sv. Norberta, převzatá z razidla med. 456, avšak s paprskovým n. Na podstavci zn. W. S. Opis: ST. NORBERTE — ORA PRO NOBIS.

28 × 32, stří. — D. 4715, pozl. bronz — Přibíl. Razidla od V. Seidana ve strahovském archivu; bylo raženo 50 kusů stříbrných, 100 mosazných a 100 pozlacených. Při ražbě se roztrhl kolek R: přes obraz budovy bibliotéky a na novém, více opracovaném, učinil Seidan znatelnější kříže na věžích. Stříbrné mají trochu přimíseniny, jejich střížky musily býti nejprve lity a teprve doráženy na stroji. Kromě uvedených objednal si opat jeden kus dvojnásobné a jeden čtyřnásobné váhy stříbra, oba vypadly však lehčeji (dle Parise).

* 681. L: Poprsí strahovského opata Jeronýma Jos. Zeidlera II. s komturským křížem řádu císařského Josefa a s prelátským křížem na řetěze. HIERONYMUS II. JOSEPHUS ZEIDLER ABBAS LXI. V úseku ramene: SEIDAN F. Profil. okraj.

R: Pohled na strahovský klášter jako 680. Opis na zvýšeném pásu: MONASTERIUM STRAHOV S. ET CAN. ORD. PRAEMONSTRAT. PRAGAE IN MONTE SION. (růžice) končí v úseku: MDCCCXL | FESTA. SEPTISÆCULARIA | EX ACTIS CXL AB | ORIGINE LUSTRIS Profil. okraj.

44, bronz zlac. — Přibíl. Tato med. byla v katalogu Donebauerovy sbírky nesprávně popsána a nesprávně vročena do r. 1840. Poprsí ozdobeno je řádem, který dostal opat teprve r. 1858. Bylo to jeho první císařské vyznamenání, kdežto řád železné koruny druhé třídy dostal r. 1864 (viz Čermák »Praemonstráti v Čechách a na Moravě«). Korespondence mezi opatem a J. N. Parise, kterou jsem našel v archivu strahovském, dokazuje, že tato med., nazývaná samotným opatem »jubilejní«, jest soudobá s t. zv. »dedikační« med., kterou daroval r. 1860 svému prezidentovi Zeidlerovi »Numismatický Spolek« v Praze. Návrh obou med. pochází od Parise a Seidan vytvořil a použil k oběma stejného razidla. Obraz kláštera na R.; jakož i opis s datem 1840 byl zde umístěn na výslovné přání opata. Medaile tato byla určena k rozdávání gratulantům.

Dle účtu, podepsaného V. Seidanem, zapláceno za kolek 250 zl. Dle účtu z 20. září 1860 dodal Seidan 60 stříbrných, 100 měděných a 30 pozlacených; dle účtu z 19. února 1861 dodal 100 bronzových (po 90 kr.), 25 pozlacených (po 1 zl 40 kr.); dle účtu z 5. dubna 1861 25 kusů stříbrných. Ražebné za lot stříbra bylo počítáno 50 kr. a opat jako obvykle poslal staré tolary na výměnu za čisté srebro k ražbě. Portrét s vysokým reliefem, na způsob portrétu Schillerova, byl zpracován nejdříve ve vosku (patrně v Praze Tomášem Seidanem). Na razidle muselo býti oko opravováno k návrhu provisorů P. Aemiliana. Razidlo prasklo při druhém kalení a

v novém změněna i velikost literek opisu. Jméno Seidanovo jest umístěno jednou pod poprsím, po druhé na poprsí. Pro zajímavost uvádím zde popis »dedikační« med. na paměť 70. narozenin (5. XI. 1860) presidenta »Numismatického spolku« opata Jeronýma Zeidlera:

682. L: jako 681, ale v úseku ramene není SEIDAN

R: V květinovém věnci nápis p. e.: SOCIETAS | NUMISM. PRAG. | PRÆSIDI SVO | DIEM NATAL. LXX. | CELEBRANTI | V. NOV. MDCCCLX 44, stří., bronz (lakovaná a zlacená) — Don. 4058, 4059 — Přibíl. Opat objednal 13. XI. 1860 ve stříbře 20 kusů, v mědi 40 a 12 kusů pozlacených.

683. L: Sv. Norbert pll. po pás, kruhový n.; v rukou na prsou složených monstrance a křížová hůl. SVATÝ — NORBERT

R: Sv. Cyrill a Methoděj = 274. 30, bílý kov — Přibíl. Fa Kettnerova.

* 684. L: Sv. Norbert = 683.

R: Bl. Hroznata = 413. 30, bílý kov — Přibíl.

PRAHA VI. - VYŠEHRAĐ.

Kolegiální chrám sv. Petra a Pavla.

Chrám založen byl začátkem r. 1070. Brzy potom zřízena zde kolegiální kapitula, jež byla vyňata z pravomoci pražského biskupa a podřízena přímo papežské stolici. V čele kapituly byl probošt, jež zastupoval děkan. Uvedení probošta v úřad dalo se vždy slavnostně a účastníci byli podělováni mincemi; tento zvyk byl prastarý a souběžný s podobným zvykem při nastolení českých knížat. Ražba jetonů vyšehradských proboštů vešla ve zvyk za hraběte Königsegga, jenž byl r. 1698 na Vyšehradě instalován za své nepřítomnosti tehdejší děkanem. Jetony byly rozhazovány mezi přítomný lid na třikrát jako před tím drobné běžné mince vládní. Poslední rozhazování jetonů na Vyšehradě dělo se před branou kapitulního chrámu roku 1888 za instalace Lenzovy. Jetony Karlachovy jsou vlastně jen pamětní medailí, kterou dal zhotoviti Karel Chaura, vymýkají se z rámce a účele původního. Od instalace hraběte Schafgotsche v r. 1769 vešly v užívání též pamětní medaile. Jetony byly raženy zpravidla v Praze, ze zlata pro arcibiskupa a pro vyšší osobnosti, ze stříbra pro lid. Pamětní medaile byly určeny pro hosty a vznešené osobnosti. Proboštové byli povinni žádati o povolení k ražbě především samotného panovníka, načež mincovna pražská či vídeňská zhotovila svými medailéry, řezáči a stroji žádaný počet kusů, na něž si dodali potřebný kov a zaplatili ražebné. Počet kusů byl různý; za Kindermanna raženo 60 zlatých, 250 stříbrných velkých a 1000 kusů malých, za Ruffera 100 kusů velkých stříbrných a 100 kusů malých. Velké stříbrné dostali děkan a kanovníci, a jetony se po instalaci za zpěvu »Te Deum« na třikrát rozhodily mezi lid.

Hugo František říš. hr. z Königsegg a na Rottenfelsu.
(1691—1698—1708) [† 1720].

* 685. L: V ozdobné kartuši oválné štíty se znaky — kapitulním a rodovým; na kartuši koruna, infule a berla. Obvodek vroubkovaný.

R: Větvka a pod ní nápis: :HVGO.FRANC | D:G:SS:REG:ET EXEM | S.
S.PETRI ET PAVLI.ECCL | WISSEGRAD.PRÆPOSI | TVS.E.S.R I
COM.DE.ET | IN.KÖNIGSEGG ET. | ROTTENFELS.ETC. | INSTAL
LAT:PRAGÆ | .DIE.II.MAII. | .AO.1698. Perlovec a vruby.

24½, zlatý jeton — Nár. mus., 26, stř. — Přibil, 27, stř. hranáč — D. 4682, měděný odrazek — W. 4156.

Jan Adam hr. Vratislav z Mitrovic (1709—1709—1733).

686. L: V kartuši, ozdobené korunou, mitrou a berlou, kapitulní a rodový znak v oválných štítech. Vruby.

R: Okřídlená hlavička andílka, pod ní nápis: IOANNES ADAM | D:G:SS:REG:
ET. EXEM: | SS:PETRI ET PAVLI | ECCLESIAE: WISSEHRAD | PRÆPO
SITVS.S:R:I: | COMES WRATISLAW | DE MITROWITZ. | INSTALLAT:
PRAGÆ | DIE 15 DECEMB | Ao 1709. Vruby.

22, zlatý a měď. jeton — Nár. mus. a mincovní kabinet Vídeň, 24, stř. — Nár. mus. Raženo v praž. mincovně.

Karel Jos. hr. z Martinic (1733—1734—1768).

* 687. L: V korunované kartuši kapitulní a rodový znak ve štítech, ozdobených berlou a mitrou. Perlovec a vruby.

R: Nápis: * CAR:IOSEPH: | S:R:I: | COM:A:MARTINITZ | D:G:SS:
REG:ET:EXEM: | SS:PET:ET:PAVLI.ECCL: | WISCHEHRAD:PRÆ:
| POS:AC.ECCL:CA: | :THEDR:OLOMVC: | CANON:INSTALL: |
PRAG:D:8.SEPT. | .1734. Obvodek jako na líci.

22, zlatý jeton — Nár. mus., stř. — Přibil a Nár. mus. Raženo v praž. mincovně.

Česlav Gotth. hr. Schafgotsche z Trachenbergu a na
Kinastu (1769—1769—1781).

* 688. L: V korunované ozdobné kartuši dva oválné štíty se znaky (kapitulním a rodovým), nad nimi pontifikálie. Perlovec, b. o.

R: Nápis: CESLAUS. | GOTTHARDUS. | SCHAFFGOTSCHES. | R:I:C:
&.SEMPER.FREY. | D:&.I:KYNAST.L:B:D: | TRACHENBERG.S:
S: | REG:ANTI:S:S:AP:P:&.P: | ECCL:WISCHERAD:PR: | :I:
PR:R:INSTALLATUS. | PRAG.DIE. | .APR. | MDCCLXIX Ozdobná lin-
ka, perlovec.

22, zlatý jeton — Nár. mus., stříbr. — Přibil, bronz — Nár. mus.

* 689. L: V ozdobné kartuši dva oválné štíty se znaky: korunovaný kapitulní s pontifikáliemi a rodinný se 3 klenoty (popis v M. N. č. 727). Opis: CESLAUS. GOTTH: SCHAFFGOTSCHES. S:R:I:C:&.SEMPER.FREY. D:&.I:KYNAST.L: B:D:TRACHENBERG.S:S:REG* Profilovaný obvodek.

R: Vlevo Vyšehrad, za nímž vychází slunce; vpravo Hradčany. V poli na stuze: CA DENDO ORITUR souběžně s opisem ANTI:S:S.AP:P:&.P:ECCL:WISCHERAD:PR:I:PR:R: V úseku v rozvilinách nápis: INSTALLATUS | PRAG.2:APR: | 1769. Profil. obvodek.

40, zlatá medaile — Minc. kab. ve Vídni, stř. — Nár. mus. J. Viertmayer v praž. mincovně.

Ferd. rytíř Kindermann ze Schulsteinu (1781—1782—1801).

* 690. L: Kapitulní a rodový znak v ovál. štítech, ovinutých festony a ozdobených mitrou a pedem. V úseku: MDCCLXXXII. Vruby.

R: FERDINAND | KINDERMANN | EQUES A SCHULSTEIN | S.S.REG.ANT.
ECCL. | COLL.WISSEHRAD. | S.S.AP.P.&P.PRÆP. | R.BO.I.PRÆ
L.INSTAL | LATUS.PRAG. | D.29.IUN. Vruby.

23, zlatý jeton — Nár. mus.; 23½, stř. — Přibil.

* 691. L: Dva znakové oválné štíty, jako by vtesané do ozdobné desky, ovinuté guirlandou a korunované mitrou a pedem. FERDINANDUS EQUES a SCHULSTEIN PRÆPOSI.ANTIQ.ECCLES.WISSEHRADENSIS.*

R: Ježíš, přítel dětí. EXEMPLUM ENIM DEDI VOBIS. IOAN.XIII.15. V úseku: INSTALLATUS.PRAG. | DIE.XXIX.IUNI. | MDCCLXXXII.

43, stř. — Přibil.

Prokop Benedikt Henniger sv. p. z Ebergu (1801—1802—1809).

692. L: Na nízkém podstavci kamenný kvádr, o nějž opřeny dva nakloněné oválné štíty se znaky — vyšehradský a Hennigerský — ozdobené korunou, mitrou a pedem. V úseku MDCCCII, b. o.

R: Nápis: PROCOPIUS. | BENEDICTUS. | HENNIGER.L.B. | AB.EBERG.
S.S.REG. | ANT:ECCLES.COLL. | WISSEHRAD.S.S. | AP.P. & P.
PRÆP.R. | BO.I.PRAEL.IN. | STALLATUS.PRAGÆ. | D.29.JUN.

23, zlatý jeton — Nár. mus., stř. — Přibil.

* 693. L: Obraz jako na předch. med. Na hraně podstavce vlevo A.G.P. Opis: PROCOP. BENEDICT.HENNIGER.L.B.AB.EBERG. V úseku: PRÆPOS.ANT.ECCLES | WISSEHRADENSIS. | MDCCCII.

R: Chronogram: INNATA. | FRANCISCO. SECUNDO. | BENIGNITATE. IN
STALLATVS. | VT.PRÆPOSITVS.ANTIQVÆ. | WISSEHRADENSIS.ECCLE
SIÆ. | PROCOPIVS.HENNIGER. | BARO.AB.EBERG.PRAGÆ.D.29.
JUN. Na obou stranách profilovaný obvodek.

42, stř., měď. — Přibil, cín — D. 4697. A. Guillemard v Praze. Razidla v Měst. mus.

Josef Alois Jüstel (1835—1835—1858).

* 694. L: Kolmo půlený, překryvadly zdobený, čtyřúhlý štít se znaky kapituly a probošta, nahoře pontifikalie, dole na stuze řád Leopoldův. Opis: PRO . CONCORDIA . SACERDOTII . ET . IMPERII

R: Nápis: IOS . AL . IUSTEL | PHIL . ET . THEOL . DOCT . | ORD . AUSTR . LEO POLDI . EQUES | S . C . R . AP . MAIEST . A CONSILIIS | STAT . ET . CONF RENTIAR . | ANTIQUISSIMAE . COLLEGIATAE | ECCLESIAE . WISSEHRADENS . | PRAEPOSITUS | INSTALLATUS . PRAGAE | DIE . XXIX . IUNII | MDCCCXXXV

38, stří., jediný známý kus o 11 řádcích — Přibil.

695. L: = 694.

R: Nápis: IOS . AL . IUSTEL | PHIL . ET . THEOL . DOCT . | ORD . AVSTR . LEO P . EQUES | S . C . R . AP . MAIEST . A CONS . | STAT . ET . CONF RENT . | ANTIQUISS . COLLEG . ECCLES . | WISSEHRAD . PRAEPOSITUS | INSTAL LATUS PRAGAE | DIE XXIX . IUNII | MDCCCXXXV

38, stří. — Přibil (M. N. 734 má chybný popis: za slovem Leop. »DOCTOR«). Dle dopisu Parisova Zeidlerovi z 5. VII. 1859 raženo stříbrných jen 80 kusů, proto jsou vzácné. J. N. Paris počítal jeden kus opatu Zeidlerovi za 5 zl. k. m. Dle úsudku E. Haunera (v přednášce v Čs. Num. Spol.) pracoval rub s větším písmem J. Lerch, proslulý krásným řezem písma.

Vojtěch Ruffer (1858—1859—1870).

696. L: V ozdobné kartuši, na níž mitra a pedum, oválný štít s kapitulním znakem. B. o.

R: Nápis v perlovci: ADALBERTUS | RUFFER | ANT . COLL . ECC . S . S . A . A . | P . & P . WISSEHR . DECAN | & REG . PRAEL . ETC . | PRAEP . LIX . HUJ . ECC . | INSTALLATUS | PRAG . DIE . II . FEBR . | MDCCCLIX .

23, zlato, stří., měď, jeton — Nár. mus., Přibil. Dle M. N. str. 767 jetony ryté V. Seidanem a raženo ve stříbře 100 kusů a k tomu větší počet v mědi. Zlaté dostali místodržitel a kanovníci.

* 697. L: V románské ozdobné čtyřseči milostný obraz P. M. deštové, pod ní kapitulní znak s pontifikáliemi. V horním oblouku: S . M . DE PLUVIA E . W . V pravé výseči: DIE II . FEBR . v levé: MDCCCLIX Vlevo pod rozvilinou W . S . Opis: ADALBERTUS RUFFER REG . COLLEG . ECCLES . WISSEHRAD . PRAEPOSITUS LIX . INSTALLATUS *

R: Vyšehrad dle starého obrazu: Opis: WISSEHRAD INCUNABULA CHRISTIA NISMI ET CULTURAE PER BOHEMIAM ET FINITIMAS PLAGAS *

42 1/2, stří. — Přibil, bronz — Nár. mus. V. Seidan. Strahovský opat Zeidler objednal 10. VII. 1859 u Seidana tuto stří. med. dvojité váhy (3 loty) jako unikát pro svou sbírku (viz Parisovu koresp. č. 135). Železa uložena v kapitulním archivu vyšehradském.

Václav Štulc (1871—1871—1887).

698. L: V tříseči ozdobná kartuš s vyšehradským znakem a pontifikáliemi. V úhlech tříseče 6 růžic. Obvodová linie, b. o.

R: VENCES . STULC | COLLEG . S . S . PETRI ET PAULI | ECCL . ET ANTIQ . REG . | CAPIT . VYSEHRAD | PRAEP . AC PRAELATUS | INCLITI REG . BOHEMIAE | DIE XXX JULII | A . S . MDCCCLXXI . Nitkový obvoдек.

25, stří., jeton, 24, měď — Nár. mus., Přibil, 28 1/2, hranáč — D. 4703.

* 699. L: Sv. Václav stojí na gotické arkatuře s praporem a štítem; dole v oblouku znak vyšehradské kapituly s pontif. Opis v legendovém pásu: WENZESLAUS STULC INAUGURATO AB ERECTIONE REG . COLL . CAPIT . VYSEHRAD . SAC . IX . PRAEPOS . I + Pokračování v obraz. poli: INSTALL . DIE . XXX . AUG . — A . S . MDCCCLXXI .

R: = 697.

42 1/2, cín — Nár. mus., Měst. mus. Zkušební odražek neprovedené pamětní med., jejíž L: od neznámého rytce z r. 1871 (s chybným datem 30. srpna místo 30. července).

Dle poznámky † R. Mikše ryl líc jistý Novák v ulici »U Vejvodů«.

Th. Dr. Antonín Lenz (1888—1901).

700. L: V rámci a kartuši oválný znak kapituly s pontifik.; po stranách kartuše po růžici mezi dvěma tečkami, nad kartuší 3 tečky; okraj čárkovaný, b. o.

R: Nápis v perlovci: DOR ANTONIUS LENZ | ANT . COLL . ECCL . S . S . AP . | P . ET P . WISSEHR . | CANONIC . RESIDENTIAL . | PRAEP . LXI . HUJUS ECCL . | INSTALLATUS | PRAGAE DIE 8 JANUAR . | MDCCCLXXXVIII .

24, stří., bronz, jeton — Přibil.

Mikuláš Karlach (1902—1911).

701. L: V kartuši s pontifikáliemi vyšehradský znak . PRO . INCREMENTO . ECCLESIAE . ET . CAPITULI . (Rozdělovací znaménka tvoří ležaté kosočtverce.) Ve výseku kartuše zn. P. K.

R: NICOLAUS KARLACH | . PHIL . DOCT . | . ORD . AUS . D . COR . FER . | . III . CL . & . CAES . FRANC . IOS . | . EQUES . ANTIQ . REG . | . COLL . ECCL . VYSEHRAD . | . PRAEP . INST . IN . S . M . | . VYSEHRAD . | . D . 20 . APR . 1902 .

24, stří. — Nár. mus., bronz — Přibil. Pamětní jeton, vydaný nákladem K. Chaury, ryl Karel Pátek r. 1902. Razidla v Měst. mus.

* 702. L: V ozdobné kartuši, na níž uprostřed jest hlavička, pedum a infule, oválný štít se znakem kapit. vyšehradské. Dole pod kartuší vyčnívají řády železné koruny a ř. cí. Frt. Jos. I. Dole u samé kartuše drobně: CHAURA. Opis jako u předch., jenže rozdělovací znaménka tvoří malé kroužky. Profilovaný okraj.

R: NICOLAUS KARLACH | PHIL . DOCTOR | ORDINUM AUST . | DE CORONA FERREA III . CL . | ET CAES . FRANCISCI JOSEPHI | EQUES | ANTIQUISSIMAE REG . | COLLEGIATAE | ECCLESIAE VYSEHRADENSIS | PRAEPOSITUS | INSTALLATUS IN S . MONTE | VYSEHRAD | DIE 20 . APRILIS 1902 .

38, stří. — N. m., bronz — Přibil, alum. — Vyšehr. kapitula. Pamětní med., vydaná nákladem K. Chaury. Goldschmied. Razidla v Měst. museu.

- * 703. L: Milostný obraz P. M. deštové. B. V. DE PLVV. PRAG. — IN WISSEHRAD.
 R: Stojící sv. Petr s klíčem v levé a s knihou v pravé ruce vedle sv. Pavla, opřeného pravou rukou o meč; oba jsou ozáření paprsky, vycházejícími s oblaků. Po stranách S. PET. — S. PAV. V úseku ROMA
 24 × 34, bronz s úšk. — Přibil. První polovina XVIII. stol. — V pravé boční lodi kolegiálního chrámu sv. Petra a Pavla jest od r. 1607 veřejně účtě vystaven starožitný obraz P. M., zvané Deštové, malovaný na lípové desce ve XIV. stol. (P. M. sedí mezi květy v modrém pláští a zeleném šatu s Ježíškem ve zlaté roušce.) K němu byly od r. 1637 v čas sucha konány z měst pražských početné průvody. R. 1790 bylo prý v takovém průvodu 20.000 účastníků.

PRAHA VII.

Farní chrám sv. Antonína Pad., Strossmayerovo n.

- * 704. L: Nad průčelím kostela o 2 věžích v oblaku poprsí sv. Antonína pl. s Ježíškem na levé a lilií v pravé ruce. ECCLESIA — ST — ANTONII — PRAGAE VII
 R: Prázdný.
 78 × 98, bronz, litá — M. Č. 200/63. St. Sucharda. Na paměť posvěcení kostela sv. Ant. v Praze VII. 1914.
 705. L: = předch.
 R: 25. | OCTOBRIS | MCM | XIV
 24 × 33 (s úšk.), bronz — Přibil.

PRAHA X.

Farní chrám sv. Cyrila a Metoděje, Jungmannovo nám.

Karlínský chrám sv. Cyrila a Metoděje vznikl z popudu P. Václava Štulce (potomního vyšehradského probošta), daného Jednotě katolické v Karlíně. Základní kámen položen 10. VI. 1854. Vystavěn byl dle plánů prof. K. Rösnera a arch. I. Ullmanna J. Bělským a K. Svobodou, vyzdoben předními českými umělci a posvěcen 18. X. 1863 v roce 1000let. jubilea příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu.

706. L: Stojící sv. Metoděj drží v rukou obraz; sv. Cyril drží v pravici křížovou hůl, levicí tiskne k tělu knihu. V úseku WS. Opis: * NA PAMÁTKU POSVĚCENÍ KOSTELA SV. CYRILA A METUDA V KARLÍNĚ
 R: Průčelí kostela s 2 věžemi; na přerušném pásu: DNE 18 ŘÍJNA — LĚTA PÁNĚ 1863. Úsek prázdný.
 34, bronz, cín, b. ú. — Přibil. V. Seidan.
 * 707. L: Sv. Metoděj opírá pravici o obraz (poslední soud), levicí drží křížovou hůl spolu se sv. Cyrilem, který levicí tiskne k tělu knihu. Opis: (ozdoba) SVATÝ CYRILL A METHODEJ (ozdoba). V úseku 863

- R: Průčelí kostela v rámci ze 4 kruhových výsečí; v dolní výseči 1863 Opis vně rámce: NA PAMÁTKU PO — SVĚCENÍ CHRÁMU, uvnitř rámce: KARLÍN SKÉHO — DNE 18. ŘÍJNA
 26, bronz, cín, b. ú. — Přibil.
 * 708. L: Jako 706. SLOV: APOŠT: CYRILL A METHODEI V KARLINĚ Perlovec u zvýš. okraje.
 R: Pohled na karlínský chrám s čelné strany, pokosem do prava. PAMÁTKA ZASVĚCENÍ CHRÁMU PÁNĚ 18 ŘÍJNA v úseku: 1863
 32 1/2, stř., bronz, cín, b. ú. — Přibil.
 709. L: Sv. Cyril a Metoděj, oba v biskupském rouše. Profil. okraj.
 R: Obraz karlínského chrámu s průčelní strany, poněkud do prava.
 62, cín, litina, b. ú., hrubá práce — Museum v Čáslavi.
 * 710. L: Sv. Cyril a Metoděj v celé postavě (sv. Cyril žehná pravici), b. o.
 R: V hladkém kruhu: 40 h. Opis: KONFERENCE SV. CYRILA A METODĚJE * V KARLÍNĚ * Perlovec.
 30, bronz, b. ú. — Přibil. Znamka vincenciánské konference, pojmenované po farním chrámu Páně Karlínském; dávána chudým jako poukázka na potraviny.

PRAHA XI.

Farní chrám sv. Prokopa.

711. L: P. M. = 29 R: ale bez značky.
 R: Na ozdobném křesle sedící sv. Anna učí P. M. čísti = 412. MAR. DRUŽ. PANÍ A DÍVEK V ŽÍŽKOVĚ | POD OCHRANOU — SV. ANNY.
 31, bronz — Přibil. Fa Karnet-Kyselý.
 712. L: = předch.
 R: Madonna = 49 R: ale obraz sahá až k okrajovému perlovci. Opis jako u předch., jenže druhá řádka není přerušena.
 31, bílý kov — Přibil.

PRAHA XII. - KRÁL. VINOHRADY.

Farní chrám sv. Ludmily.

- * 713. L: Ve čtyřseči sv. Ludmila pl., po kolena, v řasnatém rouše, s knížecí čapkou na hlavě; v pravici drží palmu. Po stranách obrazu 18 — 93 Opis: NA PAMĚŤ PO SV. VOT. CHRÁMU PÁNĚ SV. LUDMILY NA KRÁL. VINOHRADĚCH *
 R: Průčelí chrámu. Opis: CHRÁM SV. LUDMILY — NA — KRÁL. VINOHRADECH Dole u okraje drobně: KETNER — GOLČMÍD
 714. L: Sv. Ludmila = 72.
 R: Ve třech ozdobných, různě formovaných kartuších nápisy: v horní (prohloubeně): K UPOMÍNCE POSVĚCENÍ ve střední: CHRÁMU P. SV. LUDMILY | NA

KRÁL. VINOHRADÉCH v dolní: $18\frac{8}{10}$ 93. Dole na okraji KETNER.
30, pozlac. bronz — Přibil. Fa A. Ketner.

- * 715. L: Průčelí chrámu. Opis mezi hladkým kruhem a perlovcem: V. CHRÁM P. S. LUDMILY — NA — KRÁL. VINOHRADÉCH
R: V šestiseči znak města Kr. Vinohrad. Opis: ZAL. 25. LISTOPADU L. P. 1888. VYSV. 8. ŘÍJNA L. P. 1893 +
32, cín — Přibil, bronz — Nár. mus., bronz. hranáč 50 : 50 — Mikš.
716. L: Pohled na chrám, dole KETNER; b. o.
R: V prohloubeném poli nápis: NA | PAMĚT | POSVĚCENÍ | CHRÁMU PÁNĚ | NA KRÁL. | VINOHRADÉCH V rozích nahoře 18 — 93 dole zn. A. K.
14 × 23, obdélník se zaoblenými rohy, stř., pozl. bronz — Přibil.
717. L: Sv. Ludmila = 362; b. o; profil. okraj.
R: Sv. Cyril a Metoděj, b. o.; profil. okraj.
24 × 33, s úš., pozl. bronz — Přibil.
718. L: Ve volném poli uprostřed: $18\frac{16}{9}$ 94 mezi 2 rozvilinami. Opis: NA PAMÁTKU PRVNÍ POUTĚ NA KR. VINOHRADÉCH *
R: = R: 715.
32½, stř. — Přibil.

Soukromé dívčí gymnasium řeholnic sv. Františka.

719. L: Nep. Poč. jako 100, ale méně oblaků, dolní část obrazu blíže k okraji. Opis: ... O VIRGO MARIA — IMMACULATA ... MONSTRA TE ESSE MATREM
R: Bl. Anežka česká = č. 49. Opis: MARIÁNSKÁ DRUŽINA V DÍVČÍM GYMNASIU NA KRÁL. VINOHRADÉCH; dole letop. 19..
29 × 38, alum. — Přibil.

Farní kostel Nejsv. Srdce Páně.

- * 720. L: Božské Srdce Páně in media figura. Na zvýšeném pásu (uvnitř perlovec): + NEJ SVĚTĚJŠÍ SRDCE PÁNĚ, VLÁDNI V NAŠÍ VLASTI!
R: Budova s 1 věží se strany, nad ní: SVĚCENÍ | ZÁKL. KAMENE | KOSTELA | NEJSV. SRDCE PÁNĚ | NA KR. VINOHRADÉCH V úseku $19\frac{28}{8}$ 28
30, alum. a bronz — Přibil.

PRAHA VII.

Farní kostel sv. Mikuláše ve Vršovicích.

721. L: P. M. lourdská v mandorle a záři. ROZPOMEŇ SE NA DRUŽINU — SVOU PANNU NEPOSKVRNĚNÁ
R: Sv. Ludmila = č. 72. Opis s nepřerušeným pásu: * MARIÁNSKÁ DRUŽINA VE VRŠOVICÍCH * ZALOŽ. R. 1922
29 × 37½, bronz — Přibil. Fa Karnet-Kyselý.

Chrám sv. Václava ve Vršovicích.

- * 722. L: Sv. Václav = 144, kruhový n., po stranách 929 — 1929 V pásu dovnitř ohraničeném perlovcem: SVATÝ VÁCLAVE NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM NI BUDOU CÍM!
R: Pohled na příští chrám, po stranách 20:/v. — 1929 Opis: VZPOMÍNKA NA SVĚCENÍ ZÁKLAD. KAMENE JUBILEJ. KOSTELA | SV. VÁCLAVA v PRA — ZE — VE VRŠOVICÍCH
30½, alum., bronz — Přibil.

Farní kaple ve Strašnicích.

- * 723. L: Neposkvrněné Početí = 43 R: Opis: POJĎTE DÍTKY KE MNĚ — NAUČIM VÁS BÁZNI BOŽÍ.
R: Budova s nízkou věží; nápisy: vlevo: SVĚCENÍ, nahoře: FARNÍ | KAPLE, vpravo: PRAHA XIII. | ST. STRAŠNICE, dole: 31./8. 1930
35, aluminium, čtverec o výšcečově vyduťtých hranách — Přibil. Fa Karnet Kyselý.

PRAHA XIV.

Chrám sv. Pankráce.

- * 724. L: Vyobrazení oltářního obrazu sv. Pankráce v rámci; po stranách obrazu, jakoby na vysvětlení, že jde o obraz: SWATEHO — PANKRACYA (kolmo).
R: Ve věnci z dubové a palmové ratolesti nápis: NA | WGEČNAU | PAMATKU | NOWGE | ZWELEBENEHO | CHRAMU | SW: PANKRACYA | DNE 20 : LISTE | 1817.
31 × 35 (40½), cín, mosaz — Přibil. F. Stuckhart. Znovuzřízení kostela »na Pankráci«. Razidla v Měst. mus.

PRAHA XV.

Farní chrám sv. Prokopa v Braníku.

- * 725. L: Nad kostelem s věží oblaka, nad nimi PANE, ZŮSTAŇ S NÁMI Dole u okraje vlevo: PICHL.
R: V 6 řádcích: UPOMÍNKA | NA POSVĚCENÍ | CHRÁMU PÁNĚ SV. PROKO PA | V BRÁNIKU | DNE 22. ZÁŘÍ 1901
32, cín — Přibil. Fa Pichlova.

PRAHA XVI. - SMÍCHOV.

Bývalý farní chrám sv. Jakuba a Filipa.

Zaniklý chrám sv. Jakuba a Filipa s prastarým hřbitovem byl na nynějším tržišti smíchovském založen ve XIII. stol. a přestavěn ve slohu ba-

rokním r. 1749; zbořen byl r. 1891. R. 1885 vysvěcena basilika sv. Václava proti radnici. — Malostranské bratrstvo lásky k bližnímu postavilo na místě kaple Nejsv. Trojice u motolského potoka v Košířích na morovém pohřebišti (od r. 1680) r. 1831—1836 nový kostel.

* 726. L: Sv. Václav po pás. pl., na oblacích. SVATÝ VÁCLAVE, VOJVODO ČESKÉ ZEMĚ, STŮJ PŘI NÁS!

R: Svatá Ludmila pl. klečí na dlážděné podlaze; v rozpjatých rukách drží konce závoje, zadrhnutého na jejím hrdle. SVATÁ LUDMILO, KNĚŽICE ČESKÁ, PROS ZA NÁS!

19 × 29, stř. — Přibil.

727. L: Sv. Václav jako na předch., ale větší obraz, oblaka dotýkají se okraje med.

R: Sv. Ludmila, poněkud odchýlná kresba od předch.

19 × 29, stř. — Přibil.

728. L: Jako 726, málo odchýlná (obraz i oblaka větší). Opis stejný.

R: Průčelí svatováclavské basiliky na šrafované půd.

19 × 29, stř. — Přibil, bronz — Nár. mus.

729. L: = L: 728.

R: Rafaelova madonna. Opis: SVATÁ MARIE — PROS ZA NÁS!

19 × 29, stř. — Přibil. R. 1880 povstalo na Smíchově »družstvo sv. Václava«, je-
muž se přidělují popsané svátostky. Všechny čtyři kusy ze sbírky † báňského rady
Pokorného, který je sem přiděloval.

Farní chrám sv. Václava.

730. L: Sv. Václav mezi dvěma anděly. SV. VÁCLAV OCHRÁNCE ZEMĚ ČESKÉ.
Dole: K. Š.

R: Na 3 ozdobných štítících nápis (do hloubky): K UPOMÍNCE POSVĚCENÍ; re-
liefně: NOVÉ BASILIKY SV. VÁCLAVA | **NA SMÍCHOVĚ**, v dolní kartuši (pro-
hloubeně): 18²⁷/₉ 85

30, stř., bílý kov — Přibil.

731. L: Sv. Václav — předch., dole drobně: PRAHA — K. Š. — 1885.

R: Nápis: K UPOMÍNCE | * POSVĚCENÍ * | NOVÉ BASILIKY | SV. VÁCLAVA
| **NA SMÍCHOVĚ** | 18²⁷/₉ 85.

24 × 32, postř., pozlac. — Přibil.

732. L: Sv. Václav mezi dvěma anděly = 730; b. o. Dole při okraji drobně: PRAHA —
K. Š. — 1885

R: Sv. Jan N. po pás = 174, b. o.

24 × 32¹/₂, postř. a pozlac. bronz — Přibil. Zhotoveno v roce svěcení basiliky
na Smíchově.

733. L: Sv. Václav = předch.

R: Sv. Cyril a Metoděj v obvyklém podání; b. o.

24 × 32¹/₂, postř. bronz — Přibil. Zhotoveno v roce svěcení basiliky na Smíchově.

* 734. L: Sv. Václav = 545. NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM NI BUDOUCÍM, SVATÝ
VÁCLAVE!

R: Sv. Vincenc z Pauly po kolena drží v náručí dítko, v pozadí krajina. SV. VIN
CENC z PAULI, PŘÍTEL OPUŠTĚNÝCH Okrajový perlovec.

30, alumin. — Přibík. Odznak konference sv. Vincence z Pauly na Smíchově s ti-
tul. far. patronem sv. Václavem.

Chrám Nejsv. Srdce Páně s klášterem a řeholí téhož jména, Holečkova ulice.

Zakladatelkou kongregace je Magdalena Žofie Baratová z Burgundska
(r. 1826). Účelem kongregace jest výchova mládeže. R. 1872 byly uvedeny
sestry také do Čech, kde si na Smíchově založily klášter 30. VI. 1882; r. 1884
posvěcen chrám Srdce Páně. V přízemní kapli konala pobožnosti mariánská
družina (nyní u Voršilek v Praze II.).

* 735. L: V mandorle dovnitř profilované stojí bl. Anežka poněkud ll., kol korunované
hlavy kruhový n., v sepjatých rukách růženec; v pozadí chrámek se sanktusníkem
a stromy, u nohou beránek a znakový štít. Opis v perlovcovém pásu: * BEATA
AGNES DE BOHEMIA * — *** PROTEGE NOS *** Výšece mezi opisem a
mandorlou po obou stranách jsou vyplněny akantem. Okraj dovnitř profilovaný.

R: V témže prostředí jako na L: stojící M. B. s korunou a hvězdným nimbem drží
Ježíška, který žehná pravicí a drží v levici současně s matkou růženec. Opis mezi
dvěma perlovci: * REGINA SACRATISSIMI * — * ROSARII ORA PRO NOBIS *

44¹/₂, stř. — D. 4725, lakovaný bronz — Přibil. Stř. má punc A. K. (A. Ketner).
Táž stř. med. je zavěšena na soše bl. Anežky u Voršilek a má na hraně nápis:
DEN 25 MÄRZ 1886. Julie Stepanek. Dvě bronzové v mé sbírce mají na hraně
nápis: a) DNE 25. BŘEZNA 1886 — KATEŘINA HOMOLKOVÁ, b) DNE 20
ŘIJNA 1895 — MARIE KALČIKOVÁ. Družina bl. P. M., Královny sv. Růžence,
pod ochranou bl. Anežky České, pro dospělé dívky české v klášteře řeholnic nejsv.
Srdce Ježíšova na Smíchově byla založena r. 1886. Členky obdržely bronzové me-
daile s vyrytým jménem, které nosily na modré stuze při schůzích a průvodech.
R. 1896 byla tato med. nahrazena stříbrnou med. následující (Sborník mar. druž.
str. 43). Správkyní byla vždy řeholnice nejsv. Srdce Ježíšova. R. 1906 odevzdáno
vedení družiny Tovaryšstvu Ježíšovu. Byla též zřízena filiálka družiny v Českém
Dubu.

736. L: Bl. Anežka čes., za ní románská arkatura = č. 49. DRUŽINA MARIÁNSKÁ —
NA SMÍCHOVĚ — ZALOŽENA ROKU 1886. Dole na okraji A. K.

R: P. M. s Ježíškem na levici = č. 50. ROZPOMEŇ SE O MARIA KRÁLOVNO —
SV. RŮŽENCE NA DRUŽINU SVOU!

38 × 29, stř. s úš., bronz, alum. — Přibil. Z dílny stříbrníka Kettnera, pro nějž
pracoval Golčmíd. Železa a puncy převzala později fa. Kármel-Kyselý na Žižkově.
Družina má nyní svoje místnosti v Praze II. u sv. Voršily.

PRAHA XVIII. - BŘEVNOV.

Chrám sv. Markéty s klásterem Benediktinů v Břevnově.

Benediktinský klášter v Břevnově, nejstarší v našich zemích, vznikl z popudu sv. Vojtěcha a nákladem Boleslava II. r. 993. Osídlení stalo se z římského kláštera sv. Alexia. Z Břevnova osazovány pozdější fundace v českých zemích a mniši východního ritu (basiliani) nahrazováni zdejšími Benediktiny (latinského, západního ritu). Jména sv. Markéty dostalo se zdejšímu klášteru v r. 1262, kdy se počalo choditi s procesím k ostatkům sv. Markéty (rámě), které daroval Břevnovu Přemysl Otakar II. Husitský lid klášter rozkotal r. 1420. Broumovský klášter, založený r. 1331, měl později s Břevnovem společné opaty, což trvá dosavad. Pro numismatiky jest pamětihodno, že opat Bruno Löbl, aby učinil přítrž zneužívání křížů a medailí sv. Benedikta a dal jim jednotnou formu, vyžádal si na papeži Benediktu XIV. rozhodnutí o přesné a neměnné podobě medaile a kříže sv. Benedikta a privilegium k svěcení takovýchto medailí (dekret z 23. XII. 1741). Od té doby nesměly mimo tyto medaile, měly-li býti účastny výsad a odpustků, mimo předepsanou podobu sv. Benedikta na líci a jeho kříže i exorcismus na rubu obsahovati jiných přídavků, zejména nikoliv exorcismus zv. Zachariášovým. Fiala-Donebauer připisuje této době a břevnovskému klášteru medaile popsaneho druhu, jejichž »kříž sv. Benedikta« je ražen jakoby na vypouklém štítu.

* 737. L: Sv. Benedikt s paprskovým n. drží v pravici písmo sv., v levici berlu; u nohou havran; po stranách znaky opatství břevnovského a broumovského; pod znaky 18 — 59 Opis: S. P. BENE — DICT : v dolní části: J. N. R. (Johann Nep. Rotter) A. B. B. (Abbas Břevnoveno-Braunaviensis).

R: Benediktinský štít v perličkovém a hladkém oválu.

28 × 32, stří., bronz, cín — Přibil. Dle kresby Václava Seidana modeloval jeho bratr sochař Tomáš v Praze; dle modelu zhotovil kolek Václav za 50 fl. rak. m. Vzorem byla jim svátostka klosterneuburská. Byly zhotoveny 2 kusy stříbrné, dvojité váhy pro sbírku opata Rottera a Zeidlera. Objednávku učinil prelát J. N. Rotter, který byl zvolen 9. XI. 1844 opatem. (Dle dopisu I. N. Parise opatu Zeidlerovi č. 128, v němž praví: »Der Braunauer Anhängspennig wird auch hier unter meiner Leitung geprägt.«) Rotter byl členem num. spolku v Praze, dle zprávy opata Zeidlera, od r. 1860.

Vincentinum.

Spolek sv. Vincence de Paula usnesl se v desátém roce svého trvání r. 1886 založiti ústav pro ošetřování churavých, nevylečitelných osob, který r. 1889 byl otevřen v Praze a později ve Velkém Břevnově. Správa svěčena milosrdným sestrám sv. Karla Boromejského.

738. L: Neposkrvněné Početí jako L: 366, ale s obláčky až ke hlavě a půlměsícem. MARIA SINE LABE CONCEPTA ORA PRO NOBIS. A. D. 1904.

R: Ve věnci 12 hvězd, mariánský monogr., perlovec, b. o.

29 × 38½, stří. — Přibil. Fa A. Kettnera ji razila r. 1904. Mar. družina pro chovance pod tit. Nep. Poč. P. M. a patronem sv. Vincencem de Paula zal. r. 1904.

Farní kostel sv. Fabiana a Šebestiana v Dolní Liboci.

739. L: Kostelík s průčelím a věží II. VE PROSPĚCH ÚSTŘEDNÍ MATICE ŠKOLSKÉ (hvězdička)

R: V perlovci ze 6 obloučků nápis: V PAMĚT | 900LET. ZALOŽENÍ | A | 50LET. ZNOVUZŘÍZENÍ | CHRÁMU PANE | V | LIBOCI

30, cín — Přibil.

Klášter a poutní kostel na Bílé Hoře.

Základní kámen byl položen 25. dubna 1628 a slavnosti se zúčastnil císař Ferdinand II., kardinál Harrach a generál Servitů Jindřich. K té příležitosti byla ražena medaile ve třech variantách. Stavba kláštera i kaplička bělohorská ztratily během let přitažlivost a procesí bylo vedeno od sv. Víta ke Karmelitánům na Malé straně, kde byla kopie bělohorské Madonny. Počátkem XVIII. stol. vzniklo bělohorské bratrstvo, které mělo úkol dostavěti kostel, jež s ambitem podle vzoru hradčanské Lorety počal stavěti Michal Hagen podle plánu hradčanského malíře Kristiana Luny.

* 740. L: Na měsíčním srpku P. M. s Ježíškem, jenž klečícímu císaři nasazuje korunu; dole čís. koruna. Opis: SVB TVVM. PRÆSIDIVM. 1628. 25. APR :

R: Bitva na Bílé Hoře. Opis: S. MARIA. DE. VICTORIA. Dole v úseku nápis p. e.: VICTORIA. A. FERD | II. PARTA. PRAGA | 8. NOV. 1620.

33, 32½, 32, stří., b. ú., malé odchylky v psaní data — Nár. mus., Přibil. D. 4722, 4723, 4724. Köhler I., str. 320 uvádí zlatou. Bližší viz: N. Č. Č. r. 1926, V. Katz: Bílá Hora na medaili.

741. L: Ferdinand II. klečí v brnění a dlouhém plášti před Ukřižovaným, který mu dle pověsti k jeho modlitbám kynul na souhlas hlavou, v síni zdobené draperiemi; na podstavci kříže leží koruna a žezlo. Opis: FERDINANDE EGO TE NON DES ERAM MDCXX

R: Klášter na Bílé Hoře, nad nímž v zářících oblacích klečí P. M. před Jezulátkem. Opis: REDDITE ERGO QVÆ SVNT CÆSARIS CÆSARI. ET QVÆ SVNT DEI DEO. MATH 22. V. 21. Pod září nápis MARIA DE — VICTORIA. | IN ALBO — MONTE

180, bronz, litý medailon. Podvrh z počátku XIX. stol.

Ústav Školských bratří v Bubenči.

* 742. L: Neposkrvněné početí. POD PRAPOREM N. P. MARIE — VŠE OBNOVITI V KRISTU. | PRAHA. BUBENČ — Zal. 1909 * Perlovec a zvýšený okraj.

R: Kněžská postava bez n. v řádovém rouše, před ní dvě dítky (sv. Jan de la Salle). MARIÁNSKÁ DRUŽINA UČITELŮ — ZEMÍ KORUNY SV. VÁCLAVSKÉ

31, stří. — Přibil. Na úšku punc A. K. Sv. Jan de la Salle je zakladatel řeholní druž. Školských bratří. Med. mar. družiny při vych. ústavě Šk. bratří v Bubenči.

743. L: = předch., ale bez opisů.

R: = předch.

31, aluminium — Přibil.

Arcibiskupské gymnasium v Bubenči.

744. L: Nep. Početí = 421. *ROZPOMEN SE — NA DRUŽINU SVOU* PRESVATA PANNO MARIA.

R: Poprsí sv. Václava = 424. NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM NI BUDOUČÍM

29 × 38, alum. — Přibil. Fa. Karnet-Kyselý. Mariánská družina studujících Neposkvrněného Početí a pod ochranou sv. Václava v Praze-Bubenči při arcibiskupském gymnasiu (Wintrova ul. 4), založ. 11. II. 1917.

745. L: Nep. Početí = 366; kol hlavy kruhový n.

R: Marian. monogram = 366. Opis: CONGREGATIO MARIANA, štítek prázdný.

29 × 33, alum. — Přibil. Mar. druž. studujících Zvěstování P. M. pod ochranou sv. Stanislava Kostky při arcibisk. gymnasiu; založ. 30. IX. 1925.

MEDAILE: A) SPOLKŮ A JEDNOT, B) NEURČENÉ DRUŽINSKÉ, C) JINÉ ROZLIČNÉ.

Pražský chudinský ústav.

* 746. L: Dvě spojené ruce vyčnívají s oblaků; nad nimi Boží oko v paprscích. Opis: AVS LIEBE DES NAECHSTEN Dole u profil. okraje: 1781

R: Sv. Jan N. přichází s levé strany v kanovnickém rouše; v levici drží almužnickou bursu a pravici podává chléb žebrákovi, sedícímu na mostě.

33, bronz, pův. ražený s úškem — Přibil. D. 4772 připisuje mylně tuto med. zednářům. Dle rukopisu P. Em. Petříka (knihovna strahov. č. D. C. III. 26) byla ražena na paměť zřízení pražského chudinského ústavu, který byl r. 1781 zaveden v Praze od hraběte Jiřího Buquoye z Longuevalu po vzoru chudinské organizace r. 1779 na jeho statcích provedené. »Institut« zvolil si za patrona sv. Jana Nep., dávajícího almužnu. Viz též čl. K. Chaury: »Nepoznaná medaile« v »Numismatických zprávách« I. č. 4.

Dědictví sv. Jana Nepomuckého (č. 747 — 750).

Jest literární ústav, vydávající knihy členům. Založen byl r. 1835 a a r. 1839 vydal leták (1 exemplář v knihovně strahovské, vložený do rukopisu numismatika P. Petříka D. C. III. 26 jest v jazyku německém) nade-psaný: »Gedächtnismünzen« I., II., III., podepsaný Wenzel M. Pessina, Dómkapitular, Konsistorialrath, Redaktor dieser Anstalt. V tomto letáku uvedena jest sub III. medaile dosud mně neznámá: »Ein Mitglied der Nepo-

mucenischen Häredität hat dieser Anstalt eine neugearbeitete Stampilie zum Geschenk angeboten, mit welcher Gedächtnismünzen des Eintrittes der Mitglieder zu dieser Anstalt geprägt werden können. Die Vorderseite stellt eine Abbildung des heiligen Johann von Nepomuk, mit dem Gründungsjahre der Anstalt: und die Rückseite die Metropolitankirche zu Prag vor. Die silbernen Exemplare werden zu 2 Fl., die von Bronze zu 1 Fl. in den bezeichneten Absatzorten zu bekommen seyn.«

* 747. L: Sv. Jan N. stojí v kanovnickém oděvu na oblacích a hledí k nebi; levici klade na prsa, pravici činí oddané gesto; 5 hvězd kolem prostovlasé hlavy. Po stranách klečí 2 andělé, z nichž anděl na pravici klade prst pravice na ústa, v levici drží zámek; anděl na levici koří se světcí, klade pravici na prsa, kdežto levici zvedá nad hlavu zářící jazyk světcův. Profil. okraj.

R: Nápis: DĚDICTVÍ | SVATEHO JANA | NEPOMUCKEHO Zvýš. okraj.
27, cín — Chaura, Hollschek.

748. L: Chrám sv. Víta s přilehlými budovami. Opis ve volném poli: PRAGER DOM — S. NEPOMUK GRAB Profil. okraj.

R: Náhrobek sv. Jana N. Opis, nahoře přerušný obrazem, v pásu, ohranič. dovnitř čarou, vně profil. okrajem: DAS GRAB DES S. NEPOMUK ZU PRAG — HROB S. JANA NEPOMUCKÉHO V PRAZE —
27 × 32, bronz — Chaura, Přibil.

* 749. L: Chrám sv. Víta s přilehlými budovami (stav z r. 1850). Opis v pásu, ohraničeném dovnitř kruhovou čarou, vně profil. okrajem; text v horní polovici oddělen od dolní polovice čarami. PRAZSKY K. CHRÁM. P. S. HROBEM S. JANA N. + PRAGER DOM M. D. NEPOM GRABE | PAMÁTNÍ PENÍZ DĚDICTVÍ SV. JANA + GED. MÜNZE D. NEPOM. BRÜDERSCHAFT | V úseku pod obrazem: DRENTWETT. F. 1850.

R: Náhrobek sv. J. N. Opis v pásu, shodném s lícím pásem, stejně rozdělený: HROB S. JANA NEPOMUCKÉHO V PRAZE + GRAB D. H. JOH. NEPOMUK ZU PRAG | ORODŮJ S. JENE ZA BRATRSTVO SVÉ + H. JOHANN BITTE F. D. BRÜDERSCHAFT | V úseku pod náhrobkem: PESSINA. REDACT.
45, stří., bronz, cín, b. ú. — Přibil.

750. L: Socha sv. Jana N. na pražském mostě. Opis ve volném poli: ORODŮJ ZA NÁS SWATÝ — JENE NEPOMUCKÝ! Profil. okraj. Vlevo od podstavce při okraji DRENTWETT

R: Náhrobek sv. J. N. Opis ve volném poli: HL. JOHANN V. — NEPO — MUK — BITT FÜR UNS
28, cín — Přibil. Fa. Drentwettova.

Medaile jiných spolků.

* 751. L: Poprsí vyšehrad. kanovníka Buriana II. ve světském oděvu. MONS. DR. J. BURIAN — PŘEDSEDA JEDNOTY Profil. okraj.

R: Nápis (obloukem): + 1852 — 1902 + | UPOMÍNKA NA | (vodorovně) 50TILETÉ TRVÁNÍ | A SVĚCENÍ PRAPORU | JEDNOTY KATOLICKÝCH | TOVARY ŠŮ V PRAZE Pod nápisem: Dvě spojené ruce drží zářící kříž; vyčnívají z dvou

lípových ratolestí, jež u paty kříže toho jsou zakryty dvěma štítky se znaky: země České a Jednoty. Dole u okraje drobně: ŠMAKAL — PRAHA Profil. okraj.

34, stř. — domácí museum katol. tovaryšů, cín — Přibil. Fa Šmakalova. Spolky kat. tovaryšů založil kněz Adolf Kolping z Kolína n. R. Byl tovaryšem obuvnickým, soukromě studoval střední školu a po theolog. studiu byl r. 1845 vysvěcen na kněze. Členové české Jednoty nosili pův. odznaky se sv. Josefem (tlačené do plechu, nebo v emailu), později zavedeny malé jehlice s písmenkou K v emailu (v mojí sbírce).

752. L: Poprsí vyšehrad. kanovníka Vaněčka mezi dvěma větvičkami vavřínu. MONS. FR. X. VANĚČEK Pod poprsím ŠMAKAL — PRAHA.

R: V perlovci nápis: JEDNOTA | KATOL. TOVARYŠŮ | v PRAZE | 1852 — 1912
Opis: NÁBOŽENSTVÍ A PRÁCE ZLATÉ DNO NÁRODA +

34, stř. a bronz — domácí mus. jednoty katol. tovaryšů, cín — Přibil.

* 752a. L: Sv. Trojice nad oblaky. * Z HUMATNÍ(!) JEDNOTY KU VZÁJEMNÉ PODPOŘE V PRAZE

R: Ve dvou řádcích: ŽEHNEJ | NÁM BŮH — dvě stisknuté ruce; dole 18 $\frac{2}{11}$ 67
27, stř. — Měst. mus.

752b. L: i R: = předchozí, jen v opisu L: HUMANITNÍ.
Cín — D. 4913.

* 753. L: Sv. Anežka v řeholním rouše pokleká do leva a levici vztahuje po křížku, který jí oběma rukama podává Ježíšek, sedící na klíně P. M., jež se jí zjevila v oblacích. HEILIGER AGNES IN PRAG

R: Srdce P. J. a P. M., nad nimi koruna. Opis frakturou: *Heiligste Herzen Jesu und Maria*

19 × 22, mosaz, tenká — Lorber. V Praze ustavil se snad r. 1875 vincenciánský spolek dam pod ochranou sv. Anežky Marie, jemuž tato medailka pravděpodobně patřila. Zjevně nesprávný opis na L: lze doplnit na »Heiliger Agnes Verein in Prag«. O kterou Anežku zde běží, ztěží rozhodneme. Pro blah. Anežku chybí na obraze příslušné atributy.

754. L: Neposkvrněné Početí = 100, jen obláčky jiné. * MONSTRA TE — ESSE MATREM * V dolní půli: CONGR. B. M. V. FUND. 1900

R: Sv. Alois = R: 50. ORA PRO NOBIS ST. ALOISI
29 × 34, postř. bronz — Přibil.

* 755. L: = 754, ale poněkud odchylné kresby. Opis na zvýšeném pásu (horní část): * O VIRGO MARIA — IMMACULATA * (dolní část): MONSTRA TE ESSE MATREM

R: Poprsí sv. Jana Berchmanse; v sepiatých rukou kniha a kříž ovitý růžencem. V hořejší části na rozvinuté pásce, přerušené nimbem světcovým: S. IOANNES — BERCHMANS Pod poprsím vodorovně: HAEC TRIA MIHI CARISSIMA V kartuši, vyplňující úsek pod tím: EX CONGREGATIONE MARIAE
29 × 34, lakovaná bronz — Přibil.

* 756. L: Sv. Jan Křt. jako dítě objímá beránka, stojícího na skále; u jeho nohou leží křížová hůl, ovitá páskou: Opis na rozvinuté pásce nahoře: = OPOJNÝCH NÁPOJŮ NEPIL = V úseku: SV: JAN KŘT.

R: Anděl s rozpjatými křídly (sahajícími do opisu) provází dítě v oděvu a se symboly eucharistické kruciáty dětí. Opis v pásu dole neukončeném: ARMÁDA MALÝCH KŘIŽÁKŮ POD OCHR. ANDĚLA STRÁŽCE V poli u perlovce vpravo dole: KARNET - KYSELÝ — PRAHA XV.

30, alum. — Přibil. Fa Karnet-Kyselý.

* 757. L: Neposkvrněné Početí (9 hvězd). O MARIA OHNE MAKEL EMPFANGEN BE SCHUTZE DEINE CONGREGATION Dole malé: GEGRÜNDET 18..

R: Sv. Anežka Římská, pll. po kolena, chová v náručí beránka, v pravici drží palmovou ratolest. HEILIGE JUNGFAU UND MARTYRIN AGNES * * BITTE — FÜR UNS!

30 $\frac{1}{2}$ × 35, bronz postř. — Přibil; fa A. Kettner.

758. L: = 757.

R: = 757, s malou změnou v kresbě a uspořádání opisu.
30 × 39, stř. — Přibil; punc. zn. fy A. Kettner.

759. L: Neposkvrněné Početí. * O MARIA, OHNE SUNDE EMPFANGEN * | DU UNSERE ZUFLUCHT BITTE FÜR UNS! V dolní části: MARIANISCHE SODALITÄT.

R: Sv. Josef po pás, v obvyklém podání pěstouna. H. JOSEPH BITTE FÜR UNS!
29 $\frac{1}{2}$ × 34, bronz — Přibil.

760. L: P. M. Bolestná pll. po klín s kruh. n. BOLESTNÁ MATKO BOŽI ORODUJ NÁS" (sic!)

R: Spasitel na kříži, dole klečící žena. VE KŘÍŽI JEN SPÁSA"
19 × 27, bronz — Přibil.

761. L: Neposkvrněné Početí pll. O MARIA BEZ HRÍCHU POČATÁ ORODUJ ZA NÁS — UTIKAJICI SE K TOBĚ; na půdě, na níž stojí N. P.: FRANCE, pod tím: PENIN PONCET

R: Pařížský mariánský monogr., kolem 12 hvězd; b. o.
15 × 24, bronz — Přibil.

762. L: Neposkvrněné Početí. MARIA BEZ POSKVRNY POČATÁ ORODUJ ZA NÁS!

R: Pařížský mariánský monogr., kolem 12 hvězd; b. o.
18, alum. — Přibil.

763. L: Neposkvrněné Početí. O NEPORUŠENÁ MARIA ORODUJ ZA NÁS

R: Paříž. mar. monogr., kolem 10 hvězd; b. o.
14 × 21, stř. — Přibil.

764. L: Stojící P. M. s Ježíškem a žezlem = 50. KONIGIN DES HL. ROSENKRANZES, UNSERE BESCHÜTZERIN U. MUTTER

R: Sedící sv. Anna učí P. M. čísti = 412. HEILIGE ANNA — BITTE FÜR UNS
28 × 32, stř. — Přibil.

765. L: = 764.

R: Mariánský monogr. a 12 hvězd.
30 × 39, alum. — Přibil.

766. L: P. M. dobré rady (genezzanská) = 162.

R: V poli, utvořeném širokým zvýšeným okrajem, mariánský monogram, pod ním obě svatá Srdce; celek obklopen 12 hvězdami. V dolní polovině okrajového pásu: (ozdoba) NEJSVĚTEJŠÍ SRDCE SMILUJTE SE (ozdoba).
29 × 38, stř. — Přibil.

767. L: Neposkvrněné Početí = 43.

R: Mariánský monogram; b. o. Okrajový perlovec.
29 $\frac{1}{2}$ × 40, alum. — Přibil; fa Karnet-Kyselý.

768. L: P. M. s mrtvým Kristem na klíně pod křížem, jehož břevno jest pokryto obláčky. MATKO BOLESTNÁ PAM — ATUJ NA DRUŽINU SVOU *
R: Mariánský monogram; b. o. Okrajový perlovec.
29 × 39, alum. — Přibil; fa Karnet-Kyselý.
769. L: V čtyřhranném rámci P. M. Dobré rady (viz L: 144). MATER — BONI — CON SILII; pod obr.: ORA PRO NOBIS.
R: Sv. Antonín Pad. (s lilii), jemuž se zjevilo dítě Ježíš. SV. ANTONÍNE ORODUJ ZA NÁS:
19 × 27, mosaz — Přibil.
770. L: P. M. lourdská. MARIA HAT GEHOLFEN Okraj profil.
R: V ozdobném rámci: ANDENKEN | AN DEN | APRIL | 1886
20 × 26½, pozl. bronz — Přibil; fa Karnet-Kyselý. Na uzdravení šlechtické osoby v Praze.
771. L: P. M. lourdská = 770. V okrajovém pásu: O MARIA BEZ POSKVRNY HŘI CHU PRVOTNĚHO POČATÁ ORODUJ ZA NÁS! *
R: Sv. Josef pll. s Ježíškem, sedícím na pravé ruce, má v levici lilii. V okrajovém pásu: SVATÝ JOSEFE ORODUJ ZA DÍTKY SVĚ * *
20 × 27, bílý kov — Přibil; fa Karnet-Kyselý.
772. L: V zářící mandorle P. M. lourdská = 770; b. o.
R: Sv. Josef = 771. V okrajovém pásu: SV. JOSEF OCHRANCE SV. CÍRKVE * *
20 × 27, bílý kov — Přibil; fa Karnet-Kyselý.
773. L: P. M. lourdská = 771.
R: Božské Srdce Páně in media figura, profil. okraj, perlovec; b. o.
21 × 29, alum. — Přibil.
774. L: P. M. lourdská = 771.
R: Sv. Antonín s Ježíškem v náručí pll. v perlovém rámci; po stranách ornament.
21 × 29, alum. — Přibil; fa Karnet-Kyselý.
775. L: Neposkvrněné Početí. V okrajovém pásu: O MARIA OHNE MAKEL EMPFANGEN BITTE FÜR UNS * *
R: Sv. Josef = 771.
20 × 26, bronz — Přibil; fa Karnet-Kyselý.
776. L: Sv. František Seraf. pll. tiskne pravici k prsům křížek. Pod obrazem 1226 — 1926. Perlovec v profil. okraji.
R: Ozdoba | V UPOMÍNKU | NA 700. VÝROČÍ | SMRTI SV. FRANT. | Z ASSISI | ozdoba.
21½ × 28½, alum. — Přibil; fa Karnet-Kyselý.
777. L: Neposkvrněné Početí. O MARIA, BEZ HRÍCHU POČATÁ, ORODUJ ZA NÁS, | KTERÍ ÚTOČISTĚ SVĚ K TOBĚ BĚŘEME * Okrajový perlovec.
R: Poprsí světce pll. s plnovousem, knihou přitisknutou levicí k prsům a se zdviženou pravici. V horní půlce: ST. PETRUS FORERIUS. Okrajový perlovec.
20 × 27, alum. — Přibil; fa Karnet-Kyselý.
778. L: Neposkvrněné Početí. * O MARIA, BEZ HRÍCHU POČATÁ PROS ZA NÁS * | UTÍKAJÍCÍ — SE K TOBĚ! Okraj profil.
R: Pařížský mar. monogram, b. o.
19 × 23, obdélník se zaoblenými rohy, bílý kov — Přibil.

779. L: Korunovaná madonna s Ježíškem na pravé ruce, v levé říšské jablko. SV. MARIA A SV. JOSEFE — ORODUJTE ZA NÁS.
R: Sv. Josef pll. žehná pravici, v levé drží lilii. A ZA UBOHE DITKY POHANSKÉ!
15 × 22, bronz — Přibil.
780. L: = 779. HL. MARIA U. JOSEPH — BITTET FÜR UNS.
R: = 779. UND FÜR DIE ARMEN HEIDENKINDER.
15 × 22, bronz — Přibil.
- * 781. L: Neposkvrněné Početí stojí na obláčkách majíc sepiaté ruce; z kruhového n. vycházejí mocné paprsky. Opis nahoře: NEVĚSTA DUCHA SVATĚHO
R: V nimbu, vysílajícím paprsky, holubice Ducha sv. Opis nahoře: PŘIJD' DUCHU SVATÝ Pod obrazem oblaky, z nichž na obě strany ční růžové ratolesti.
20 × 27, bronz — Přibil; ražena také se slovinským textem.
782. L: Svatý Krištof (obvyklý výjev); b. o.
R: Jedoucí auto se šoférem a cestujícím v krajině; b. o.
26½, bílý kov — Přibil. Amulet pro automobilisty a cestující.
- * 783. L: Sv. Krištof, opírající se o hůl, kráčí vodou s Ježíškem na rameni; vpravo kostelík, vlevo strom. Opis nahoře: SV. KRIŠTOFE, ORODUJ ZA NÁS!
R: Nad okřídleným kolem znaky čtyř zemí Československa. Nad nimi na rozvinuté stuze: PRO VÍRU VLAST A NAŠE PRAVA
25, alum. — Přibil.

Rozličné.

- * 784. L: Sv. Prokop pll. po pás, b. n.; v pravici drží kříž, v levici pedum. SVATÝ — PRO KOP
R: Sv. Josef pll. po pás drží na pravé ruce Ježíška, v levici stvol s 2 liliovými květy. SVATÝ JOSEF — PATRON ČESKÝ
30, mosaz — Lorber. Pokusný odrazek L: — Přibil (snad Kettner).
- * 785. L: P. M. (po kolena) drží vztyčeného Ježíška; v poli nad ním XP a vedle něho stonek liliový, na protější straně mariánský monogram a květinový stonek. PER VIR GINEM MATREM CONCEDAT NOBIS SALUTEM ET PACEM. +
R: Sv. Robert pll. v mnišském rouše s opat. berlou; před ním klečí jinoch. Po obou stranách crux ansata. STE. ROBERTE. MI. DVLCE. PATRONE — FAC. ME. BEATV. IN. XPI. VNIONE
15, stř., b. ú. — Přibil; fa H. Grünfeld v Praze, snad pro Emausy.
- * 786. L: Sedící P. M. hovoří s malými pastevci (dívkou a hochem). Dole v rohu zn. I. R.
R: Nápis: (hvězdička) ERSCHENUNG | DER SELIGSTEN | IUNGFAU MARIA | ZU SALETTE | DEN 19. SEPT. | 1846. | — | PRAG. | C. H.
20 × 24, cín — Přibil; ryto Ign. Rosnerem, vydáno firmou K. Höfer v Praze. Razidlo v Měst. mus.
- * 787. L: Sedící zbičovaný Ježíš s třtinou v ruce. Opis nahoře: ECCE HOMO, dole HÜFER
R: Sedící sv. Anna s dívkou P. M. po její levici. Nahoře: H = ANNA, dole: PRAG Obvodek na L: i R: vroubkovaný.
21, bronz — Přibil; fa K. Höfer.

788. L: P. M. = 537.
R: Dvě postavy stojí pod Ukřižovaným. CONSUMA — TUM EST V úseku C. HOEFER
20, bronz — Přibíl; fa Karel Höfer.
- * 789. L: Poprsí P. M. pll. s paprskovým n. mezi dvěma skříženými stonky. SANCTA MARIA Dole: H
R: Sv. Filomena sedí, přidržujíc pravou rukou stoněk květu, šlape na šíp, vedle leží kotva. S. PHILOMENE VIERGE ET MARTIR
21, bronz — Přibíl; fa Karel Höfer.
790. L: Neposkvrněné Početí, pod nímž 1830. O NEPOSSKWRNENE POCATA PAN NO MARYA | ORODŮJ ZA NÁS TĚ WZYWAGICY
R: Pařížský mariánský monogram, dole C. H.
20 × 28, bronz — Přibíl; fa Karel Höfer. Odražek stejné med., ale s něm. opisem — Nár. mus.
791. L: i R: = 790, ale zn. C. H. & S.
20 × 28, bronz — Přibíl; fa Karel Höfer a syn.
792. L: P. M. bystrická v Chorvatsku, ozářená paprsky, v srdčitém rámci. MARIA BIS TRICENSIS IN REGNO CROATIAE Dole zn. C. H.
R: Pohled na poutní chrám; b. o. V úseku P.
20 × 28, bronz — Nár. mus.; fa Karel Höfer.
793. L: Sv. rodina v ovál. perlovci. ANDENKEN VOM HEILIGEN BERGE IN GOERZ. Dole zn. C. H. V pruhu nad úsekem zn. I. R.
R: Zázračný kříž. VATER VERGIB IHNEN. Dole zn. P.
20 × 28, bronz — Nár. mus.; fa Karel Höfer. (R: od Ig. Rosnera).
- * 793a. L: P. M. po pás s Ježíškem na levici; kruhové nimby. BEATA VERGINE DI S. LUCCA *
R: Loretský domek nesený anděly. LA CASA SAN — TA DI LORETTO. Dole zn. H. Okraj oboustranně čárkovaný.
24, bronz — Přibíl; fa K. Höfer.
- * 794. L: Zřícenina s dřevěnou stříškou, pod níž klečí P. M. před Ježíškem, na nějž dýchá volek, vlevo stojí sv. Josef. Přicházející pastýři se klanějí dítěti. Listnatý okraj; b. o.
R: Nápis: Rozviliny SLAWA NA | WYSOSTECH | BOHV, A NA | ZEMI POKOG | 1 — 6 — 1 — 6 Rozviliny a květy. Na okraji listnatý věnec.
cín, b. ú. — Přibík; Jan Klement z mincovny kutnohorské. Byla též v seznamu sbírky Sacher-Masocha, uloženém v numismat. odděl. Nár. musea.
- * 795. L: Ukřižovaný, po jehož stranách stojí dvě postavy (sv. Jan a P. Maria); nad břevnem IN — RI; b. o.
R: Nápis v řádcích, oddělených vodorovnými čarami: NA POC | ATKV BI | LO SLOWO | A. SLOWO | . BILO. VB V horní i dolní výseči paprsky.
33 1/2, cín, litá, b. ú. — Přibík. Zač. XVIII. stol.
- * 796. L: Ženská postava drží v náručí kříž na dlouhém břevně, levicí jest opřena o kotvu, na jejímž příčném břevně sedí dítě. V oblacích vznáší se, ozařován hvězdou, okřídlený genius, jenž v levici nese pochodeň a pravicí lije vodu na dítě. GESTARKT

- IN GLAUB', HOFFNUNG — UND LIEBE. V úseku: DURCH DIE HEILIGE | TAUFE. Na hraně úseku malé: F. STUCKHART. F.
- R: Křížová hůl, obklopená paprsky a ovinutá páskou, na níž nápis ECCE AGNVS DEI, na ní 2 pochodně skřížené s liliovým stonkem a palmovou ratolestí. Vše svázáno stuhou. Opis ve volném poli: WACHSE AUF ZUR EHRE GOTTES — UND FREUDE DEINER ÄLTERN. Na širokém okraji vyryto: DIE GROSSM: ANNA. TILL. IHRER ENKELIN ANNA TILL in PRAG 24 AUGUST 1808 Dole pod kříž. holí u okraje X. ST.
52, stř., b. ú. — Měst. mus.; F. Stuckhart (zn. X. ST jest vzácná).
- * 797. L: Sv. Jan Křt., stojící na skále křtí Krista v Jordánu; v zářících oblacích Bůh Otec a holubice Ducha sv. Opis frakturou: Dies ist mein lieber Sohn, an dem ich wohl gefallen habe. Dole u širokého profilov. okraje malé: STU.
R: Nápis frakturou: *Erinnert einst | im Flug der Jahre | An deine Taufe dich | diess heil'ge Bild: | So denke dessen | der am Weihaltare | Empor | auf seinen Arm | dich — hielt!* Po stranách nápisu dvě desky desatera na palmových ratolestech. Mezi posledními dvěma slovy nápisu Kalich s Hostií v pšeničném a révovém věnci. Na obrubě vyryto latinkou věnování: GUIDO IOSEPH HALLA. IN. PRAG. GEBOHRN. D. 12. UND GETAUFT. D. 13. SEPT. 1818. ZUM ANDENKEN. VON SEINEM TAUFPATHEN IOSEPH SCHÖPKE. * * * * *
50, stř., b. ú. — Dr. Mastný. F. Stuckhart.
- * 798. L: Anděl strážný vede za levici hochu, nesoucího školní brašnu. Opis: LASSET DIE KINDER ZU MIR KOMMEN DEN SOLCHER IST REICH GOTTES. Profil. okraj.
R: Na kamenné podezdívce, obrostlé břečtanem, úl, z něhož vyletuje roj včel; vpravo růžový keř, vlevo palmový strom. Opis v horní části: DEM FLEISZE UND DER SITTSAMKEIT Profil. okraj.
32, stř., b. ú. — Přibíl. Žákovská odměna. J. Lerch.
- * 799. L: Poprsí Kristovo II. (typu abondiovského), b. o.
R: Stojící obnažený Kristus (z mrtvých vstání) levicí přidržuje kříž, pravicí ukazuje k nebi, b. o.
20 × 24, stř. pozlac., dutá, litá, v ozdob. rámečku — Přibíl (dar † biskupa dra A. Podlahy). Antonio Abondio (Fiala neznal). Pan dr. Katz mně laskavě ověřil abondiovský původ této medaile u † dra G. Habicha, jenž s ním sdělil toto (8. XI. 1932): »Herr Dr. Dworschak sandte mir die Photos Ihrer neuen Christusmedaile, die ich vielleicht noch erwähnen, aber leider nicht mehr in Abbildung beifügen kann. Der Ant. Abandiosche Charakter scheint mir evident.«
800. L: Ve volném poli nápis p. e.: OTČE NÁŠ, | JENŽ JSI NA | NEBESÍCH. PO SVĚT' | SE JMÉNO TVÉ. PŘIJD' | KRÁLOVSTVÍ TVÉ. BVD' | VŮLE TVÁ JAKO V | NEBI TAK I NA ZEMI. | CHLĚB NÁŠ | VEZDEJŠÍ | okrajový perlovec.
R: DEJŽ NÁM | DNES. A ODPUST' | NÁM NAŠE VINY. JAKOŽ | I MY OD POUŠTIME | NAŠIM VINNIKŮM A | NEUVOD' NÁS V | POKUSENI, ALE ZBAV | NÁS OD ZLĚHO. AMEN Okrajový perlovec.
11, stř. — Přibíl [punc AV (spojité)].

Použité prameny a literatura :

Archiv kol. kapituly vyšehradské.

Knihovna kláštera Strahovského: Numismatische Miscellen P. Emericha Petříka O. S. N. (9 sv.).

Archiv kláštera Strahovského: Osobní korespondence, zápisky, protokoly atd. opata J. Zeidlera a korespondence P. E. Petříka.

Archiv země české: Soupis numismatické sbírky J. N. Parise při sbírce rytin z pozůstalosti místodržitelského rady Františka Parise.

*

Sborník Mariánských družin ve vlastech slovanských, Praha 1907.

Průvodce výstavou svatováclavskou, III. vydání, Praha 1909.

Jan Pauly: Památník města Smíchova, Praha 1898.

Dr. Frt. Stejskal: Svatý Václav a jeho život a úcta, Praha 1925.

Dr. Frt. Stejskal: Sv. Jan Nepomucký, Praha 1921.

P o z n á m k a :

V chronogramech, jež na originál. medailích jsou vyznačeny přečnívajícími typy, bylo zde užito tučných liter.

Z techn. důvodů nebylo vesměs užito stejných typů dvojitého v (W, W).

MÍSTNÍ REJSTŘÍK.

Zkratky mo nebo ms, připojené k jménům míst, značí milostný obraz nebo milostnou sošku neb jinou skulpturu, jež jsou v těch místech uctívány; k. značí kostel neb kapli.

Arnoštovice, 1.

Bechyně (ms), 2*.

Bělá, 3.

Bezděz (ms), 4*, 4a, 5, 6, 7*.

Bohosudov (ms), 8*, 9*, 10*, 11, 12, 13*,

14*, 15*, 16*, 17*, 18*, 19, 20*, 21*, 22*,
23, 24, 25, 26, 27, 28, 308.

Boskov, 29*.

Brandýs n. L., 30, 31*, 32*, 33*, 34*, 35*,

36*, 37*, 38*.

Branná, 39.

Broumov, 40*.

Březnice, 41*.

Březové Hory, 42*.

Čáslav, 43*.

Červené Janovice, 44.

České Budějovice (ms), 45*, 46, 47, 48, 49*,
50, 51, 52*, 53.

Davle, 54*.

Dobruška, 55, 56*.

Dolní Bousov, 57*.

Dolní Hbity, 58*.

Dušníky, 59*.

Einsiedel viz Mnichov.

Filipov (ms), 60, 61, 62, 63*.

Hájek, 64.

Hejnice (ms), 65*.

Hora Matky Boží (mo), 66*, 67, 68*, 69*,
70.

Hradec Králové, 71, 72*, 73*, 74*.

Chab, 75*.

Chlum sv. Maří (ms), 76*, 77*, 78, 79*, 80*,
81*, 82*, 83*, 84, 85.

Chlumeck u Luže (mo), 86*, 87, 88*, 89*, 90,
91*, 92*, 93*, 94, 95, 96*, 97, 98.

Chotěboř, 99.

Chrudim, 100*.

Jablonné, 101*, 102, 103.

Sv. Jan pod Skálou, 104*.

Jaroměř, 105*.

Jičín (mo), 106*, 107*.

Jílové, 108*, 109, 110.

Jindřichův Hradec, 111*.

Kájov (ms), 112*, 113, 114*.

Kladruby (mo), 115, 116*.

Klatovy (mo), 117*, 118, 119*, 120, 121*,
122*, 123, 124*, 125*, 126*, 127, 128*,

129*, 130*, 131*, 132, 133, 134*, 135*,
136*, 137*, 138*.

Klokoty (mo), 139*, 140*.

Kostomlaty, 142*.

Králiky viz Hora Matky Boží.

Králov Dvůr, 143*.

Křečovice, 144*.

Křešice (ms), 145*.

Krupka, 146*, 147*, 148*, 149*.

Kutná Hora, 150, 151*, 152, 153, 154*.

Kynžvart, 141*.

Libáň, 155*.

Libice nad Cidlinou, 156*.

Litoměřice, 157*, 158*, 159, 160*, 161*.

Lnáře, 162*.

Lodenice, 163, 164.

Malé Svatoňovice (ms), 165*, 166.

Malešov viz Vysoká.

Mariánský (ms), 167*.

Mělník, 168*.

Mlýnce, 169*.

Mnichov, 170*.

Mníšek, 171*.

Nepomuk, 172*, 173, 174*.

Nový Etink (ms), 175*.

Ořech, 176*.

Pardubice, 177*.

Planá, 178*.

Plasy, 179*.

Plzeň (mo), 181, 182, 183, 184, 185, 186.

Poděbrady, 187*.

Police n. Ploučnicí (ms), 188, 189*.

Praha I. (Staré Město):

k. sv. Jiljí (dominikáni), 387*, 388*, 388a,
389, 390*, 391*, 392.

k. sv. Františka Ser. (klarisky), 401*, 402,
403, 404, 405, 406*, 407, 408*.

k. sv. Františka Ser. (křižovníci), 380,
381*, 382*.

k. sv. Jakuba (minoriti), (ms), 393*, 394,
395*, 396, 397*, 398*, 399*, 400*.

k. sv. Salvatora (pavlaňi), 379*.

k. sv. Michala (serviti), (ms), 374*, 375,
376, 377*, 378*.

k. sv. Salvatora a k. sv. Klementa (jesuité),
383*, 384*, 621.

k. Božího Těla, 414*.

Praha I. a III. (Vltava):

Karlův most, 455*, 456*.

Praha II. (Nové Město):

k. sv. Ignáce (jesuité), 415*, 416*, 417,
418, 419, 420, 421, 422*, 423*, 424*,
425, 426*, 427*, 428, 429, 430, 431,
432, 433, 434.

k. sv. Štěpána (mo), 412*, 413*.

k. sv. Voršily (voršilký), 409*, 410*, 411*,
411a.

kongregace Dcer božské lásky, 437*.

kongregace Chudých školských sester, 435*,
436.

kongregace Služek Kristových, 438, 439,
440, 441.

k. sv. Jana Nep. (Skalka), 450, 451*, 452*,
453, 454.

k. Zvěstování P. M. (serviti), 449*.

k. Matky Boží na Slovanech (benediktini),
447*, 448*.

k. Nanebevzetí P. M. na Karlově (kanov-
níci lateránští), (mo), 442*, 443*, 444*,
445*, 446.

Praha III. (Malá strana):

k. sv. Václava, 457, 458*.

k. sv. Mikuláše, 459, 460.

k. Panny Marie (redemptoristé), (mo),
461*, 462, 463, 464, 465.

k. sv. Karla Borom. (milosrdné sestry),
466*, 467, 468.

sirotčinec sv. Nothburgy (milosrdné ses-
try), 469, 470, 471.

k. Božího hrobu na Petříně, 472*.

k. sv. Tamáše (augustiniáni), 473, 474*.

k. sv. Josefa (anglické panny), 475*.

k. sv. Rafaele (Klášter ústav slepců), 476.

kostel P. M. Vítězné (karmelitáni), (ms),
477*, 478, 479*, 480, 481, 482, 483,
484, 485, 486, 487, 488, 489*, 490, 491.

Praha IV. (Hradčany):

k. sv. Víta, 416*, 516*, 517*, 518, 519,
520, 521*, 522*, 523, 524*, 525, 526,
527, 528, 529*, 530, 531, 532*, 533,
534*, 535*, 536*, 537*, 538*, 539*, 540*,
541, 542, 543, 544, 545*, 546, 547*, 548,
549, 550*, 551, 551a, 551b, 552*, 553*,
554, 555, 556, 557, 558*, 559, 560*,
561*, 562*, 563, 564, 565*, 566*, 574,
575*, 576, 577*, 578, 579, 580, 581*,
582, 583, 584, 584a, 584b, 584c, 585*,
586, 587, 588, 589*, 590, 592*, 593,
594*, 595*, 596, 597, 598*, 599*, 600*,
601*, 602*, 603*, 604*, 605, 606*, 607,
608, 609, 610*, 611, 612*, 613*, 614*,
615, 616*, 617*, 618*, 619, 620, 625*,
655*.

k. Věch Svatých, 666*, 667.
 Teresianský ústav šlechticů, 668, 669.
 k. Nanebevzetí P. M. (premonstráti), 676*,
 611, 678*, 679, 680, 681*, 682, 683,
 684*.
 k. sv. Kříže, 670*.
 k. sv. Jiří, 671*, 672*.
 Hradčanský ústav slepců, 673*, 674.
 k. Loretská, 675*.
 Praha VI. (Vyšehrad):
 k. sv. Petra a Pavla (mo), 685*, 686,
 687*, 688*, 689*, 690*, 691, 692, 693*,
 694*, 695*, 696, 697*, 698, 699*, 700,
 701, 702*, 703*.
 Praha VII. (Holešovice):
 k. sv. Antonína Pad. 704*, 705.
 Praha X. (Karlín):
 k. sv. Cyrila a Metoděje, 706, 707*, 708*,
 709, 710*.
 Praha XI. (Žižkov):
 k. sv. Prokopa, 711, 712.
 Praha XII. (Král. Vinohrady):
 k. sv. Ludmily, 713*, 714, 715, 716, 717,
 718.
 Soukromé dívčí gymnasium, 719.
 k. Božského Srdce Páně, 720*.
 Praha XIII. (Vršovice atd.):
 k. sv. Mikuláše, 721.
 k. sv. Václava, 722*.
 k. Panny Marie v Strašnicích, 723*.
 Praha XIV. (Nusle atd.):
 k. sv. Pankráců na Pankráci, 724*.
 Praha XV. (Bráník atd.):
 k. sv. Prokopa, 725*.
 Praha XVI. (Smíchov atd.):
 k. sv. Filipa a Jakuba, 726*, 727, 728,
 729.
 k. sv. Václava, 730, 731, 732, 733, 734*.
 k. nejsv. Srdce Páně, 735*, 736.
 Praha XVIII. (Břevnov atd.):
 k. sv. Markéty v Břevnově, 737*.
 Vincentinum v Břevnově, 738.
 k. sv. Fabiana a Šebestiana v Liboci, 739.
 k. P. M. na Bílé Hoře, 744*, 745.
 Praha XIX. (Bubeneč atd.):
 Arcibiskupské gymnasium, 740, 741.
 Ústav Školských bratří, 742*, 743.
 Přestice (mo), 190*, 191*, 192*, 193*.

Příbram, 194*, 195*.
 Rybáře, 196*.
 Rychnov n. Kn., 197*, 198*.
 Roudnice, 199*.
 Řím (ms), 200.
 Sázava, 201*, 202*.
 Sedlec, 203*.
 Sepekov (mo), 204*.
 Skalka, 205*, 206.
 Slavče, 207.
 Staňkov, 208*, 209.
 Stará Boleslav (ms), 210*, 211*, 212*, 213*,
 214, 215*, 216*, 217*, 218*, 219, 220*,
 221, 222*, 223*, 224*, 225, 226*, 227,
 228, 229, 230*, 231*, 232*, 233, 234, 235*,
 236*, 237*, 238*, 239, 240, 241, 242*,
 243*, 244*, 245*, 246*, 247*, 248*, 249*,
 250, 251, 252*, 253*, 254*, 255, 256*,
 257, 258*, 259*, 260, 261, 262, 263, 264,
 265, 266, 267, 268, 269*, 270*, 271*, 272,
 273*, 274*, 275, 276, 277, 278*, 279, 280,
 281*, 282*, 283*, 284.
 Stochov, 285.
 Stříbro (mo), 286*, 287*.
 Studená, 288*.
 Svatá Hora u Příbramě (ms), 289*, 290*,
 290a, 291*, 292*, 293, 294, 295*, 296, 297*,
 298*, 299*, 300*, 301*, 302*, 303*, 304*,
 305*, 306*, 307, 309*, 310*, 311*, 312*,
 313*, 314*, 315, 316*, 317*, 318*, 319*,
 320, 321*, 322, 323, 324*, 325, 326, 327,
 328*, 329*, 330, 331, 332, 333, 334, 335*,
 336*, 337*, 338, 339, 340, 341, 342*, 344*,
 345*, 346, 347*, 348*, 349*, 349a, 350,
 351, 352, 353*, 354, 355*, 356, 357, 358.
 Šanov, 359*.
 Tábor, 360*, 361.
 Těžkovice, 362*.
 Trubín, 363.
 Vavřinec, 364*.
 Velím, 365.
 Veltrusy, 366*.
 Vilémov, 367*.
 Vrbice, 368*, 369*.
 Vysoká, 370*.
 Vysoké Mýto, 372*.
 Žitovlice, 373*.

OSOBNÍ REJSTŘÍK.

Bůh:

nejsv. Trojice, 98, 461*, 615, 618*, 752a*.
 Ježíš Kristus: narození 794*;
 obětování, 427, 437*;
 svatá rodina, 107*, 141*, 148, 437*, 466*,
 467, 468, 622, 626*, 793;
 pražské Jesulátko, 477*, 478, 479*, 480,
 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488,
 489*, 490, 491;
 křest, 283*, 370*, 539*, 664*, 797*;
 beránek Boží, 637*;
 přítel dítek, 691*;
 smrtelná úzkost, 631*;
 zbičováný, 787*;
 tvář (veronika), 141*;
 ukřižovaný, 88*, 200, 241, 242, 243, 246,
 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 338,
 760, 788, 793, 795*;
 zmrtvýchvstalý, 799*;
 salvator mundi, 23, 357, 384*, 432, 444*,
 540*, 584b, 619, 620, 671*, 799*;
 srdce samo, 5, 12*, 409*, 432; in media
 figura, 48, 69*, 388a, 401*, 402*, 403,
 404, 418, 428, 430, 431, 440, 588, 720*,
 773.
 Duch svatý: holubice, 781*;
 seslání, 663*.

Matka Boží:

Maria (sama neb s dítětem), 3, 50*, 54*, 57*,
 111*, 169, 183, 187, 273*, 367*, 373*,
 385, 386, 392, 416*, 426*, 430, 431, 434,
 436, 440, 445*, 475*, 491, 533, 537*, 538*,
 630*, 637a, 637b, 675*, 711, 712, 744*,
 785*, 788, 789, 793a;
 Matka dobré rady, 144*, 162*, 362*, 674,
 766, 769;
 Korunovace, 81*, 461*, 618*; korunovace
 obrazu, 348*, 350*, 351;
 Navštívení, 72*, 417, 423*;
 Královna, 29*, 435*, 779, 780;
 Neposkvrněné početí, 43*, 56*, 58*, 73*,
 74*, 100*, 161*, 163, 164, 182, 186, 360*,
 361, 366*, 392, 406*, 407, 421, 428, 429,
 432, 433, 438, 439, 441, 453, 469, 471,
 584c, 621, 658, 670*, 719, 723*, 738, 740,
 741, 742, 743, 754, 755*, 757*, 758, 759,
 761, 762, 763, 767, 775, 777, 778, 781*,
 790, 791;

Pietà, 2, 374*, 375, 393*, 394, 395, 396,
 397, 398*, 399*, 400*, 641b, 768;
 Růžencová, 181, 388*, 388a, 389, 735*, 736,
 764, 765;
 Sedmibolestná, 28, 376*, 377*, 449*, 616*,
 617*, 760;
 Srdce samo, 60; in media figura, 188; spolu
 s Ježíšovým, 161*, 162*, 356, 385, 468,
 469, 471, 475*, 479*, 753*, 766;
 Ustavičné pomoci, 49*, 142*, 185, 208*, 209,
 411*, 411a, 462, 463, 464, 465;
 Zvěstování, 199*, 365, 424, 425;
 Zahraniční obrazy a sochy,
 Bystrica (Chorvatsko), 792;
 Einsiedeln (Švýcarsko), 629*;
 Karmel, 490;
 La Salette (Francie), 786*;
 Lourdes (Francie), 422*, 721, 770, 771,
 772, 773, 774;
 Mantova (Itálie), 477*, 483, 484;
 Maria Zell (Štýrsko), 626a, 627, 628*;
 Monteserrato (Španělsko), 447, 448;
 Neukirchen (Bavorsko), 134*, 135*, 136*;
 Passau (Bavorsko), 623*, 624;
 Rafaelova (Itálie), 729;
 Warta (Kladsko), 271*.

Andělé:

anděl vůbec, 426*, 465;
 anděl strážný, 152, 435*, 470, 673*, 756*,
 798*;
 archanděl Michael, 372*;
 archanděl Rafael, 153.

Světcí a světi:

Alfons z Liguori, 46, 47, 463, 464.
 Alois Gonzaga, 15*, 50*, 73*, 429, 470, 604*,
 674, 754.
 Anežka Marie, 753*.
 Anežka Česká, 43*, 49*, 280, 360*, 361, 362*,
 401*, 402, 403, 404, 405, 406*, 407, 408*,
 421, 436, 462, 719, 735*, 736.
 Anežka Římská, 100*, 422*, 432, 434, 438,
 439, 757*, 758.
 Sv. Anna, 16*, 17*, 164, 412*, 556, 711,
 764, 787*.
 Sv. Anna samotářka, 178*.

Antonín Padovský, 87, 393*, 394, 395*, 398*, 399*, 400*, 630a, 633, 704*, 705, 769, 774.

Augustin, 474*.

Barbora, 151*, 152, 153, 154*, 186.

Benedikt, 4*, 40*, 116*, 133, 192*, 193*, 202*, 447, 628*, 737*.

Jan Berchmans, 755*.

Bernard, 112*, 113, 114*, 634, 635, 636.

Cyril a Metod, 274*, 275, 276, 541, 590, 653, 683, 706, 707*, 708*, 709, 710*, 717, 733.

Dominik, 45*, 181, 387*, 388*, 388a, 389, 390, 391*.

Edmund Kampian, 416*, 417, 418.

Eugen (papež), 567*, 568, 569*, 570, 571.

Filip Benitius, 377*, 378, 449*.

Filomena, 789*.

František Borgia, 332.

František Caracciolo, 638*.

František z Paoly, 379*.

František Assiský, 776.

František Xaverský, 22*, 97, 245*, 289*, 329*, 330, 331, 459.

Gertruda, 115, 116*.

Heřman Josef, 678*.

Hroznata, 413*, 684*.

Ignác z Loyoly, 9*, 10*, 11, 30, 38*, 93*, 146*, 149*, 245*, 289*, 290*, 290a, 291*, 292*, 293, 294, 295*, 296, 297*, 298*, 299*, 315, 415*, 459, 640, 666*.

Ivan, 104*.

Jan František Regis, 94.

Jan Kentský, 639*.

Jan Křtitel, 3, 641*, 641a, 756*.

Jan Nepomucký, 6, 7*, 18*, 20*, 21*, 35, 36*, 37*, 67, 82*, 83*, 84, 90, 91*, 92*, 124*, 125*, 126*, 127, 128*, 129*, 130*, 143*, 151*, 152, 153, 154*, 155*, 170*, 172*, 173, 174*, 191*, 195*, 225, 243*, 246*, 247*, 248*, 249*, 250, 251, 252*, 253*, 254*, 255, 256*, 257, 258*, 259*, 260*, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 268, 269*, 286*, 287*, 306*, 307, 308, 309*, 310*, 311*, 312*, 313*, 314*, 316*, 317*, 318*, 319*, 320, 321*, 322, 323, 324*, 325, 327, 349a, 385, 386, 396, 416*, 442*, 450, 451*, 452*, 455*, 516*, 517*, 518, 519, 520, 521*, 522*, 523, 524*, 525, 526, 527, 528, 529*, 532*, 535*, 552, 557, 558*, 559, 560*, 561*, 562*, 564, 565*, 566*, 567*,

568, 569*, 570, 571, 572*, 573*, 575*, 576, 577*, 584a, 584b, 584c, 586, 587, 588, 589*, 590, 591*, 592*, 593, 594*, 595*, 596, 597, 598*, 599*, 600*, 601*, 602*, 603*, 604*, 605, 606*, 607, 608, 609, 610*, 611, 612*, 613*, 614*, 615, 616*, 617*, 618*, 619, 620, 621, 622, 623*, 624, 625*, 626*, 626a, 627, 628*, 629*, 630*, 630a, 631*, 632*, 633, 634, 635, 636, 637*, 637a, 638*, 639*, 640, 641*, 641a, 641b, 642, 643, 644*, 645*, 646*, 646a, 647, 648*, 649*, 656*, 657, 678*, 732, 746*, 747*, 750.

Jan de la Salle, 742*, 743.

Jan Sarkander, 405.

Jiří, 8*, 86*, 131*, 132, 372*, 671*, 672*.

Josef, 14*, 65*, 74*, 96*, 111*, 177*, 208*, 209, 277, 328*, 555, 642, 643, 759, 771, 772, 775, 779, 780, 784*.

Kajetán, 461*.

Karel Boromejský, 466*, 467, 659*.

Kateřina z Ricci, 201*, 367*.

Klement (papež), 278*.

Kosmas a Damián, 544*, 554.

Křištof, 151*, 782, 783*.

Ludmila, 29*, 72*, 168*, 184, 199*, 279, 392, 420, 713*, 717, 721, 726*, 727.

Maří z Magdaly, 205*, 206, 644, 645*.

Mikuláš, 75*.

Mlada, 411*, 411a.

Norbert, 77*, 456, 458*, 676*, 677, 679, 680, 683, 684*.

Ondřej, 95.

Pankrác, 724*.

Peregrin, 374*, 375, 376.

Petr, 414*, 614*.

Petr a Pavel, 703*.

Petr Forer, 777.

Podiven, 649*.

Prokop, 201*, 202, 334, 551b, 666*, 667*, 784*.

Robert, 785*.

Roch, 4*.

Rosa z Limy, 530*.

Secundina, 106*.

Sedm zakladatelů řádu servitů, 378.

Scholastika, 40*, 133.

Stanislav Kostka, 19, 333, 427, 646*, 646a.

Sebastián, 4*, 89*.

Tomáš Akvinský, 387*.

Tomáš z Villanovy, 473, 474.

Urban, 647.

Václav, 32*, 33*, 34*, 55, 56*, 57*, 58*, 105*, 117*, 118, 119*, 120, 121*, 122*, 123, 139*, 144*, 163, 176*, 182, 213*, 214, 215*, 216*, 217*, 218*, 219, 220*, 221, 222*, 223*, 224*, 226*, 227, 228, 229, 230*, 231*, 232*, 233, 234, 235*, 236*, 237*, 241, 242*, 246*, 247*, 248*, 249*, 250, 251, 285, 300*, 301*, 302*, 303*, 304*, 305*, 365, 392, 424, 425, 456*, 458*, 514*, 517*, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524*, 525, 526, 527, 528, 529*, 530*, 531, 532*, 533, 534*, 535*, 536*, 537*, 538*, 539*, 540*, 541, 542, 544*, 545*, 546, 547*, 548, 549, 550*, 551, 551a, 551b, 654*, 655*, 656*, 677, 699*, 722*, 726*, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734*, 740.

Vavřinec, 101*, 102.

Vincenc de Paul, 734*.

Vít, 516*.

Vojtěch, 156*, 281*, 423*, 509*, 552*, 553*, 554, 555, 556, 557, 656*.

Volfgang, 397*.

Zdislava, 101*, 102.

Zigmund, 282*, 456*.

Papežové:

Benedikt XIII., 563*.

Pius VIII., 443*, 652.

Lev XII., 650*, 651.

Lev XIII., 589*, 660, 661.

Duchovní hodnostáři:

Ankwicz hr. z Poslavic, O. A., arcib., 503.

Burian J. dr., kanov., 751*.

Harrach hr., A., arcib., 494*.

Henniger z Ebergu bar., P., prob., 692, 693*.

Chlumčanský z Přestavlk ryt., V. L., arcib., 160*, 500*.

Iüstel, I. A., prob., 694*695.

Karlach M. dr., prob., 701, 702*.

Khuenburg hr., F., arcib., 558*, 565*.

Kindermann ze Schulsteinu, F., prob., 690*, 691*.

Knauer J., gen. vik., 515*.

Königsegg hr., H. F., prob. a bisk., 158*, 159, 685*.

Krakovský z Kolovrat hr., A. J., arcibiskup, 501*, 502.

Lamberg sv. p., K., arcib., 493*.

Lenz A. dr., prob., 700.

Martinic hr., K. J., prob., 687*.

Podlaha A. dr., bisk., 514*.

Příchovský z Příchovic, A. P., arcib., 499*.

Ruffer V., prob., 696, 697*.

Skrbenský ze Hříště sv. p., L., arcib., 512*, 513*, 662*.

Schafgotsche hr., Č., prob., 688*, 689*.

Schönborn hr., F., arcib., 506, 507, 508, 509*, 510, 511*, 656*.

Schrenk-Notzink sv. p., A. J., arcib., 504*.

Štulc V., prob., 698, 699*.

Schwarzenberg kn., B. J. J. C., arcib., 505*.

Vaněček F. X., kanov., 752.

Valdštejn hr., J. B., arcib., 179*, 380, 381*, 495, 496*, 497, 498.

Víšek A. dr., kanov., 454*.

Vratislav z Mitrovic hr., J., prob., 686.

Zeidler J. J., opat, 681*, 682.

Světští hodnostáři:

Václav IV., král, 625*.

Ferdinand II., císař, 744*, 745.

Leopold I., císař, 457.

František I., císař, 668.

Marie Terezie, císař, 668.

František II., císař, 358, 583, 584b.

Maria Anna, arcivév., 669.

Friedrich August, král, 188, 284, 584.

Kinská hr., F. R. B., 103.

Kolovrat Liebštejnský hr., F. A., 198*.

Medailleurů a řezačů želez, výrobci medailí a obchodníci s medaillemi:

Abondio Alessandro, 493*.

Abondio Antonio, 492*, 799*.

Abraham Karel, 391*, 468.

Altomonte Francesco, 155*, 194*, 195*, 450, 564.

Anýž Franta (ražebna), 550*.

AW, 83*.

Braun Karel, 670*.

Braun Rudolf, 42*.

Dockler Daniel Zikm., 565*, 566*.

Donner Matouš, 668.

Drentwett Sebald (ražebna), 505*, 749*, 750.

Fleisig (?), 538*, 539*, 540*, 671*.

Frigt & Fiedler (ražebna), 663b.

G. A., 458*.

Golčmid viz Goldschmied.

Goldschmied Josef, 416*, 589*, 702*, 713*.
 Grünfeld H. (zlatník), 411*, 411a, 467, 475*, 513*, 785*.
 Guillemard Antonín, 23, 384*, 693*.
 Hamerani Albert, 289*.
 Hamerani Hermenegild, 563*.
 Hamerani dílna bez značky, 117*, 300*, 336*, 387*, 523.
 Hamerani dílna se značkou vlčice, 118, 124*, 235*, 238*, 393*, 394, 520, 523, 639*.
 Hofmann J., 584.
 Hořovice (železářny), 195*, 573*, 574.
 Höfer Karel (obchod po r. 1850 též ražebna), 23, 24, 188, 211*, 234, 252*, 265, 266, 272, 273*, 284, 326, 327, 343, 348*, 349*, 349a, 350, 351, 357, 358, 443*, 444*, 472*, 535*, 536*, 537*, 540*, 584a, 584b, 584c, 637b, 786*, 787*, 788, 789*, 790, 791, 792, 793, 793a.
 Chaura Karel (obchodník), 701, 702*.
 IH, 620, 626a, 627, 628*.
 IN, 36, 38*, 40*, 112*, 113*, 120, 121, 125*, 139, 249*, 290*, 297*, 522*, 619.
 Jauner Jindřich, 510.
 K. Š., 220, 221, 267, 268, 588, 730, 731.
 Karnet-Kyselý (ražebna), 57*, 59*, 123, 181, 368*, 369*, 420, 424, 425, 426*, 435*, 436, 462, 465, 544*, 545*, 546, 714, 721, 723, 756*, 767, 768, 770, 771, 772, 774, 775, 776, 777.
 Kettner Alois (ražebna), 29*, 72*, 226*, 365, 392, 412*, 413*, 416*, 417, 421, 422*, 423*, 453, 508, 541, 554, 555, 556, 557, 683, 713*, 714, 716, 735*, 736, 738, 742*, 757*, 758.
 Kissing H. (ražebna), 62.
 Klement Jan, 794*.
 Komárov (železářny), 577*.
 Kříž Václav, 655*.
 L. C. PARIS, 478.
 Lang František, 501*, 502.
 Lang Josef, 577*.
 Lauer, 75*.
 Laufenböck J. V., 673*.
 Lerch Josef, 476, 501*, 502, 503*, 504*, 515*, 664*, 695, 798*.
 MB., 283*.
 Mincovna v Miláně, 574.
 Moscetti Carlo, 587, 657.
 Neuberger R., 150.
 Odehnal A., 550*.
 Opitz F., 585*.
 Offinger Kašpar, 179*, 380, 495, 496*, 665*.
 P., 537*.
 Pátek Karel, 196*, 206, 390, 460, 660, 701.
 Pecina V. (ražebna), 489*.
 Pekárek J., 553*.
 Penin Poncet, 761.
 Peuker Eligius, 408*, 448*, 547*, 548, 549.
 Pichl J. B. (ražebna), 156*, 509*, 511*, 656*, 667*, 725*.
 Pöllath Carl (ražebna), 610*.
 Putinati F., 574.
 Reinisch J., 39.
 Rieger Hanuš, 494*.
 Richter J. (obchodník), 573*, 574.
 Rosner Ignác, 23, 24, 786*, 793.
 Seel Petr, 400*, 449*.
 Seidan Václav, 198*, 456, 653, 680, 681*, 682, 696, 697*, 706.
 Scultet Salomon, 210*.
 Starkh D., 108*, 109, 110.
 Státní mincovna v Kremnici, 514*, 542, 543, 551, 551a, 551b.
 Stuckhardt František, 534*, 573*, 575*, 576, 581*, 582, 583, 584, 724*, 796*, 797*.
 Sucharda Stanislav, 704*, 705.
 Šantrůček Václav, 512*, 553*, 662*.
 Šejnost Josef, 514* 542, 643.
 Šimánek Josef, 663a.
 Šmakal Václav, 54*, 55, 143*, 177*, 187*, 207, 382*, 750, 751*.
 Španiel Otokar, 551, 551b, T. S., 141*.
 Till Fr. (obchodník), 578, 579.
 Travani Antonio, 455*.
 V. M., 487.
 V. S., 145*.
 Wagner V. (sochař), 105*.
 Warou Daniel, 103.
 Weckwerth, 169*.
 Vestner Jiří Vilém, 558*, 565*, 566*, 593, 675*.
 Viertmayer Josef, 499*, 689*.
 Vlček Bohumil, 509*, 511*.
 Voss & Stange (ražebna) 467, 513*.
 Werner Peter Pavel, 260*, 567*.
 Wideman Antonín, 83*, 669.
 Zafauk Dominik, 188.

VĚCNÝ REJSTŘÍK.

Automobil, 782.
 Biřmování, 662*, 663a, 663b.
 Brána svatá, 651.
 Desatero (desky zákona), 797*.
 Dobrý pastýř, 501*, 503*.
 Domek nazaretský (santa casa), 108*, 109, 110, 793a.
 Christogram, 183, 305*, 383*.
 Exorcismus sv. Benedikta, 40*, 66*, 133, 193*, 202*, 737*.
 Exorcismus sv. Zachariáše, 4*, 4a, 193*, 201*.
 Kalich s hostií, 797*.
 Kopí svaté (lancea Domini), č. 414*.
 Koruna svatováclavská, 51, 547*.
 Kříž sv. Tomáše Akvinského, 387*.
 Kříž sv. Benedikta, viz exorcismus téhož.
 Monogram Mariánský, 71, 161*, 162*, 165*, 166, 335*, 356, 366*, 383*, 385, 416*, 432, 433, 441, 453, 469, 471, 475*, 478, 738, 741, 761, 762, 763, 765, 766, 767, 768, 778, 790, 791.
 Monstrance, 379*, 632*.
 Náhrobek sv. Jana Nep., 266, 326, 536*, 566*, 578, 579, 580, 581*, 582, 583, 584, 585*, 637b, 748, 749*, 750.
 Nástroje umučení, 31*.
 Otčenáš, 800.
 Symboly: píle o mravnosti, 798*;
 Prozřetelnosti Boží, 746;
 přátelství a bratrství, 746*, 751*, 752a*, 752b;
 ran Kristových (pěti), 141*, 336*, 141*;
 víry, naděje a lásky, 177*, 796*;
 Zákona nového, 665*, 665a;
 Zákona starého, 665*, 665a;
 zpovědního tajemství (jazyk sv. Jana N.), 170*, 451, 562*, 573*, 576, 577*, 594*, 595*, 596, 597, 598*, 599*, 600*, 601*, 602*, 603*, 605, 606*, 607, 608*, 609, 610*, 611.
 Šekel žid. napodobený, 472*.
 Štít sv. Benedikta, viz exorcismus téhož.
 Znak a odznaky:
 Ankwicze hr. z Poslawic, arcib., 503*.
 Arcibiskupství pražského, 500*, 501*, 502, 503*, 504*, 506*, 507, 508, 512, 513*, 553*.
 Biskupské odznaky, 654*.
 Biskupství českobudějovického znak, 52*.
 Dominikánů, 181, 390*.
 Harracha hr., arcib., 494*.
 Hennigera z Ebergu bar., 692, 693*.
 Chlumčanského z Přestavlk ryt., arcib., 160*, 500*.
 Jeníška z Ujezda, Adauka, 41*.
 Jesuitů, 147*, 149*, 157*, 337*, 383*, 384*, 640.
 Jüstela, prob., 694*, 695.
 Karmelitánů, 449, 483.
 Khuenburga hr., arcib., 558*.
 Kindermanna ze Schulsteinu, prob., 690*, 691*.
 Kláštera benedikt. v Emaužích, 448*.
 Kláštera benedikt. v Einsiedeln, 629*.
 Kláštera praemonstr. na Strahově, 456*, 680.
 Kláštera praemonstr. v Teplé, 170*.
 Klementa XI., papeže, 559, 560*.
 Königsegga hr., prob. a bisk., 158*, 159, 685*.
 Křižovníků s červ. hv., 85, 196*, 380, 382*.
 Krakovského z Kolovrat hr., arcib., 501*, 502.
 Lva XIII. papeže, 661.
 Lobkowicz kníž. z, 572*.
 Martinic hr., z, prob., 687*.
 Města Březové Hory, 42*.
 Města Jaroměře, 105*.
 Města Kutné Hory, 150.
 Města Příbrami, 194*, 195*.
 Města Vinohrady Král., 715, 718.
 Papežské odznaky, 650*.
 Pia VIII. papeže, 652.
 Skrbenského ze Hýště sv. p., arcib., 512*, 513*.
 Schafgotscheho hr., prob., 688*, 689*.
 Šönborna hr., arcib., 506*, 507, 508, 510.
 Schrenk-Notzinku sv. p. z, arcib., 504*.
 Schwarzenbergu kn. z, arcib., 505*.
 Talmberka Kateř. Lidm. z, 41*.
 Valdštejna hr. z, arcib., 495, 496*, 497, 498.
 Vratislav z Mitrovic hr., prob., 686.

Vyšehradské kapituly, 414*, 685*, 686, 687*,
 688*, 689*, 690*, 691*, 692, 693*, 694*,
 695, 696, 697*, 698, 699*, 700, 701, 702*.
 Československa, 543, 551b.
 Moravy, 545*, 546, 548, 549, 783*.
 Podkarpatoruska, 545*, 546.
 Rakouska, 657.
 Římské říše sv., 414*.
 Slezska, 545*, 546, 783*.
 Slovenska, 545*, 546, 783*.

Zemí a říší:

Čech (orlice), 543.

Čech (lev), 99, 170*, 408*, 414*, 545*, 548,
 549, 660, 751, 783*.

JOSEF DOBRÝ:

SOUPIS NOUZOVÝCH PENĚZ VYDANÝCH NA ÚZEMÍ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY V L. 1914—1923.

(Tab. XVII.—XXIV.)

ÚVOD.

Nouzovým platidlům a jiným podobným peněžním náhražkám vzniklým v našich zemích věnuji od let pozornost a pokusil jsem se již několikrát o soupis některých úseků tohoto rozsáhlého a významného peněžního oboru. První takový pokus byl uveřejněn 1. V. 1932 v »Československé výhře«. Již tento pro nedostatek dokladů dosti kusý přehled vzbudil pozornost, jak jsem poznal z došlých projevů. Přihlásila se řada domácích i zahraničních sběratelů i badatelů jak s povzbuzením k další práci, tak s upozorněním na mezery a nedostatky. Mezi nejvýznamnějšími zájemci byli: R. Guber v Nýrsku, Ad. Jahnig v Chomutově, K. Jaksch ve Vídni, Dr. A. Keller v Berlíně, V. Kotrbatý v Rožmitále, Fr. Kunc v České Lípě, A. Mělnický v Litomyšli, prof. J. Nakládal v Čes. Těšíně, A. Nevečeřal v Novém Městě nad Metují, Fr. Papoušek v Opavě, J. Piroutek v Poděbradech, St. Soška v Praze a B. Striebe v Mostě. Nejvýdatnější a pro zdokonalení seznamu nejrozsáhlejší styk měl jsem však se škpt. R. Petříkem v Šumperku, známým Seznamy své sbírky nouzových peněz, pečlivě zpracovanými a stálým badáním zdokonalovanými; jemu jsem díkem zavázán za mnohý přímý údaj pro tento soupis. Rozhodující vliv však na pokračování v mých pracích měl trvalý zájem Dr. Em. Nohejlové v Praze, několikrát povzbudivě projevený. Bylo tedy dosti podnětů k dalšímu badání a ke snaze, abych se zavděčil zájemcům tak vážným.

Jako s každým soupisem je to i v tomto případě. Při sebevětší pílí a největší obětavosti se nepodaří zpracovati věc najednou a seznamy vykazují vždy tíživé nebo menší nedostatky; teprve časem, vzbudíme-li širší zájem, lze poznati nový materiál. Zvláštním díkem jsem v tomto ohledu zavázán odbornému učiteli R. Guberovi v Nýrsku a numismatickému obchodníkovi V. Tillovi v Praze, kteří mně zapůjčili své vlastní sbírky k porovnání a prozkoumání.

Literatura o nouzových penězích, zejména pokud jde o dobu světové války 1914—1918, je sice značná, avšak ne vždy spolehlivá; jde stále ještě jen o jakési náběhy.¹⁾ Jsou ovšem i jiné nepříznivé okolnosti, jako malý zájem míst nebo osob pro věc jinak významných, nepřesnost neb i nesprávnost soukro-

¹⁾ Viz J. Dobrý, Literatura o nouzových penězích ve »Sběrateli« V., 1934, čís. 3. a 4. a Dr. A. Keller v časopise »Das Notgeld«, vycházejícím v Neuenburgu v Oldenburgu, počínaje čís. 2. roč. 1934.

mých údajů, získaných pro popis jednotlivých kusů a roztříštěnost vzácného materiálu. Při soupise nouzových peněz lze mnohdy jen těžko určití příslušnost předmětu bez bližšího označení o jeho určení a pod. Také nelze snadno přesně stanovit pojem »nouzový peníz«. Hlavně je nutno rozeznávat, jde-li skutečně o peníze vydané z nouze, t. j. pro úplný nedostatek oběživa, nebo vydané v době nedostatku drobných, či poukázky platné jen pro určitý závod, pro domácí potřebu, zjednodušení provozu, pro výplaty mzdy, nebo jako známky opravňující k odběru poživatin, uhlí, šatstva a pod. Těchto známek nebylo zpravidla možno použít i jinde jako platidel a proto je nelze právem označit jako peníze nouzové. Také dobu, do které můžeme takové náhražky snad považovati za platidla a po které jen za poukázky, nelze snadno stanovit, neboť na př. dávno před nouzovými penězi let 1914—1918 bylo v různých obchodních závezech používáno poukázek a známek všelijakého druhu na obědy, pivo, chléb, hodiny na psacím stroji, různé předplatné a j. v.; takovéto známky jsou a budou patrně všude zavedeny, kde toho potřeba a provoz závodu a podniku bude vyžadovati.

Podle »Wörterbuch der Münzkunde« von Friedrich Frhr. v. Schrötter, Berlin 1930, str. 462., jsou nouzovými penězi peníze papírové nebo mince, vydané při nedostatku oběživa městy a soukromníky, a také ražby státní, vydané v době nouze v hodnotách převyšujících hodnotu kovu; mohou jimi býti i papírové peníze státní. Budiž však připomenuto, že peníze nouzové nejsou a priori penězi inflačními i když v převážné většině případů ve skutečnosti tomu tak jest. Mohou býti také penězi hodnotnými, jako platidla zatímní, později vyměnitelná, jak tomu bylo často v minulosti. Jsou pak vlastně jakýmiś směnkami, splatnými v určité pozdější době. Podle slovníku právě uvedeného, str. 283., je inflace takové rozmnožování peněz, které je v důsledku stejnoměrným jich znehodnocováním.

Povaha nouzových peněz je zřejmá z jejich případného pojmenování. Většina peněžních náhražek v našich městech vydaných se nazývala vkladem. Přicházela však pojmenování jako poukázka, stvrzenka, kupon, bon, známka, dluhopis, vklad, válečný, nebo nouzový peníz a j. v. Text těchto platidel, zpravidla stručný, oznamoval vydavatele, místo, hodnotu, záruku, serii a číslo, dobu oběhu, místo splatnosti a pod.; někde bylo uvedeno, že platnost trvá týden nebo několik neděl, jinde po dobu neurčitou. Měla přestati po ukončení války nebo po uzavření míru a pod. Hlavní však známkou nouzových peněz je vedle méněcenného materiálu, z něhož jsou pořízeny, a jednoduchého, neuměleckého provedení, že jsou obyčejně vydávány místy neoprávněnými; případné zákazy státních správ k jejich vydávání bývaly neúčinnými. Je samozřejmé, že nouzových peněz bylo lze skoro vždy použít také jako vkladů u peněžních ústavů.

Záruku za nouzové peníze čili jejich krytí zákonnými platidly přijímaly obce, pokud šlo o nouzová platidla jimi vydaná. Jsou však četné případy, kdy obce ručily také za peníze soukromých vydavatelů, hlavně tehdy, šlo-li o náhražky drobných, když totiž dotyční soukromí vydavatelé zákonné pla-

tidlo u obce uložili. V územích postižených přímo vojenskými operacemi ručila za nouzová platidla vojenská správa; v těchto případech šlo však hlavně o peníze úvěrové, zaručené toliko jménem dotyčného velitele nebo velitelství. Z počátku vydávaly se u nás i jinde obyčejně jen hodnoty nízké, jen výjimečně hodnoty vyšší a obecnostvo nemělo k těmto peněžním náhražkám nedůvěry tam, kde byly zaručeny věrohodnými ústavy.

Peníze nouzové jsou skoro tak staré jako peníze vůbec. Víme na př., že již ve starověku vydali vladaři a vojevůdcové peníze méně hodnotné, když nemohli vystačiti platidly hodnotnými. Tak vydal na př. podle záznamu římského rétora z 2. stol. po Kr. athénský vojevůdce Thimotheos v 1. pol. 4. stol. př. Kr. z nedostatku obvyklých peněz pro athénské vojsko nouzová platidla, která sestávala z otisku pečete vojevůdcovy na solidní podložce. Jimi byl vojákům placen žold a obchodníci tyto peníze prý bez závady přijímali, protože věděli, že jim budou později nahraženy stříbrem, což se také vskutku stalo. Před tím však razili Athénané v peloponnéské válce, 431—404 př. Kr., z pokladu Akropole nouzové peníze dosud zachované. Hannibal platil prý žold vojákům destičkami se svým podpisem atd. Jakožto příklad státních ražeb vydaných ve starších dobách v nominální hodnotě jejich vnitřní cenu daleko přesahující, budtež uvedeny jihoněmecké a rakouské feniky 15. stol. a pověstná »dlouhá mince« z počátku třicetileté války, která zhoubně řádila i v českých zemích.

Byly to vůbec téměř výhradně války, revoluce, doby politicky pohnuté a pod., které jsou příčinou finančních nedostatků státních a konečně znehodnocení peněz.²⁾ Známe města a pevnosti, kde razili v době obléhání nepřitelem peníze náhražkové, zde vskutku nouzové, někdy však, ovšem jen zřídka, z kovu drahého. Tavením a přeléváním peněz z kovu hodnotného na mince z kovu levnějšího, z jakého nouzové peníze se obyčejně razí, obohacovali se ti, kteří peníze takto znehodnocovali. Vydávání méněcenných peněz bylo tu a tam provázáno také všelijakými povzbudivými lákadly a průpověďmi proto, aby se skutečná hodnota co nejvíce zakryla.

Značné množství nouzových peněz obíhalo ve Francii v době revoluce 1790—1794. V museích i ve sbírkách soukromých je hojně různých takových platidel, počínaje rokem 1800, a to jak peněz papírových tak mincí, vydávaných ústavy veřejnými i soukromými, sdruženími i jednotlivci. V r. 1804 vydalo společenstvo zedníků v Eferdingu v Hor. Rakousích jako náhražku grošů kožené flíčky. Je zajímavé, že právě toto město také po světové válce vyniklo vydáním velkého množství papírových peněžních náhražek a že celá serie těchto malebných papírků před několika lety, kdy sbírání nouzových peněz bylo v rozkvětu, stála asi 3000 marek i více. Ve Vídni byly v době obsazení Francouzi v r. 1805 vydány pro nedostatek drobných papírové

²⁾ Viz T r e l d e, Geschichte des österreichischen Notgeldes 1914—1921, Vídeň, str. 5. a násl., R. V r b a, Vláda peněz I, Praha 1912, str. 144. a násl., D r. A. v. L o e h r, Notgeld, Numismatische Zeitschrift 1919 a zvl. otisk a K. C h a u r a, Nouzové peníze, Věstník Num. Spol. Čs., čís. 10.

12 a 24 kr. (12 a 24 Kreuzer-Scheine). Také za války německo-francouzské v l. 1870—1871 vydali ve Francii dosti peněžních náhražek hlavně průmyslové podniky v krajích válkou nejvíc trpících. V r. 1883 vyšly v Plovdivu u příležitosti spojení Východní Rumelie s Bulharskem plechové peníze, známky tvaru rakouských stříbrných šestáků z r. 1849.

Nedostatek drobného oběživa a zejména ukrývání kovových peněz v pohnutých dobách patří k nejhlavnějším příčinám pro vydávání peněžních náhražek.³⁾ Počátek pomoci v nedostatku drobných bývá dělení, t. j. stříhání platidel větších na menší částky, hodnoty. Tak se také u nás stříhaly papírové 10 a 6 krejcare, vydané hlavním mincovním úřadem ve Vídni v r. 1848.

Z tohoto stručného přehledu jde najevo, že nouzové peníze od pradávna provázely takřka všechny důležité neblahé události. Lze tedy očekávat totéž i v budoucnosti.

Pokud jde o materiál, z jakého se nouzové peníze vyráběly, lze říci, že bylo upotřebeno všeho, čeho se dá k tomuto účelu použití, tedy všech kovů, ovšem zpravidla jen levných, porculánu, skla, dřeva, kůže, plátna, hedvábí, sametu, ano i lisovaného uhlí, ale hlavně ovšem papíru všeho druhu; bylo použito i poštovních známek, rozstříhaných pohlednic a hracích karet.⁴⁾

Nebylo však události, která by byla příčinou takového množství a rozmanitosti náhražek všeho druhu, dalekosáhlých změn v životě hospodářském a společenském, jako světová válka 1914—1918. Předměty veliké ceny ztratily na významu a tedy i na ceně, jiné na důležitosti a hodnotě získaly. V poslední době hrozného toho zápolení nebylo takřka dne bez hospodářských otřesů a rozvratů. Je proto pochopitelné, že jejich vliv projevoval svůj přímý účinek na hodnotu peněz zúčastněných států.

Skoro současně s vypuknutím války, koncem července a počátkem srpna 1914, vymizely ve válčících státech z oběhu mince z drahého kovu, zlaté a stříbrné, ale i z kovu jiného, a to tím více, čím blíže byly ohrožené hranice, v *Rakousku-Uhersku* stříbrné koruny, dvoukoruny, pětikoruny, zlaté deseti-, dvaceti- a stokoruny a dukáty. Tyto mince stahoval jednak stát, jednak je schovávali jednotlivci. Dělo se to, co bývalo vždy za válek a nepokojů, které daly podnět ke schovávání a zakopávání nebo zazdívání pokladů. Obchodníci se však často zdráhali přijímat peníze papírové a také je nechtěli měnit za kovové, zvláště v místech blízkých válečnému území. Úbytek oběživa v našich zemích, nedostatek mincí korunových a dvoukorunových, tedy menšího peněžního oběživa, se začal velmi pociťovati hned v prvních měsících války a bylo proto potřebí nějaké náhrady, neboť ani papírových peněz v nízkých hodnotách zatím nebylo. Vydaly tedy rakouské a uherské finanční správy náhražky stříbrných korun a dvoukorun a daly do oběhu 5. VIII.

³⁾ Pol. vyd. Národní Politiky ze dne 20. III. 1937 přináší obrázek peněžní náhražky (Kundrat 12 Kreuzer) a pod ní tento text: »Kundrátky«, 130 roků staré, které kavárník Kundrát vydával, když neměl drobné.

⁴⁾ O zajímavých kožených mincích ruských a sibiřských obcí z XV. až XVIII. stol. viz zprávu v časopisu »Das Notgeld« 1936, č. 5.

1914 papírové 2 K barvy modrozelené, 1. XII. 1916 papírové 1 K červené a konečně 1. III. 1917 papírové 2 K barvy rovněž červené. Ostatně souhlasila státní finanční správa také s dělením, stříháním 1 K bankovek na 2 části, které pak platily jako půlkoruny nebo padesátihaléře až do konce války. Tato papírová platidla vydaná v době nedostatku drobných je možno nazvat penězi nouzovými. Byly však, jak se později ukázalo, také již penězi inflačními. Obyvatelstvo se ostatně v tomto ohledu nedalo dlouho klamat. Právě červená barva 2 K bankovek dala nepřímou příčinu k poznání pravé jejich hodnoty. Červené bankovky, německy »rot«, byly totiž vtipně nazvány »bank-rott« a upozorňovaly tedy takto na úpadek, který se dostavil. Během války byly však v Rakousko-Uhersku raženy také ještě stříbrné 1 K, zlaté dukáty a 4 dukáty s letopočty 1915 a 1916 a konečně i zlaté 20 K s letopočtem 1916. Počet těchto mincí z drahého kovu, daných skutečně do oběhu, byl asi velmi nepatrný. Rakouská republika použila razidel pro rakouské 4 dukáty s letopočtem 1915 ještě po válce k vydání většího jejich počtu.

Nedostatku drobnějších peněz snažily se vedle správy státní odpomoci u nás i jinde také okresy a obce a vydaly hlavně pro místní potřebu prostřednictvím svých peněžních ústavů papírové a tu a tam i kovové náhražky. Tohoto příkladu následovaly později i jednotlivé firmy, jako konsumy, spolky, velkostatky, továrny, družstva, kantiny atd., ano i soukromníci.⁵⁾ Z prvních let války hlavně z r. 1914 lze napočítati značné množství takových peněžních náhražek, a to v hodnotách od 1 h do 10 K. První soukromé peníze u nás vydala kolem 8. VIII. 1914 řada městských spořitelen v jižních Čechách.

Nešlo zatím o nic jiného než o drobná platidla, vzniklá ze skutečné nouze. Finanční správy rakousko-uherské vydávaly však během války vedle válečných půjček miliardových výší i veliké množství papírových bankovek ve všech tehdy obvyklých hodnotách, nijak nekrytých a nepodložených, kterýmžto překotným veřejně nekontrolovaným počinem se jejich skutečná cena stále více snižovala. Takové byly všechny bankovky až do ukončení války v našich zemích obíhající, to jest tedy 10 K z 2. I. 1904 a 2. I. 1915, 20 K z 2. I. 1913, 50 K z 2. I. 1914, 100 K z 2. I. 1912 a 1.000 K z 2. I. 1902 a ovšem také podrobně již označené bankovky 1 K a 2 K.

V Uhrách se nedostatek drobných v počátku války valně nepociťoval, teprve začátkem r. 1915 si vypomáhali jednotlivci jako v rakouských zemích peněžními náhražkami; v říjnu 1916 vydal tam uherský Kriegsfürsorgeamt papírové náhražky haléřových hodnot, a to 2, 4, 6, 8, 10 a 12 hal., lístky s barevným vyobrazením v podobě měděných dvouhaléřů skutečné velikosti. Tato platidla však do oběhu skutečně nepřišla; měla vlastně býti příspěvkem na úhradu činnosti zmíněného úřadu a byla jím pak odprodávána sběratelům.

⁵⁾ Na př. prof. Löwenfeld v Chrzanově, který vydal 6. VIII. 1914 nouz. platidla po 1 K v počtu 12.500 kusů. Viz Dr. Fr. D w o r s c h a k, Ueber Kriegsnotegeld, Mitteilungen der Österr. Gesellschaft für Münz- u. Medaillenkunde 1917, str. 41.

Rakousko-uherská banka vydala ještě s datem 27. X. 1918, tedy den před státním převratem, nový typ bankovek v hodnotách 25 K a 200 K, jednostranně tištěné, jednoduché, nedokonalé kresby a méněcenného tisku, jen s německým a maďarským textem, avšak bez označení hodnoty dotud na bankovkách obvyklého v jazycích národů rakousko-uherské říše. Tyto bankovky však u nás do oběhu již téměř nepřišly; pokud se k nám dostaly až do počátku března 1919, kdy došlo k okolkování papírových peněz, byly vyměněny za jiné.⁶⁾ I na těchto opravdových nouzových platidlech vydaných v největší politické a peněžní tísní státní byla v textu ještě jako dosud obvykle přislibována výplata v zákonné kovové měně.

Poslední bankovka, kterou tiskla rakousko-uherská banka, byla hodnota 10.000 K s datem 2. XI. 1918, s textem německým a maďarským, obvyklého dosud vzhledu, tiskly se však dále bankovky 1.000 K s datem 2. I. 1902, 20 K s datem 2. I. 1913 a j. podle starých vzorů, avšak s označením »II. Auflage«. Je samozřejmé, že všechny tyto peníze, vydávané rakousko-uherskou bankou po 28. X. 1918, nemohly býti platidlem u nás, nýbrž již jen v republice Rakouské, která pak tiskla používáním desek pro bývalá rakousko-uherská platidla ještě oboustranně nebo jednostranně německy část svých pozdějších peněz inflačních. Bankovky »II. Auflage« byly nejen v Rakousku ale i v Maďarsku a jiných částech býv. rak.-uh. monarchie platidlem, na př. se stala 10.000 K bankovka z 2. XI. 1918 uznaným platidlem i v Rumunsku a snad i v jiných územích, převzatých z bývalé monarchie.⁷⁾

Vojenské zajatecké, pracovní a podobné tábory vypomáhaly si, počínaje rokem 1915, zvláštními peněžními náhražkami, papírovými a kovovými, v nominálních hodnotách od 1 h až do 100 K; hlavní důvod k vydání vlastních táborových peněz byla opatrnost, snaha o znemožnění neb alespoň ztěžování útěku, podplácení, hromadění běžných platidel a zjednodušení peněžního provozu, poněvadž tyto peníze mimo dotyčný tábor neplatily; byly většinou papírové a mnohdy dosti dovedně provedeny. Ušetřené peníze uložili si zajatci do pokladen, zřízených při velitelství nebo správě táborů.

První z táborů, který měl v Rak.-Uh. vlastní peníz, byl zajatecký tábor v Grödigu v Solnohradsku. Vydal v létě 1916 kovový dvouhaléř, pak další papírové a kovové hodnoty. Toto vlastní finanční hospodářství se osvědčilo a bylo proto záhy následováno správami takřka všech zajateckých táborů ústředních mocností a odtud prý převzato i státy dohodovými. Táborové peněžní náhražky povstaly v Rakousko-Uhersku většinou v r. 1916. a staly se brzy předmětem zájmu sběratelů. Ministerstvo války, vlastně Kriegsfürsorgeamt, měl tu monopol. Šly na odbyt, ale přece jich zbylo po převratu ve Vídni ještě za milion K a byly prý pak prodány do makulatury.

Ještě je nutno se zmíniti, že i kovů, z nichž byly raženy mince 1 h, 2 h,

⁶⁾ Tyto 25-K a 200-K bankovky byly později s menšími pozměnami vydány znovu v Maďarsku za vlády Károlyho a Bély Khuna.

⁷⁾ Bližší údaje má R. G u b e r, Abstempelung der Noten der Oester.-Ung. Bank durch die Nachfolgestaaten, Der Münzensammler, 1934.

10 h a 20 h, totiž nikl a měď, byl v Rakousko-Uhersku během války nedostatek pro výrobu střeliva a jiných obranných pomůcek, z ciziny pak dováženy býti nemohly. Proto stahoval stát i drobné mince a nahražoval je jinými z kovu dosažitelného, a to 10 h ze směsi, 2 a 20 h ze železa. 10 h byly raženy s datem 1915 a 1916, ve dvou vydáních, totiž se starým a novým rakouským znakem, železné 20 h s datem 1916, 1917 a 1918 a železný dvouhaléř s letopočtem 1916, 1917 a 1918.⁸⁾ Poslední niklový 10 h byl z roku 1911, 20 h z r. 1914, měděný 2 h z r. 1915 a 1 h z r. 1916 ve dvou variantách, totiž se starým a novým rakouským znakem. Poslední rakousko-uherské stříbrné dvoukoruny jsou z roku 1913, stříbrné pětikoruny z r. 1909.

Množství a výše hodnot peněžních náhražek vydaných v zemích bývalé Rakousko-Uherské monarchie je však nepoměrně nízká proti hodnotám těchto peněz vydaných v jiných zemích, jako v Belgii, ve Francii, v Rumunsku, v Černé Hoře a zvláště v Rusku a v Německu. Ale také v Itálii, v Japonsku, v Nizozemsku, Švédsku, v Jižní Albanii, v Turecku a ve Švýcarech byla během války vydána nouzová platidla, i když v míře nepatrné. V mnohých těchto zemích bylo v první době nedostatku drobných použito poštovních známek. Nejde zde tedy jen o státy válčící, nýbrž též o země neutrální.⁹⁾

Národní banka *belgická* stáhla po vypuknutí války bankovky od 1 do 1.000 franků a současně vydala Société générale de Belgique nové bankovky stejných hodnot, které měly býti 3 měsíce po válce vyměněny za peníze národní banky. Státní mincovna razila pak s letopočtem 1915—1916 mince zinkové v hodnotách 5, 10 a 25 c. Jako jinde, tak vydala také v Belgii řada obcí, pomocných výborů, podniků a pod. peněžní náhražky a bony ve značném množství, postupem doby ve více vydáních, v provedení jednoduchém i umělecky dokonalém, po této stránce někdy i velmi pozoruhodné, hodnot zpravidla nízkých od 10 cent. do nejvýše 5 fr: 10, 20, 25 a 50 cent., 1 fr, 2 fr, 5 fr. Jsou však i 10 fr, 20 fr, ano i 50 fr a 100 fr, třeba vzácné.

Také ve *Francii* se dostavil citelný nedostatek drobných a odpomáhalo se mu cestou všeobecně obvyklou. Vydavatelé náhražek byli tam především drobní živnostníci, pak obchodní komory, obce, průmysl, obchod atd. Míst, která ve Francii a v koloniích vydala své vlastní mince v různých kovech, jest podle Catalogue illustré des monnaies françaises de la guerre 1914—1919 firmy Louis Ciani, Paris (1920?), celkem 1126.¹⁰⁾

⁸⁾ V. Till, numismatický obchodník v Praze, má lepenkový peníz velikosti a podoby rakouského 10tihal. z r. 1916, na němž však místo 10 je vyraženo 20, a tvrdí o něm, že jej dostal v obchodním styku ve Vídni, že tedy také takovéto peněžní náhražky byly během světové války v oběhu.

⁹⁾ Dr. Fritz Dworschak, Kriegsnotgeld, Mitteilungen der Numismatischen Gesellschaft in Wien, 1919, str. 24/25.

¹⁰⁾ Pro numismatika je zajímavé poznati, vedle nouzových peněz také ostatní předměty numismatické, vydané během světové války, jako pamětní medaile, odznaky a pod. Proto zde upozorňuji také na dílo Charles Lefebure, La frappe en Belgique occupée, Bruxelles 1925, které obsahuje 3246 čísel, i na katalog č. 120 firmy Ch. Duprier, Bruxelles (z r. 1925), La grande guerre, médailles, insignes, monnaies et jetons, obsahující 1036

Velikou záplavou rozličných druhů nouzových platidel vyznačuje se *Rusko* a zejména bývalá jeho část *Polsko*, kde hned po vypuknutí války státní správa, obce, banky, spořitelny a průmysl vydávaly platidla od 1 kop. do 5 rublů, většinou papírové, ojediněle plátěné, v jednoduchém provedení. Peněz z Ruska z dob války a po ní je vzhledem k obsazení jeho části německým vojskem a hlavně pro různé velké politické převraty tolik druhů a takové množství, že i stručné pojednání o nich by vyžadovalo značného místa. Lze se o nich poučiti v příslušné literatuře.

V *Nizozemsku* byly nouzové peníze vydány pro citelný nedostatek oficiálního platidla již počátkem srpna 1914; celkem je známo několik desítek druhů typů, vydaných obcemi a podniky, a to nejen v krajích pohraničních, nýbrž v celé zemi.¹¹⁾ — V *Rumunsku* vydala Banca generale romana za války z nařízení nepřátelského vojska, vniknuvšího do země, bankovky v leu v různých hodnotách od 50 bani do 1000 leu. — *Turecko* odpomáhalo nedostatku drobných poštovními známkami. — Počátkem války vydala Národní banka v *Bělehradě* vlastní 50dinarové bankovky jednoduše provedené, velmi odlišné od jinak vzorného vzhledu dosavadních srbských bankovek, tištěných až do té doby ve Francii. Země tato byla, jak známo, brzy obsazena rakousko-uherskou armádou, která tam pak zavedla finanční správu, vyhovující jejím potřebám. — *Černá Hora* vydala přetiskem bankovky od 1 až do 100 perperů s datem 25. VII. 1914, pocházející z balkánské války. V Cetyni vydaly město a kavárenské a j. podniky brzy papírové nouzové peníze v hodnotách 10 a 20 para a 20 hal.¹²⁾ — Nouzové peníze *Italie*, *Albanie*, *Švýcar*, *Švédska* a *Japonska* neměly značnějšího významu.

Vyjímaje Anglii vznikly tedy nouzové peníze ve všech evropských státech, které byly se světovou válkou v souvislosti. Největší peněžní záplava byla pak tam, kde se z těchto v počátku nikterak nebezpečných náhražek vyvinuly později peníze inflační; čím výše pokročila inflace, tím více se vydávalo peněžních náhražek, a to v množství a hodnotách stále stoupajících. Ukončením války neustalo totiž vydávání peněžních náhražek, naopak, nyní teprve počalo v některých zemích téměř závodění ve vydávání státních i soukromých peněz. Nedostatek zvláště drobného platidla byl stále citelný a dostavily se ještě jiné záminky. Nouzové peníze začaly zase vydávati různé obce, závody, konsumy a jiné podniky. V tomto směru vynikla v letech poválečných 1918—1920 republika *Řakouská*, kde nebylo takřka významné obce, která by nebyla vytiskla své vlastní peníze; vydavatelů bylo téměř

čís. Dále buďtež zde uvedeny seznamy firmy J. Sch ulman, Amsterdam, a to: Catalogue LXV z r. 1916, La Guerre Européenne 1914—1916, nouz. peníze franc. a belg. 340 čísel, Catalogue LXVII., La Guerre Européenne 1914—1916 z r. 1917 s 1408 čis. a Catalogue LXX., La Guerre Européenne 1914—1917 z r. 1918 s 2274 čísly.

¹¹⁾ Soupis viz Das Notgeld 1936, čis. 5. a 6.

¹²⁾ Bajič, Biljonovič, Rogovič a j. Po obsazení Černé Hory rakousko-uherským vojskem měly pak platnost jen papírové peníze, okolkované krajskými vojenskými velitelskými; kolky znějí: »K. u. k. Militär-Gouvernement in Montenegro«, pod znakem: »Kreiskommando« a pod ním jméno místa. Viz »Das Notgeld« 1933, č. 12.

2.000, šlo však jen o hodnoty nízké, od 10 do 90 h a jen ojediněle o hodnoty vyšší, od 1 K do 100 K, jako ve Vídni, Wiener-Neustadtu, Innsbrucku a Wolfsegg. Tam, jako v pohraničních městech v Čechách, na Moravě a ve Slezsku byly vydány právě hodnoty poměrně vysoké. Tyto nouzové peníze, i pokud jde o naše pohraniční města, byly v německé literatuře dosud uváděny pod názvem »Grossgeld Deutsch-Oesterreichs der Umsturzperiode«. Peněžní náhražky vyšších hodnot vydaly též země Horní Rakousy a Korutany. Rakouské obce se ve vydávání nouzových peněz skoro předháněly a proto došlo i k různým nepřístojnostem. Jsou známy případy, že mnohá taková platidla byla dána z tiskárny přímo do obchodů s těmito předměty a že tedy šlo více o známky reklamní a propagační nebo výdělečné než o skutečná platidla. Některá nesou ostatně označení jako předmět sběratelský. Nařízením ze dne 19. července 1920 zakázala rakouská vláda vydávání jakýchkoli soukromých platidel.

Největšího rozmachu dostalo se nouzovým penězům v *Německu*, kde se však inflací dospělo takřka k úplnému, dotud neznámému znehodnocení peněz. Proto věnujeme zde okolnostem souvisejícím s nouzovými platidly Německa a příčinám a výsledkům tohoto výjimečného hospodářství větší pozornost.

Jako v jiných státech na válce zúčastněných začalo se také v Německu se zvýšeným vydáváním papírových platidel. Státní správa nahradila finanční nedostatky přímými a nepřímými výpůjčkami a nastoupila brzy politiku vysloveně inflační. Na př. činily daňové příjmy německé v r. 1914 2'3 miliardy, výdaje však 8'6 miliard M. Za léta 1914 až 1918 se na daních přijalo 10'5 miliard, ale skutečná potřeba byla 85 miliard M.¹³⁾ Došlo tedy během války k velikému znehodnocení německé měny. Je proto zajímavé, že marka měla ještě v říjnu 1918 na švýcarských bursách kurs 70 cent. Teprve po skončení války se cele objevil účinek německé politiky inflační, ke které Německo otevřeně přistoupilo až na konci roku 1918, kdy nastalo neslýchané, stupňované vydávání peněz. Když pak během doby inflace vedla k úžasné potřebě bankovek a úřední tisk nemohl vyhověti, byla tiskem bankovek zaměštnána řada soukromých tiskáren. Bankovky obvyklých dosud hodnot od 1 M do 1.000 M nestačily, 19. I. 1922 se už tiskly bankovky 10.000 M, pak 50.000 M, 1. II. 1923 100.000 a 20. II. 1923 jeden milion M, pak 5, 10, 20, 50, 100, 500milionové bankovky a 1. IX. 1923 1miliardové, dále 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500miliardové a 1. XI. 1923 1bilionové. Šlo se však ještě dále do 5, 10, 20, 50 a konečně 15. II. 1924 do 100 bilionů. Podle uvedeného Schröttrova Slovníku, str. 463, byly i hodnoty 200bilionové. Koncem roku 1923 dosáhlo se tedy nejvyššího stupně inflace. Taková platidla byla zavedena v Německu finanční správou státní, ale i velká a menší města, různé významné i menší instituce, podniky a pod. se zúčastnily tohoto závodění, takž

¹³⁾ Wirtschaft und Statistik 3. Jahrg., No. 24. a Dr. A. Keller, Grossgeldscheine, 1918—1921, Berlin.

záplava peněz nadměrných hodnot byla obecná. Koncem roku 1918 zmocnila příslušná ministerstva také více než 500 hejtmanství (Amtshauptmannschaften), měst, podniků obchodních a průmyslových k samostatnému vydávání vlastních peněžních náhražek (Gutscheine) s krátkou dobou platnosti, jichž celková hodnota se odhaduje asi na 5 miliard marek.

Tato inflace úřední i soukromá a politika daňová i úvěrová byla však, jak se později ukázalo, chybou, neboť měla neblahý vliv na celkové německé hospodářství. Vzestup cenový vyvíjel se sice až do roku 1922 pravidelně, ale vždy v jistém odstupu od znehodnocené marky, a teprve v r. 1923 pohyboval se skoro stejnoměrně s jejím poklesem. Index velkoobchodních cen bylo do července 1922 91krát vyšší cen předválečných, pak stoupal rychle, až dosáhl r. XI. 1923 výši 49 miliardnásobnou. Když obíhaly peníze nejen hodnot miliardových, ale i bilionových, byl již peněžní ruch bezradný a jevila se potřeba tuto peněžní pohromu usměrniti nebo ukončiti. Na pomoc přibrán americký dolar, a to počínaje jarem 1923, který byl pak podkladem pro složitě přepočítávání znehodnocené marky při uzavírání obchodů.¹⁴⁾ 20. XI. 1923 rovnal se 1 bilion papírových marek $10^{10}/_{42}$ dolaru. Toto peněžní hospodářství nutně přivodilo obecný rozvrat finanční, daňové i obchodní politiky a konec byl ochuzení širokých, dříve poměrně zámožných vrstev středních stavů, řemesla a živností, snížení životní úrovně, ovšem také obohacení jednotlivců, zejména bankovních, průmyslových a obchodních kruhů na úkor a útraty říše. Konečně nastalo r. XI. 1923 jisté uklidnění zatímním zavedením zlaté marky, Rentenbanknote, která byla pak 11. X. 1924 vystřídána říšskou markou, Reichsmarkbanknote, dosud platnou.

Německá inflace byla tedy ve svých důsledcích zhoubná, ale má se za to, že tato finanční politika byla přec potřebná, aby se uchránila alespoň podstata německého hospodářství od zásahu cizího.¹⁵⁾

Nouzové peníze vydané na začátku světové války nevyznačují se péčí o umělecký vzhled, jsou to spíše nevzhledné papírky buď tuhé, podobné železničním jízdenkám, tištěné nebo psané ručně, na stroji, na obyčejném papíru. S takovými tvary setkáváme se tedy též u nouzových platidel vydaných v r. 1914 v našich zemích. Papírové inflační peníze německé říšské finanční správy jsou rovněž jednoduchého provedení, za to však byla věnována nouzovým platidlům jednotlivých německých měst, ústavů a podniků, vydaným v letech 1914—1922, po vnější stránce veliká pozornost a péče, zejména pokud jde o počáteční drobné peněžní náhražky, t. zv. Kleingeldscheine. To platí o vyobrazení, tisku i obsahu.

Zcela řídké výjimky německých peněžních náhražek psaných ručně nebo zhotovených jinak běžně, lze nalézt jen v blízkosti válečného území. Jinak si však tyto počáteční soukromé peníze německé nejsou podobny ani ve dvou případech, ačkoli jde o velmi mnoho míst. Na rozdíl od nouzových peněz

¹⁴⁾ Knihkupci zavedli počínaje červnem 1923 t. zv. »Buchmark«. Podrobné údaje viz v Das Notgeld 1933, č. 4.

¹⁵⁾ Dr. E. Kraus, Inflation, Mannheim 1924, str. 28.

vydaných v Čechách, kde bylo z počátku jen málo odlišných tvarů, shledáváme tu velkou rozmanitost. Doba jejich oběhu byla obvykle také jen krátká, někdy snad jen týden, jindy delší. Hodnoty činily 5 pf až 10 M, hlavně 50 pf, 1, 2, a 3 M, pokud šlo o podniky průmyslové, hutní a emise vydané začátkem srpna 1914. Záplava, způsobená peněžními náhražkami v r. 1914, počala rokem 1915 ochabovati, ale nová vydatná vlna se dostavila na podzim r. 1916, kdy zasáhla opět státní správa, ale nikoliv zákazem, nýbrž nepřímým povzbuzením, ježto ministr pro průmysl, obchod a živnosti v dohodě s ministry financí a vnitra výnosem z 15. XII. 1916 nařídil, aby se peněžní náhražky obcí mlčky trpěly, ano aby u státních úřadů byly přijímány až do doby, kdy bude učiněno jiné vhodné opatření.¹⁶⁾ To se však dlouho nedostavilo. Teprve v r. 1918 snažila se státní správa odpomoci nedostatku drobných a rušiti oběh nouzových platidel vydáním zinkových drobných mincí. Valného úspěchu toto opatření však nemělo.¹⁷⁾

Papírové nouzové peníze jednotlivých německých měst byly též propagacími předměty. Měly sice čeliti nedostatku drobných, avšak také vzbuditi zájem o dotyčné místo nebo kraj; byly to prostředky pro pěstování vlastivědy, domácí historie, turistiky i obchodu. V tom spočívá i jejich význam národohospodářský. Motivy na těchto nouzových penězích týkají se vědy, umění, průmyslu a obchodu, obsahují popis a vyobrazení místních přírodních krás a staveb i událostí historických a verše humorné o nouzi, nedostatku potravin a jiných obtížích a útrapách. Peníze ty projevují svým textem a celkovou úpravu typickou německou mentalitu. Na uměleckém podání a na pěkném vybavení byla zúčastněna řada vynikajících umělců a spisovatelů; pro líbivost vzhledu i obsahu setkaly se v širší veřejnosti s velkým zájmem a byly pak i dobře zužitkovány jako předmět sběratelství.

Jsou nouzové peníze německých měst, které v textu připomínají události týkající se naší historie, králů Přemysla Otakara II., Jana Lucemburského, Karla IV. a Václava IV., Husa a husitů, sv. Jana Nepomuckého, Prahy, Valdštejna. Celkem se mně podařilo zjistiti 16 takových edicí, jichž se zúčastnila města: Ansbach, Bolkenhain, Colditz, Fürstenwalde, Grünberg ve Slezsku, Kostnice, Leobschütz, Mühlhausen v Duryňsku, Naumburg, Rietberg ve Vestfálsku, Saarburg, Stralsund, Strausburg, Zeulenroda, Ziegenrück a Zirndorf. Na penězích některých měst pod Krkonošemi vidíme vyobrazení

¹⁶⁾ Výnosem ministerstva financí ze dne 10. IV. 1917: »...habe nichts dagegen einzuwenden, wenn die Regierungshauptkassen und Kreiskassen... durch Städte und Landgemeinden in Umlauf gesetztes... Notgeld als vollgültiges Zahlungsmittel annehmen.« Viz Das Notgeld 1931, č. 1. V pozdějších letech (1921) se vydávání nouzových platidel všeobecně už nepovolovalo.

¹⁷⁾ Kovové, železné, zink. a j. nouzové mince vydávala však také místa jiná než státní, na př. obce, podniky a pod.; počet těchto kovových peněz vydaných v Německu je také velmi značný; razila je zpravidla firma Lauer v Norimberku. Jevila se snaha, aby peněz kovových bylo použito jako drobných, kdežto papírové náhražky měly býti vydávány v hodnotách vyšších.

Sněžky, Krkonoš, povídky o Krakonošovi, na jiných zmínky o sedmileté válce.

Přijímání peněžních náhražek obecně bylo samozřejmé, odporu mnoho nebylo a dostavil-li se, byl znemožněn nařízením nebo hrozbou. Na příklad je vytištěno na peněžních náhražkách města Lobsens: »Wir bitten um Benennung desjenigen, der sich weigert, den Gutschein in Zahlung anzunehmen.«

Zájem o tyto pestré papírky byl tedy vzbuzován a sběratelství jejich rozkvétalo. Byly doby, kdy počet sběratelů nouzových peněz činil v Německu několik desítek tisíců. Věc nabyla hlubšího významu zřizováním sběratelských sdružení, kroužků, spolků, svazů, buď všeobecných nebo specialisovaných podle různých hledisek. Vznikla odborná literatura a zvláštní obchody, časopisy a katalogy, které nabádaly k zakládání a rozmnožování sbírek. Utvořilo se i sdružení s úkolem vědeckého zpracování německých nouzových peněz.¹⁸⁾ Na universitě v Halle a. S. přednášel o nouzových penězích známý učenec prof. Dr. v. Bahrfeldt¹⁹⁾ a jeho přednášky se těšily velké návštěvě.

Také v Rakouské republice se po válce vyvinulo sběratelství nouzových peněz i tam vznikla odborná literatura jako v Německu. Velikou pozornost věnuje tomuto oboru státní numismatická sbírka ve Vídni a řada vážných sběratelů a odborníků, kteří zájem vzbuzují i udržují přednáškami a pojednáními v odborném i denním tisku.²⁰⁾

Sympatie veřejnosti a sběratelů pro nouzová platidla však ochabla, když nezřízená spekulace ziskuchtivých vydavatelů uvedla, jak bylo řečeno, do oběhu pod jménem nouzových peněz malebné papírky, nevkusné úpravou i obsahem, které s platidly neměly společného více než jméno. Obrat k lepšímu nastal teprve zase, když byl soustavnou péčí obětavých a vážných sběratelů a badatelů do věci uveden pořádek a když rozlišováno dobré a účelné od plevle. V posledních letech dolehly však neblahé hospodářské poměry tíživě i na vážné a uvědomělé sběratele. Přes to je zájem o nouzové peníze v celé řadě států stále značný, hlavně tam, kde tato platidla nabyla v hospodářství většího významu.

Také u nás se věnuje studiu otázek souvisejících s nouzovými penězi po-

¹⁸⁾ Vůdcem tohoto hnutí je dobře známý Dr. A. Keller v Berlíně, největší a nejsoustavnější sběratel nouzových peněz. Jeho sbírka čítá víc než 100.000 kusů papírových peněz všech věků a národů, z nichž je asi 50.000 inflačních z r. 1923. Největší sbírku nouzových mincí vydaných v Německu v l. 1915—1922 v 15.000 obměnách má jiný sběratel. Viz Das Notgeld 1934, č. 3. Případné dotazy zodpovídal mně Dr. Keller vždy velmi ochotně, zač mu i zde vzdávám nejlepší dík.

¹⁹⁾ Vydavatel známého časopisu Numismatisches Literaturblatt. Zemřel v r. 1935.

²⁰⁾ Uvádím zejména Dra Loehra a Dra Dworschaka, plk. Zambaura a K. Jaksche. Třeba se také zmíniti o zajímavém pokusu učiněném obecní správou města Wörgl v Tyrolsku, zavedením t. zv. »Schwundgeld«, pomocí kterého obec dosáhla překvapujícího úspěchu ve svém finančním hospodářství. Příklad města Wörglu byl následován, na př. i v Americe, Německu i Rumunsku. Bližší údaje v Das Notgeld 1933, č. 10.

zornost a jsou zde vážní sběratelé a badatelé, i literárně činní, jak bylo již v předu uvedeno.²¹⁾

Obraťme nyní pozornost k našim domácím poměrům, které nás zajímají zvláště.

Války a podobné nepokoje měly, jak jsme viděli, vždy veliký vliv na peněžnictví národů a zemí. V naší vlasti, postižené v minulosti v míře zvláště veliké válečnými událostmi, projeví se tyto vlivy velmi citelně a zhojně a kdyby byly přesné záznamy o jejich účinku na hospodářství, dozvěděli bychom se o tom mnoho zajímavého. Z historie českých peněz víme, jak často se měnila nejen vnější stránka, nýbrž i jejich hodnota. Tato změna byla vždy způsobena významnými politickými a hospodářskými událostmi. Nejde tu v dávné minulosti ovšem nikterak o peníze nouzové, nýbrž o zvláštní nebo výjimečná mincovní a finanční opatření. Skutečný nouzový peníz u nás vznikl teprve v roce 1743. v Chebu, v Praze v r. 1754. a 1757., když za obležení města Prusy byly pro nedostatek drobných a stříbra v pražské mincovně vydány cínové mince, a to: nouzový zl., půltolar, dvacetník, desetník, groš a krejcar.²²⁾ Znehodnocení peněz, přivoděné napoleonskými válkami, bylo jevem inflačním. Množství papírových peněz vyrojilo se u nás v neklidných revolučních letech 1848 a 1849, kdy jednotlivá města, obchodní a průmyslové podniky, velkostatky atd., v počtu několika set, vydávaly v celých Čechách svá zvláštní platidla, graficky pěkně upravená, v hodnotách od jednoho do 20 kr. Počet těchto nouzových peněz byl však nepatrný oproti jejich záplavě po vypuknutí světové války. Je jisté zajímavé, že jak v letech 1848 a 1849, tak právě zase ve světové válce byly to hlavně Čechy, kde nouzová platidla měla daleko význačnější úkol než ve kterékoliv jiné zemi bývalého mocnářství, ačkoliv nebyly přímo válkou tak postiženy jako válečné území, kde nastal pohybem obyvatelstva, jeho útekem, stěhováním a odvážením finančních prostředků nedostatek peněz. Tento zjev lze u nás vysvětliti naším významným obchodním a průmyslovým ruchem, odlivem peněžních prostředků osobami přímo do válečné služby povolánými a thesaurací. Nouzové peníze let 1848 a 1849 jsou z celých Čech, ale válka 1914—1918 dala ve svých počátcích vznik nouzovým platidlům hlavně v územích obydlených převážně národem českým, kdežto v pohraničních krajích obývaných většinou Němci, na počátku světové války takové peníze vydány nebyly. Podobně jako v Čechách bylo tomu na Moravě a ve Slezsku.

Vnějšek těchto nouzových platidel našich českých měst, městských spořitelů, založen a podobných ústavů, vydaných v hodnotách 10 h, 20 h, 50 h,

²¹⁾ Nouzovým platidlům u nás dosud věnovaly pozornost zejména tyto časopisy: Sběratel, Československá výhra, Der Münzensammler a řada denních listů, z cizozemských zvláště časopis Das Notgeld počínaje rokem 1933, a to také nouzovým penězům, vydaným na území našeho státu. Numismatická sbírka Národního musea v Praze obsahuje také značný počet nouzových peněz, jež v poslední době soustavně doplňuje.

²²⁾ Viz M. D o n e b a u e r čís. 4220/21 a 4803/07 a D o b r ý - J a n o v s k ý, Seznam českých vládních mincí 1526—1856, čís. 26—28, 90—91a a 108—110.

1 K, nejvýše 5 K a 10 K, byl jednoduchý a dosti jednotný. Hlavní druhy jsou dva. Jeden tvaru a velikosti železničních jízdenek, druhý podoby ražných jednobarevných nálepek obdélníkových s vtištěným textem v barvě papíru, obvykle bílé. Je ovšem obměn více.

Míst, která u nás vydala vlastní poukázky, bony a pod. hodnot zpravidla 1 K, bylo, jak z následujících přehledů vysvítá, mnoho. Jednotlivých podniků prům., obch., spolků, konsumů a pod., které si jimi pomáhaly, bylo daleko více, ale při největší snaze je velmi obtížné sestavit seznam úplný. Dokonalého přehledu nelze dosáhnouti také proto, že někteří vydavatelé své peníze zničili, když lhůta oběhu končila, neuschovali ani vzorů, takže jde mnohdy o předmět nyní již neznámý nebo o unikáty jen těžko dosažitelné, v některých případech ostatně o platidla k oběhu připravená, která se však do oběhu a snad ani do sbírek nedostala. Tyto peněžní náhražky byly u nás vydávány až na několik výjimek bez jakéhokoliv souhlasu státní finanční správy, která do věci valně nezasahovala. Jen tu a tam byl dán souhlas nebo vysloven zákaz, jak učinilo na př. místodržitelství v Praze a v Brně na konci roku 1914 a v r. 1915. Byla konečně i místa, která vydávala zvláštní platidla i když již bylo státních peněz dosti, a to spíše pro účely reklamní.

Největšího rozšíření, zejména pokud jde o vyšší hodnoty, dosáhly však nouzové peníze, jak bylo již naznačeno, po roce 1918, zvláště v jednotlivých městech severních Čech a Moravy a ve Slezsku s německou většinou a správou, která v prvních dobách po válce při své domnělé nebo žádoucí příslušnosti k německému Rakousku podle vzoru jiných rakouských měst, kde takové peníze vycházely se souhlasem finanční správy v hodnotách 1—100 K, tato platidla vydávala ovšem bez jakéhokoliv úředního povolení, státního zásahu nebo ohledu, tedy jen podle vlastního rozhodnutí, a to v množství a hodnotách značných, od 10 h do 1.000 K, a v provedení různé umělecké ceny. Peníze ty vznikly z obavy před nedostatkem platidel, který se však nedostavil. Není ovšem nepochopitelné, že se náhražky hlavně vysokých hodnot, 50 K a vyšší, netěšily oblíbenosti a důvěry obyvatelstva. Ostatně jich přišla do oběhu jen poměrně malá část.

Nouzová platidla vydalo po státním převratu jako v Čechách a na Moravě i několik měst a soukromníků na Slovensku a Podkarpatské Rusi a to vzhledu neúměrného významnému politickému obratu té doby.

Za takto vydávané peníze měst a jiných míst ručily zpravidla místní peněžní ústavy. Na př. je uvedeno na penězích města Liberce a Ústí n. L. deset peněžních ústavů jako ručitelů. Za peníze vydané jednotlivými průmyslovými nebo obchodními závody ručily někdy příslušné obce zjevně tím, že dotyčné peníze orazítkovaly nebo jinak označovaly. Nouzové peníze našich měst a záložen, spořitelén a různých podniků měly už svým vzhledem, t. j. jednoduchostí provedení značku platidla krátkodobého, všechny byly záhy stahovány. Krátká doba platnosti čili oběhu je vůbec obecný poznatek nouzových platidel a vedle malé jejich oblíbenosti i příčinou, pro kterou se jen zřídka vyskytly padělky.

Nutno se zmíniti ještě o tom, že počátkem roku 1919 byly u nás obíhající a uznané rakousko-uherské bankovky opatřeny zvláštními kolkami, aby se zjistil skutečný stav tehdejšího peněžního oběhu a zamezil jeho příliv ze státu sousedních.²³⁾

Náš soupis nouzových platidel a jiných peněžních náhražek vydaných na území Republiky československé od vypuknutí světové války v r. 1914 až do doby nejnovější byl rozvržen celkem do pěti skupin: Platidla vydaná od vypuknutí války až do státního převratu, t. j. do 28. X. 1918 a platidla vydaná po 28. X. 1918. V těchto dvou hlavních skupinách rozeznáváme opět platidla vydaná úřady, spořitelny, záložnami a j. peněžními ústavami, nebo edice soukromé, jako konsumů, obchodních a průmyslových závodů, spolků a pod. Samostatnou skupinu tvoří platidla vojenských zajateckých a pod. táborů z let 1914—1918.

Jména míst jsou v seznamech uvedena ve znění úředním. Jenom tam, kde jde sice o obec, mající nyní jen jeden úřední název, jež shledáváme na penězích i ve znění jiném, je v seznamech také toto jméno. Jinak lze podle přičleněného »Přehledu míst« snadno nalézt hledané místo i těmi, kteří neznají nynějšího správného pojmenování.

Doba vydání a platnosti, pokud byla známa, je uvedena v popisu; údaj v závorce, na př. (1914) znamená, že peněz byl sice vydán v r. 1914, že však letopočet na penězi vyznačen není. Popisný text uvedený v uvozovkách byl převzat z dotyčného peněze.

+ u jednotlivých čísel upozorňuje, že mince nebo papírový peněz označený tam na konci svého popisu *, je pod tímto číslem vyobrazen na připojených tabulkách a to buď ve velikosti přirozené nebo zmenšený; přesné rozměry jsou vždy uvedeny v textu.

Chybí-li v seznamech bližší popis, jde zpravidla o vydání nezjištěné. Není-li uvedeno jinak, jde o peníze papírové. Snažil jsem se, aby také jednotlivé firmy byly v seznamech označeny správně; nepodařilo se to asi všude, takže bude ještě potřeba oprav.

Nepokládám také tento soupis za dokonalý, jak již bylo řečeno vpředu, ale bylo učiněno vše, aby byl, pokud možno, správný. Řada písemných dotazů byla zodpověděna velmi ochotně, na některé však odpovědi nedošlo. Na mnohých místech obíhala ovšem nouzová platidla, která nyní již ani známa nejsou, protože zemřeli ti, již k nim dali popud, a zanikly podniky, které nouzová platidla vydaly. Mnoho těchto peněz bylo ostatně po oběhu zni-

²³⁾ Okolkovány byly bankovky 10 K zvláštním kolkem modrým, desetih., bankovky 20 K kolkem červeným, 20 h, 50 K kolkem hnědým, 50 h, 100 K kolkem červeným, 1 korunovým; na bankovky 1000 K byl vyražen 10 K kolek červený, uvnitř s poprsím Fr. Palackého, v barvě černé. Staré rakousko-uherské bankovky orazítkovaly pak nebo okolkovaly: republika Rakouská, Maďarsko, Jugoslavia a Rumunsko.

První československé státočky v hodnotě 1 K až 5000 K mají datum 15. IV. 1919, první čsl. mince 20 h a 50 h jsou z r. 1921. Bližší viz R. G u b e r, Die offiziellen Münzen der Tschechoslovakischen Republik a Das Papiergeld der Tschechoslovakischen Republik v časop. Der Münzensammler, 1936.

čeno a jednotlivé neodvedené kusy jsou, jak již bylo naznačeno, vzácností, takže je lze těžko popsati. Přesto mohl jsem, pokud jde o země historické, soupis hlavně na podkladě sbírek a údajů zájemců a sběratelů sestaviti dosti úplně. Jinak je tomu na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Tam bude snad ještě několik vydavatelů, kteří zde zařazení nejsou.²⁴⁾

Odevzdávám svou práci po několikaletém úsilí čtenářům s přáním, aby se setkala se zájmem a povzbudila k dalšímu badání v oboru zajímavém ve smyslu hospodářském, kulturním i politickém.

A. Platidla okresů, měst, spořitelen, záložen a pod. peněžních ústavů, vydaná v l. 1914—28. X. 1918.

1. B e c h y n ě, okr. Milevsko:
 - a) Městská spořitelna, b. l., 1 K, jízdenkového tvaru Spořitelny města Tábora, ručně orazít.: »Spořitelna města Bechyně«. Viz tam.
 - b) Okres. hospod. záložna, b. l. (1914), 50 h, červená, 1 K, zelená, tvar ražených nálepek; 37 × 58 mm. Vydáno bylo 2500 kusů a 50 h a 2000 kusů a 1 K. Tiskl A. Pulkrábek, Praha.
- + 2. B e n e š o v, okr. Benešov: Městská spořitelna, b. l. (1914), 10 h, 127 × 97 mm, 1914, 1 K, 35 × 72 mm, tuhý papír, šedě zelený. »Vklad 1 koruna. 10 takovýchto lístků vymění spořitelna za 10—K. Platné jen s naší pečeti.« 1 K bylo vydáno 24.000 kusů*.
3. B o r - H a i d a, okr. Česká Lípa: Hilfsausschuss des Bezirkes Haida, Notstandsausschuss des Glasindustriebezirkes, b. l. (1915), 50 h, 2 var., 12 K, 2 var., rukopis hektograf.; 50 h, 12 K, 3 K, částečně více typů psaných na psacím stroji; 50 h, 12 K, psané strojem a hektograf. (znějící i na jména a jiné částky); 50 h a 1 K tisk a »... einzulösen beim Stadtmpt in Haida«, nebo: »Die Einlösung dieses Gutscheines jeden Montag bei Herrn Aug. Oppitz, Haida. Nur Gutscheine von Haidar Kaufleuten werden angenommen.« Na rubu byly orazítkovány městským úřadem. Byly to vlastně poukázky na potraviny a uhlí, vydané »pomocným výborem« pro obce Bor, Falknov-Kytlice a Sloup, jako podpora chudých. Prostředky na tuto akci se získaly dobročinností místního obyvatelstva. Viz též Falknov-Kytlice a Sloup č. 11. a 40.
- + 4. B ř e z n i c e, okr. Blatná: Městská spořitelna, b. l. (1914), Poukázka, 1 K, tisk jednostr., v ornamentu, tuhý papír šedě zelený, 58 × 42 mm, tisk hnědý, jednostr., na rubu číslo, suché razítko. »Při odevzdání tohoto lístku sčítuje Městská Spořitelna v Březnici obnos K 1— jako vklad. Tento vklad možno ihned vybrati*«.
5. B y s t ř i c e n a d P e r n š t e j n e m, okr. Nové Město na Mor.: Městská spořitelna, b. l. (1914), 1 K. Byly asi 3 měsíce v oběhu. Spořitelna města Bystřice nad Pernštejnem se mnou sdělila: »Nouzové peníze vydala spořitelna v r. 1914 v počtu asi 2000 kusů a vypadaly následovně: Byly na tuhém bílém papíře, velikosti asi 65 × 33 mm, na rubu

²⁴⁾ Zvlášť ještě upozorňuji na Popis nouzových platidel československých škpt. R. Petřika v Šumperku, II. vydání z června r. 1937, obsahující podrobnější údaje v české a německé řeči o některých kusech zde uvedených a také seznam předválečných peněžních náhražek. Popisu toho bylo použito i při sestavování tohoto soupisu tam, kde nebylo dotyčných kusů ve sbírkách vpředu uvedených a v mé a o nichž v starších soupisech údajů nenacházím.

byla vyražena suchá pečeť spořitelny a číslo pořadové, na líci pak tento text: Za tento lístek vyplatí spořitelna města Bystřice n. P. předložiteli ihned 1 K, slovy jednu K. Přes text byl podpis p. předsedy spořitelny Edmunda Fiše. Bony byly pouze jednokorunové a doznaly značného rozšíření. Spořitelna má pouze 1 exemplář ve svém archivu, ostatní byly zrušeny. »Nouzové peníze byly po uplynutí doby jejich oběhu zpravidla spalovány, rozdrceny nebo dirkovány.

- + 6. Č á s l a v: Spořitelna král. města Čáslavě, b. l. (1914), Poukázka, 1 K, tisk jednostr., s kuponem, 144 × 72 mm. Číslo a serie různé velikosti, podtisk zelený, městský znak (varianty), podpisy původní a razítkované. Vydáno bylo 12.000 kusů, tiskl Josef Frengl v Čáslavi*.
7. Č e c h t i c e, okr. Ledeč nad Sázavou: Občanská záložna, b. l. (1914), »Poukázka na 1 K, kterou vyplatí záložna« 100 × 80 mm? Nezachovala se tam ani jediná.
8. Č e s k á T ř e b o v á, okr. Lanškroun: Spořitelna, b. l., 10 h, papír tuhý, cihlově červený, 113 × 80 mm. »Stvrzenka na 10 haléřů zaplacených ve Spořitelně města České Třebové za účelem spoření menších obnosů.« Za 20 takových stvrzenek vydá Spořitelna města Č. Tř. ... vklad »Dvou korun«. Tiskl Josef Glos, Semily.
9. D o b ř í š, okr. Příbram:
 - a) Městská spořitelna, 50 h, 1 K.
 - b) Občanská záložna, b. l. (1915), 50 h, zelená, 1 K, červená, 32 × 58 mm. Vydáno bylo 6.876 kusů 50 h a 5173 kusů 1 K. Tiskl Ant. Pulkrábek v Praze.
10. D u c h c o v - D u x: Česká záložna (1918?), 1 K, modrá, 37 × 58 mm, »Česká záložna — 1 K — v Duchcově vyplatí za poukázku tuto pravou hodnotu v penězích.« Na rubu razítko.
11. F a l k n o v (-Kytlice) - Falkenou (-Kittlitz), okr. Česká Lípa: Hilfsausschuss des Glasindustriebezirkes Haida, »Approvisierungs-Ausschuss Gemeinde Falkenau-Kittlitz.« 50 h, 79 × 39 mm, 1 K, 2 druhy. Viz též Boz.
12. H o ř e p n í k, okr. Pelhřimov: Občanská záložna, b. l. (1914), 1 K, 103 × 62 mm, a »Poukázka« 5 K, 118 × 98 mm, psacím strojem na bílém tenkém papíru; b. l. (1914), 1 K, tvar ražených nálepek, barvy červenohnědé, 70 × 45 mm, »Občanská záložna v Hořepníku 1 K vyplatí za tuto poukázku.« Vydáno bylo 3000 kusů, tiskl Sprangl v Pelhřimově.
13. H r o n o v n a d M e t u j í, okr. Náchod: Obec, b. l., 1914 a srpen 1914, celkem 3 vydání s podpisem starosty nebo bez; 1 K. »Za tento kupon vyplatí obecní úřad v Hronově obnos 1 K«; hnědý tisk na modrém podkladě, 110 × 78 mm, také 110 × 20 mm. Ze srpna 1914 je 15.000 kusů; na rubu razítka. Tiskl Jos. Blaha a spol. v Hronově.
- + 14. H u m p o l e c, okr. Humpolec: Městská spořitelna, b. l., 10 h, 42 × 35 mm, oválová lepenka, 2 druhy*, 5. VIII. 1914—31. XII. 1914, 1 K, 115 × 40—50 mm, papír bílý, 5 K, 105 × 52—70 mm, zelená. Na líci i na rubu razítko a podpisy. Byly trhány ze sešitu. Vydáno bylo 10 h 17.380 kusů, 1 K 9.750 kusů a 5 K 3.988 kusů. Tiskl František Hula v Humpolci.
15. C h o t ě b o ř: Občanská záložna, b. l. (srpen 1914—leden 1915), 1 K, 44 × 68 mm, tvar jízdenkový. Tiskl M. Brzek v Chotěboři.
- + 16. C h y š k y, okr. Milevsko: Spořitelni a záložní spolek v Malé Chýšce, b. l. (1914), »vklad«, 20 h, růžová a 1 K, zelená, 37 × 58 mm, podoba jízdenek na drahách, 77 × 60 mm, tisk černý, tuhý karton. »... platný jen s naším razítkem*«. 20 h bylo vydáno 7.250 kusů a 1 K 2500 kusů. Tiskl Jos. Krätzer v Týně n. Vlt.

- + 17. Jablonné nad Orlicí, okr. Žamberk: Občanská záložna, b. l. (1914), 1 K, 5 K, celkem 10 růz. typů; 115 × 52 mm, tuhý papír, hektogr., razítko, podpisy, jednostr.* 1 K bylo vydáno 1000 kusů a 5 K 240 kusů.
18. Jemnice, okr. Mor. Budějovice: Městská spořitelna, b. l. (15. VIII. 1914—31. X. 1915), 1 K, 58 × 37 mm, bílý tisk na fialovém podkladě. Vydáno bylo 13.000 kusů.
- + 19. Jindřichův Hradec: Jindřichohradecká spořitelna, b. l. (1914), 10 h, růžová, dva druhy papíru*, 20 h, zelená, každá 30 × 44 mm, 1 K 46 × 90 mm, šedý tuhý papír, na rubu razítko: znak města a kolem: Jindřichohradecká spořitelna Neuhauser Sparkasse a 2 podpisy, a to buď Eduard Běhálek a A. Šetka nebo Jos. Fišer a A. Šetka. Tyto náhražky byly vydány za celkovou částku 6.588 K.
20. Kamenice nad Lipou: Živnostenská záložna, 15. VIII.—15. XI. 1914, 1 K, 45 × 70 mm, modrá, 15. III.—15. VI. 1915, 50 h, 43 × 42 mm, zelená, 1. XI. 1915, 50 h. Vydáno bylo 1.500 kusů 50 h a 250 kusů 1 K. Tiskl Ant. Richter v Kamenici n. L.
- + 21. Krnov - Jägerndorf:
- a) Město, 7. VIII.—30. IX. 1914, 2 K, tisk zelený, 5 K, tisk modrý, rozměry u obou 105 × 85 mm*. »Gegen fünf (zwei) dieser mit der eigenhändigen Unterschrift des Bürgermeisters und eines Gemeinderates versehenen Scheine erhält der Überbringer bei dem städtischen Rentamte jederzeit eine Zehn-Kronen-Note.«
- b) Okresní silniční výbor, 8. VIII. 1914, 50 h, tisk červený, 1 K, tisk černý, jednostr., razítko, 100 × 70 mm, tuhý papír. »Der Bezirksstrassen-Ausschuss haftet für volle Rücklösung dieses Gutscheines in gesetzlicher Währung.«
22. Lidmaň, okr. Kamenice n. L.: Spořitelni a záložní spolek pro farní osadu, 1. VI. (1916), 50 h, 75 × 40 mm, 1 K, 75 × 52 mm. Byly vydány v celkové výši 70 K, a to 60 kusů 50 h a 40 kusů 1 K; byly psány ručně a orazítkovány.
- + 23. Litoměřice - Leitmeritz: Deutsche Volksbank und Spargenossenschaft für Böhmen in Leitmeritz r. G. m. b. H., b. l. (1916), 1 K, platnost do konce r. 1917, »... wird der Sparbetrag bis zum 1. Jänner 1917 nicht behoben, verfallen die Zinsen zu Gunsten der Kriegsunterstützungskasse...«; 117 × 36 mm, byly stříhány z archů. Vydáno celkem 7.400 kusů, tiskl F. Seifert & Co v Litoměřicích*.
- + 24. Louny:
- a) Spořitelna král. města Loun, b. l. (1914), »vklad« 1 K, šedý tuhý papír, 2 druhy, 31 × 66 mm, tiskl Ant. Pulkrábek v Praze*.
- b) Občanská záložna, b. l. (1914), »vklad« 1 K, 37 × 58 mm, tiskl Ant. Pulkrábek v Praze.
25. Lukavec, okr. Pacov: Kampelička, Spořitelni a záložní spolek, z. sp. s neobm. r., b. l. (1914), 1 K, bílý, 2 K, žlutý a 5 K tm. šedý papír; všechny 40 × 70 mm. Hodnota byla vyznačena na jedné str. číslem, na druhé slovy; byly psány ručně, razítkovány a podepsány starostou a pokladníkem ústavu.
- + 26. Milevsko: Spořitelna města Milevska, b. l. (1914), 20 h, bílá lepenka, 2 druhy, 1 K, červená lepenka, každá 35 × 59 mm, různá razítka, na rubu podpisy*. Tvar železničních jízdenek. Vydáno bylo 6.060 kusů 20 h a 14.930 kusů 1 K. Tiskl Milan Nedvídek v Táboře. Byly koncem r. 1915 spáleny.
27. Moravské Budějovice: Městská spořitelna, b. l. (25. VIII. 1914—26. V. 1915). Vklad, 1 K, 39 × 63 mm, na rubu čís. a faksim. podpisu, šedý, tuhý papír. Vydáno bylo 10.000 kusů.

- + 28. Načeradec, okr. Benešov: Spoř. a zálož. spolek, b. l. Vklad, 1 K, 53 × 90 mm, bílý kreslicí papír, razítka, písmo a 2 podpisy*.
29. Nadějkov, okr. Sedlčany: Spořitelni a záložní spolek, b. l., 20 h a 50 h, 71 × 30 mm, bílý tenký papír, tisk jednostr., 1 K. Číslované bony; byly koncem r. 1915 spáleny.
- + 30. Neveklov, okr. Benešov: Městská spořitelna, 1914, 1 K, 46 × 71 mm, tuhý růžový papír, tisk černý, jednostr. »Vklad 1 koruna, 10 takových lístků vymění spořitelna za 10.— K. Platné jen s naší pečeti.« Na rubu podpisy*.
- + 31. Německý Brod, okr. Něm. Brod: Spořitelna, b. l. (1914), 1 K, 42 × 65 mm, »Spořitelna v Něm. Brodě vyplatí za poukázku tuto pravou hodnotu peněžní.« Bílý, tuhý papír, černý tisk, podtisk růžový, na rubu razítko a podpisy. Vydány byly v 10.000 kusech, tiskl Frant. Riedl v Něm. Brodě*.
32. Nové Benátky, okr. Ml. Boleslav: Spořitelna, b. l., 1 K, 58 × 37 mm; nálepková razba, zelená.
- + 33. Opočno, okr. Nové Město n. Met.: Spořitelna města Opočna, b. l. (1914), 1 K, 37 × 58 mm. Tvar ražených nálepek, barvy hnědé. Na rubu podpisy faksim. a pod. Tyto náhražky byly vydány v počtu 10.000 kusů hned na začátku války a obíhaly až do roku 1918*.
34. Pacov, okr. Pelhřimov:
- a) Spořitelna, 1914, 50 h, 46 × 71 mm, šedá; původní podpis, červené, kulaté razítko. Poukázka na 1 K, 4 druhy, různé velikosti a provedení, 90 × 50 mm až 100 × 170 mm, číslované, razítko kulaté, suché razítko, papír konceptní, kancelářský, kreslicí, karton. Vydáno bylo obou za celkovou částku 7250 Kč. Tiskl Svoboda v Pacově.
- b) Okresní hospod. záložna, b. l. (1914), 50 h, hnědá, 1 K, zelená, obě 37 × 58 mm, tvar ražených nálepek. »Okresní hospod. záložna v Pacově 1 K vyplatí za poukázku tuto pravou hodnotu peněžní.« Na rubu razítko, číslo a podpisy.
- + 35. Pelhřimov:
- a) Spořitelna města Pelhřimova, b. l. (1915), 10 h, Úsporná známka, tenký, modrý papír, 40 × 30 mm, 1 K, Vkladní lístek, 90 × 52 mm, tuhý, bílý papír, tisk oboustranný, 2 druhy*. Vydáno bylo 3.500 kusů 1 K, tiskl Emil Spröngl v Pelhřimově.
- b) Okresní hospodářská záložna, 1. IX.—31. XII. 1914, 1 K, 37 × 58 mm, 2 K.
- + 36. Poděbrady: Spořitelna městská, 1914, 1 K, šedý, tuhý papír, 35 × 68 mm; »platné jen s naší pečeti.« Na rubu různé podpisy a razítka v modré nebo fialové barvě, asi 10 druhů. Vydáno bylo 8.000 kusů*.
37. Polevsko - Blottendorf, okr. Česká Lípa: Obec, b. l. (1916), 6 K, 12 K, 18 K. Válečná pomocná akce. »Guthaben über K auf Waren. Einlösung dieses Guthabens beim Gemeindeamte Blottendorf.« »Auszahlung Dienstag 8. August 1916, 9 Uhr.« Text razítkový, hodnota zvlášť. raz. vtištěna. Nahoře případné jméno ručně vepsáno, dole obecní razítko a podpis adresáta. Papír šedožlutý, 170 × 104 mm. Jsou prý také hodnoty s razítky místních osad Klučky a Tanneberg - Schönfeld, Tanneberg.
- + 38. Sedlčany: Městská spořitelna, 5. IX. 1914, 50 h, 22. IX. 1914, 1 K, b. l., 1 K, 47 × 69 mm, šedý karton. »Platné jen s naším razítkem na druhé straně a podpisy*«.
- + 39. Sedlec, okr. Sedlčany: Okres. záložna hospodářská v Sedlci na dr., 1914, 1 K, 2 druhy, modrá a červená, 67 × 46 mm. »Vklad«. Tuhý papír, tisk jednostr., na rubu razítko a podpis*.

40. S l o u p - Bürgstein, okr. Česká Lípa: b. l. (1914), Pomocný výbor okresu Bor: »Gutschein über 1 Krone auf Waren. Einlösung dieses Gutscheines beim Bürgermeisteramt Bürgstein.« Obecní razítko. 5 řádek ps. stroje, dole podpis; na rubu razítko: »Bürgermeisteramt Bürgstein.« Papír šedožlutý, 100 × 50 mm.

Jiný druh: »Hilfsausschuss des Bezirkes Haida. Gutschein über 1 K auf Waren. Einlösung dieses Gutscheines jeden Montag beim Bürgermeisteramt Bürgstein. Nur Gutscheine von Kaufleuten des Ortes werden angenommen.« Černý tisk. Dole obecní razítko, na rubu jako u předešlého. Papír šedobílý, 105 × 108 mm. Viz též Bor.

41. S o b ě s l a v, okr. Tábor: Městská spořitelna, b. l. (1914), 1 K, 36 × 60 mm, šedá lepenka, číslování stroj., suché razítko, na rubu původní podpisy. 10.100 kusů; tiskl J. A. Šmid v Soběslavi.
42. S v i t a v y - Zwittau, okr. Mor. Třebová: Stadtrat Zwittau, 10. (14.?) VIII. 1914—(1. IX. 1914), 50 h, cihlově červená, 1 K, zelená, 178 × 87 mm, 2 K, žlutá, 5 K, červená, 10 K modrá. Platnost přetiskem prodloužena do 16. IX. 1914.²⁵⁾
43. Š u m p e r k - Mährisch Schönberg: Städtisches Kassaamt, 10. VIII. (—31. X. 1914), 10 h, jednostr. podtisk a tisk červený, 120 × 65 mm, 1 K, oboustr. podtisk zelený, tisk modrý, 122 × 77 mm; 10 h bylo vydáno 129.000 kusů a 1 K 42.450 kusů. 10 h tiskla Mährisch-Schönberger Gesellschaftsdruckerei a 1 K Franz Slawik's Nachfolger, Šumperk.
- + 44. T á b o r: Spořitelna města Tábora, 1914, 1 K, 36 × 58 mm, tuhá lepenka zelenomodrá, tisk černý, suché razítko, rub hnědý, podpisy; orazítkováním bylo jich použito pro nouz. peníze Městské spořitelny v Bechyni; 1915, 50 h, tisk černý, podtisk červený, karton modrý, 62 × 38 mm*. Celková hodnota 1 K poukázek činila 35.000 K; 40.000 poukázek 50 h do oběhu nepřišlo. Tiskl Milan Nedvídek v Táboře.
45. T e l ě, okr. Dačice: Městská spořitelna, b. l. (září-listopad 1914), 1 K, 38 × 59 mm, 5.300 kusů; tvar ražených nálepek, barvy červené.
- + 46. T ř e b í ě: Město, b. l., 10 h, papír šedý, 36 × 69 mm, a 20 h, 36 × 69 mm, papír hnědý, obě tvaru jízdenkového*; v srpnu 1914, 50 h, 95 × 60 mm, papír bílý, 1 K, papír zelený, 2 druhy, 2 K, papír žlutý. V září 1914, 50 h, papír bílý, 1 K, papír zelený, K silné a slabší, 2 K, papír žlutý, 5 K, papír červený*. Vesměs tisk jednostr., na líci i rubu podpisy, na rubu: za kontrolu. Byly trhány ze sešitu. Velikost u všech asi 93 × 60 mm. Byly vydány v úhrnné výši 70.000 K. Různé podpisy. Serie C, nebo bez

²⁵⁾ Starosta města Svitav sdělil se mnou: »Am 14. VIII. 1914 wurden von der Stadtgemeinde Zwittau Gutscheine zu K 10, 5, 2, 1 und ½ ausgegeben, im Gesamtbetrage von K 20.000—. Gleichzeitig erfolgte die Verlautbarung, dass die Gutscheine bis 1. IX. 1914 bei der Stadtkassa eingelöst werden. Der Termin wurde so kurz befristet, um die möglichen betrügerischen Verfälschungen zu vermindern. Geplant war die Neuausgabe von Gutscheinen am 1. IX. Am 2. IX. hat das Statthalterei-Präsidium in Brünn die sofortige Einziehung sämtlicher Gutscheine angeordnet, doch dauerte es immerhin noch 1—2 Wochen, bis die Gutscheine völlig aus dem Verkehre verschwunden waren. Eine Beschwerde der Gemeinde an das Ministerium des Innern, die die Wiedereinführung des Notgeldes bis zur Behebung des Kleingeldmangels forderte, war ohne Erfolg. Im März 1919 ergab sich wieder ein katastrophaler Mangel an Kleingeld. Der Stadtrat gab wieder ohne Bewilligung der vorgesetzten Behörden im Betrage von K 35.000— Gutscheine zu 50 h, 1 Kč u. 2 Kč. Die Giltigkeit erlosch am 31. III. 1919. Im November 1919 sah sich der Stadtrat genötigt, neuerlich Gutscheine mit Giltigkeit bis 31. XII. 1919 auszugeben. Die Giltigkeitsfrist wurde von der Stadtvertretung mit Beschluss vom 22. XII. 1919 bis 31. III. 1920 verlängert. Bei allen Ausgaben des Notgeldes behoben die Firmen, die Kleingeldbedarf hatten, die benötigten Summen. Die Einlösung erfolgte bei der Stadtkassa.«

serie »... za tuto známku vyplatí obecní pokladna města Třebíče...« Platnost všech končila 31. V. 1915.²⁶⁾ Tyto peníze byly přijímány i u pokladen úředních (státních).

47. T ý n n a d V l t a v o u: Spořitelna, b. l. (VIII. 1914), 1 K, bílý karton, 35 × 62 mm, tisk jednostr., suché razítko. 6.500 kusů, čís., serie A, B, C, D, E, F, G, podpis J. Nikolau a Dr. Lev. Z oběhu byly vzaty až po válce a byly až na několik kusů zničeny. Tiskl K. Vrchotický v Týně n. Vlt.
- + 48. U h l í ř s k é J a n o v i c e, okr. Kutná Hora: Občanská záložna, b. l. (1914—1917), 1 K, 43 × 63 mm, tisk žlutý jednostr., papír bílý, tenký. »Občanská záložna v Uhlířských Janovicích vyplatí za tuto poukázku pravou hodnotu peněžní.« Rub razítko a číslo*.
49. U n i č o v - Mährisch Neustadt, okr. Sternberg: Städtisches Kassaamt, 1. IX. 1914 (— 31. prosince 1914), 1 K, — Gut für eine Krone — 2 druhy, číslo a kontr. značka červená, číslo a kontr. značka černá, 127 × 85 mm, papír bílý, podtisk zelený a modrý. Celkem 3.000 kusů; tiskl L. Fehr v Uničově.
- + 50. V e l k é H a m r y, okr. Železný Brod: Obec, 21. IX. 1914, 1 K, 110 × 65 mm, »Poukázka na jednu korunu. Za tento list vydá obecní úřad Velkých Hamrů obnos 1—K, slovy: Jedna koruna.« Papír růžový, tisk jednostr., modrý, kulaté červené razítko. Byly číslovány; dva druhy podle r nebo r v tištěném podpisu starosty. Tiskl Josef Glos v Semilech*.
51. V e l k é M e z i ř í ě ě: Spořitelna, 14. VIII. (—30. IX. 1914), 50 h, 1 K; (30. IX.)—31. XII. 1914, 50 h, 1 K, 67 × 57 mm. Tato platidla, v úhrnné částce 9.400 K, byla stažena a zničena. Zachráněny jen ojedinělé kusy ve sbírkách.
52. V e l k ý Š e n o v - Gross-Schönau (Alt-Grafenwalde, Johannesberg, Leopoldsdruh, Klein-Schönau), okr. Sluknov: Město, platnost do 31. XII. 1914, 10 h, podtisk žlutý, 95 × 64 mm, podtisk zelený, 124 × 78 mm, »Gutschein über ... welcher von der Stadtgemeinde Gross-Schönau gegen Erlag von Bargeld wegen Mangel an harter Münze ausgegeben wurde...« Na rubu městské razítko a číslo.
53. V l a š í m, okr. Benešov: Spořitelna, b. l. (V.—XII. 1915), 1 K, 42 × 60 mm, tisk razítkový. Vydáno bylo 2.000 kusů.
54. V o t i c e, okr. Sedlčany: Spořitelna města Votic, 8. IX. 1914, 50 h, šedomodrá lepenka, tisk jednostr., 1 K, žlutá, každá 45 × 67 mm.
- + 55. Ž a m b e r k: Městská spořitelna, b. l. (5.—12. IX. 1914), 1 K, 120 × 46 mm, nažloutlý, tužší papír, tisk jednostr., černý, čísla, podpisy, razítko. »Za tento kupon vyplatí v hotovosti«, rub kulaté razítko, podpis atd., vydáno 2.600 kusů zajištěných v bankovkách*.

Údaje o množství jednotlivých poukázek a jména některých tiskáren jsou v seznámech uvedeny podle spisu: »Österreichisches Kriegsnotgeld«, který vydala správa vídeňského kabinetu mincí (Wiener Münzkabinett).

V tomto spisu je také uvedeno, že podle zprávy okr. hejtmánství ve Vyškově město

56. B u ě o v i c e vydalo nouz. platidla 8 h, 10 h, 15 h, 20. VIII. 1914, 1 K, a 1. II. 1918, 1 K, 3 K a 5 K, posledního vydání 420 kusů 1 K, 380 kusů 3 K a 180 kusů 5 K. Spo-

²⁶⁾ Dr. F. D w o r s c h a k, »Neues Kriegsnotgeld«: »Für die Beurteilung der umfangreichen Funktion des Kriegsnotgeldes sei bemerkt, dass Scheine der Stadt Trebitsch auch vom staatlichen Steueramte in Zahlung genommen wurden.«

řitelna města Bučovice na přísl. dotaz však se mnou sdělila: »po pátrání na více místech, u občanů, funkcionářů, u musejního spolku atd.«, že tam »v době světové války nebyly nijaké nouzové nebo náhražkové peníze v oběhu«.

Někteří sběratelé uvádějí v této skupině ještě:

57. Brno, k. k. Statthaltereie: b. l. (1918), »Gutschein« à 3 K, k odebrání poživatin z pomocné akce pro nemajetné třídy obyvatelstva. Text německý.
58. Čechovice, okr. Ledec n. Sáz.: Okresní záložna hospodářská, b. l. (1914), 1 K. Okresní záložna hospodářská v Dolních Kralovicích, o jejíž odbočku v Čechovicích jde, sdělila, že tento ústav peněžních náhražek nevydal.
59. Čelákovice, okr. Brandýs n. L.: Živnostenská záložna, b. l., 1 K. Vydáno bylo 2.000 kusů. Tiskl Jos. Vavřika v Čelákovících.
60. Deštná, okr. Kamenice n. L.: Občanská záložna, 13. VIII. 1914, 1 K, vydáno bylo 1.542 kusů rozmnožených cyklostylem. Varianty ve zkratkách.
61. Ledec n. Sázavou: Občanská záložna, b. l. (1914), 1 K, vydáno bylo celkem 500 kusů psaných ručně a orazítkovaných.
62. Mariánské Lázně - Marienbad: Kriegshilfsbüro, b. l. (1917), 1 K. K tomu sdělil se mnou Městský úřad v Mar. Lázních: »... bezüglich der Herausgabe von Notgeld in den Kriegsjahren wurde nachgeforscht, jedoch bestehen keine Anhaltspunkte, dass ein solches Geld seitens der Stadtgemeinde Marienbad ausgegeben wurde.«
63. Šumburk n. Desnou - Schumburg a. d. Desse, okr. Jablonec n. N.: Hilfsausschuss d. Marktgemeinde, 2. VII. 1915, 2 h. Městský úřad v Šumburku n. D. se mnou sdělil: »... že ve zdejší obci peněžních náhražek vydáno nebylo ... nebylo ani předpokladů pro vydávání náhražek, ježto zdejší průmysl byl plně zaměstnán válečnými dodávkami a peněz bylo dostatek.«
64. Teplice - Šanov - Teplitz - Schöna: Městský úřad v Teplicích - Šanově se mnou sdělil: »... wir teilen mit, dass hierorts eine Notgeldausgabe von K 1— und K 10— am 1. VIII. 1914 nicht erfolgte, dass aber i. J. 1918 Notgeldscheine im Nom.-Betrage von K 20— ausgegeben wurden.«
65. Velvary, okr. Slaný: Spořitelna, b. l. (1914), 1 K. 1.200 kusů, tiskla Emilie Němcová ve Velvarech. Městská spořitelna ve Velvarech sdělila v r. 1937: »... nepodařilo se nám dosud získati ani jeden exemplář nouzových i korunových náhražek, vydaných námi v r. 1914, ani zjistiti pamětníka těchto peněz, který by mohl podati jejich popis. Doufáme, že jeden z našich musejních pracovníků, t. č. nepřítomný, bude nám moci v tomto směru podati informace, které bychom Vám pak sdělili.«
66. Žďár, okr. Rychnov n. Kn.: Spořitelna, b. l. (1914), 20 h, 50 h, 1 K, 5 K.

V VI. roč. Numism. časopisu českoslov. je uvedeno ve článku »Papierové peníze«, že v letech 1916—1919 vydaly na Slovensku obce Bratislava, Skalica, Továrnik a Žilina nouzové papírové peníze. Na dotazy u městských úřadů těchto měst bylo se mnou sděleno následující:

Účtářem města Bratislavy:

»V priamom vybavení Vášho přípisu zo dňa 28. nov. 1933 sdelujeme, že po čas války mesto Bratislava mienilo síce vydať núdzové platidla — k tomu však následkom zákazu tehdajšieho minist. vnútra nedošlo.«

Notářský úřad v Skalici:

»Ohľadom núdzových platidel sdelujem, že mesto Skalica žiadne núdzové platidla doteraz nevydalo, mimo jednoduchých stravných lístkov delníkom vydaných na meno jednotlivých obchodníkov, ktorí si tieto lístky pri výplate delníkov u mestskej pokladnice zamienili.«

Továrnik, notářský tajemník:

»Tunajší úřad žiadne núdzové platidla vôbec nevydal.«

Starosta města Žiliny ze dne 16. I. 1934:

»Šetřením zjistili sme, že v tunajšom meste žiadne núdzové obeživa vydane neboly, ani v r. 1914 a ani neskôr.«

Soukromé nouzové peníze z těchto měst až na Továrniky jsou ovšem známy. Viz soupisy D. a E.

B. Platidla vojenských zajateckých a pracovních táborů vydaná během světové války 1914—1918.

- I. Antalovci - (Antalóc), okr. Užhorod: Industriegruppe der 12. Abt. des k. u. k. Kriegsministeriums Antalóc, b. l. (1916), 50 h, zelená, 1 K, šedá, 2 K, červená, 10 K; vesměs tisk černý, jednostr., tuhý papír, 132 × 88 mm: »Dieser Kassa-Schein wird den hierorts befindlichen Kriegsgefangenen gegen Vorweisung auf die Hand in gesetzmässiger Wehrung nur bei obiger Abteilung eingelöst.« Totéž, jakož i hodnota také v ruštině.
- II. Dunajská Streda - Duna-Szerdahely: K. u. k. Kriegsgefangenenlager Duna-szerdahely, b. l., 10 h, zelená, 20 h, žlutá, 1 K, hnědá, 2 K, růžová. »Dieser Betrag ist ein Anteil des bei der« etc., 1. vyd., jednostr. tisk německý, jen číslo bez serie, 109 × 67 mm. 15. I. 1916, 5 h, 10 h, 20 h, 50 h, 1 K, 2 K, 5 K, (10 K?), »... welcher Betrag einen Teil des beim Lagerkommando erliegenden Guthabens der Kriegsgefangenen bildet...«; 2. vyd., na jedné straně text německý, na druhé maďarský, serie i čísla, 10 a 20 h, 100 × 64 mm, 1 K a 2 K 107 × 64 mm, 5 K, 110 × 65 mm, pestrobarevné, různé orazítkování jako: »Nur zum Gebrauch im Lager giltig« a j.
- III. Králův Dvůr - (Königshof), okr. Hořovice: Prager Eisen-Industrie-Gesellschaft, Kriegsgefangenen-Lager Königshof, Direktion der Eisenwerke Althütten u. Königshof, 1. I. 1916, 1 h, 2 h, 5 h, 10 h, 20 h, 1 K; jen číslo, oboustr. tisk, také suché razítko, silnější i slabý papír různé barvy, 115 × 70 mm. Text německý. 15. I. 1916, 5 K.
- + IV. Liberec - Reichenberg: Kriegsgefangenenlager, b. l., 1 h, oboustr. podtisk žlutý, 5 h, zelený, 10 h, červený, 20 h, šedě fialový, 50 h, modrý, 1 K, žlutý, 2 K, zelený, 5 K, červený, 10 K, tmavozelený; tisk černý na hodnotách haléřových, na korunových barevný, »... giltig nur im Kriegsgefangenenlager Reichenberg«, oboustr. číslo bez serie, papír pro haléřové hodnoty je slabší a velikosti 62 × 104 mm, pro korunové hodnoty silnější, nažloutlý, velikosti 110 × 66 mm—123 × 80 mm, text německý; b. l., mince zinkové KGL. Reichenberg, 1 h, 2 h, 10 h, 20 h*, oboustr. ražené, průměr 14 mm—21 mm.
- + V. L'ubice, okr. Kežmarok: Město, 15. VI. 1917, 1 f, 2 f, 10 f*, 20 f, všechny 90 × 60 mm, 1 K, 2 K, 119 × 74 mm, papír bílý, podtisk zelený, tisk na jednotl. hodnotách

v různých barvách: hnědý, modrý, černý atd.; na rubu tištěná pečeť města: »Szepes vármegye Leibicz rend. tan. város. Polgármestri hivatala * 1902 *. Tyto peníze byly vydány pro zajatce určené k pracím v obvodu města; platila tam všeobecně a byla u městské pokladny vyměnitelná za zákonitě peníze. Text maďarský.

- VI. Most-Brüx: K. u. k. Kriegsgefangenenlager Brüx, b. l., 50 h, šedá, 1 K, šeděfialová, 2 K, růžová, 5 K, šeděžlutá, 10 K, zelená, číslo, oboustr. tisk. »Nur im Lagerverkehr verwendbar.« »Dieser Lagerschein berechtigt die in Brüx befindlichen Kriegsgefangenen in den Lagerkantinen die dort erhältlichen Gegenstände im umseitig angegebenen Wertbetrage zu kaufen...« Na rubu kulatým razítkem v červené barvě: K. u. k. Kriegsgefangenenlager in Brüx Lagergeld; uprostřed dvouhlavý orel, nebo podlouhlým razítkem v červené barvě: K. u. k. Kriegsgefangenenlager in Brüx a pod tím vlevo: Postabteilung. Text německý. Tuhý papír, 111 × 66 mm. Tiskli Haas & Comp., Steyr.
- + VII. Německé Jablonné-Deutsch Gabel, okr. Něm. Jablonné: K. u. k. Kriegsgefangenenlager-Kommando, Deutsch-Gabel, b. l., 2 h, oboustr., podtisk zelený, 10 h, hnědý, 20 h, červený, 50 h, fialový, 1 K, žlutý, 2 K, tmavozelený, 5 K, modrý, 10 K, hnědý, serie a číslo, oboustr. černý tisk, tenký papír; hodnoty haléřové, 113 × 75 mm, korunové 120 × 84 mm, suché razítko, text německý, a k. u. k. Offiziers-Station D. Gabel, žel. pozink. mince 1 K* a 5 K a železné mince 10 K a 20 K; průměr 1 K a 10 K 25 mm, 5 K a 20 K 33 mm*, oboustr. stejně vyraženy.²⁷⁾
- VIII. Šamorím-Somorja (Sommerein): K. u. k. Kriegsgefangenenlager Somorja. Text na jedné straně německý, na druhé maďarský, »... dieser Betrag ist ein Anteil des beim Lagerkommando erliegenden Guthabens des Kriegsgefangenen...«, »Gültig nur innerhalb des Kriegsgefangenenlagers«, 15. I. 1916, 10 h, 20 h, 50 h, 1 K, 2 K, 5 K, 10 K, 20 K, serie a číslo, tenký papír, podtisk a ornamenty v růz. barvách, velikost 99 × 64 mm—150 × 90 mm. Tiskl Globus, pénzint-müint. Budapest.
- IX. Terezin-(Theresienstadt), okr. Litoměřice: Kriegsgefangenenlager,
- a) 1. IV. 1917, 2 h, 10 h, 20 h, 50 h, 1 K, 2 K, 5 K, 10 K; »Dieser Schein gilt nur innerhalb des k. u. k. Kriegsgefangenenlagers Theresienstadt«. Text jen německý, na obou stranách stejný. Orazítkování: »Depositenvverwaltung...« se dělo modrým razítkem; číslování bez serií, papír bílý, podtisk pro každou hodnotu v jiné barvě, velikosti 88 × 56 mm až 124 × 78 mm. Jsou kusy také bez čísel.
- b) b. l. »K. u. k. Offiziersstation für Kgf. Theresienstadt. Kein öffentliches Zahlungsmittel«, 1 h, 2 h, 10 h, 20 h, 50 h, 1 K, 10 K, serie bez čísla, bílý, tenký papír, oboustr. tisk pro každou hodnotu v jiné barvě, hodnoty haléřové 58 × 99 mm, korunové 118 × 77 mm, text německý.
- X. Velký Meder-Nagy-Megyer, okr. Komárno: K. u. k. Kriegsgefangenenlager Nagymegyer, 1. VII. 1916, 10 h, 79 × 50 mm, 20 h, 83 × 52 mm, 50 h, 90 × 55 mm, 1 K, 95 × 59 mm, 2 K, 105 × 65 mm, 5 K, 113 × 70 mm, 10 K, 124 × 76 mm; papír a podtisk pro každou hodnotu v jiné barvě, tisk černý, na jedné str. německý, na druhé maďarský, hodnoty na obou str. také v dvou řečích slovanských. »... welcher Betrag einen Teil des beim Lagerkommando erliegenden Guthabens des Kriegsgefangenen bildet.« »Gültig nur innerhalb des Kriegsgefangenenlagers.« Serie a číslo.

²⁷⁾ O domnělých v literatuře uváděných lepenkových destičkách s kovovou obrubou v hodnotách 10 h a 20 h došlo vyjádření městského úřadu v Něm. Jablonném ze dne 25. I. 1937 tohoto znění:

»Es wird mitgeteilt, dass ein Notgeld aus Pappscheiben aus dem Offizierslager in Deutsch Gabel von russischen Offizieren im hiesigen Museum nicht vorhanden ist.

Auch konnte trotz gepflogenen Erhebungen nicht sichergestellt werden, dass im hiesigen Offizierslager ein derartiges Notgeld geführt wurde.«

Peněžní náhražky vydávala za války i jiná vojenská velitelství, jak jde na jevo z listku této úpravy:

Líc: K. u. k. Train Reserve Gruppe d. Qu. Abt. Nr. 9.
Gutschein für Zehn Heller; Serie, Nr.

Rub: Der Betrag von Zehn Heller wird bei dem Kommando der
k. u. k. Trainreservegruppe der Qu. Abt. Nr. 9. ausgezahlt.

Feldpost Nr. 333 im Sept. 1916.

Kommandant:
Podpis.

Provedení jednoduché, papír bílý, 105 × 62 mm.

C. Platidla okresů, měst, spořitelén, založen a pod. vydaná po 28. X. 1918.

- + 101. Aš-Asch: Gutschein der Stadt Asch, platnost do 31. III. 1919, 5 K, 100 × 64 mm, šedá*, 10 K, 105 × 73 mm, hnědá, 50 K, 144 × 86 mm, šedá, modrá, hnědá, serie a číslo, tenký papír, tisk oboustranný, »... die Nachahmung dieser Note wird gesetzlich bestraft...« Tiskl: Graphische Anstalt Fritz Záh v Aši.
102. Berehovo-Beregszász: Město, 1. IX. 1919—31. XII. 1920, 50 h?, 1 K, podtisk tmavošedý, tisk červený, oboustr., papír bílý, 85 × 58 mm, 2 K, podtisk (ornament) červený, tisk oboustr., červený, 110 × 63 mm; text maďarský (nouzový peníz). Tiskl Balogh.
103. Bílsko-Bielsko-Bielitz (patřilo až do r. 1921 k našemu Slezsku): Město, 1. V.—31. VII. 1919, 50 h, papír bílý, podtisk modrý a červený, 84 × 50 mm, 1 K, 115 × 70 mm; 1. VI. 1919, 2 K, 2 K, Wydanie 2., 2. Auflage, 112 × 68 mm, papír bílý, podtisk hnědý, různý text, tisk hnědý; 1. VIII. 1919, 50 h, 92 × 57 mm, papír bílý, podtisk růžový, tisk černý, 1 K, 106 × 66 mm, papír bílý, podtisk šedý; 1. I. 1920, 10 h, 68 × 38 mm, 20 h, 70 × 43 mm, papír bílý, podtisk žlutý. Miasto Bielsko, Stadt Bielitz, text na jedné straně polský, na druhé německý. »Za zezwoleniem Rady narodowej Księstwa Cieszyńskiego«.
104. Březová-Brüsa, okr. Mor. Třebová: Město, 20. X.—31. XII. 1919, 20 h, karton šedý, 1 K, karton růžový, u obou tisk oboustr. modrý, 90 × 59 mm, Gutschein der Stadtgemeinde Brüsa. »Die Stadtgemeinde Brüsa haftet mit ihrem beweglichen und unbeweglichen Vermögen für diese Verbindlichkeit.«
- + 105. Cukmantl-Zuckmantel, okr. Frývaldov: Město, 1. I. 1921, 10 h, 58 × 42 mm, papír šedo zelený, modrý tisk*, 20 h, zelený tisk, 81 × 45 mm, papír bílý. »Gutschein«, na rubu: »Dieser Schein verfällt, wenn er nicht innerhalb eines Monats nach öffentlicher Aufforderung des Bürgermeisteramtes der Stadt Zuckmantel bei deren Stadtkasse eingelöst wird.« Varianty.
106. Děčín, Podmokly, Benešov nad Ploučnicí a Česká Kamenice: »Dieses Notgeld ist innerhalb der Bezirke Tetschen, Bensen und Böhm.-Kamnitz von jedermann und bei allen Ämtern als gesetzliches Zahlungsmittel anzunehmen. Für die Einlösung dieses Gutscheines haften die Stadtgemeinden Bodenbach-Tetschen und der autonome Bezirk Tetschen.« Na rubu další poučení. 15. XI. 1918—30. V. 1919, 5 K (patrně s tiskovou chybou: 15. XI. 1919), 111 × 81 mm, podtisk fialový, rub hnědý,

papír bílý, tenký, 10 K, 130 × 81 mm, podtisk modrý a šedě zelený, rub zelený, papír bílý, tenký, serie, číslo.

107. Duchcov - Dux: Okresní výbor, 15. XI. 1918—28. II. 1919, 10 K, podtisk modrý, text černý, 134 × 83 mm, 50 K, podtisk zelený, tisk a ozdoba cihlově červená, 165 × 100 mm. Text:

»Bezirksgeld Dux. Für diesen Gutschein, dessen Ausgabe vom Bezirke Dux unter voller Bedeckung und Haftung erfolgt, zahlt die Sparkasse der Stadt Dux dem Ueberbringer bis 28. Februar 1919

Serie....

....

Nr....

Kronen

in zurzeit bestehenden gesetzlichen Zahlungsmitteln. Die Nachahmung der Note ist strafbar und wird gesetzl. verfolgt.

Dux, am 15. November 1918.

Bezirksausschuss-Mitglied:	Bezirksobmann:	Bezirksausschuss-Mitglied:
Jahnel, m. p.	Krisch, m. p.	Fr. Pampan, m. p.

Tiskla fa: C. Weigend v Duchcově.

108. Falknov nad Ohří - Falkenau an der Eger, okr. Česká Lípa: Okresní výbor, 6. XI. 1918, 1 K, 90 × 60 mm, podtisk růžový, 2 K, 90 × 60 mm, podtisk modrý, 5 K, 106 × 63 mm, podtisk zelený, 10 K, 130 × 74 mm, podtisk červeně hnědý, vesměs jednostr. tisk a tenký papír, 20 K, 140 × 86 mm, oboustranný podtisk modrý, 1 K, serie, číslo, ostatní bez serie a čís.; zkušební tisky, v oběhu nebyly. Jiné vydání také ze 6. XI. 1918, 10 K, tisk černý, 20 K, zelený, 50 K, hnědý, 100 K, modrý, silnější papír bílý, 149 × 96 mm. »Dez Bezirksausschuss in Falkenau a. d. Eger zahlt gegen dieses Notgeld nach Eintreten geregelter Geldverhältnisse ohne Abzug ... Kronen in gesetzlichen Zahlungsmitteln bei allen Kassen und Banken des Bezirkes. Die Nachahmung wird gesetzlich gestraft«, u uvedeného druhého vydání: »bestraft«, a razítka, na rubu tisk stejný.

- + 109. Georgswalde, Velký Šenov, Hanspach, Dolní Pouskovice, Mikulášovice a Šluknov: »Gutschein über ...«, welcher von den Sparkassen Georgswalde, Gross-Schönau i. B., Hainspach, Niedereinsiedel, Nixdorf und Schluckenau unter Mithaftung der Vertretungsbezirke Schluckenau, Hainspach mit Zustimmung der Österreich.-ungar. Bank und auf Grund voller Bedeckung wegen Mangel an Banknoten ausgegeben wurde.« XI. 1918—30. IV. 1919, 50 h, 75 × 55 mm, zelená, 1 K, 91 × 62 mm, podtisk zelený, 5 K, 103 × 67 mm, podtisk modrý, 10 K, 130 × 80 mm, podtisk šedý*, 50 K, 143 × 86 mm, podtisk žlutomodrý a žlutý, 100 K, 152 × 96 mm, podtisk červený; podtisk oboustr., tisk jednostranný, číslované, čísla ve dvou velikostech.²⁸⁾

²⁸⁾ Starosta města Šluknova sdělil se mnou: »Die Stadtgemeinde Schluckenau hat während oder nach dem Kriege kein eigenes Notgeld herausgegeben, es war das von den Sparkassen im Bezirk herausgegebene Bezirksgeld im Umlauf. Die Gutscheine wurden von den Sparkassen: Georgswalde, Gross-Schönau, Hainspach, Nieder-Einsiedel, Nixdorf und Schluckenau unter Mithaftung der Vertretungsbezirke Schluckenau-Hainspach mit Zustimmung der Österr.-ungar. Bank und auf Grund voller Bedeckung wegen Mangel an Banknoten im November 1918 ausgegeben. Diese Gutscheine wurden von den Städten nicht abgestempelt oder gekennzeichnet, bei allen Sparkassen eingelöst und gegen Staatsgeld umgetauscht. Die Verrechnung führte die Sparkasse in Gross-Schönau, wo auch das Nähere wie: Gesamtbetrag, Umlaufsdauer etc. zu erfragen wäre.«

110. Cheb - Eger: b. l., 1 K, 115 × 70 mm, 5 K, 130 × 85 mm, jen ve zkušebních tiscích, hnědých a zelených; do oběhu nepřišly. Tiskárna: J. Kobrtsch & Gschihay.

- + 111. Chomutov, Jirkov, Hora Sv. Šebestiána: »Kassenschein der Vertretungs-Bezirke Komotau-Sebastiansberg u. Görkau, u. der Stadtgemeinden Komotau u. Görkau über ... Die vorbenannten autonomen Körperschaften haften für diese Verbindlichkeit mit ihrem ganzen beweglichen und unbeweglichen Vermögen.« 15. XI. 1918, 5 K, 108 × 77 mm, papír bílý, podtisk žlutý, tisk modrý*; 20 K, papír bílý, podtisk zelený, tisk hnědý, 125 × 90 mm; serie a číslo. I., II. a III. vydání. 5 K s různým označením No, 20 K s tmavým podtiskem. Suchý kolek, razítka, na rubu modře tištěný městský znak, podpis a j. menší odchylky a různá ustanovení jako: »Die Ausgabe und die Einlösung unterliegt der Kontrolle des Bezirks-Nationalausschusses in Komotau.«

112. Chust: Město, 1. VIII.—31. XII. 1919, 1 K, 113 × 78 mm, tisk modrý, 2 K, 110 × 70 mm, tisk černý, 5 K, 138 × 74 mm, tisk modrý, oboustr., papír bílý, číslované. »Huszt koronaváros nagyközség pénztára fizet a felmutatónak ezen pénztári jegy ellenében ... korona törvényes pénzt.« Tiskl: Ausländer v Chustu.

Podle obecního protokolu ze dne 18. IX. 1920 byl vydán následující počet bonů:

29. VIII. 1919 5000 kusů po 1 K, 3000 kusů po 2 K, 2000 kusů po 5 K;

31. X. 1919 2600 kusů po 1 K, 2200 kusů po 2 K, 2000 kusů po 5 K.

Vráceno bylo do pokladny: 3078 kusů po 1 K, 2688 kusů po 2 K, 2906 kusů po 5 K, úhrnem tedy 8662 kusy v hodnotě 22.984 K.

Tyto bony byly dne 18. IX. 1920 na dvoře obecního domu v přítomnosti delegované komise spáleny.

113. Jablonec nad Nisou - Gablonz an der Neisse: Město, 5. XI. 1918—1. I. 1919, 20 K, Ausgabe B, 130 × 85 mm, papír bílý, podtisk zelený, tisk modrý, 100 K, Ausgabe A, 143 × 93 mm, papír bílý, podpis žlutý, tisk hnědý, oboustranný, čísla. »Gutschein über ... Kronen. Für diese Note haften die der Stadt Gablonz a. N. überwiesenen Guthaben der Filialen der Böhmischen Unionbank, der Credit-Anstalt, etc. etc.«

- + 114. Jáchymov - Sankt Joachimsthal: Město, 15. II. 1919, 1 K a 2 K, 108 × 73 mm, tisk modrý, 5 K, podtisk modrý, tisk černý, 123 × 87 mm, 10 K, tisk tmavomodrý, 114 × 72 mm, 20 K, podtisk šedý, tisk černý, 115 × 76 mm*, 100 K, 152 × 92 mm, podtisk modrý, 500 K, 162 × 78 mm, podtisk modrý, tisk modrý, částečně zlatý. Darlehen-Schein. »Das Rentamt der Stadtgemeinde St. Joachimsthal zahlt auf Verlangen gegen Abgabe dieses Scheines den Betrag von ... in gesetzlichem Gelde ab 15. Feber 1919 aus.« »Dieser Darlehen-Schein gilt nur dann, wenn er mit dem Gemeindesiegel versehen ist. Nachahmungen unterliegen der gerichtlichen Verfolgung.« Tenký, bílý papír, tisk jednostranný, I. až III. serie, čísla.

- + 115. Javorník - Jauernig, okr. Frývaldov: Město, 15. XI. 1919, 10 h, 74 × 46 mm, podtisk modrý*, 20 h, 80 × 48 mm, podtisk hnědý, 50 h, 82 × 52 mm, podtisk červený, papír vesměs bílý, oboustranný tisk. Gutschein. »Dieser Schein verfällt, wenn er nicht innerhalb eines Monats nach öffentlicher Aufforderung des Bürgermeister-Amtes der Stadt Jauernig bei der Stadtkassa eingelöst wird.«

- + 116. Karlovy Vary - Karlsbad: Město, 10. XI. 1918—15. II. 1919, 5 K, 120 × 70 mm, Ausgabe A, 10 K, 125 × 81 mm, Ausgabe B*, u obou podtisk modrý a hnědý, tisk modrý, 20 K, Ausgabe C, 140 × 90 mm, podtisk i tisk zelený; papír vesměs bílý. Byly číslované. »Gutschein über ...« »Dieser Gutschein wird bei allen städtischen Kassen und sämtlichen Bankstellen in Karlsbad an Zahlungs Statt angenommen.« Tyto peníze jsou, pokud jde o vzhled a technické provedení, nejzdařilejší ze všech zde uvedených.

- + 117. Kraslice - Graslitz: Okresní výbor, 20. XI. 1918—20. II. 1919, 1 K, Ausgabe A/2, podtisk hnědý, tisk černý, 111 × 70 mm, 10 K, Ausgabe B, podtisk zelený, tisk modrý, 150 × 80 mm, 50 K, Ausgabe C, podtisk žlutý a modrý, 165 × 100 mm, u všech oboustranný; tisk černý, u 2 K modrý, jednostranný. »Zahl- und Einlösungsstellen: Städtische Sparkasse Graslitz, Expositur der Österr. Länderbank Graslitz, Spar- und Vorschussverein Graslitz.«
- + 118. Liberec - Reichenberg: Město, 30. X. 1918—15. II. 1919, 5 K, Ausgabe A, 115 × 70 mm, 10 K, Ausgabe B, 125 × 80 mm, 20 K, Ausgabe C, 140 × 90 mm, 100 K, Ausgabe D, 152 × 100 mm, modrozelený až šedohnědý podtisk oboustr., tisk černý, jednostranný, papír bílý, tenký*. »Für diesen Gutschein haftet die Stadtgemeinde Reichenberg gemäss der mit den nebenstehenden Geldanstalten getroffenen, auf voller Deckung der ausgegebenen Gutscheine beruhenden Vereinbarungen.« Uvedeno je 10 peněžních ústavů v Liberci.
- + 119. Lom u Mostu - Bruch, okr. Most: Městský úřad v Lomu-Bürgermeisteramt Bruch, b. l., 10 h, 20 h, 25 h, 50 h, perforované* a stříhané. Jedna strana obraz modrý, tisk červený, český, druhá strana obraz červený, tisk modrý, německý, varianty v h a ve 2; byly tištěny v arších, jednotlivé kusy měří 55 × 33 mm.
- + 120. Měhelnice - Müglitz, okr. Zábřeh; město, 1. XII. 1918—1. V. 1919, 10 K, 127 × 77 mm, podtisk zelený, tisk zelený a černý*, 20 K, 147 × 87 mm, podtisk a tisk modrozelený, papír bílý, tuhý; platnost do 31. XII. 1919, 50 h, 90 × 57 mm, podtisk modrý, tisk hnědý, 1 K, 108 × 62 mm, podtisk žlutý a fialový, tisk černý, 2 K, 115 × 78 mm, podtisk růžový a červený, tisk červený a černý, vesměs tisk jednostr.; platnost do 31. XII. 1920, 50 h, 88 × 52 mm, podtisk šedý, tisk hnědý a modrý, 1 K, 105 × 60 mm, 2 K, 117 × 80 mm, oboustranný tisk; u všech »... zahlt die Kassa der Stadt Müglitz bis ... dem Überbringer dieses.«
121. Moravská Třebová - Mährisch Trübau: Spořitelna, 22. X. 1919—30. I. 1920, 1 K, Gutschein, 95 × 63 mm, papír bílý, tenký, čísla, tisk jednostr., na rubu s černým, fialovým nebo modrým razítkem, »Sparkasse der Stadt Mähr. Trübau«.
- + 122. Most - Brüx: město a okres, 5. XI.—15. XII. 1918, 10 K, podtisk červený, tisk modrý, 140 × 83 mm, Serie 1., 20 K, podtisk zelený, tisk modrý, Serie 18, 155 × 96 mm*, 50 K (patrně s tiskovou chybou 3. XI.) podtisk fialový, tisk modrý, Serie 1., 170 × 98 mm, 100 K, podtisk hnědý a modrý, tisk modrý, 176 × 107 mm, »Kriegsnotgeld«. »Stadt und Bezirk Brüx zahlt bis längstens 15. Dezember 1918 gegen diese Note den Betrag von ... in gesetzlichen Zahlungsmitteln durch die Geldinstitute in Stadt und Bezirk Brüx.« Jednostranný tisk, na zadní straně mají tyto peníze po různu razítka: »Sparkasse Brüx«, kulaté černé, nebo dlouhé červené: »Sparkasse in Brüx« a podpisy, dále červené, kulaté razítko: »Böhmische Escomptebank, Filiale Brüx«, podpisy a pod. Všechny mají serii a číslo a suchým kolkem vyraženo: »Sparkasse in Brüx.« Jsou však i kusy bez razítek a bez podpisů. Tiskl: K. Theod. Heidrich, Most.
123. Mukačevó: město, 24. VI. 1919—31. XII. 1920, 1 K, 100 × 56 mm, podtisk modrý a růžový, tisk modrý, oboustranný, čísl. černá, 2 K, 102 × 85 mm, dva druhý, s vtačeným městským znakem nebo bez něho; podtisk modrý, tisk černý, oboustr., text maďarský. »Munkács rend. tan. város.«

Vládní komisař sdělil se mnou: »... V městě Mukačevě ukázala se v dobách popřevratových, kdy na území Podkarpatské Rusi střídaly se režimy (bolševický, potom okupace rumunská a na konec obsazení vojskem československým), nedostatek drobných peněz ...

... Ježto archiv města Mukačeva byl za bolševické revoluce 1919 částečně zničen, nedochovály se o výdaji těchto peněz žádné písemné záznamy. Pamětníci tvrdí, že

ikorunových peněz bylo vydáno 100.000 kusů a zkorunových rovněž 100.000 kusů. Výměnu provedla městská pokladna.«

124. Rožnava - Rozsnyó: Sajóvölgyi Bank Részvénytársaság, Sajovskoúdotská banka, 1. VII. 1919—19. VII. 1920, 20 f, 50 f, 1 K, 2 K, 5 K, 10 K, 20 K, 25 K, 50 K, 100 K, 75 × 56 mm—163 × 116 mm, text je maďarský.
- + 125. Rumburk - Rumburg: Město, 8. XI. 1918—1. VII. 1919, 10 h, 66 × 56 mm, podtisk zelený, 50 h, 66 × 56 mm, podtisk hnědý; 8. XI. 1918—1. III. 1919, 1 K, 95 × 69 mm, podtisk zelenorůžový, 10 K, 132 × 86 mm, podtisk šedý a žlutý, 20 K, 142 × 95 mm, podtisk modrý a hnědý; serie, číslo*. »Für diesen mit voller Deckung bei der Oest.-Ung. Bank ausgegebenen Gutschein haften die Stadtgemeinde Rumburg und die Rumburger Sparkasse.« Oboustranný tisk.
126. Rýmařov - Römerstadt: Město, 17. II. 1919, 1 K, hektograf., 87 × 105 mm, 1. XI. 1919—29. II. 1920, 20 h, 70 × 49 mm, hnědý, 50 h, podtisk modrý, 81 × 58 mm, 1 K, podtisk červený, papír bílý, 86 × 59 mm. »Gutschein der Stadtgemeinde Römerstadt über ...« Tisk oboustr.
- + 127. Svítavy - Zwittau, okr. Mor. Třebová: Město, do 31. III. 1919, platnost byla na 1 K zvláštním přitiskem na rubu prodloužena do 30. XI. 1919; 50 h, papír žlutý, 1 K, papír růžový, 2 K, papír zelený, velikost všech 72 × 55 mm, Gutschein, tuhý papír*. »Gegen diesen Schein zahlt die Stadtkasse Zwittau bis 31. März 1919 den obigen Betrag ohne Abzug in gesetzlichen Noten.« Na rubu okrouhlé nebo oválné razítko: Stadtrat Zwittau; jsou také kusy bez razítka.
- + 128. Šumperk - Mährisch Schönberg: Město, 31. X. 1919—15. II. 1920, 10 h, papír cihlový, tisk modrý, 92 × 56 mm*, 50 h, papír žlutý, tisk modrý, 92 × 56 mm, 1 K, papír šedý, podtisk a tisk modrý, 95 × 58 mm, »Bestätigung der Stadtgemeinde Mähr.-Schönberg über empfangene tschechoslow. (u 1 K čechoslov.) ... die von der Stadtkasse vom 15. Jänner bis inkl. 15. Februar zurückgezahlt, oder gegen eine neue, später zurückzuzahlende Bestätigung umgetauscht wird*«. 19. XII. 1919—30. IV. 1920, 1 K, II. Ausgabe, menší číslování s hvězdou, 96 × 61 mm, papír bílý, podtisk šedo zelený. Tisk vesměs oboustranný.
- + 129. Teplice - Šanov, Teplitz-Schönau: Město, 5. XI. 1918—31. I. 1919, 20 K, Stadt-Geld der Stadtgemeinde Teplitz-Schönau. »Für diesen Gutschein haftet die Stadtgemeinde Teplitz-Schönau gemäss der mit den Banken getroffenen, auf voller Deckung der Scheine beruhenden Vereinbarung.« Jednostranný tisk černý na fialovém podkladě, na rubu různá razítka bank a firem, papír bílý, 114 × 70 mm, serie a čísla*.
- + 130. Těšín - Cieszyn - Teschen: Město, 30. IV. 1919, 1 K, papír bílý, podtisk růžový, 100 × 65 mm, 1. VI. 1919, 50 h, papír bílý, podtisk modrý, 95 × 65 mm, 25. X. 1919, 1 K, papír bílý, podtisk žlutý, 100 × 65 mm*. »Asygnata kasowa na ...«, »Gutschein über ...« Na jedné straně text polský, na druhé německý. »Za zezwoleniem Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego«, »Mit Genehmigung der Rada Narodowa des Herzogtums Teschen.«²⁰⁾

²⁰⁾ Odpolední vydání »Národní Politiky« ze dne 5. II. 1937: »Poslední starosta nerozděleného Těšína zemřel. V Bruntálu zemřel právě Alois Gamroth ve stáří 85 let. Za války byl profesorem v Českém Těšíně, kde byl v roce 1915 zvolen starostou a v této funkci zůstal až do doby, kdy byl Těšín rozdělen a Gamroth se přihlásil jako Čechoslovák. V Bruntálu byl na pensi. Za války se stal známým tím, že v době nouze o drobné peníze dal natisknout o své újmě papírové peníze po 1 K a 50 hal. Říkalo se jim Gamrotky.«

- + 131. Uničov - Mährisch Neustadt, okr. Šternberk: Städtisches Kassa-Amt, 27. I. 1920, 1 K, 100 × 60 mm, papír šedožlutý, tužší, podtisk modrý, tisk hnědý a červený, číslo; rub modrý a hnědý*.
132. Úpice, okr. Trutnov: Městská spořitelna, b. l. (1920—1921), 10 h, 20 h, 50 h. »Úsporné známky Městské spořitelny v Úpici.« Byly každá v jiné barvě a v blocích po 10 kusech, velikosti 43 × 75 mm.⁸⁰⁾
133. Ústí nad Labem - Aussig: Město, 6. XI. 1918—31. I. 1919, 1 K, 108 × 66 mm, podtisk růžový a šedý, 2 K, 113 × 72 mm, podtisk žlutý a šeděmodrý, 10 K, 110 × 71 mm, podtisk zelený, 20 K, 121 × 82 mm, podtisk růžový. »Gutschein über ... rückzahlbar in Noten der Oester.-Ung. Bank bis 31. Jänner 1919. Für diesen Gutschein haftet die Stadtgemeinde Aussig gemäss den mit den umstehenden Geldanstalten und Gesellschaften, auf voller Deckung der ausgegebenen Gutscheine beruhenden Vereinbarungen.« 4 druhy číslování, různé »Ausgaben«. Na rubu je uvedeno 10 bank a firem. Tiskl A. Holub v Ústí n. L.
- + 134. Varnsdorf - Warnsdorf: Město, 7. XI. 1918—28. II. 1919, 50 h, 68 × 59 mm, papír modrý, podtisk zelený, 2 K, 121 × 84 mm, papír modrý, podtisk hnědý, 10 K, 151 × 82 mm, podtisk žlutý a modrý, 20 K, 150 × 90 mm, papír modrý, podtisk modrý a hnědý; podtisk oboustr., tisk jednostr., černý. Serie a čísla*. »Verfälschte Gutscheine löst die Stadtgemeinde nicht ein.«
- + 135. Vejprty - Weipert, okr. Přisečnice: Město (31. X. 1918) do 28. II. 1919, 5 K, 124 × 80 mm, šedozelená, 20 K, 150 × 90 mm, šedomodrá, 100 K, 166 × 111 mm, červenomodrá; serie a čísla. »Kassenschein der Stadtgemeinde Weipert über ... welcher unverzinslich ist und in der Gemeinde Weipert bis 28. Februar 1919 in Zahlung genommen wird.« Doba platnosti pak přerazítkována na 31. XII. 1919. »Der Gegenwert ist beim Bürgermeisteramte in österr. Kriegsanleihe hinterlegt.« Tiskl Josef A. Endler ve Vejprtech.
31. X. 1918, 500 K, 200 × 123 mm, šedý podtisk, papír bílý, 1000 K, 208 × 130 mm, bílý papír, podtisk a tisk modrý*. Obě: »Anweisung über ..., welche von den unten verzeichneten Geldinstituten ohne jeden Abzug eingelöst wird.« »Der Gegenwert für diese Anweisung ist beim Bürgermeisteramt in Weipert hinterlegt.« Číslo, městské razítko, tři peněžní ústavy (ručitelé), 7 vlastnoručních podpisů, tisk vesměs jednostranný.
136. Vidnava - Weidenau, okr. Frývaldov: Stadtgemeinde, 1. V. 1920, 10 h, 73 × 44 mm, papír bílý, tisk hnědý, 20 h, 78 × 49 mm, papír žlutý, tisk šedozelený, Gutschein. Na rubu je text podobný jako u města Cukmantlu.
137. Zatec - Saaz: Stadtgemeinde, 7. XI. 1918—30. IV. 1919, 5 K, 120 × 80 mm, 20 K, 150 × 85 mm a 100 K, 158 × 105 mm; text německý, tiskl H. Erben v Zatci.

⁸⁰⁾ Městská spořitelna v Úpici sdělila se mnou: »V době poválečné, kdy byla nouze o drobné mince, platilo se v obchodě v Úpici těmito známkami, které byly ochotně přijímány. Měla-li jich strana několik, přišla si je do spořitelny buď vyměnit za hotové peníze, nebo uložit na knížku. Možno proto mít za to, že ačkoliv spořitelna neměla právo vydávat náhradní peníze, drobné mince, dostaly se tímto způsobem do oběhu poukázky, které v těžkých dobách popřevratových splnily svůj úkol, a hlavně také zasáhly a vypo-mohly tam, kde nebyly předurčeny, t. j. nahradily drobné mince čsl. měny.«

D. Platidla jednotlivých soukromých podnikatelů jako konsumů, živnostníků atd. z l. 1914 až 1918. Jsou zde jako v seznamu E uvedeny také různé »známky«, které sloužily vlastně jen zjednodušení provozu a nebyly tedy platidly v pravém slova smyslu.

201. Aš - Asch:

- a) A. C. V. Arbeiter-Konsumverein »Eintracht«, b. l. (1917—1920), 2 h, měř., 10 mos., 10 h mos., (var.), 20 h. hl., 1 K, měř., mince, prům. 18—25 mm. Tyto peněžní náhražky, ražené postupně z různých kovů nebo kovových směsí, byly jako platidla přijímány takřka ve všech obchodech okresu ašského a s. okresu vildštejnského, prý zrovna tak, jako peněžní náhražky následujících podniků živnostenských:
- b) Arbeiterheim, Gasthaus, 10 h, 20 h, 50 h, mince.
- c) Josef Becher, Gasthaus, 10 h, 30 h.
- d) Christian Günthert, Gasthaus, 10 h, 20 h, 40 h.
- e) Am Hainberg, Gasthaus, 5 h, 10 h, 20 h, zinek.
- f) Albert Ludwig, Gasthaus, 10 h, 30 h.
- g) Erhard Engelkraut, Geschäftshaus, 10 h, 20 h.
- h) Adolf Graf, Geschäftshaus, 10 h, 20 h, 50 h.
- i) Adolf Schulmann, Geschäftshaus, 10 h, 20 h, 30 h, 40 h, 50 h.
- j) Ernst Ludwig, Bäcker. ?

202. Božkov, okr. Plzeň: Konsum. spol., b. l., 10 h měř., 20 h mos., 1 K hl., mince; na líci hodnota, na rubu: »Všeob. konsumní spolek Božkov« a dvě spojené mince. Prům. vesměs 20 mm.

203. Bratislava: Klinger Henrik, b. l., 20 f a 50 f, 2 druhy; (1916?), 1 K, tuhý, bílý papír, 105 × 30 mm, text maďarský.

+ 204. Brno: Bohumil Pospíšil, nádr. restaurace, b. l. (před válkou i za války, snad až do roku 1920), 1, 2, 5, 10, 20, 50*, (h), mos. dvoustr. mince, na 1 a 50 vyraženo: Werth-Marke, jinak jen číslo. B. P. nebo P. je jen jednostr. zvlášť vraženo; 10 a 20 jsou uprostř. dirkované. Prům. 15—26 mm.

205. Bučovice, okr. Vyškov: D. Drucker, b. l. (1915 nebo 1916), 1 K, vydáno prý bylo 200 kusů a sloužily dělníkům firmy po dobu as 6 neděl pro nákupy u obchodníků. Oválné razítko: »D. Drucker Butschowitz«, uprostřed rak. orel, nahoře vepsáno: »Eine Krone« a dole podpis. 70 × 45 mm.

206. Dešenice - Deschenitz, okr. Klatovy: Konsum- und Spargenossenschaft sdělila se mnou: »... dass es uns nicht mehr möglich ist Notgeld von uns aufzutreiben. Ebenso schwer fällt es eine Beschreibung desselben zu erhalten. Wir werden weitere Nachforschungen einzuholen trachten...« a dále dne 11. VI. 1937: »... muss leider mitteilen, dass ich keine Notgeldscheine von unseren Vereinen auftreiben konnte.

Ich selbst als Kassier der Genossenschaft habe die Scheine nach deren Einziehen aus dem Umlauf vernichten d. h. verbrennen müssen, um Missbrauch mit denselben zu verhindern. Nach Aussage eines Verkäufers unserer Genossenschaft hatten wir Werte zu 2, 5, 10, 20 und 50 Hellern, die verschieden färbig waren, doch entsprechen den einzelnen Werten nicht bestimmte Farben. Farben waren: rot, blau, grün und gelb... Leider ist auch durch Umfrage bei der Bevölkerung nicht Bestimmtes zu erfahren.«

Podle výkresu byl text jednostr.: »Konsum- u. Spargenossenschaft Deschenitz 10 Heller«. Velikost 40 × 40 mm.

207. Doudleby u Kostelce n. O., okr. Rychnov n. Kn.: Jan Hernych a syn, sp. s r. o., 14. VIII. 1914, 50 h, 1 K, 2 K. Byly orazítkovány městským razítkem. 1. IV. 1915, 50 h, 1 K; viz též Hnátnice, Jihlava, Nekoř, Ústí n. O. a Vamberk.⁸¹⁾
208. Fryštát - Freistadt, okr. Fryštát. Eisenwerk Freistadt, Konsum, b. l., 1 h, zink., oboustr. mince, prům. 13 mm.
209. Hnátnice, okr. Lanškroun: Jan Hernych a syn, sp. s r. o.⁸¹⁾
210. Hořice:
- Em. Feuerstein a spol., mechanická tkalcovna, b. l., 1 K, zelený, tvrdý karton, 87 × 59 mm, jednostr., »Za tuto poukázku platí firma Em. Feuerstein & spol. Jednu korunu, čís.: ... Platné pouze s podpisem ředitele.« Tiskl Jar. Plašil v Hořicích. Vydáno bylo celkem asi 300 kusů.
 - Mech. tkalcovna, Goldschmidt a spol., b. l. (1916), 1 K, někde vodotisk: National Paper, »Za tuto známku vyplatí firma Goldschmidt a spol. K 1.— (jednu Korunu) ...«; 108 × 78 mm; byly trhány z bloku. Vydáno bylo celkem 650 kusů.
211. Humpolec: Továrna na vojenská sukna, vlněné modní látky ... Emerich Dítě, b. l. 10 h, 1 K, 107 × 64 mm. »Firma Emerich Dítě v Humpolci zaplatí za tento kupon v hotovosti obnos ...«
212. Jablonec nad Nisou - Gablonz an der Neisse: Betriebsküche d. Fa Heinrich Hoffmann, Gablonz, poukázky, 60 h, různé pro každý den v týdnu; 110 × 70 mm.
213. Jablonecké Paseky - Schlag, okr. Jablonec n. N.: Lebensmittel-Magazin Kramer & Löbl, b. l. (1922), 10 h, podtisk modrý, 20 h, podtisk fialový, 50 h, podtisk zelený, 111 × 70 mm, tisk černý, rub bílý; silnější papír, a b. l. pro »Kriegsküche«, poukázky à 60 h, různé pro každý den v týdnu, 117 × 76 mm.
214. Jaroměř, okr. Dvůr Králové n. L.: Josef Münzer, b. l., 1 h; jednostr. tisk: »Jos. Münzer h 1 h Jaroměř«. 15 × 20 mm, jsou perforované.
215. Jihlava - Iglau: Jan Hernych a syn sp. s r. o.⁸¹⁾
216. Klatovy: Rosenbaum & Perelis, 8. VIII. 1914, 50 h, cihlová, 1 K, šedá, u obou tisk modrý, na líci vlastnoruční podpis (bylo jich použito i v r. 1916). »Za tuto poukázku jen vlastnoručním podpisem ověřenou zaplatíme 1 K (korun jednu), jakmile nastane možnost opatřit si drobné peníze.« Rub: »Cís. král. výsadní Továrna na prádlo Firmy Rosenbaum & Perelis v Klatovech.« 111 × 72 mm.
217. Kopřivnice, okr. Nový Jičín: N. W. B. F. G. (Nesselsdorfer Waggonbau Fabriks Gesellschaft), 10 h, 20 h, 50 h; byly vydány ve vídeňské filiálce firmy.

⁸¹⁾ Akciové textilní závody A. Hernych a syn v Ústí nad Orlicí sdělily se mnou:

»Podrobnými daty posloužit nemůžeme. Vyšetřeno bylo pouze, že šlo o papírové bony v hodnotě K 0,50, 1, 2 za kus. Tyto byly podloženy hotovými penězi na městském úřadě a obchodnictvo, které je bralo, inkasovalo si odpovídající částku na tomto úřadě. Vydány byly pouze jednou ve větším nákladě a drobných platidel bylo použito v našich závodech v Ústí n. O., Doudlebách, Vamberku, Hnátnici i Nekoři, a pravděpodobně také v Jihlavě, avšak o tomto posledním místě nejsme již přesvědčeni. Bony byly vydány v zelené barvě a provedeny v knihtisku u firmy Josef Řezníček v Ústí n. O.; tato firma však již není. Vydání z 1. VI. 1915 zhotovil Melantrich. Množství, které se do provozu dostalo, mohly by udati pouze městské úřady zmíněných míst, u kterých byla protihodnota ve výši vydaných bonů skládána. Ještě minulý rok byly poslední exempláře těchto peněz dodány různým numismatikům. Více jich v zásobě není.«

218. Kožichovice, okr. Třebíč: b. l. (IX.—XII. 1914), Berthold Goldmann, b. l., 50 h, bílá, 1 K, žlutá, 2 K, růžová, podtisk vesměs zelený, jednostr., číslované, 105 × 62 mm, text německý a český; byly s kupony.
219. Krnov - Jägerndorf: »Jägerndorfer Zeitung«, b. l., 20 h, 40 h, 60 h. »Verwaltung der Jägerndorfer Zeitung Gutscheine über ... Heller« na rubu insert tiskárny. Karton na líci šedomodrý, na rubu bílý, 53 × 44 mm.
- Administrace časopisu se mnou sdělila: »... müssen wir leider mitteilen, daß wir nach dem vor einigen Jahren erfolgten Ableben des früheren Besitzers unseres Blattes über das in nur ganz geringen Mengen herausgegebene Notgeld, das nur in kleinen Zeteln bestanden haben soll, keine näheren Daten erfahren konnten. Es war eigentlich nur eine vorübergehende Aushilfe infolge des damals bestandenen Kleingeldmangels ...«
220. Kyšperk (Supí Hora), okr. Žamberk: Gustav Fischl, Bedřich Engel, mech. tkalcovna, 20. IX. 1916, 20 h, 50 h, serie A a B. »Poukázka na odebrání zboží do obnosu ...«, které z naší hotovosti obecní úřad v Kyšperku doručiteli vyplatí. 112 × 71 mm. Vydáno bylo 4000 kusů 20 h a 4000 50 h; tiskl Václav Ryšavý(?) v Ústí n. O.
- + 221. Lanškroun - Landskron, okr. Lanškroun: M. Pam & Co, do 1. X. 1914, 50 h*, 1 K, tlačené lepenkové mince, prům. 25 a 31 mm, tlusté 4 mm.
222. Louny:
- Lounský akciový cukrovar dříve M. Valtera, 15. VIII. 1914, 1 K, 2 K, 5 K, lístky cyklostilem rozmnožené »Na tuto poukázku zaplatíme obnos K 5— slovy Pět korun ...«, tvrdý papír, jednostr. tisk, 107 × 83 mm.
 - Rafinerie cukru a. s., V. Wonak, b. l., (1914), 6 h, 8 h, 15. VIII. 1914, 20 h, 50 h, 20. VIII. 1914, 1 K, 2 K; lístky rozmnož. cyklostilem.
223. Lučenec - Losoncz, okr. Lučenec: Nemzeti egyesült textilművek r. t. gyárigazgatósága Losoncz (Spojené národní textilní akc. spol. ředitelství Lučenec), b. l., 20 h. Text maďarský, tisk jednostr., razítko; tuhý, bílý papír, 90 × 70 mm.
- + 224. Mladá Boleslav: Laurin a Klement, (L&K), b. l. (1916?), 4 h, želez., 10 h a 20 h*, zink. oboustr. mince, prům. 18—22 mm.
225. Moravská Třebová - Mährisch Tübau:
- Ig. Eisenberger & Co, b. l., (srpen 1914), 1110 K (9'99 K), papír červený, 3 druhy, 155 × 72 mm, jednostr. tisk; 2 K. Částky, na které tyto poukázky měly znít, mohly být od 1 h do 9'99 K zvlášť vepsány; byly však také poukázky s předem určitou hodnotou.
 - Guntramsdorfer Druckfabrik, b. l., (1914), 1 K, 2 K, 9'99 K.
 - V. Mayer & Söhne, Mechanische Weberei, Gutscheine, b. l. (1914), 2 K, 156 × 62 mm, a 9'99 K, 156 × 69 mm, obě modré, tisk jednostr., text, jak je dole uvedeno.
 - G. Reichert's Söhne (G. Reichert & Söhne?), b. l. (26. VIII. 1914), 1 K, růžový papír, 5 K, zelený papír, 156 × 72 mm, jednostr. tisk, na rubu razítko.
 - Rudolf Reichert & Söhne (R. Reichert & Sohn?), b. l. (1914), 1 K, červená, 2 K, žlutá, 5 K, modrozelená, všechny 156 × 72 mm, text jednostr., jak je dole uvedeno.
 - Moriz Schur, Seidenweberei, b. l. (1914), 1 K, 2 K, 5 K, (8. VIII. 1914), Gutscheine b. l., 9'99 K, papír zelený, 156 × 72 mm, text jednostranný, jak je dole uvedeno. Text na všech těchto náhražkách je na př.: »Gutscheine für K zwei h — Kronen 2 Kronen Wert nur zwei Kronen und ist innerhalb vier Wochen vom Tage der Ausgabe an gerechnet, einzulösen.

Ausgegeben am« (9. VII. 1914) a vlevo: »Da es bei dem jetzt herrschenden Mangel an Hartgeld nicht möglich ist, allen Leuten den Lohn in Barem auszubezahlen, so werden die Kaufleute etc. ersucht, diesen Schein an Zahlungsstelle anzunehmen und die gesammelten Scheine dann in meiner (nebo: in unserer, podle jména firmy) Kanzlei zur sofortigen Einlösung abzugeben.« Pod tím pak razítko dotyčné firmy příp. podpisy.

226. Nekoř, okr. Žamberk: Jan Hernych a syn sp. s r. o., vydáno v Ústí n. O. 1. IV. 1915, k zaplacení v Nekoři, 50 h, 1 K.³¹⁾ Byly vydány po 300 kusech a opatřeny obecním razítkem; tiskl Melantrich v Praze.
227. Opava - Troppau: Städtische Strassenbahn Troppau, b. l., »giltig für« 5 h, mos., 6 h, mos., 6 h, zink., 8 h, zink., 10 h, hliník, 11 h, hliník, 12 h, zink., 12 h, mos., 20 h, mos., 20 h, měď., oboustr. mince, prům. 17 × 19 mm, text německý na př.: Gültig für 5 Heller - Städtische Strassenbahn Troppau; částečně byly v oběhu už od roku 1905, platily i za války, kdy byly raženy v zinku a ještě později, kdy byly vydány také s textem českým. Podrobný popis sestavil špkt. R. Petřík.
228. Parník, okr. Lanškroun: Heřm. Pollacka synové, přádelna, tkalcovna, bělidlo, úpravna a barvírna, Parník-Česká Třebová. 10 h, 20 h, 1 K, 2 K, 5 K, 10 K.³²⁾
229. Polubný - Polaun, osada Grünthal, okr. Jablonec n. N.: F. A. Lange Kupferhammer, b. l., 1 h, měď., prům. 16,5 mm, 2 h, měď., 19 mm, 2 h, zink., 20 mm, 5 h, mos., 17 mm, mince oboustr. (Zde jde snad alespoň částečně o náhražky předválečné.)
- + 230. Proseč nad Nisou - Proschwitz an der Neisse, okr. Jablonec n. N.: Kopetzky & Söhne A. G. Feintuchfabrik (18. VIII. 1916, 1 K, 4. IX. 1916, 1 K), b. l. (1916—1917), 10 h*, 20 h, 50 h, do 1. II. 1919, hektograf., tuhý, bílý papír, 85 × 52 mm. Na rubu: »Gültigkeit dieser Marke nur in unsern Fabrikskonsum und in der Kriegsküche« a čís.³³⁾

³²⁾ Firma se mnou sdělila:

»Během války následkem nedostatku drobných byli jsme nuceni vydati na dobu několika měsíců t. zv. nouzové peníze. Výdajem těchto peněz nebo lépe řečeno poukázek započali jsme koncem srpna 1914 a stav tento trval asi do března nebo dubna 1915. Tyto poukázky byly hotoveny z obyčejného papíru a byly vlivem nepříznivé doby bez jakékoliv umělecké výzdoby.

Poukázky byly vydány v hodnotách 10 h, 20 h, 1 K, 2 K, 5 K a 10 K, pro každou hodnotu byla volena jiná barva papíru. Rozměry od 100 × 50 mm do 120 × 80 mm.

Text byl v řeči české. Mimo hodnotu byla na poukázce písmena HPS. Poukázky byly orazítkovány, aby bylo zabráněno zneužití.

Dělnictvu bylo vyhláškami oznámeno, ve kterých obchodech se poukázky k výplatě přijímají a do jaké doby se jednotlivé serie v těchto obchodech nebo u tovární pokladny vyměňují.

Každá peněžní serie byla postupně číslována a čísla byla u nás zaznamenána; po navrácení poukázek do tovární pokladny byla čísla zaškrtnuta a můžeme říci, že jen nepatrná část těchto poukázek nebyla u nás odevzdána.

³³⁾ Proschwitzer Feintuch- und Modewarenfabrik Kopetzky & Söhne A. G. in Liquidation sdělila se mnou:

»Wir glauben, dass das bei der Firma in Umlauf befindlich gewesene Notgeld die Form von Glasknopfen gehabt hat, und geben Ihnen anheim sich diesbezüglich an das Gemeindeamt Proschwitz a. N. zu wenden, das Ihnen vielleicht zur Erlangung näherer Details an die Hand gehen könnte.«

Obecní úřad Proseč n. N.:

»Das Notgeld der früheren Firma Kopetzky & Söhne A. G. in Proschwitz a. N. wurde

231. Přerov: J. Weigl's Wagenfabrik Prerau-Wien, 8. VIII. 1914, 1 K a 2 K, 115 × 72 mm, jméno firmy uvedeno německy, jinak text český, hektogr., ručně číslované, podpisy a razítko, perforované, papír modrý, vodotiskem čtverečkováný. »Do osmi dnů od vystavení zaplacení doručiteli tohoto potvrzení jednu korunu (2 K) v hotovosti.«

232. Skalica, okr. Nitra:

- a) Wilh. Timföld, (23. VIII. 1914), Poukazka na K (2) h (—) to jest (Dwe kor.); černě tištěný formulář na bílém papíru, vypln. červ. ruč. písmem, papír vys. formát, 67 × 101 mm.
- b) Tekla, b. l., 10f, zelená, 96 × 67 mm, 1 Kor., žlutá, 110 × 75 mm, (10 fillért), (K — 10), Egy (1.—) koronát, (fizet ezen jegy ellenében), »Tekla« Szakolcza. Tisk i číslo černé. U obou poukázek na rubu po 15 řádkách textu tureckého. Tisk a čís. černé na barevném papíru.

233. Stará Role - Alt Rohlau, okr. Karlovy Vary: A. K. V., Arb. Konsum Verein »Vorwärts«, b. l., 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, mos. mince, bez označení druhu hodnoty, prům. 20 mm. Byly raženy kolem roku 1905 a bylo jich i později občas používáno, zejména za světové války při nedostatku drobných.

+ 234. Svítavy - Zwittau, okr. Mor. Třebová:

- a) Arbeiter-Consum-Verein für Zwittau u. Umgebung, r. G. m. b. H., b. l., 10 h, 20 h, 1 K, mos., prům. 22—25 mm, 2 h, 10 h, 20 h*, 1 K, železné plech. mince jednostr., prům. 16—24 mm; b. l. 10 h, 20 (h), hnědá lepenka, na jedné str. razítko spolku na druhé: 20; 58 × 34 mm.
- b) Albrecht & Sohn?
- c) Joh. Heinr. Bergmann, 1/2 K, 1 K.
- d) Johann (Anna) Bier, 5 K.
- e) J. Budig & Söhne, 1/2 K, červená, 1 K, zelená, 2 K, žlutá; silný karton, 123 × 87 mm, 5 K, červený karton, 121 × 85 mm; na lici razítko: »Der Einlösungstermin dieses Gutscheines wird bis zum 16. September 1914 verlängert. Stadtrat Zwittau, 1. September 1914. C. Schuster, Bürgermeister.«
- Na rubu 2 K a 5 K: »Dieser Gutschein ist durch einen Erlag der bezeichneten Firma bei der Stadtkasse in Zwittau gedeckt und kann dort während der Amtsstunden bis 1. September 1914 bar eingelöst werden. Stadtrat Zwittau, am 10. August 1914.« Městský znak, razítko městské, podpisy, razítka a pod. »Verlag der Stadtgemeinde Zwittau-Buchdruckerei Marcell Morvay, Zwittau.« Podobně zní i jiné hodnoty všech zde uvedených firem.
- f) Brüder Ettl, 5 K.
- g) Thomas Ettl's Sohn?
- h) Maximilian Friedmann & Gebrüder Schiel, Seidenwarenfabriken, 10 K.
- j) Brüder Haupt?
- k) K. k. priv. Leinenwarenfabrik Heinrich Klinger?
- l) Mechanische Leinen- u. Juteweberei Heinrich Klinger, 5 K, 10 K.
- m) C. Schuster, 1 K.

mit Bewilligung der Bezirksbehörde in Gablonz a. N. bei der Firma hergestellt und in den Jahren 1916, 1917 bis gegen Ende 1918 statt Kleingeld an die Arbeiter ausgefolgt, hatte aber nur innerhalb der grossen Fabriksrealität, d. i. für den Fabrikskonsum, die Kriegsküche Gültigkeit oder konnte im Kontor gegen Geld eingetauscht werden. Das Kleingeld, resp. Notgeld wurde in den Werten 10, 20 und 50 Heller angefertigt, die Gültigkeit überhaupt erlosch am 1. Feber 1919.

n) Sinom Stein's Söhne?

o) Hermann Tutsch u. Neffe, 1 K, 2 K.

Firmy b)–o) používaly nouzových platidel uved. vzoru, vydaných 10. VIII. 1914 městem Svitav, v hodnotách 50 h, 2000 kusů, 2 K, 4000 kusů, 5 K, 1200 kusů a 10 K, 700 kusů, ovšem za určitých podmínek, po složení krytí v bankovkách, zvláštním orazítkováním, podpisy atd.

Zde byly uvedeny jen hodnoty obsažené ve známých sbírkách.

+ 235. Šumperk - Mährisch Schönberg;

a) Mineralölraffinerie, Ges. m. b. H., 11. VIII. 1914 (—1915), 50 h*, 1 K, 2 K (z každé hodnoty 4 druhy, tisk. var. podle šetření škt. Petřika) »... Die Mineralölraffinerie Mähr. Schönberg... nimmt diesen Schein im Werte von... an Zahlung statt.« Číslo a červ. razítko a podpisy. Na rubu: »Diese Scheine werden von den Firmen: Engelbert Christ, Carl Gedon, Joh. F. Müller, Karl Schiller, Viktor Scwenk, Eduard Ullrich, Josef Wiatschka in M. Schönberg übernommen.« Platily jen opatřené razítkem a podpisy pěti členů představenstva firmy. Po oběhu byly zničeny. Žlutý papír, 115 × 76 mm. Tiskl: Franz Slawik's Nachf., Šumperk.

b) Gebrüder Schiel A. G. Seidenfabrik, b. l. (1914), 0,05 K, 41 × 26 mm, 0,10 K, 0,15 K, 0,25 K, 0,35 K, ručně psáno, bílý karton, razítko firmy, podpis faksimil., rub prázdný.

+ 236. Třebíč:

a) Carl Budischowsky & Söhne G. m. b. H., b. l. (VIII.—XI. 1914), 10 h, zelená, 20 h, šedá, 1 K, bílá, 2 K, žlutá*, 5 K, červená, u korun. hodnot 2 různá K; německočeský jednostr. tisk, číslo, razítko, razítkový podpis, perforace, 62 × 50 mm.

b) Karl Fundulus Eidam, b. l., (VIII. 1914—1915), 10 h, 20 h, 50 h, 1 K, 2 K, 5 K, na plátěném papíru ručně psané, na př.: »Gut für fünfzig Heller, (razítko firmy), K — 50 h« a šifra; 67 × 42 mm. Byly vydány za úhrnnou částku 2,550 K.

c) Josef Herzán, stavitel, b. l. (VIII. 1914), 10 h, 20 h, 50 h, 1 K, 2 K; u korunových hodnot dvě různá K. Byly vydány v úhrnné výši 1500 K a byly staženy až na 3 kusy.

d) J. H. Subak & Söhne, k. k. priv. Lederfabrik Trebitsch-Třebíč, b. l. (VIII.—IX. 1914), 50 h, 1 K, 2 K, 5 K, 1, 2 a 5 K byly ve 2 družích, totiž s rovnými a prohnutými řádky a také odlišnými K. »Giltig für — Platí za...«, jednostr. v levo perforované, 67 × 46 mm. Celková hodnota 3,500 K.

237. Třešť, okr. Jihlava venk.: Adolf Münch & Sohn, Militärtuch- u. Schafwollwarenfabriken, Triesch, 1. VIII. 1914, 1 K. Navštívenkový papír, na jedné str. razítko: »1 Krone — Jednu korun zahlen, platí Adolf Münch & Sohn«; na druhé str. razítko firmy a rak. znak; 79 × 45 mm.

238. Třinec - Trzyniec, okr. Český Těšín: Arbeiterheim Trzynietz 20, druhá str.: Dom robotniczy Trzyniec 20; b. l., zink. mince, prům. 23 mm.

239. Ústí nad Labem - Aussig: Konsum Verein »Vorwärts«, b. l. (1917), 1 h, 2 h, 10 h, 20 h, prům. 17—25 mm, vesměs želez., 1 K měď.; b. l., Konsum Verein »Vorwärts« Aussig, 1 kg Brod, želez., 2 kg Brod, želez., jednostr., 2 kg Brod měď., 3 kg Brod zink., oboustr. ražené, okrouhlé známky, prům. 18—23 mm.

+ 240. Ústí nad Orlicí: okr. Lanškroun:

a) Jan Hernych a syn, spol. s r. o., 14. VIII. 1914, 2 K; 16. XII. 1914, 1 K, 142 × 110 mm, papír bílý, dva druhy, t. j. s modrým nebo fialovým obec. razítkem*, 1. III. 1915, 50 h, 2 druhy s modrým nebo fialovým razítkem kulatým,

papír a tisk šedozelený, 112 × 70 mm*; 1. IV. 1915, 50 h, s razítkem fialovým, papír a tisk šedozelený, 112 × 72 mm*, 1 K, 114 × 83 mm, papír a tisk šedozelený, 2 druhy s modrým a fialovým razítkem, různé podpisy, tisk vesměs jednostr. »Poukázka na odebrání zboží do obnosu...«, které (jenž) z naší hotovosti městský úřad v Ústí n. Orlicí doručiteli vyplátí.« Na všech datum a číslo.

Na 1 K ze 16. XII. 1914 je dole vedle městského razítka: »Tímto platte zdejší obchodníkům, P. T. pp. obchodníci jsou povinni lístky tyto přijímati a předkládati je k výplatě obecnímu úřadu hromadně, nejméně však deset lístků.«³¹⁾

b) Konsumní jednota v Ústí n. Orl. b. l., (1914—1920), 1, 10, prům. 21 mm, 20, želez., 23 mm, 100, želez., prům. 26 mm, 5 korun, mos., prům. 25 mm*; jednostr. plechové, tlačené mince.

+ 241. Vamberk, okr. Rychnov n. Kn.:

a) Ant. Bednáře synové, továrna na bavlněné látky, (20. VIII. 1914), 1 K, 12. II. 1915, 5 h (10 × 5), 10 h (10 × 10); 5. VI. 1915, poukázka na odebrání zboží, 50 h, červený tisk jednostr., 1 K, zelený tisk, 118 × 76 mm, slabý, bílý papír*.

b) Jan Hernych a syn spol. s r. o., 1. III. 1915, 50 h, 1. IV. 1915, 1 K. (Vydány v Ústí n. O., byly splatné ve Vamberku).³¹⁾

+ 242. Vratislavice nad Nisou - Maffersdorf, okr. Liberec: I. Ginzkey, Spinnerei, Weberei, Tuch-, Teppich- u. Deckenfabrik, b. l. (191—1918), 5 h, světlemodrá, 10 h, černá*, 20, zelená, 50 h, hnědžlutá, skleněná mince; na jedné straně je vryta bíle příslušná číslice, na druhé je vypouklé písmo: J. Ginzkey M.; prům. 18 mm.

243. Zahradka, okr. Hostinec Rudolf Smrčka, 1915, 10 h, 20 h, 1 K, na kreslicím papíru, 33 × 55 mm, na lici fialové razítko RS 10 nebo 20, na rubu fialové razítko firmy a červené s letopočtem.

Někteří sběratelé uvádějí v této skupině ještě:

244. Kežmarok - Käsmark: K. Weiss & Co., 10 h, 20 h, 50 h, 80 h.

245. Neuberger, okr. Aš: Arbeiter-Consumverein, b. l. (1917—1920), 4 h, 6 h.

246. Nové Město n. Metují: J. Teichmann, 10 h, mos. oboustr. mince.

247. Plzeň: E. Skoda, Pilsen, b. l., 6, mos., kosočtverec, 8, mos., ovál; 15, br., čtverec, 20 × 20 mm, líc: Spolkový dům dělníků Škodových závodů, rub: Arbeiter-Vereinshaus der Skodawerke.

A. S. dř. Škodovy závody v Plzni, tajemník generálního ředitele, sdělil se mnou:

»Ve věci pomocných platidel si dovoluji sdělit, že naše závody nouzová platidla vůbec nevydávaly. Zprávy, jichž se Vám dostalo, týkají se patrně známek, které byly kdysi prodávány u pokladny našeho konsumu pro zjednodušení práce, tyto však nelze nikterak nazvat penězi, protože jimi nebylo možno nikde platiti.«

248. Schönbach, okr. Aš: Lorenz Eibel, Gasthaus, b. l. (1917—1920), 10 h, 30 h.

249. Žilina: Katona posztó és takarógyár (továrna na sukna), b. l. (1916), 10 f, 20 f.

**E. Platidla vydaná soukromými podniky a jednotlivci
po 28. X. 1918.³⁴⁾**

301. Benešov nad Ploučnicí - Bensen, okr. Děčín: Občanská knihovna, b. l. (1919/20), 2 h, 6 h, 10 h, slabý karton, oválná razítka s hodnotou a »Volksbücherei der Stadt Bensen«, 40 × 30 mm; b. l. (1919/22), 2 h, 4 h, 10 h, tisk, na líci: »Notgeld der Volksbücherei der Stadt Bensen«, na rubu obraz zámku, 75 × 50 mm.
302. Bor-Haida, okr. Česká Lípa: »Notgeld des Deutschen Turnvereins Haida zur Kirmesfeier am 19. und 20. Oktober 1919«, 50 h, 126 × 75 mm, podtisk zelený, oboustr. text, silnější, bílý papír. Tiskl Gustav Albert v Boru.
- + 303. Broumov - Braunau:
- a) Arbeiter Konsumverein für Braunau u. Umg., Verkaufstellen in Hauptmannsdorf, Märzdorf, Ruppertsdorf, D.-Wernersdorf, Dittersbach, Starkstadt, Barzdorf, Hermsdorf und Wekelsdorf, do 30. IX. 1921, 10 h a 20 h, tisk jednostr., podtisk hnědý, na rubu razítka, papír bílý, 85 × 44 mm, varianty.
 - b) Braunauer Spar- u. Unterstützungsverein r. G. m. b. H., do 1. III. 1921, 10 h, podtisk zelený, 73 × 52 mm, na rubu razítka.
 - c) Bundesfest des B. d. D. i. B. (der Deutschen in Böhmen Ortsgruppe Braunau), 22. VII.—31. VII. 1921, 50 h, líc barevný, pohled na město, na rubu tisk šedozelený, 118 × 75 mm, tiskl Tinzmann d. J.*
 - d) Deutschvölkischer Konsumverein, do 31. XII. 1921, 5 h, 75 × 40 mm.
 - e) Adolf Franke, Fleischhauer, do 1. III. 1921, 10 h, 75 × 50 mm.
 - f) August Hartmann, do 1. III. 1921, 5 h, podtisk zelený, na rubu razítka: »August Hartmann, Mode-, Schnitt-, Kurz-, Galanterie- und Spezereiwarenhandlung Braunau i. B. Ringplatz 127.« 75 × 43 mm.
 - g) Carl Hawel, Schnittwarengeschäft, do 31. III. 1921, Gutschein, 10 h, podtisk zelený*, 20 h, fialový, na rubu razítka: Carl Hawel Braunau i. B. fialové a suché: Carl Hawel, papír bílý, tisk černý, 74 × 53 mm.
 - h) J. Löffler, do 1. III. 1921, 10 h, podtisk zelený, 74 × 53 mm.
 - i) August Opitz, Fleischer, do 1. III. 1921, 10 h, podtisk zelený, 74 × 53 mm, na rubu fial. razítka.
 - j) Josef Přibil, Fleischer, do 1. III. 1921, 20 h, podtisk fialový, 74 × 53 mm.
 - k) Ant. Sagner, Eisenhandlung, do 31. XII. 1921, 10 h a 20 h, 74 × 52 mm, 50 h, 77 × 42 mm, na rubu razítka firmy a datum.
 - l) Rich. Scholz, do 1. III. 1921, 10 h, 74 × 53 mm, podtisk zelený, 20 h, 74 × 53 mm, podtisk fialový.
 - m) Albert Schwanse, vorm. Aug. Hartmann, Warenhaus, do 1. III. 1921, 5 h, 10 h, na rubu razítka firmy; 75 × 40 mm.
 - n) Robert Sindermann (vorm. Ed. Walzel, Schnitt-Mode-Kurz- und Gemischtwarenhandlung), do 1. III. 1921, Gutschein, 5 h, 73 × 42 mm, podtisk šedý, 10 h,

³⁴⁾ Zákonem ze dne 14. prosince 1923 o ochraně československé měny a oběhu zákon-
ných platidel, č. 7. z r. 1924, s účinností ode dne 23. ledna 1924, bylo zhotovení ná-
hražek zákonných platidel a jejich vydávání do oběhu atd. zakázáno; proto je po tomto dni
ojedinele se vyskytující podobné náhražky možno mít pouze jako jen za pomůcky dotyč-
ných závodů k usnadnění vnitřního provozu, nemající však jinak mimo závod nebo podnik
nikaké platnosti.

- 74 × 53 mm, podtisk zelený, 20 h, 74 × 53 mm, podtisk fialový, 50 h, 74 × 43 mm, podtisk žlutý; na rubu razítka firmy, papír bílý, tisk černý.
- o) V. Stern, Modewarengeschäft, do 1. III. 1921, 20 h, 75 × 50 mm.
 - p) Max Trautmann's Vergnügungs-Etablissement, b. l., Gutschein, 10 h, modrá, víc odstínů a vydání, 20 h, žlutá*, 40 h, růžová, 50 h, bílá, jednostr. černý tisk ve velikostech 53 × 41 až asi 65 × 41 mm. Na některých 10 h: »Gültig nur in meinen Lokalen.«
 - q) Marie Tuffek, Fleischerei, do 1. III. 1921, 10 h, podtisk zelený, 75 × 52 mm.
 - r) Wilhelm Welzenberg, do 1. IX. 1921, 5 h, 81 × 43 mm, podtisk hnědý, 10 h, 85 × 42 mm, podtisk žlutý, 20 h, 86 × 46 mm, podtisk šedý*, 50 h, 87 × 47 mm, podtisk fialový, podtisk na všech stejné velikosti; na rubu červené nebo zelené razítka firmy, jinak je jméno firmy vyraženo suchým kolkem. Gutschein »ausgegeben wegen Kleingeldmangel, welcher bei endstehender Firma beim Einkauf angenommen wird«, papír bílý, tenký.
- Bony skoro všech těchto firem jsou si podobny velikostí, papírem, tiskem i podtiskem. Stejně jsou i bony firem jiných, vydané v sousedních obcích.
304. Hejtmánkovičky - Hauptmannsdorf, okr. Broumov: »Gasthaus Anton Leier, Hauptmannsdorf. Heller 20 Heller. Dieser Schein hat nur in genannter Gastwirtschaft Gültigkeit«. 52 × 30 mm.
305. Hejtmánkovičky - Hermsdorf, okr. Broumov:
- a) Stefan Birke, do 1. III. 1921, 20 h, podtisk fialový, na rubu razítka; 72 × 52 mm.
 - b) Anton Hartmann, Bäckerei- u. Gemischtwarenhandlung, do 1. III. 1921 (30. IX. 1921), 20 h, 73 × 53 mm, podtisk fialový.
August Hartmann viz Broumov.
- + 306. Holice, okr. Chrudim: Josef Faltys, továrna na obuv, b. l. (leden 1929), 10 h, zink. niklov., prům. 22 mm, 20 h, měď., pr. 22 mm*, 50 h zink. poníkl., 26 mm*, 1 Kč, mos., 26 mm, 5 Kč. měď., 26 mm*, mince; b. l. 10 Kč (2 druhy), tenký, bílý (žlutý) mramor., papír s tištěnou firmou: Josef Faltys, Holice. a: Poukázka Kč 10.—*. Rub 4 razítka. data, poslední 21. dubna 1931; také 2 různá razítka s jménem firmy. 73 × 56 mm.
307. Horní Ves - Oberdorf, okr. Chomutov: Augusta Eisert, b. l. (1918—1920), 20 h, lístek s razítkem firmy a s vepsanou hodnotou.
- + 308. Chomutov - Komotau: Verbandsturnfest des Deutschen Turnverbandes, 8.—11. VII. 1922, 50 h, hnědá-cihlová, 1 K, tmavohnědá, 2 K, červená, tmavohnědá*, 5 K, zelená, černá; na obou stranách ornamenty a tisk, 82 × 46 mm*, bez čísel. Tiskl Ed. Strache ve Varnsdorfu.
- + 309. Chudenín - Chudiwa, okr. Klatovy: Jakob Budweiser, Gasthaus & Sägebesitzer, 1922, 50 h, 2 var., bílý karton, 50 × 27 (—30) mm, na jedné str. firma a na druhé hodnota v modrém razítku*.
310. Chust: Krausz Béla és Guttman, 30. VII. 1919—30. VI. 1920, 1 K, 103 × 67 mm, 2 K, 100 × 67 mm, tenký, bílý papír, jednostr. tisk, na líci 2 podpisy; 30. VII. 1919 až 31. XII. 1920, 1 K, na líci 2 podpisy, oboustr. tisk, tenký, bílý papír, 80 × 53 mm. Text maďar. Huszti Áltatános Takarékpénz tár r. t. Všeob. spoř. ústav vyplatí atd. Poukázka platná jen s pův. podpisy Krausza Bély a Guttmana.
311. Jablonec nad Nisou - Gablonz an der Neisse: Bundesfest (B. d. D.) 1933, 50 h, zink., prům. 20 mm, 100 h, zink., prům. 25 mm, mince; byly vydány pro den slavnosti.

312. Jindřichův Hradec:

- a) Jaroslav Bradáč, papírnickví, b. l. 20 h, okrouhlý, vroubkovaný, silný, žlutý papír, prům. 29 mm, 10 (h) a 20 (h) tuhý papír bílý v šedém, kovovém orámování, prům. 24 mm a 50 (h), 1 (K) a 2 (K) stejného vzhledu o prům. 29 mm. Na líci číslo a na rubu modré razítko firmy.
- b) Jos. Hanek, b. l. (1914—15), 10 (h), 20 (h), 50 h, 120 K, 2 K, 3 K, nažloutlá lepenka, na líci hodnota fialovým razítkem, nebo modrou tužkou, na rubu »Hanek Hradec« fialovým razítkem. Prům. 18 mm.

313. Karlovy Vary - Karlsbad: Böhmische Union-Bank, Filiale Karlsbad, b. l. (1919), 10 h, 20 h a j. hodnoty, poštovní známky v kovovém orámování a na kovovém podkladě, dole s firmou; 25 × 30 mm.

314. Kdyně, okr. Domažlice: Akc. spol. Novokdyňské přádelny, 1928, 5 h, mos. mince, prům. 20 mm. Zde jde patrně spíše o provozní známky.

315. Kopřivnice, okr. Nový Jičín: K. V. (Kopřivnická vagonka), b. l., 1 Kč, hl., 22 × 22 mm, 2 Kč, mos., 24 × 24 mm. Byly platidlem jen v tovární kuchyni.

316. Křinice. Weckersdorf, okr. Broumov: Franz Oelkrug, do 1. III. 1921, 5 h, podtisk šedomodrý, na rubu razítko; 74 × 40 mm.

+ 317. Lanškroun - Landskron, okr. Lanškroun: A. C. V. »Arbeiter Consum Verein Landskron & Umgebung«, b. l. (1919/1920), 10 h, prům. 18 mm*, 20 h, prům. 24 mm, 50 h, 1 K, ovál, 22 × 17 mm*, vesměs mos., jednostr. mince; b. l., 2 K, modrý a bílý karton, 85 × 65 mm, Gutschein.

+ 318. Liberec - Reichenberg:

a) Internationale Reichenberger Messe, 12.—22. VIII. 1922, 10 h, podtisk oboustr., modrozelený, 92 × 60 mm, je také jen jednostr. (chybný) tisk, 50 h, hnědý, 85 × 46 mm*, 1 K, modrý a tmavohnědý, 95 × 56 mm*, 5 K, červený a černý, 109 × 68 mm, Gutschein. »Nur während der Messetage vom 12.—20. August gültig. Wird bis 22. August im Messeamt eingelöst.« Text německý, jen hodnota také česky, avšak s chybami.

b) Johann Liebieg & Comp., Woll- u. Baumwollwarenfabriken (1919), 1 K, »Gutschein für das Mitglied des Konsumvereins der Firma Johann Liebieg & Comp., Reichenberg über eine Krone Büchel N^o.« vlevo a vpravo tištěné podpisy; tisk jednostr. černý, papír zelený, 108 × 83 mm. 2 K, »Gutschein über 2 zwei Kronen 2 in Waren einzulösen vom Konsum-Verein der Firma Johann Liebieg & Comp., reg. Gen. m. b. H. in Reichenberg oder von der Kassa der Firma Johann Liebieg & Comp., Reichenberg nach Massgabe des vorhandenen Kleingeld-Vorrates. Reichenberg, 7. März 1919. Johann Liebieg & Comp.« »Gültig nur für d. Firma Johann Liebieg & Comp. Nicht übertragbar«, na rubu: »Konsumverein ILC.« Papír bílý, podtisk hnědžlutý, na rubu šedý, 111 × 70 mm.

c) Reichenberger Strassenbahn, b. l. (1920), 10 h, zelený*, 30 h, zelenohnědý »Gutschein der Reichenberger Strassenbahn«, tisk oboustr., 30 × 42 mm perfor; tvar pošt. známek.

319. Meziměstí - Halbstadt, okr. Broumov: Gasthof (Ernst) »Förster«, b. l. (1921), 10 h, zelený papír, 20 h, bílý papír, 54 × 48 mm.

320. Milovice, okr. Ml. Boleslav: Vojenské zátiší Milovice, 2 (K), mos. mince.

+ 321. Mukačev:

a) Benjamin Meisels, b. l. (1920), Bon 20 fil. Meisels B., na rubu: »E nyugtát Meisels B központi nyomda pénzben fizet ki« Tvar pošt. známky, perfor., papír bílý, tisk černý, 23 × 28 mm.

Vladní komisař města Mukačeva sdělil se mnou: »... firma Benjamin Meisels vydala vlastní nouzové 20h peníze. V držení firmy je však pouze 1 exemplář (u syna), který jako památku po otci jej nechce vydati. Peněz byl na obyčejném bílém hlazeném papíru, s černým tiskem, opatřený podpisem vydavatele. Kolik peněz bylo vydáno, se nynější majitel firmy nepamatuje...« Tisk razítkový, hebrejský. Na líci: Kether (t. j. koruna), na rubu, v oválu: v beth hamidrach (t. j. spolek pro nákup knih) v Mukačevě. 60 × 38 mm*.

b) Sdružení židovských obchodníků, b. l. (1920), karton tvaru pošt. známky, perfor., 27 × 27 mm, na jedné na razítku v německo-židovském nářečí: Poukázka na; hodnoty se vpisovaly. Na druhé str. na okrouhlém razítku: »Chevra Cedekes«, nahoře a dole malá okrasa. Zde šlo vlastně o žebračenky, které pak proplácela židovská nábož. obec.

+ 322. Nýrsko - Neuern, okr. Prachatice: Konsum- u. Sparverein, b. l. (1919—1921), 2 h, karton růžový, tisk modrý, 10 h, šedý až modrý, tisk modrý, 20 h, modrozelený, tisk modrý, jednostr.*, u 10 h oboustr. tisk; 33 × 39 mm, Gutschein.

323. Opava - Troppau: Emil Nestepny, Modenwaren, b. l. (1919), poštovní známky od 10 h do 2 Kč na zvláštních papír. podložkách, 45 × 70 mm, s reklamou závodu na rubu.

+ 324. Otovice - Ottendorf, okr. Broumov: Anna Seidel, do 1. III. 1921, »Gutschein im Werte von 50 h«, 75 × 44 mm, papír bílý, jednostr. tisk černý, podtisk žlutý*.

325. Piešťany, okr. Piešťany: (1919?) »Kafé Kursalon Piešťany. Edmund Erdös; Platobné peniaze — Wechselgeld.« 20 h, oranž. papír, 64 × 42 mm.

+ 326. Plzeň:

a) 1. Lábek, papír, 2. Bož. Lábková, Svěráz, Český umělecký průmysl, 27. XI. 1923, 20 h, u obou 2 druhy, s číslem a bez čísla: »Tomu, kdo odevzdá tuto poukázku, odečtu při nákupu zboží 20 h«. 1. Žlutý a hnědý podtisk, tisk hnědý, 2. podtisk šedozelený a červený, tisk červený, papír bílý, tuhý, 68 × 78 (—80) mm.

b) Ludv. Lukeš, insertní kancelář, 9. V. 1920. Poukázka č. ... na 20 h, nebo 50 h. 20 h, podtisk žlutozelený, 50 h, podtisk šedomodrý, u obou tisk červený, původní podpis, 67 × 67 mm.

+ 327. Praha:

a) Bazár »U města Paříže«, b. l. (1919), 10 h, 30 h* a j. hodnoty poštovních známek v okrouhlém, kovovém rámci, prům. 34 mm.

b) Elektrické podniky, b. l. (1920), 20 h, mos. mince, prům. 18 mm, var. — »Doplatek 20 haléřů« —. Razila firma P. Vichr, továrna v Lysé n. L., v počtu 1 milionu kusů. Tato mince byla nazvána prvním československým kovovým penízem*.

328. Přerov: Hotel Přerov Ant. Müller, 14. IX. 1919, 1 K, 3 K. Tyto pap. náhražky velikosti 105 × 50 mm, ručně psané a číslované, mající tento text: »Platí 1 (jednu) Kč Rohlena« a vlevo kulaté hotelové razítko, vydal v době nedostatku drobných vrchní číšník Rohlena. Byly prý vydány i hodnoty 2 K a 4 K.

329. Rožmitál - Rosenthal, okr. Broumov?: St. Schotz's Gasthaus »Zum gold. Stern«, b. I., 20 h, cihlově červený karton, 61 × 40 mm. »Dieser Gutschein hat nur in meinen Lokalen Gültigkeit.«
330. Ruprechtice - Ruppertsdorf, okr. Broumov: Karl Sagner, Gastwirthshof, b. I. (1921), 10 h, 20 h, 55 × 39 mm.
331. Sevluš, Sevljuš - Szöllö: Ugočská elektrárenská a. s. Ugocsa világítási R. T. Nagyszöllös, b. I., do 15. XI. 1919, 50 h, 67 × 47 mm, 1 K a 2 K, 80 × 57 mm, bílý papír, podtisk čtyřbarevný. (Vyskytující se hodnoty 10 f, 20 f, 50 f, 1 K, 3 K, 5 K, 10 K, a j. jsou považovány za nahodilé, nemístné výrobky původu cizího.)
332. Stárkov - Starkstadt, okr. Broumov: Franz Fulke, I. III. 1921, 20 h, podtisk fialový, 74 × 52 mm.
333. Teplice nad Metují - Wekelsdorf, okr. Broumov: Josef Meyers Warenh. do I. III. 1921, 10 h, 73 × 52 mm, podtisk zelený.
- + 334. Úpice, okr. Trutnov: Konsumní spolek dělníků »Svornost«, b. I. (1921?), 2 h, zinek nikl., prům. 19 mm, 20 h, měď., prům. 20 mm, 1 K, hliník., prům. 23 mm*, 5 K, hliník., prům. 29 mm*, 10 K, mos., prům. 19 mm*.⁸⁵⁾
- + 335. Ústí nad Labem - Aussig: Pouliční dráhy, b. I. (1920), 10 h, »Fahrgeld der Aussiger Strassenbahn«, na rubu poznámka o platnosti, 30 × 30 mm, žlutý, tuhý papír, černý tisk, v podobě poštovní známky*.
336. Žamberk: Stavba kasáren, b. I. (1930/31), 10 h, 20 h a 50 h, hlin., 1 K, mos., 5 K, měď., prům. 25 mm, mince pro platby v hostinci při stavbě zřízeném konsorciem stavitelů.
337. Žilina: Žilinská Súčenná Továrňa Úč. Spol., I. I. 1919, 20 h, 83 × 53 mm, bílý, silnější papír. »Táto známka platí 20 halierov, slovom dvadsať halierov, výlučne ku vzájomnej upotrebe s našimi zamestnancami.« Tisk jednostr.

Někteří sběratelé uvádějí v této skupině ještě:

338. Honsberk - Johannesberg, okr. Jablonec n. N.: Birke's Weinhaus, b. I., 20 h, 50 × 33 mm.
339. Opava - Troppau: Gustav Bannert, 1919, 50 h.

G. Bannert, nyní v Olomouci, se mnou sdělil: »Bezüglich dieser Ersatzgeldausgaben muss ein Irrtum vorliegen« a fa E. Nestepny v Opavě: »Die Firma Bannert existiert nicht mehr und der Nachfolger weiss sich auch von einem Notgeld der vorhergegangenen Firma Bannert nicht zu erinnern. Der jetzige Besitzer war der Geschäftsführer der seinerzeitigen Firma.«

⁸⁵⁾ Na přímý dotaz sdělil se mnou spolek, že nepoužíval jiných peněz než »původních«. Má tedy uvedené mince, patrně předválečné, pouze za závodní známky.

PŘEHLED MÍST.⁸⁶⁾

	Číslo:	Číslo:
Alt-Grafenwalde viz Velký Šenov atd.	52	Deutsch Gabel viz Německé Jablonné . VII.
Alt-Rohlau viz Staré Role	233	Děčín, p. 106
Antalócz viz Antalovci	I.	Dobříš, p. 9
Antalovci, p.	I.	Dolní Pouskovice viz Georgswalde atd. 109
Asch viz Aš 101 a 201		Doudleby u, Kostelce n. Orlicí, p. . . 207
Aš, p., m. 101 a 201		Duchcov, p. 10 a 107
Aussig viz Ústí n. Labem 133, 239 a 335		Dunajská Streda, p. II.
Bechyně, p. 1		Duna-Szerdahely viz Dunajská Streda . II.
Benešov, p. 2		Dux viz Duchcov 10 a 107
Benešov n. Ploučnic viz Děčín		Eger viz Cheb 110
atd., p. 106 a 301		Falkenau (Kittlitz) viz Falknov
Bensen viz Děčín atd. 106 a 301		(Kytlice) 11 a Bor 3
Beregzsász viz Berehovo 102		Falknov (Kytlice), p. 11
Berehovo, p. 102		» » viz též Bor 3
Bielitz viz Bílsko 103		Falkenau a. d. E. viz Falknov n. Ohří 108
Bielsko viz Bílsko 103		Falknov n. Ohří 108
Bílsko, p. 103		Freistadt viz Fryštát 208
Blottendorf viz Polevsko 37		Fryštát, m. 208
Bodenbach viz Děčín atd. 106		Gablonz a. d. Neisse viz Jablonec
Bor, p. 3 a 302		n. Nisou 113, 212 a 311
Božkov, m. 202		Georgswalde, p. 109
Böhm. Kamnitz viz Děčín atd. . . . 106		Görkau viz Chomutov atd. 111
Bratislava, p. str. 118 a čís. 203		Graslitz viz Kraslice 117
Braunau viz Broumov 303		Gross-Schönau viz Viz Velký Šenov č. 52
Brno, p., m. 57 a 204		a Georgswalde atd. č. 109
Broumov, p. 303		Grünthal viz Polubný 229
Bruch viz Lom u Mostu 119		Haida viz Bor 3 a 302
Brünn viz Brno 57		Hainspach viz Georgswalde atd. . . 109
Brüsa viz Březová 104		Halbstadt viz Meziměstí 319
Brüx viz Most VI. a 122		Hanspach viz Georgswalde atd. . . 109
Březnice, p. 4		Hauptmannsdorf viz Hejtmánkovice . 304
Březová, p. 104		Hejtmánkovice, p. 304
Bučovice, p., m. 56 a 205		Hermisdorf viz Hejtmánkovice . . . 305
Butschowitz viz Bučovice 205		Hejtmánkovice, p. 305
Bürgstein viz Sloup a Bor 40 a 3		Hnátnice, p. 209
Bystřice n. Pernštejnem, p. 5		Holice, p., m. 306
Cieszyn viz Těšín 130		Honsberk, p. 338
Cukmantl, p. 105		Hora Sv. Šebestiána viz Chomutov atd. 111
Čáslav, p. 6		Horní Ves, p. 307
Čechtice, p. 7 a 58		Hořepník, p. 12
Čelákovice, p. 59		Hořice, p. 210
Česká Kamenice viz Děčín atd. . . . 106		Hronov n. Metují, p. 13
Česká Třebová, p. 8		Humpolec, p. 14 a 211
Deschenitz viz Dešenice 206		Huszt viz Chust 112 a 310
Dešenice, p. 206		Cheb, p. 110
Deštná, p. 60		Chomutov, p. 111 a 308

⁸⁶⁾ p. za jménem místa znamená peníze papírové a pod., m. mince kovové. Číslo je uvedeno podle popisu v seznamech A.—E.

Číslo:	Číslo:
Chotěboř, p. 15	Lučenec, p. 223
Chudenín, p. 309	Lukavec, p. 25
Chudiwa viz Chudenín 309	Maffersdorf viz Vratislavice n. Nisou . 242
Chust, p. 112 a 310	Malá Chýška viz Chýšky 16
Chýšky, p. 16	Malý Šenov viz Velký Šenov 52
Iglau viz Jihlava 215	Mariánské Lázně, p. 62
Jablonec n. Nisou, p. 113, 212 a 311	Marienbad viz Mariánské Lázně 62
Jablonecké Paseky, p. 213	Mährisch Neustadt viz Uničov . 49 a 131
Jablonné n. Orlicí, p. 17	Mährisch Schönberg
Jáchymov, p. 114	viz Šumperk 43, 128 a 235
Jaroměř, p. 214	Mährisch Trübau viz Mor. Třebová
Jauernig viz Javorník 115	 121 a 225
Javorník, p. 115	Meziměstí, p. 319
Jägerndorf viz Krnov 21 a 219	Mikulášovice viz Georgswalde atd. . 109
Jemnice, p. 18	Milevsko, p. 26
Jihlava, p. 215	Milovice, m. 320
Jindřichův Hradec, p., kart. m. s kov.	Mladá Boleslav, m. 224
rámem 19 a 312	Mohelnice, p. 120
Jirkov viz Chomutov atd. 111	Moravské Budějovice, p. 27
Johannesberg viz Velký Šenov atd. . . 52	Moravská Třebová, p. 121 a 225
Johannesberg viz Honsberk 338	Most, p. VI. a 122
Kamenice n. Lipou, p. 20	Mukačevo, p. 123 a 321
Karlovy Vary, p., kov. orám. . . 116 a 313	Munkács viz Mukačevo 123 a 321
Karlsbad viz Karlovy Vary . . . 116 a 313	Müglitz viz Mohelnice 120
Kdyně, m. 314	Načeradec, p. 28
Kásmark viz Kežmarok 244	Nadějkov, p. 29
Kežmarok 244	Nagy-Megyer viz Velký Meder . . . X.
Klatovy, p. 216	Nagyszölös viz Sevluš 331
Klein-Schönau viz Velký Šenov . . . 52	Nekoř, p. 226
Klučky viz Polevsko 37	Nesselsdorf viz Kopřivnice 217
Komotau viz Chomutov 111 a 308	Neuberg 245
Kopřivnice, p., m. 217 a 315	Neuern viz Nýrsko 322
Kožichovice, p. 218	Neveklov, p. 30
Königshof viz Králův Dvůr III.	Německé Jablonné, p., m. VII.
Králův Dvůr, p. III.	Německý Brod, p. 31
Kraslice, p. 117	Niedereinsiedel viz Georgswalde atd. . 109
Krnov, p. 21 a 219	Nixdorf viz Georgswalde atd. . . . 109
Křínice, p. 316	Nové Benátky, p. 32
Kyšperk, p. 220	Nová Kdyně viz Kdyně 314
Landskron viz Lanškroun 221 a 317	Nové Město n. Metují, m. 246
Lanškroun, lepenk. m. 221 a 317	Nýrsko, p. 322
Ledeč n. Sázavou, p. 61	Oberdorf viz Horní Ves 307
Leibicz viz L'ubica V.	Opava, m., p. 227, 323 a 339
Leitmeritz viz Litoměřice 23 a 318	Opočno, p. 33
Leopoldsdruh viz Velký Šenov . . . 52	Otovice, p. 324
Liberec, p., m. IV., 118 a 318	Ottendorf viz Otovice 324
Lidmaň, p. 22	Pacov, p. 34
Litoměřice, p. 23	Parník, p. 228
Lom u Mostu, p. 119	Pelhřimov, p. 35
Losonc viz Lučenec 223	Piešťany, p. 325
Louny, p. 24 a 222	Pistyán viz Piešťany 325
L'ubica, p. V.	Pilsen viz Plzeň 247

Číslo:	Číslo:
Plzeň, m., p. 247 a 326	Szabolcza viz Skalica 232
Poděbrady, p. 36	Szöllö viz Sevluš 331
Podmokly viz Děčín atd. 106	Šamorín, p. VIII.
Polaun viz Polubný 229	Šluknov viz Georgswalde atd. . . . 109
Polevsko, p. 37	Šumburk n. Desnou, p. 63
Polubný, m. 229	Šumperk, p. 43, 128 a 235
Pozsony viz Bratislava 203	Tábor, p. 44
Praha, p. v kov. rámci, m. 327	Tanneberg viz Polevsko 37
Prerau viz Přerov 231	Telč, p. 45
Pressburg viz Bratislava 203	Teplice n. Metují, p. 333
Proseč n. Nisou, p. 230	Teplice-Šanov, p. 64 a 129
Proschwitz a. d. Neisse viz Proseč n.	Teplitz-Schönau viz Teplice-Šanov 64 a 129
Nisou 230	Terezín, p. IX.
Přerov, p. 231 a 328	Těšín, p. 130
Reichenberg viz Liberec . . IV., 118 a 318	Teschen viz Těšín 130
Rosenthal viz Rožmitál 329	Tetschen viz Děčín 106
Rozsnyó viz Rožnava 124	Theresienstadt viz Terezín IX.
Rožmitál, p. 329	Továrnik, p. str. 119
Rožnava, p. 124	Továrniky viz Továrnik str. 119
Römerstadt viz Rýmařov 126	Trebitsch viz Třebíč 236
Rumburk, p. 125	Triesch viz Třešť 237
Rumburg viz Rumburk 125	Troppau viz Opava 227, 323 a 339
Ruppersdorf viz Ruprechtice 330	Trzyniec viz Třinec 238
Ruprechtice, p. 330	Třebíč, p. 46 a 236
Rýmařov, p. 126	Třešť, p. 237
Saaz viz Zatec 137	Třinec, m. 238
Sankt Joachimsthal viz Jáchymov . . 114	Týn n. Vltavou, p. 47
Sebastiansberg viz Chomutov atd. . . 111	Uhlířské Janovice, p. 48
Sedlčany, p. 38	Uničov, p. 49 a 131
Sedlec, p. 39	Úpice, p., m. 132 a 334
Sevluš viz Sevluš 331	Ústí n. Labem, p. m. 133, 239 a 335
Sevluš, p. 331	Ústí n. Orlicí, p. 240
Schlag viz Jablonecké Paseky . . . 213	Vamberk, p. 241
Schluckenau viz Šluknov a Georgswal-	Varnsdorf, p. 134
de atd. 109	Vejprty, p. 135
Schönbach 248	Velké Hamry, p. 50
Schönfeld viz Polevsko 37	Velké Meziříčí, p. 51
Schumburg a. d. Desse viz Šumburk n.	Velký Meder, p. X.
Desnou 63	Velký Šenov, p. 52
Skalica, p. str. 119 a čís. 232	Velký Šenov viz též Georgswalde atd. 109
Sloup, p. 40	Velvary, p. 65
Sloup viz též Bor 3	Vidnava, p. 136
Soběslav, p. 41	Vlašim, p. 53
Sommerein viz Šamorín VIII.	Votice, p. 54
Somorja viz Šamorín VIII.	Vratislavice n. Nisou, skl. m. . . . 242
Stará Grafenwalde viz Velký Šenov atd.	Warnsdorf viz Varnsdorf 134
(Alt Grafenwalde atd.) 52	Weckersdorf viz Křínice 316
Stará Role, m. 233	Wekelsdorf viz Teplice n. Metují . . 333
Stárkov, p. 332	Weidenau viz Vidnava 136
Starkstadt viz Stárkov 332	Weipert viz Vejprty 135
Supí Hora viz Kyšperk 220	Zahrádka, p. 243
Svitavy, p., m. 42, 127 a 234	Zsolna viz Žilina 249

	Číslo:	Číslo:
Zuckmantel viz Cukmantl	105	Zatec, p. 137
Zwittau viz Svitavy	42, 127 a 234	Žďár, p. 66
Žamberk, p., m.	55 a 336	Žilina, p. str. 119 a čís. 249 a 337

LITERATURA.

Pro nedostatek místa můžeme také v tomto ročníku našeho časopisu jen zaznamenati významnější práce z numismatiky domácí i cizí.

Ze samostatných publikací uvádíme tyto:

H. Adler, Handbuch der Banknoten und Münzen Europas, Vídeň 1937. — *M. Bahrfeldt*, Das geprägte amtliche Notgeld der Provinz Schlesien 1917—1921, Vratislav 1935. — *Corpus nummorum italicorum XVI.*, Řím 1936. — *A. Dieudonné*, Manuel de numismatique française, 4. sv.: Monnaies féodales françaises, Paříž 1936. — *G. Galster*, Danske og norske Medailler og Jetons ca 1533—1738, Kodaň 1935. — *W. Hävernicks*, Die Münzen von Köln vom Beginn der Prägung bis 1304, Kolín n. R. 1935. — *G. Hill*, Treasure trove in law and practice, from the earliest time to the present day, Oxford 1936. — *V. Katz*, Úvahy o chronologii českých denárů na počátku XI. století, Praha, nákl. Num. Spol. Čs. 1937. — *E. Majkowski*, Wilhelm Below, pieczętarz i medaljer poznański, patriota polski 1822—1895, Poznaň 1936. — *K. Moeser - F. Dworschak*, Erzherzog Sigmund der Münzreiche von Tirol 1427 bis 1496. Österreichs Münzwesen im Mittelalter VII., Vídeň 1936. — Deset let Národní banky československé. Jubilejní publikace o československé měně, o činnosti Národní banky československé a o stavu a vývoji národního hospodářství Československé republiky, Praha 1937. Úvodní úvahu »Dějinná bilance československá«, všímající si též dějinného významu české mince, napsal *J. Šusta*. — *V. Ondrouch*, Der römische Denarfund von Vyškovce aus der Frühkaiserzeit, Učená společnost Šafaříkova, Bratislava 1934. — *W. Schwinkowski*, Zur Münzgeschichte der ehemaligen Wettinischen Lande um 1180—1230. Der Brakteatenfund von Etzoldsheim bei Grimma, 1933, Halle 1936. — *G. Skalský*, Stručný přehled vývoje českého mincovnictví, Praha 1937, nákl. Historického spolku. — *A. Suble*, Die deutschen Münzen des Mittelalters, Handbücher der Staatlichen Museen in Berlin. — *O. Tornau*, Münzwesen und Münzen der Grafschaft Mansfeld von der Mitte des fünfzehnten Jahrhunderts bis zum Erlöschen des gräflichen und fürstlichen Hauses, Praha 1937. *Ský.*

V numismatických časopisech z r. 1936 a 1937 vyšly tyto zajímavější články:

»Numismatické zprávy« 1936: Ing. B. Augst: O první českou minci, J. Šejnost: Medaile druhého presidenta Dr. Ed. Beneše, Ing. Josef Dobrý: Medaile na paměť Františka Palackého, Ing. B. Augst: Nález moravských haléřů s orlicí, K. Chaura: Denáry vévody Vratislava II. z nálezu dnespeckého, týž: Neznámý denár Vladivojův, týž: Padělané vbité značky, Ing. J. Dobrý: Numismatická výstava v Praze 1936. — 1937: Ing. B. Augst: O původu slova kopějka, B. Přibil: Medaile na vysvěcení kláštera v Plasích, Ing. B. Augst: Poznámky k polemice o nejstarších českých mincích, K. Chaura: Kdo byl Lukáš Angerer?, Ing. B. Augst: Čínské mincovnictví, K. Chaura: Záhadný denár, týž: Jan Ev. Purkyně, J. Teisinger: Nález pražských grošů v Lažanech-Defurových, K. Chaura: Vzácná medaile Mozartova.

»Sběratel« 1936: J. Jirčák: Náзор na numismatiku 1764, J. Teisinger: Nález třebotvický, J. Jirčák: Nález pokladu, J. Teisinger: Varianty trojníků Leopolda I. Nález u Čes.

Budějovic. — 1937: R. Pilát: Mincovníctví rodu Eggenberků, Sk.: Několik medailí a plaket francouzského utrpení a vítězství, jSk.: Francouzské nouzové peníze 1914—1918, Kr. Turnwald: Valutové otázky v minulosti.

»Der Münzensammler« 1936: Carl O. Castelin: Halb-Groschen und Vierundzwanzigstel-Groschen Wenzel IV. von Böhmen, H. Teisinger: Erforschung von Varianten, K. Schickentanz: Die Münze als Kultursymbol, R. Guber: Die offiziellen Münzen der Tschechoslowakischen Republik, S. Szigeti: Die Mark als Edelmetall- und Münzgewicht. Wissenschaftliche Beilagen: Dr. V. Katz: Bemerkungen zu den erzgebirgischen Stempelschneidern des 16. Jahrhunderts, H. Teisinger: Leopold I. Apfelgröschel der Jahre 1668—1705.

»Deutsche Münzblätter« 1936: W. Haupt: Umlaufzeiten der Zahlungsmittel in der Oberlausitz, A. Koenig: Die Jetonprägung an der Nürnberger Münze durch den Münzwarden Caspar Gottlieb Lauffer, Nürnberg 1700—1745, R. E.: Original — Neuabschlag?, S. L. Cesano: Über einige neuerliche Fälschungen. — 1937: W. Reinhart: Neuerliche Fälschungen westgotischer Münzen, Dr. V. Katz: Zur Frage der ältesten schlesischen Münze, A. Koenig: Deutsche Rechenpfennige, K. Sieburg: Die Heimat des Gebäudes auf den Otto-Adelheid-Pfennigen, T. Hoffmann: Die älteste Münze von Berlin.

»Blätter für Münzfreunde« 1936: Dr. M. Bernhart: Die Olympischen Spiele auf antiken Münzen, O. Tornau: Von den Münzen des Mansfelder Grafen Carl Adam (1638—1662), O. Tornau: Nochmals »Ein Mansfelder Kippertaler«, Dr. R. Gaettens: Zur Frage des numismatischen Nachwuchses, Dr. H. Freydank: Numismatisches zur XI. Olympiade, O. Tornau: Portraittstücke Peter Ernsts I. von Mansfeld. — 1937: Dr. M. Bernhart: Selbstbildnisse deutscher Medailleure, O. Tornau: Familien- und münzgeschichtliches vom fürstlichen Hause Colloredo-Mansfeld, G. Galster: Die Münzen Dänemarks bis etwa 1625.

»Mitteilungen der Bayerischen Numismatischen Gesellschaft« 1936: M. Bernhart: Kunst und Künstler der Nürnberger Schaumünze des 16. Jahrhunderts, Hans Gebhart: Der Münzfund von Hersbruck. — 1937: Paul Grottemeyer: Führer durch die staatliche Münzsammlung in München, II. Teil: Medaillen, Max Bernhart: Augsburgs Medailleure und Bildnisse Augsburger Kunsthandwerker auf Schaumünzen des 16. Jahrhunderts, W. Jesse: Münze und Geld in Geschichtswissenschaft und Volkswirtschaftslehre.

»Numismatische Zeitschrift« 1936: August Loehr: Internationale Zusammenarbeit auf dem Gebiete der Numismatik, Fritz Dworschak: Studien zum byzantinischen Münzwesen I., Eduard Holzmaier: Studien zum Münzwesen Leopolds I., August Loehr: Oesterreichs Geldgeschichte in der Neuzeit. — 1937: August Loehr: Ergänzungen zu den »Oesterreichischen Münzprägungen 1519—1918«, týž: Frühe Formen von Wertpapieren (Zur Geschichte der Zahlungsmittel), Friedrich Lehne: Kaiserliche Schaumünzenprivilegien.

Nordisk Numismatisk Union vydala 1936 první ročník časopisu »Nordisk Numismatisk Arsskrift«, v němž, mimo jiné články, je soupis nálezů mincí z doby před rokem 1100 ražených a v Norsku objevených. — Druhý ročník 1937 vyšel koncem r. 1937 a obsahuje mimo jiné soupis nálezů v Dánsku a Norsku 1739—1780, sestavený Jiřím Galstrem.

Svenska Numismatiska Föreningen vydala r. 1935 XXVIII. svazek »Numismatiska Meddelanden«.

»Numismatika«, Vjesnik Numismatičkog Društva u Zagrebu, 1934—1936: Truhelka Čiro: Zakon sultana Sulejmana I. o srebrenim rudnicima i kovanju akča u Bosni i susjednim zemijama, Horvat Benko: Tetradrachme Damastiona iz Risna, Rengjeo Ivan: Novci bana Pavla Šubića, Rešetar M.: Nejstare dubrovačke mince.

»Numizmatičar«, Beograd, 1934: Jozo Petrović: Despot Jiří Branković v numismatickém světle, týž: Uniká a veliké vzácnosti ze sbírek několika numismatiků v zemi jižně od Dunaje, týž: Galerie jihoslovanských numismatiků: Banduri, Katančić. — 1935: Fritz Dworschak: Jugoslavie a Bulharsko v titulu habsburských pečetí a mincí, Jozo Petrović: Galerie jihoslovanských numismatiků: Šime Ljubić.

»Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne« 1936, vydané 1937: Marian Gumowski: Inflacja za Mieszka III., týž: Brakteaty z Anusina, Roman Grodecki: Pojawienie się groszy czeskich w Polsce, Edm. Majkowski-Adam Solecki: Polska bibliografia numizmatyczna. Kz.

Z jiných časopisů a sborníků vyjímáme tyto příspěvky:

J. Barvič, O Jílovských dukátech, Vltavské proudy XVI., č. 8 a 9. — Týž, O mincovně v Jílovém za doby Karla IV., tamtéž 1937, č. 1. — A. Blanchet, Les rapports entre les dépôts monétaires et les événements militaires, politiques et économiques, Revue numismatique 1936. — J. Dobrý, Zemědělské výstavní medaile, Věstník Čs. zemědělského muzea 1935, č. 4. — Týž, Zemědělské upomínkové medaile, tamtéž 1936, č. 2. — Týž, František Palacký a numismatika, Českoslov. výhra, Praha 1936. — Týž, Medaile v zemědělství, tamtéž 1937. — F. Doucha, Nálezy mincí v Olomouci a okolí, Časop. Vlasten. spolku musejního v Olomouci 1935. — F. Dworschak, Der Münzfund von Hintergumitsch und die Münzverträge zwischen Salzburg und Kärnten von 1286 u. 1334, Beiträge z. Gesch. u. Kulturgesch. Kärntens, Festgabe für Dr. M. Wutte, Celovec 1936. — Týž, Funde deutscher Brakteaten in Mähren, Zeitschr. d. Deutschen Vereins f. d. Gesch. Mährens u. Schlesiens, r. 38. — Týž, S. Leopoldus in nummis, ve sborníku »St. Leopold«, Klosterneuburg. — Fundberichte aus Österreich 1936 a 1937 (s nálezy i českých mincí). — R. Guber, Das offizielle Papiergeld der Tschechoslovakei, Das Nörgeld 1934. — W. Haupt, Zur Münzkunde des Landes Zittau im Mittelalter, Mitteil. d. Zittauer Geschichts- u. Museumsvereines, č. 16. — Týž, Der Münzfund von Rackel. Haben die Hussiten in Görlitz und in der Oberlausitz geprägt? Bautzener Geschichtshefte 1934, Ergh. 1. — J. Holák, Středověké mincovnictví v Bratislavě, Sběratel 1935. — Ad. L. Krejčík, Míry, váhy a peníze v rožmberském urbáři, Sborník Čs. Akad. zeměd. XI. seš. 3. — J. Květ, Česká mince doby románské, Volné směry r. XXXI. — F. Lískovec, Pořínský nález, Jihočeský sborník hist. 1935. — A. Loehr, Die Obligationen vom J. 1767, Beitr. z. Gesch. u. Kulturgesch. Kärntens, Festgabe f. Dr. M. Wutte, Celovec 1936. — Em. Nohejlová, Nález mincí z třicetileté války v Bolaticích na Hlučínsku, Věstník Matice opavské 1935. — Táž, Nález mincí ve Starých Zdánicích, Krajem Pernštýnů 1936—37. — Táž, Nález mincí v Sazeně u Kralup n. Vlt., Podřipský kraj 1937, čís. 3. — V. Ondrouch, Z novějších nálezů barbarských a římských mincí na Slovensku, Sborník Matice slovenskej 1935. — Ottův Slovník naučný nové doby, seš. 173, má hesla »Peníz bílý«, »Peníz černý« a »Peníze kovové« od E. N., »Peníze« (s národohospodářského hlediska) od v. š. a (s hlediska výtvarného) od -rna. — F. Papoušek, Dánské (Zwirnerovo) falešné mincování na Hradci u Opavy v l. 1627, Slezský sborník I., Opava 1937. — J. Pilnáček, Falešné mince na východní Moravě r. 1612, Záhorská kronika 1934—35. — K tomu viz J. Skutil, Ještě jednou o falešné minci na východní Moravě, tamtéž. — W. Schwinkowski, Zur Geschichte der Museen. 7. Münzsammlungen und Münzfälschungen, Beitr. z. Museumskunde 1936, seš. 6. — G. Skalský, Numismatické podmínky převodu starých cen, Věstník Čs. akademie zemědělské 1935. — J. Skutil, Další dodatky k soupisu antických mincí z Moravy, Sběratel 1935. — B. Thordeman, Sveriges Medeltidsmynt, Nordisk Kultur XXIX. — K. Turnwald, Portréty na nejstarších českých mincích, Dílo XXVIII., č. 5. Ský.

MUSEA, SBÍRKY, VÝSTAVY, ZPRÁVY SPOLKOVÉ A OSOBNÍ.

Úředníci Numismatického odděl. a odděl. historické archeologie *Národního musea* uspořádali k prvnímu kongresu čsl. historiků v květnu 1937 v Hollareu výstavu »Hmotná památka historickým pramenem«. V numismatickém oddělu výstavy byl jasně znázorněn význam svědectví mincí pro řešení důležitých historických otázek.

Od 15. září 1937 vyložili úředníci Numismatického odděl. *Národ. musea* v jedné vitrině výstavního sálu téhož odděl. všechny medaile, plakety a mince s portretem presidenta Osoboditele, které jsou v majetku *Národ. musea*. Serie byla téměř úplná.

Ve *Waldesově museu* v Praze byla v říjnu a listopadu r. 1936 otevřena výstava mincí a medailí. Pořadatelem bylo několik sběratelů, seskupených okolo pp.: ing. Dobrého a dra Turnwalda, kteří za velmi účinné pomoci p. tov. Waldesa ukázali výběr svých sbírek nejroztříbenějšího materiálu (českých i cizích mincí, medailí, plaket, papírových peněz, odznaků) i zálib. Výstava měla veliký úspěch.

Na krásné výstavě »Staré umění na Slovensku« v létě 1937 ve *Vladislavském sále pražského hradu* byly vystaveny některé římské mince z nálezů na Slovensku i serie medailí kremnických mistrů, bohužel, většinou v odlitcích a neúplná. Litujeme, že nám nebylo dovoleno doplnit tyto řady výběrem originálů, které jsou v Praze. Stejně litujeme, že nebylo možno doplnit výstavu Kutná Hora v české kultuře (*Národní a univerzitní knihovna v Praze a v Kut. Hoře*), na které byly vystaveny dva pražské groše, větším počtem ukázek ražby kutnohorské, pro velký význam této české mincovny v české kultuře. Pořadatelé výstavy Karla Havlíčka Borovského (*Praha, Belvedere* od dubna do července 1936) sice nezapomněli na numismatické památky, přece však nevyužili jich tak plně, jako se stalo na výstavách *Městského musea* (XI., Wintrův Mistr Kampanus, podzim 1936 a XII., Sbírky Rudolfa II., březen-květen 1937) a na výstavách J. Ev. Purkyně (podzim 1937, *Národní museum* v Praze a *Obecní dům města Prahy*), kde vyložené mince, medaile a jetony naprosto doplňovaly aspoň v odlitcích ostatní materiál. — O svatošních svátcích r. 1937 byla v *Táboře* uspořádána za spoluúčasti tamnějšího num. kroužku filatelistická a numismatická výstava a v *Plzni* v listopadu 1937 instaloval v Národopisném museu p. ředitel Lábek nejen výstavu poutních obrázků, ale i asi 200 poutních medailek.

V jarním údobí r. 1939 při výročí svého 20letého trvání uspořádá *Numismatická Společnost Československá*, jak uvedeno v jednatelské zprávě, numismatickou výstavu v sálech Umělecko-průmyslového musea v Praze. Vedoucí myšlenkou výstavy jest zobrazení půl-druhého století české numismatiky, t. j. doba od r. 1787, kdy vyšlo základní dílo o českém mincovnictví »Beschreibung der bisher bekannten böhmischen Münzen« od Mikuláše Ad. Voigta. Uspořádání výstavy jest rozvrženo na tři úseky. První úsek, retrospektivní, ukáže jak byla a jest pěstována u nás, na území celého státu, numismatika jako věda, ať na universitě, nebo ve větších veřejných sbírkách (musejních), či v odborných společnostech. Druhý úsek předvede vybranými sbírkami členů Společnosti vývoj a rozmanitost české po případě československé mince a medaile. Třetí úsek, sestavený opět ze sbírek členů Společnosti, bude věnován přehledu cizího mincovnictví (antického, středověkého i novověkého) a speciálním

sbírkám, které se vymykají systému přehledů; tuto část výstavy doplní přehled numismatického obchodu u nás.

Výstavní katalog, který bude podrobným průvodcem výstavou, jest myšlen jako trvalá numismatická příručka a proto budou v něm jednotlivé skupiny vystavovaných předmětů všech úseků numismatického sběratelství uvedeny stručným historickým výkladem, doplněným soupisem příslušné odborné literatury a tabulkami reprodukcí.

Vystavovatí mohou, jak již vyplývá z předchozího, pouze členové Numismatické Společnosti Československé a také ti, kteří se jimi teprve stanou. Aby program výstavy mohl být řádně splněn a přípravné práce vystavovatelů byly usnadněny a jednotně vedeny, ustanovil výstavní výbor některé členy Numismatické Společnosti Československé za referenty pro jednotlivé sběratelské obory. Proto jest třeba, aby členové Společnosti, kteří hodlají vystavovat, se dohodli přímo s příslušnými referenty o rozsahu, způsobu a podmínkách své účasti.

Seznam referentů a jejich oborů:

1. Ing. Bedřich Augst, vrch. komisař min. financí, Praha XVIII., Břevnov, Na Rovni 1013. — Francie, Orient.
2. Ing. F. X. Cach, Praha XVII.-Motol, Pod Homolkou 171. — České denáry a brakteáty.
3. C. O. Castelin, Praha XI., Husinecká 4. — Itálie, Sudetendeutsche Numismatische Gesellschaft.
4. Ing. Josef Dobrý, vrch. ředitel v. v., Praha XVIII.-Ořechovka 32. — Československé mince, papírové a nouzové peníze.
5. Emanuel Hauner, vrch. ředitel v. v., Praha-Staré Dejvice, Velvarská ul. 663. — České známky.
6. Karel Chaura, numismatik, Praha II., Vojtěžská ul. 15. — Tolarové údobí českého mincovnictví, počínaje Ferdinandem II. do r. 1857, Česká medaile 17. a 18. století a z doby kolem r. 1800, Český numismatický obchod.
7. Hubert Janovský, podplukovník, Litoměřice, Pestalozziho 21. — Kremnické ražby.
8. Dr. Viktor Katz, vrch. pošt. rada, Praha VII., Sochařská ul. č. 2. — Česká doba grošová, Kontramarky, Tolarová doba až včetně Bedřicha Falckého, Početní peníze a jetony, Vládní medaile 16. století a počátku 17. století, Kroužek numismatiků z r. 1913, Numismatická společnost československá.
9. Ing. arch. Dr. Bohumil Kozák, Praha XVIII.-Střešovice, Pevnostní tř. č. 656. — Biblická medaile jáchymovská.
10. František Kraumann, Praha VII., Osadní 15. — Společnost přátel drobné plastiky, Výstava úseku speciálních sbírek.
11. Josef Mareš, řídící učitel v. v., Praha XII., Lucemburská č. 4. — Česká medaile 19. století.
12. Dr. Emanuela Nohejlová, Praha II., čp. 1700 (Národní museum). — Československá musea, Mincovny na území RČS.
13. Karel Němeček, vrch. inspektor stát. drah, Olomouc, Resslova ul. 10. — Ražby olomouckého arcibiskupství.
14. Eduard Pelhřimovský, ředitel min. železnic v. v., Praha X., Riegrova č. 7. — České korunační peníze, Slezsko. Viz též čís. 15.

15. Rudolf Pilát, ředitel banky v. v., Praha XII., Barthouova 31. — České korunovační peníze, Slezsko. Viz též čís. 14.
16. Antonín Prokop, numismatik, Praha II., Rašínovo nábř. 76. — Rusko.
17. Bedřich Přibíl, magistrátní ředitel v. v., Praha VI., Vinařického 6. — Verein für Numismatik, České svátostky, České intronizační a instalační medaile a jetony.
18. MUDr. Jaroslav Schulz, Praha XIV., Zábojova č. 2. — Byzantské mince.
19. Docent Dr. Gustav Skalský, ředitel mincovního kabinetu, Praha II., č. 170c (Národní museum). — Mikuláš Adaukt Voigt, Numismatika na pražské universitě.
20. Josef Sojka, prokurista banky, Praha XIX.-Dejvice, Jiráskova 28. — Ražby české šlechty, Polsko.
21. Dr. Jan Strachotínský, advokát, Praha I., Haštalská ul. 43. — Německo, Rakousko, Malá dohoda, Zámohí.
22. Josef Šejnost, akad. sochař, Praha II., Masarykovo nábř. 20. — Soudobá československá medaile.
23. Ing. Oldřich Vejvoda, Praha IV., Na Valech 289. — Keltské mince na území ČSR, Antické mince (Řecko, Řím, stěhování národů).

V *Táboře* byl 8. prosince 1936 založen za spoluúčasti tábořského musea a za přítomnosti členů Num. spol. čl. pp.: řed. Pilát, dra Katze, řed. Přibila, řed. Pelhřimovského a dra Záleského Numismatický kroužek. Podobný kroužek byl r. 1937 založen i v *Brně*. Jejich poměr k Num. spol. čl. je upraven stejně, jako vztah kroužků v Olomouci a Plzni. Numismatický kroužek dra Ječného v *Plzni* oslavil na podzim 1937 svou stou členskou schůzí za přítomnosti jednatele Num. spol. čl. p. dra Katze a p. K. Chaury slavnostní schůzí a vydáním bronzové medaile O. Waltera.

Ve správním roce 1937 zemřeli tito řádní členové Num. spol. čl.: Dr. Josef Pekař, univ. prof. v Praze; Josef Novák, velkostatkář na Zbraslavi; dr. Amos Slaměník, zubní lékař v Přerově. Num. spol. čl. jich vděčně vzpomíná.

Dne 21. května 1936 zemřel v Turč. Sv. Martině první ředitel československé mincovny v Kremnici, p. ing. Demeter Petrovič. I jeho velkých zásluh vděčně vzpomínáme.

Vídeňská numismatická společnost jmenovala na své valné schůzi dne 13. ledna 1937 p. dra V. Katze svým čestným a pí. dr. Em. Nohejlovou svým dopisujícím členem. Královská česká společnost nauk v Praze jmenovala dne 13. ledna 1937 p. doc. dra G. Skalského svým mimořádným členem.

V únoru 1937 pozvala Vídeňská num. spol. p. dra Katze, aby přednášel na její schůzi o kontramarkách na pražských groších a o jejich falsech. P. dr. Katz opakoval tuto přednášku i jako host Sudetendeutsche Num. Gesellschaft v České Lípě dne 11. dubna 1937 na valné schůzi této společnosti.

VĚSTNÍK NUMISMATICKÉ SPOLEČNOSTI ČESKOSLOVENSKÉ.

Členská schůze 7. února 1936 (p. dr. Mastný). P. dr. Katz věnoval srdečnou smuteční vzpomínku nedávno zemřelému p. říd. uč. Vl. Přibíkovi. Debatovalo se pak o úmyslu p. dra Turnwalda uspořádati v dubnu ve Waldesově museu výstavu mincí a o praxi při hlášení nálezů mincí.

Schůze správního výboru 14. února 1936. Bylo usneseno, aby jednatel Num. spol. čl. přednesl v členské schůzi rozhodnutí výboru, že tento sice vítá pořádání výstavy mincí, jak ji proponuje p. dr. Turnwald, že se však oficiálně výstavy této nezúčastní, poněvadž nemá v ní ani potřebnou iniciativu ani potřebný dohled.

Debatní večer 21. února 1936 (p. řed. Pilát). Po sdělení jednatele p. dra Katze přednášel p. Chaura o modě ve tvaru a rázu mincí.

Debatnímu večeru 6. března 1936 předsedal p. dr. Katz. P. gen. Teisinger seznámil posluchače s obsahem svých nových prací [z nich články o slezských trojnících byl pak uveřejněn v časop. Der Münzensammler, 1936, příloha k čís. 4 (92)].

Valná schůze 20. března 1936 (p. řed. Pilát). Po uvítání přítomných vzpomněl předseda zemřelých členů společnosti: čestných: pp. říd. uč. Vlad. Přibíka a prof. dra Kurta Reglinga; řádných: pp. P. Frant. Domorázka ve Zlaté Koruně, Jana Hlaváčka v Praze, Rudolfa Janovského v Holešově, Adolfa Lambla v Praze, MUDra Ot. Pavelky v Moravské Ostravě a JUDra Milana Radlinského v Praze.

Jednatelskou zprávu přečetl první jednatel společnosti p. dr. V. Katz: »Během správního roku 1935 se konala jedna řádná valná hromada, 9 členských, 8 debatních a 10 výbořových schůzí. Valné hromady se účastnilo 40 členů, průměrná účast na členských schůzích byla 30, na debatních 26 členů. Na valné hromadě přednášela sl. dr. Nohejlová, na členských pp.: Chaura a Přibíl dvakrát, pp. ing. Augst, Castelin, dr. Katz a doc. dr. Skalský jednou. Debatních večerů se účastnili i delšími přednáškami pp. inž. Augst, Castelin, inž. Dobrý, Chaura, dr. Katz, Pilát, dr. Radlinský, doc. dr. Skalský, Straka, dr. Turnwald a inž. Vejvoda. Četně byli zastoupeni naši členové i na přednášce p. doc. dra Skalského o českých mincích 20. ledna 1935 v Umělecko-průmyslovém museu.

V r. 1935 nevyšel nový ročník Numismatického časopisu čl. z finančních důvodů. Ročník 1935 bude spojen z důvodů ekonomických s roč. 1936 a bude rozeslán asi začátkem dubna t. r. Bude obsahovati hlavně popisy nálezů z posledních let. Byli jsme nuceni finančními důvody omezit zprávy o literatuře a životě ve společnosti na nejmenší míru. Za to byl vydán na podzim minulého roku nový svazek knihovny Num. Čas. Čsl., obsahující práci dra Katze: O chronologii denárů Boleslava I. a Boleslava II., o 123 stranách a s 8 tabulkami. O schůzích společnosti byly uveřejňovány pravidelné zprávy v českolipském Sbírati. Zásluhou našeho předsedy, p. řed. Pilát, mohli jsme i letos odevzdati Národnímu museu pro sbírku jeho Numismatického oddělení cenný dar deseti slezských mincí. Jsou to:

1. vratislavský 1/4tolar Leopolda I. z r. 1659,
2. krňovský kiprový 36krejcar Jana Jiřího Braniborského z r. 1621,

3. šest ražeb biskupství vratislavského: kiprový groš Karla Rakouského z r. 1622, 4haléř nisský (3 kusy ve 3 var.), 3krejcar Karla Ferdinanda Polského z r. 1654,
4. tři ražby města Vratislavě: dukát za Rudolfa II. z r. 1577, dukát za Fridricha Falckého z r. 1620, tolar za Leopolda I. z r. 1662.

Třebaže jsme již vděčně kvitovali činnost našeho pana předsedy v tomto smyslu, prosíme, aby znovu přijal náš dík za to, že pamatuje na sbírku Nár. musea.

Sami jsme pro podporu svých publikací dostali subvence: od Čes. akademie věd a umění 1.000— Kč; od Ministerstva škol. a nár. osvěty 1.000—; od Země České 850— Kč.

Ve výboru naší společnosti došlo během roku k význačnější změně tím, že se p. ing. Dobrý vzdal své funkce knihovníka. Přijala ji na přání celého výboru sl. dr. Nohejlová. Stalo se tak proto, že knihovna naší společnosti byla odstěhována z bytu p. ing. Dobrého do Numismatického odděl. Národního musea, kde je každé dopoledne přístupná. Mohlo se tak státi ovšem až potom, když Numismatickému odděl. Národního musea se dostal konečně větší počet místností a když byl náš jediný numismatický ústav aspoň poněkud důstojně umístěn. Sl. dr. Nohejlové vzdáváme zvláštní díky za její neúnavnou podporu jednatele i mimo její novou funkci knihovníka.

Se Sudetendeutsche Numismatische Gesellschaft stýkali jsme se i na dále velmi přátelsky. Připomínáme k tomu, že r. 1935 byla založena nová »Společnost přátel drobné plastiky«, již naše společnost přeje mnoho zdaru.

Z hostů uvítali jsme v našich schůzích vedle řady soukromých návštěv i četné členy Kruhu přátel Orientu, při přednášce p. ing. Augusta o vnějším rázu muslimanských mincí.

Stav členů byl 31. prosince 1935 tento: Koncem r. 1934 bylo celkem 448 členů. Během r. 1935 zemřel 1 čestný člen a 6 členů řádných, vystoupilo 7 řádných členů. Proti tomu r. 1935 přistoupil 1 zakládající člen a 15 členů řádných, takže koncem r. 1935 bylo celkem 450 členů, z toho: 7 čestných, 18 dopisujících, 22 zakládajících a 403 řádných.

Ohlédneme-li se zpět, zvláště do minulých 12 let, můžeme býti jistě spokojeni s činností naší společnosti. I dnešní dobu finanční a hospodářské krise překonáváme s houževnatostí, neboť věříme, že v dohledné době dostaneme se opět do lepších poměrů. Nemohu ukončití svoji zprávu jinak, než poděkováním všemu členstvu za podporu, kterou nám věnovalo a prosím, aby s důvěrou podporovalo i nový výbor.

Pokladní zprávu přednesl pokladník společnosti p. řed. Příbil a účetní p. prok. Sojka, knihovni správkyně knihovny dr. Nohejlová, revisorskou p. ing. Augst.

Odstupující výbor navrhl pak, aby byl zvolen za čestného člena společnosti její dosavadní dopisující člen řed. mincovního kabinetu královské bibliotéky v Bruselu p. Victor Tourneur a za dopisujícího člena nový ředitel numismatického kabinetu university v Oslo p. dr. Hans Holst. Návrh byl jednomyslně přijat, stejně jako byl znovu zvolen odstupující výbor společnosti. Členský příspěvek byl stanoven na 40— Kč ročně pro členy tuzemské, 50— Kč ročně pro členy zahraniční.

Přednášel p. ing. Dobrý o vztazích Frant. Palackého k numismatice. Přednáška byla rozdělena na dva díly. V prvním ukázal p. ing. Dobrý, kde lze v Palackého díle hledati doklady jeho zájmu o numismatiku, v druhém, doprovázeném četnými ukázkami, vyčerpал přednášející zprávy o tom, kdy a kterak byl Palacký zpodoben na medailích a mincích. (Přednáška byla otištěna v Čsl. výhře 1936 a v Num. zprávách 1936.)

Členská schůze 3. dubna 1936 (p. řed. Pilát). Přednášel kustos vídeňské sbírky mincí p. dr. Fritz Dworschak o některých otázkách byzantské numismatiky a sfragistiky se zvláštním zřetelem na jejich vlivy ve střední Evropě. Vliv byz. mincí jeví se zejména v oběhu ražeb až do Čech a proti toku Dunaje. Doklady toho nalézáme až do 6.—8. stol. V 10. stol. je doložen oběh byz. mincí silně na Slovensku. Ok. r. 900 dokazuje jejich užívání celní úřad Rafelstättenský, pro Čechy a Polsko r. 973 zpráva Ibrahima Ibn Jakuba. — Byzanc zachovala nám ze starověku i medaili, nejprve ve formě tesser a nábož. talismanů. Vliv byzantské kultury nebyl vůbec ještě doceněn.

Debatní večer 17. dubna 1936 (pp. dr. Katz a dr. Mastný). P. dr. Katz vzpomněl zemřelého dopisujícího člena společnosti dra M. Bahrfelda. Večer byl věnován debatě o pravosti kontramarek (Norimberka, Giengen a Kempten) na groši Vladislava II. z majetku p. ing. Neubartha z Plzně, který přivezl protokol zkoušek pravosti, provedených ve Škodových závodech v Plzni. Debatovali pp. ing. Neubarth, K. Chaura, dr. Katz. Byla zvolena zvláštní komise na zkoumání pravosti kontramarek (pp. ing. Augst, Chaura, dr. Katz, ing. Neubarth).

Debatní večer 15. května 1936 (p. dr. Mastný). P. K. Chaura předložil nové medaile (Kodeta ml. na p. pres. Beneše, Beutlerovu a Blažkovu na K. H. Máchu) a ukázal, jak pasíř R. Schleis zhotovoval svoje medaile. P. řed. Příbil předložil také dvě zajímavé medaile.

Mimořádný debatní večer 22. května 1936 (p. dr. Mastný). Debatující se zabývali nejprve vládním nařízením o obchodě se zlatem, pak předpoklady pro pořádání výstav mincí a medailí. P. K. Chaura předložil řadu tolarů Rudolfa II., aby na nich demonstroval 5 typů z jednotlivých mincoven.

Členská schůze 5. června 1936 (p. dr. Mastný). Členové komise, zvolené pro zkoumání pravosti kontramarek na groši Vladislava II. sdělili výsledky svých prohlídek a úvah: považují kontramarky na uvedeném groši za padělané.

Debatní večer 19. června 1936 (p. dr. Mastný). P. dr. Katz referoval o plenární schůzi SDNG v Teplicích, které se účastnil s pp. ppl. Janovským, drem Strachotinským a drem Turnwaldem. P. řed. Příbil předložil stř. cizelovanou medaili z r. 1506 od medailéra Gian Marco Cavalla s poprsím Maxmiliána I. a Blanky na líci.

Členská schůze 4. září 1936 (p. dr. Mastný). Po uctění památky p. vl. rady L. Zadražila vykládal p. dr. Katz o slezských a falckých ražbách Fridricha Falckého. P. dr. Mastný předložil č. 29 měsíčníku Ciby (Lékařské prvky v numismatice a heraldice), p. ing. Vejvoda č. 8—10 Volných směrů se svou studií o řecké minci, p. dr. Turnwald stř. denár Aravisků, získaný na Slovensku, p. Chaura bronz. medaili na Fel. Lechnera (4oleti Schlaraffie).

Debatní večer 18. září 1936 (p. řed. Pilát). Přednášel p. dr. Katz o denáru s opisy: Boleslaus Dux a Mogiln Civitas. (Přednáška je otištěna v jeho poslední práci: »Úvahy o chronologii českých denárů na počátku XI. stol«, 1937.) Pak předložil p. dr. Katz řadu medailí na poslední korunovací českého krále právě před 100 léty.

Členská schůze 2. října 1936 (p. řed. Pilát). Přednášel p. dr. Katz o nejstarší slezské minci a o počátcích polského mincování. (Přednáška je otištěna v »Deutsche Münzblätter«, Berlín 1937.)

Debatní večer 16. října 1936 (p. řed. Pilát). P. řed. Příbil předložil dvě nesignované medaile dobrovolného záchranného sboru pražského, z nichž prvou zařadil mezi práce Seidanovy do r. 1858; druhá byla podle této pracována Jaunerem r. 1892. Pak předložil p. řed. Příbil Seidanovu medaili na opata Zeidlera a datoval ji do r. 1860.

Členská schůze 6. listopadu 1936 (p. řed. Pilát). Přednášel p. ing. Vejvoda o ražbách řeckého města Maroneie. Mincovní činnost tohoto města začala před r. 500 př. Kr., skončila připojením Maroneie k Makedonii a oživila opět r. 148 až 146 př. Kr. po uzavření makedonských mincoven Římány. P. Chaura dal pak kolovati nové Sejnostovy medaile na presidentskou volbu T. G. Masaryka a Ed. Beneše.

Debatní večer 20. listopadu 1936 (p. řed. Pilát). P. řed. Pilát přednášel o historii poslední české korunovace r. 1836. K jeho ukázkám korunovačních medailí přiložil p. dr. Mastný jednu z Lerchových v orig. pouzdře s tištěnou upomínkou na slavnostní představení opery ve Stavovském divadle v době korunovace a p. Chaura dvě cínové medailky z ražebny K. Höfra syna a vzácný odrazek malého korunovačního peníže v mědi. P. dr. Schulz ukázal galvanoplastickou měděnou postříbenou kopii převzácné dekadrachmy Agrigenta.

Členská schůze 4. prosince 1936 (p. řed. Pilát). Přednášel p. řed. Přibíl o životopisu numismatika Emericha Petřika, jednoho z nejvýznamnějších členů numismatické společnosti z padesátých let minulého stol. (vyjde tiskem jako část větší práce o této společnosti).

Debatní večer 18. prosince 1936 (p. řed. Pilát). Přednášel p. dr. Katz. Vzpomněl příčin zaražení pražského groše, ukázal vývoj jeho ražby a pokles hodnoty za válek husitských a důvody kontramarkování německými městy.

1937.

Debatní večer 15. ledna 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. předseda o mincovnictví Eggenberků (otištěno ve Sběrateli 1937). V debatě upozornil p. dr. Katz na výsledky nového, zejména svého badání (viz jeho čl. Huser Glacensis, Berliner Münzblätter 1933). P. Chaura předložil stř. pozlacený rokokový přívěšek.

Členská schůze 5. února 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. řed. Přibíl o Vilémovi Kiliarovi (bude otištěno jako část větší publikace o Num. společnosti v Čechách v 50. letech 19. stol.).

Debatní večer 19. února 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. Chaura o personálu v mincovně.

Členská schůze 5. března 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. dr. Katz o chronologii denárů kníž. Jaromíra. (Přednáška je otištěna v jeho práci »Úvahy o chronologii českých denárů na počátku XI. století«, Praha 1937.)

Valnou schůzi 19. března 1937 zahájil předseda p. řed. Pilát posmrtnou vzpomínkou, věnovanou členům Num. spol. čl., kteří zemřeli během r. 1936. Jsou to, vedle již loni vzpomenuťého čestného člena p. říd. uč. Vl. Přibíka, řádní členové: Karel Mazura v Brně, Ludvík Zadražil v Chýnově a Vlad. Žampach ve Zlíně.

První jednatel společnosti p. dr. Katz přečetl tuto jednatelskou zprávu: »Ve správním roce 1936 konala Num. spol. čl. jednu valnou, 8 členských, 10 řádných a jednu mimořádnou debatní schůzi. Výbor společnosti sešel se osmkrát za správní rok. Průměrná účast na měsíčních schůzích bylo 26, na debatních večerech 23 členů. Ve výboru Num. spol. čl. sešlo se vždy průměrně 12 členů, Valná hromada se konala za účasti 38 členů a tří hostů. Schůze měsíční navštívilo celkem 22, debatní 12 hostů. Na valné schůzi přednášel p. ing. Dobrý, v členských pp.: dr. Katz třikrát, Chaura dvakrát a ing. Augst, dr. Fritz Dworschak, řed. Přibíl, doc. dr. Skalský a ing. Vejvoda jednou. Debatních večerů se účastnili kratšími přednáškami nebo debatami: dr. Nohejlová a pp. ing. Augst, ing. Dobrý, Flos, Chaura, dr. Jung, dr. Katz, Kraumann, Lambl, Mareš, dr. Mastný, ing. Neubarth, Pelhřimovský, Pilát, Přibíl, dr. Schulz, doc. dr. Skalský, Straka, Teisinger, Till, dr. Turnwald, ing. Vejvoda a dr. Záleský. Bylo nám radostí, že jsme mohli uvítati našeho dopisujícího člena p. dra Fritze Dwor-

schaka, kustoda vídeňského numismatického kabinetu, který přednášel na naší řádné členské schůzi 3. dubna o některých otázkách byzantské numismatiky a sfragistiky se zvláštním zřetelem ke střední Evropě. O přednáškách na členských a debatních schůzích byli členové informováni zprávami, uveřejňovanými v českolipském Sběrateli. Přehled schůzí byl publikován i v Num. časop. čl.

Num. časop. čl. vyšel z finančních důvodů najednou za dva roky 1935 a 1937 v dubnu 1936. Obsahuje dva ročníky, XI. a XII., má rozsah 173 stran a 4 tabulky.

Na numismatickém kongrese v Londýně zastupoval naši společnost p. prof. dr. Jos. Dobiáš, který tam přednášel s pozoruhodným úspěchem. Schůze mezinárodní komise numismatické r. 1936 v Bukurešti se účastnil p. doc. dr. Skalský jako zástupce Československa. Upozorňuji tu na úspěch numismatiky, která bude podle usnesení jmenované komise po prvé zastoupena jako samostatná sekce na mezinárodním kongresu historickém v Curychu 1938. Příští mezinárodní numismatický kongres bude r. 1941 v Bruselu.

Vedle oficiálního zastoupení Num. spol. čl. na mezinárodním kongresu bylo třeba zastoupiti společnost při smutné příležitosti pohřbu našeho čestného člena, p. říd. uč. Vl. Přibíka v Chuchli, kde promluvil za nás p. řed. Pilát za účasti řady členů výboru. Pohřbu p. prof. dra Pekaře účastnil se za společnost jednatel, který ji zastupoval i při oslavě 60tých narozenin ministra zahraničních věcí republiky, p. prof. dra Kamila Krofty.

Na podporu naší vědecké činnosti dostalo se nám opět veřejných subvencí: od Ministerstva školství a nár. osvěty 1000.— Kč, od Zemského úřadu v Praze 850.— Kč a od České akademie věd a umění 1000.— Kč. Děkujeme znovu za tato uznání naší práce. S upřímným díkem vzpomínáme i všech dárců, od nichž se podařilo našemu předsedovi, p. řed. Pilátovi, kterému patří náš srdečný dík, dosáhnouti podpor pro nákup mincí pro sbírku Národního musea v Praze. Prvá částka letos takto sebraných peněz v sumě 13.500.— Kč byla použita k zakoupení dvoudukátu Ferdinanda II. z r. 1630 od pražského mincmistra Eliáše du Bois a 40dukátové medaile z r. 1629 na Ferdinanda III., oboje z aukce sbírky Niklowitsovy, konané v Praze v červnu r. 1936. Za druhou část, 3.400.— Kč, byla zakoupena ve Vídni vzácná tolarová klipa těšínského vévody Adama Václava z r. 1611.

Vedle uvedeného podpořili jsme 400.— Kč práci divis. generála Jindř. Teisingera »Pražský groš krále Václava IV. a jeho varianty«, vydanou r. 1936 vlastním jeho nákladem v Č. Budějovicích.

Z vnitřního života Num. spol. čl. považuji ještě za nutné zmíniti se o přestěhování našeho knihoskladu. Naše časopisy a knihy našeho skladu byly dosud uloženy v jednatelově bytě, kde však nebylo pro rostoucí zásoby místa. Bylo usneseno vyhledati vhodnou suchou místnost, kam by bylo možno uložit sklad. Tuto místnost nalezl v prosinci r. 1936 p. řed. Pelhřimovský, jemuž za to děkujeme, v suchém, větraném suterénu Obchodní akademie v Karlíně. Počátkem r. 1937 bylo tam přestěhováno 19 beden s našimi tisky.

Již před rokem přivítali jsme vytvoření nového sběratelského kroužku v Praze, který byl oficiálně ustaven až v lednu 1937. Z členů tohoto kroužku se seskupil r. 1936 okolo p. dra Turnwalda a p. ing. Dobrého výstavní výbor, který uspořádal koncem října ve Waldesově museu za velmi účinné podpory p. továrníka Waldesa výstavu mincí a medailí se značným úspěchem. Naše společnost se oficiálně neúčastnila této výstavy, ale byla zastoupena při jejím zahájení předsedou i jednatelkou a většina vystavovatelů byla i našimi členy.

S druhou numismatickou společností na půdě našeho státu Sudetendeutsche numismatische Gesellschaft, byly naše styky také přátelské. Byli jsme zváni na jejich schůze, z nichž některých se naši zástupci účastnili. Byli to pp.: pplk. Janovský, dr. Katz, dr. Strachotínský a dr. Turnwald.

Styky s našimi kroužky mimopražskými byly letos živější, než roku minulého. Nejprve zaznamenávám s radostí založení nového numismatického kroužku v Táboře. Jednání o jeho založení se začalo již v únoru, definitivně byl ustanoven zásluhou ředitele tábořského musea,

p. dra Kroupy, 8. prosince 1936. Stalo se tak na schůzi s přednáškou dra Katze a za přítomnosti našeho předsedy, p. řed. Pilát, a pp.: Pelhřimovského, Přibila a dra Záleského.

S plzeňským kroužkem nás v tomto roce sblížila společná snaha pro rozpoznání fals kontramarek na pražských groších. Výsledky tohoto badání, k němuž dal popud p. K. Chaura, byly předloženy členstvu na dvou schůzích: dne 17. dubna, kdy přijeli mezi nás naši plzeňští členové, pp. ing. Neubarth a plk. Friedrich a kdy sdělil p. ing. Neubarth stanovisko výzkumného ústavu Škodových závodů. Mínění komise, zvolené z pražských členů (byli to pp.: ing. Augst, Chaura a dr. Katz) bylo členstvu sděleno 5. června při opětovné návštěvě p. ing. Neubarth. Považuji výsledky této velké debaty, t. j. stanovení řady nových fals kontramarek na pražských groších za jednu z nejdůležitějších našich prací v uplynulém roce.

Numismatický kroužek v Olomouci, s nímž postrádáme bližších osobních styků, zapsal se nám všem do paměti i v uplynulém roce vydáním příležitostných medailí od Jos. Hladíka. Byla to v první řadě medaile na cyrilometodějské slavnosti na Velehradě, nedávno pak medaile na 75leté narozeniny monsigneura Jos. Vyvlečky.

Nejbližším velkým úkolem naší společnosti, ke kterému se jistě ještě několikrát vrátíme v našich veřejných zprávách, bude uspořádání velké celostátní numismatické výstavy v jarním období r. 1939. O takové výstavě uvažoval výbor již před prázdninami r. 1936. Nechtěli jsme však vědomě jakkoli rušit výstavu, pořádanou ve Waldesově museu a proto jsme čekali s definitivním rozhodnutím o naší výstavě až bude výstava ve Waldesově museu ukončena. Pro první přípravné práce výstavní byla zvolena zvláštní komise, jejímiž členy jsou: sl. dr. Nohejlová a pp.: dr. Katz, řed. Přibil a ing. Vejvoda. Rok 1939 byl zvolen pro výstavu jakožto dvacátý rok trvání Num. spol. čsl. Ideový program výstavy je zobrazení půldruha staletí české numismatiky, t. j. doba od r. 1787, kdy vyšlo základní dílo české numismatiky, Mik. Adauka Voigta »Beschreibung der bisher bekannten böhmischen Münzen«. Výstava bude tedy rozdělena do tří velkých dílů, z nichž první retrospektivní, má ukázat, jak byla a je u nás, t. j. na území celého státu, pěstována numismatika jako věda, ať na univerzitě nebo ve velkých a větších veřejných sbírkách nebo v odborných společnostech. Druhý díl má vybranými sbírkami našich členů-sběratelů ukázat vývoj a rozmanitost české, resp. československé mince a medaile. Třetí díl výstavy, sestavený opět ze sbírek našich členů-sběratelů, bude věnován jednak přehledu cizího mincovnictví, jednak bude obsahovat i speciální sbírky mincí a medailí, které se vymykají systému přehledů. Závěr výstavy bude přehled numismatického obchodu u nás. Jisto je, že tento velký úkol znamená i značné napětí sil.

Moje jednateľská zpráva nebyla by úplná, kdybych, děkuje redaktoru, p. doc. dru Skal-skému a všem funkcionářům výboru za jejich práci a pomoc, nepoděkoval zvláště p. dr. Nohejlové za mimořádné práce pro společnost, které koná již po několik let a které zvláště intenzivně konala v minulém roce, kdy byla i mimořádně účastna redakčních prací našeho časopisu, mimo svoji činnost jako knihovník společnosti.

Stav členů byl 31. prosince 1936 tento: koncem r. 1935 bylo 450 členů. V r. 1936 zemřel 1 člen čestný, 4 členové řádní a vystoupilo 15 členů řádných. Dva z řádných členů stali se zakládajícími. Ubylo tedy celkem 22 členů. Proti tomu r. 1936 přistoupili 4 členové zakládající, 12 členů řádných, takže koncem r. 1936 bylo celkem 448 členů, z toho: 7 čestných, 19 dopisujících, 26 zakládajících a 396 řádných členů.

Bližíme se pomalu dvacetiletému jubileu trvání naší společnosti, která zakotvila pevně a dostála zatím vždy úkolům na ni vzneseným. Doufám, že za vydatné pomoci Vás všech obстоjíme čestně i při posuzování prvních dvaceti let našeho působení.

Pokladní zprávu přednesl pokladník společnosti p. řed. Přibil současně s účtem rozvažným ke dni 31. prosince 1936, knihovni pí. dr. Nohejlová, správkyně knihovny, revisorskou s návrhem absolutoria odstupujícímu výboru p. ing. Augst. Aklamací pak byl zvolen znovu odstupující výbor s touto změnou: z výboru vystoupil dlouholetý jeho člen mistr Šejnost, na jehož místo byl zvolen p. Frant. Kraumann. Předseda p. řed. Pilát poděkoval

mistru Šejnostovi za jeho záslušnou činnost a ocenil jeho lásku k české minci a českému medailérství.

Výbor Num. společnosti čsl. navrhl pak členstvu volbu čestných a dopisujících členů. Jednomyslnou volbou byli zvoleni za čestné členy pp.: prof. dr. Andreas Alföldi v Budapešti; John Allan v Londýně; dr. Fritz Dworschak ve Vídni; Harold Mattingly v Londýně; prof. dr. Konstantin Moisl v Bukurešti a prof. dr. Walter Schwinkowski v Drážďanech. Za dopisující členy společnosti byli zvoleni pp.: dr. Hans Gebhart v Mnichově; dr. Theodor Gerasimov v Sofii; dr. Marcel Hoc v Bruselu; prof. dr. Victor Hoffiller v Záhřebu; doc. dr. Tassilo Hoffmann v Berlíně; dr. Walter Hävernack v Gothě; prof. dr. Wilhelm Jesse v Brumšviku; dr. Lajos Huszár v Budapešti; dr. Carl Pink ve Vídni; prof. dr. Ludwik Piotrowicz v Krakově; prof. dr. Arthur Suhle v Berlíně a dr. Bengt Thordeman ve Stockholmu.

V přednášce »Česká mince jakožto historický pramen« zabýval se pak p. doc. dr. Skal-ský nejdříve všeobecně povahou peníze, jakožto hmotné památky, tedy pramene historického badání smyslu přístupného a smyslu pozorovatelného. Ukazoval pak na řadě příkladů z české minulosti význam jeho svědectví pro dějiny politické a církevní, právní a ústavní, pro kulturní vývoj vůbec a pro vývoj hospodářský a sociální zvláště a naznačil tak úkoly, které musí numismatika řešit, aby zaujala své místo ve velkém společenství věd historických.

Členská schůze 2. dubna 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. Kotrbatý o Byzanci a byzantských penězích. P. ing. Dobrý ukázal medaili, která byla ražena Karnetem pro vystavovatele na výstavě ve Waldesově museu. P. dr. Turnwald žádal, aby výbor Num. spol. čsl. uvažoval o event. námětech pro ražbu pamětních zokorun podle zákona ze dne 20. března 1937.

Debatní večer 16. dubna 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. dr. Schulz o západofirských a byzantských ražbách.

Členská schůze 7. května 1937 (p. dr. Mastný). Přednášel p. řed. Mareš o pražském medailérovi Václavu Křížovi, jehož padesáté výročí úmrtí připadá na 21. května 1937. P. dr. Mastný předložil pak novou Beutlerovu medaili na lékařský dům, určenou pro ty, kdož přispěli větším obnosem na jeho stavbu.

Debatní večer 21. května 1937 (p. řed. Pilát). P. Chaura předložil zajímavý denár, patrně cizí napodobeninu denáru Vladislava I., pak knížku básniček o čes. mincích, vydanou z pozůstalosti p. L. Zadražila a aluminiovou medailku podle vzoru korunovačního peníze Ferdinanda V. P. dr. Katz ukázal několik vzácných mincí z tolarové doby.

Členská schůze 4. června 1937 (p. dr. Mastný). Přednášel p. řed. Přibil o předsedovi první numismatické společnosti v Čechách v 50. letech předešlého stol., polic. pres. Sacheru-Masochovi. (Přednáška je část chystaného spisu o první čes. num. společnosti.)

Debatní večer 18. června 1937 (p. dr. Mastný) byl věnován výstavě umění na Slovensku, při čemž p. dr. Katz ukázal řadu medailí kremnických mistrů-medailérů. Doplnil tak ukázky medailérství na Slovensku na výstavě.

Členská schůze 3. září 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. Chaura o Češích v cizině a medailích na ně vydaných, z nichž nejstarší památkou je medaile s portrétem hrab. Zinzendorfa z r. 1750.

Debatní večer, určený na 17. září 1937, se nekonal, poněvadž týž večer byly převáženy pozůstatky presidenta-Osvoboditele z Lán do Prahy.

Členská schůze 1. října 1937 byla věnována památce presidenta-Osvoboditele. P. řed. Pilát zahájil vzpomínkou na nezapomenutelnou návštěvu pana presidenta Masaryka na výstavě medailí, uspořádané r. 1924 naší společeností. Sdělil pak, jak byla projevena panu presidentovi republiky i rodině zesnulého hluboká účast Num. spol. čsl. Pí. dr. Nohejlová dotkla se pak ve svém smutečním proslovu příčin hlubokého citového vztahu všech nás k zemřelému panu presidentu a vzpomněla, po nastínění toho, čím nám byla a je jeho postava, kolik umělců a jak rozličně se snažilo zachytiti jeho podobu, která jest nejlouběji vyryta v srdcích všech poctivých občanů čsl. republiky. Pp. Chaura a ing. Dobrý podali potom krátký slovní doprovod k vyloženým medailím, plaketám, peněžům a odznakům s portrétem pana presidenta-Osvoboditele.

Debatní večer 15. října 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. Kraumann dvě stati z ruského mincovnictví: o ruských platinových mincích a o mincích a medailích k oslavě bitvy u Borodina r. 1812.

Členská schůze 5. listopadu 1937 (p. řed. Pilát). Přednášel p. dr. Turnwald o vztahu mincí k slohovým údobím, jejichž rozsah stanovil u jednotlivých údobí asi na tři staletí.

Debatní večer 19. listopadu 1937. Předsedající p. řed. Pilát připomněl 300leté výročí pomořanského knížete Bogislava XIV. vylíčením jeho osudů, p. dr. Katz předložil dvě biblické medaile H. Reinhardta st., p. ing. Dobrý se zabýval technikou ukládání odznaků ve sbírkách a p. ing. Vejvoda referoval o nálezu dekadrachem deronejských u vesnice Veličkovo u Pazardžiku v Bulharsku.

Debatní večer 3. prosince 1937 (p. řed. Pilát). P. gen. Teisinger seznámil členstvo Num. spol. čsl. s obsahem své nové práce, ve které věnuje pozornost nejdůležitějším změnám v dějinách mince a jejímu významu v kulturním životě národa.

Členská schůze 17. prosince 1937 (p. řed. Pilát). P. dr. Katz přednášel o medailích na přátelství (vyjde knižně).

Pro knihovnu Numismatické společnosti čsl. byly získány tyto separáty a knihy (jména autorů jsou většinou i jména dárců knih; kde tomu tak není, je jméno dárcovo nebo způsob získání uveden za titulem spisu):

R. 1936.

Beiträge zur Geschichte und Kulturgeschichte Kärntens. Festgabe für Dr. Martin Wutte, Klagenfurt 1936 s články dra Fritze Dworschaka, Der Münzfund von Hintergumtsch und die Münzverträge zwischen Salzburg und Kärnten von 1286 und 1334, str. 202 a dra A. O. Loehra, Die Obligationen vom Jahre 1767, str. 225.

Ing. Jos. Dobrý, Medaile v zemědělství. Zvl. ot. z Čsl. výhry, roč. XIII., 1937, č. 1 a 2.

Týž, Zemědělské záslužné medaile na území čsl. Zvl. ot. z Věst. čsl. zeměd. musea VIII., 1935, č. 2 (Čsl. zeměd. mus.).

Týž, Záslužné medaile zvláštních zemědělských odvětví. Zvl. ot. z Věst. čsl. zeměd. musea VII., 1935, č. 3 (Čsl. zeměd. mus.).

Týž, Zemědělské výstavní medaile. Zvl. ot. z Věst. čsl. zeměd. mus. VIII., 1935, č. 4 (Čsl. zeměd. mus.).

Týž, Zemědělské upomínkové medaile. Zvl. ot. z Věst. čsl. zeměd. mus. IX., 1936, č. 2.

Ks. Edmund Majkowski, Plakety i medale z portretem Joachima Lelewela. Zvl. ot. z Wiad. num. arch., XVII., 1935.

Týž, Fryderyk Wilhelm Below pieczetarz i medaljer poznański patriota polski 1822—1895, Poznań 1936.

Prof. I. A. Mušmov, Nachodka na rimski monety ot III věk pri Raževo. Zvl. otisk z ročenky Nár. musea Bulharského.

Týž, Stracimirovy monety s dvuglav orel. Zvl. ot. z Byzantinoslavica VI., 1934.

K. G. Schulthess-Rechberg, Thaler-Cabinet, 2 díly ve 3 sv., Vídeň 1840—1846 (p. dr. Strachotínský).

Prof. dr. W. Schwinkowski, Zur Geschichte der ehemaligen Wettinischen Lande um 1180—1230. Der Brakteatenfund von Etzoldshain bei Grimma 1933. Halle (Saale), 1936.

Dr. Reinhard Suchier, Die Münzen der Grafen von Hanau 1897 (p. dr. Strachotínský).

R. 1937.

Corpus Nummorum Italicorum, sv. XVI., Řím 1936 (J. V. král Viktor Emanuel).

Jules Áldor, La Trouvaille de monnaies celtiques de Tótfalu, Budapešť 1904 (zařazeno z majetku Num. spol. čsl.).

N. Bauer, Deněžnij scet Ruskoj pravdy (Geldrechnung in der Russkaja pravda). Inst. istor. akad. nauk SSSR, duben 1937.

Adr. Blanchet, Les rapports entre les dépôts monétaires et les événements militaires, politiques et économiques. Zvl. ot. z Rev. Num. fr. 1936.

Kliment Čermák - Bedřich Škrbek, Mince království českého za panování rodu Habsburského od r. 1526 (zakoupeno).

A. Dieudonné, Monnaies féodales françaises (Manuel de Numismatique française IV), Paříž 1936.

Georg Galster, Kund den Helliges Jyske monter. Zvl. ot. z Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie, 1934.

Marcel Hoc, L'Ordonnance monétaire du 19 Septembre 1749 et le Commerce aux Pays Bas. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1926.

Týž, Le Monnayage de Philippe IV en Flandre. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1927.

- Týž*, Le Monnayage de Charles II en Flandre. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1928.
- Týž*, Quelques aurei de la trouvaille d'Arras. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1931.
- Týž*, Médailles de Notre-Dame de Tongre. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1931.
- Týž*, Les dernières années du Monnayage Tournaisien (1621—1667). Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1932.
- Týž*, Le Roi Albert et la Reine Elisabeth dans la numismatique. Zvl. ot. z Revue Belge des Livres 1935.
- Týž*, La circulation de menues monnaies étrangères dans la province de Namur au XVIIIe siècle. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1934 (1935).
- Týž*, Le Monnayage des archiducs Albert et Isabelle à Tournai (1599—1621). Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1934 (1935).
- Týž*, La »ratio priscae monetae« et les humanistes belges. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1935 (1936).
- Týž*, L'enseigne d'or de la Chambre de Comptes de Flandre. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1935 (1936).
- Týž*, L'ordonnance monétaire du 21 avril 1725. Zvl. ot. z Revue Belge de Num. 1935 (1936).
- Viktor Katz*, Úvahy o chronologii českých denárů na počátku XI. stol. Praha 1937.
- Karel Klapka*, Cechovní památky obce Vlastějovic. Vlastějovice 1936.
- Ks. Edmund Majkowski i Dr. Adam Solecki*, Polska bibliografia numizmatyczna. Zvl. ot. z Wiad. Num. Arch. XVIII., 1936 (p. dr. Solecki).
- I. A. Mušmov*, Novi monetni na Iv. Aleksandr kato despot. Zvl. ot. z Izvestija na Istor. Dvo. XIV., 1937.
- Deset let Národní banky čsl. Praha, 1937 (*Nár. banka*).
- Dr. Em. Nohejlová*, Nález mincí v Sazené u Kralup nad Vlt. Zvl. ot. z »Podřipský kraj« I., 1937.
- Táž*, Nález mincí ve Starých Ždánicích. V »Krajem Pernštýnův« XVII., 1937.
- Táž*, Mincovníctví Albrechta z Valdštejna. Zvl. ot. z N. Č. Čsl. X., 1934 (zařazeno z majetku Num. Spol. Čsl.).
- Fr. Papoušek*, Dánské (Zwirnerovo) falešné mincování na Hradci u Opavy v l. 1626 a 1627. Zvl. ot. ze Slezského Sborníku (V. Mat. Op.) I. (XLI), 1936 (1937).
- Dr. Gust. Skalský*, Stručný přehled vývoje čes. mincovnictví. Praha 1937.
- Fr. v. Schrötter*, Wörterbuch der Münzkunde. Berlin 1930 (zakoupeno).
- Société Française de Numismatique. Liste des membres et procès-verbaux de l'année 1935—1936.

- Dr. Adam Solecki*, Bony Bydgoskie. Zvl. ot. z Num. čes. bydgošského 1937.
- Týž*, Ocena stanu zachowania zabytków numizmatycznych. — Ewolucja cen monet polskich po roku 1900. Zvl. ot. z Wiad. Num. Arch. XVIII., 1937.
- Týž*, Ewolucja cen monet Polskich po r. 1900. Zvl. ot. z Wiad. Num. Arch. XV., 1933.
- Sylloge Nummorum Graecorum. Volume I., part 2, 1936; Volume II., parts 5.—6., 1935; Volume II., parts 7.—8., 1937 The British Academy (Oxford University Press, H. Milford a Spink and Son; p. *Humphrey Milford*).
- Prof. Dr. Václav Vojtíšek*, Z nejstarších dějin města Brandýsa n. L. (Ročenka M. J. v Brandýse nad L., 1937).
- V l. 1936—1938 přistoupili noví členové:
- a) Zakládající:
- 1936 *Wimmer Robert*, Praha I., Rytířská 24.
- 1936 *Vejvoda Oldřich*, Ing., Praha IV., Na Valech 289.
- b) Řádní:
- 1936 *Bakovský Jan*, ředitel, Praha I., Platněřská ul. 2.
- 1937 *Bursík Miloš*, studující reálky, Praha XII., Fochova 109.
- 1936 *Čistín Jan*, Zlín, Kostelní 488.
- 1938 *Drahokoupil Josef*, kadeřník, Hodkovice u Liberce 179.
- 1936 *Dvořák Rudolf*, vrchní inspektor, Praha XII., Slezská 62.
- 1938 *Helvigh Eduard*, správce školy v. v., Klenovec, R. Sobotský okres, Slovensko.
- 1937 *Janeček Jaroslav*, revident v. v., Praha II., Legerova 18.
- 1936 *Jedlička František*, prokurista, Praha XIX., Švecova 13.
- 1937 *Konečný Zdeněk*, Opava, Ředitelství pošt a telegrafů.
- 1937 *Kouřil Vlad.*, Dr., advokát, Moravská Ostrava.
- 1936 *Kraus Siegfried*, Ústí n. Labem, Sandhöhe 2.
- 1937 *Martínek Jan*, ředitel, Praha XVII., Erbenova 221.
- 1937 *Muthsam Jan*, četnický štábní strážmistr, Polná.
- 1937 *Nudelman D. L.*, Ing., Žižkov, Chlumova 12.
- 1937 *Pochytomov Eugen*, architekt u fy Lanna, Praha-Podolí, Riegrova 6.
- 1937 *Rosenberg P.*, Mr. Ph., lékárník, Praha II., Na Struze 3.
- 1937 *Rössler Gust. J.*, Dr., Praha XI., čp. 1800.
- 1936 *Schiller Hanuš*, Ing., Moravská Ostrava, Poštovní 8.
- 1937 *Singer Hugo*, Praha-Žižkov, Hálkova 22.
- 1936 *Valina Mirko*, Ing., ředitel tiskárny Národní banky čsl., Praha XII., U Havlíčkových sadů 11.
- 1936 *Vorlický Antonín*, ředitel měšt. školy, Rtně v Podkrkonoší.
- 1936 *Waldes Jindřich*, továrník, Praha-Vršovice.

RÉSUMÉ.

B. Přibil: Liste des médailles de pèlerinage et des médailles religieuses et jetons catholiques en Tchécoslovaquie. IIIème Partie: La Bohême — Praha. (Pl. I—XVI). — La deuxième partie de la liste contient les pièces appartenant à Praha, ou par leur origine et destination, ou par leur emploi quand même d'origine étrangère mais d'un rapport important à Praha, comme p. e. médailles indéterminées à l'effigie de Saint Jean Nepomucène. Suivent diverses médailles indéterminées, spécialement celles aux légendes tchèques. Le numérotage s'ajoute à la 1ère partie. Les révolutions numéraires ont rapport aux images ou aux légendes citées au Ière ou IIème partie des médailles décrites. L'auteur emploie ainsi que dans la 1ère partie des signes suivantes: *L*: = face, *R*: = pile, *n*. = nimbe, *pl*. = face à droite, *ll*. = face à gauche, *pll*. = en face. Le même coin est désigné par deux =, le mot »jako« (voir p. e. le n. 100) signifie l'effigie un peu différente au point de vue du dessin, *b. o.* = sans légende, *b. ú.* = sans l'orillon. Presque toutes les médailles décrites, sauf celles d'installation, sont munies par un orillon, marquées par *b. ú.* sont celles où l'orillon manque. Les numéros à l'astérisque sont représentés sur les planches. Il existe certainement des médailles qui appartiennent dans cette IIème partie, mais que l'auteur ne connaît pas et qui manquent aux collections accessibles à l'auteur ainsi que des médailles qui seront une fois après des examens artistiques attribuées à Praha, il s'agit spécialement des médailles jusqu'à présent inconnues (enterrées aux tombes etc.).

L'auteur ne décrit pas ici les médailles à l'effigie des saints patrons tchèques, frappées en dehors de la République tchécoslovaque et les grandes médailles qu'on a fait faire à l'occasion des baptêmes. Par des raisons techniques et économiques il n'en montre que quelques spécimens. (P. 5—96.)

Jos. Dobrý: Description des monnaies de nécessité émises au territoire de la République tchécoslovaque pendant les années 1914—1923. (Pl. XVII—XXIV). — La Grande Guerre montra depuis son commencement une pénurie des valeurs métalliques et en conséquence un manque de la petite monnaie aux états faisant la guerre. Les pièces d'or et d'argent y disparurent, tantôt retenues par le gouvernement, tantôt cachées par le public. Le papier monnaie ne fut pas accepté volontiers par le trafic et il était très difficile de le changer en petite monnaie en métal.

A notre pays c'était le manque des pièces de 1 et 2 Couronnes qu'on sentait le plus et l'aide-toi était le seul moyen dans cette misère, quoique le gouvernement tachait supprimer le manque des petites monnaies par l'émission des billets de monnaie valants 1 et 2 Couronnes. Dans cet embarras fut l'exemple du gouvernement bientôt imité par les représentations des districts et des municipalités ainsi que par les caisses d'épargne et d'avances et par des établissements industriels et commerciaux. Cette émission illégale et autonome des monnaies privées durait pendant toute la guerre et elle se prolongeait encore comme d'habitude aux quelques années après sa fin, au temps où il n'y manquait pas des valeurs d'état officiels. C'était depuis le 23 Janvier 1924, que le gouvernement de la République tchécoslovaque défendit par loi toute nouvelle émission des succédanés monétaires privés.

L'intérêt aux monnaies de nécessité ne disparut pas avec leur suppression, mais il encouragea les économistes sociaux et autres explorateurs aux études des circonstances de l'origine, de l'émission et du succès des succédanés monétaires, et ainsi se formaient sous la direction

des connaisseurs aux tous pays civilisés des nombreuses sociétés des collecteurs des monnaies de nécessité.

L'auteur analyse la cause de l'origine des monnaies de nécessité depuis l'âge ancien jusqu'à nos jours et décrit les sortes les plus caractéristiques des monnaies de nécessité de la Grande Guerre. La matière est divisée en cinq parties:

- A) Les monnaies de nécessité émises par les districts, villes, caisses d'épargne et d'avances, banques etc. De 1914—28 Octobre 1918,
- B) Monnaies des camps de soldats, de prisonniers et d'ouvriers, émises pendant la Grande Guerre,
- C) Monnaies de nécessité comme A) émises après le 28 Octobre 1918,
- D) Items émises par les entrepreneurs privés de 1914—28 Octobre 1918,
- E) Items émises par les entrepreneurs privés après le 28 Octobre 1918. (P. 97—142.)

	Page
Littérature	143—145
Musées — Exposition — Nouvelles différentes — Personnel	146—148
Procès-verbaux de la Société numismatique tchécoslovaque	149—159

Redaction: Dr. G. Skalský, Praha II. Musée national.

Administration: Dr. V. Katz, Praha VII., Sochařská 2.

Abonnement: Kč 50.—.

B. Přibil: Verzeichnis der Weihmünzen, katholischen Medaillen und Jetone in der Tschechoslovakei. II. Teil: Böhmen — Praha. (T. I—XVI) — Der zweite Teil des Verzeichnisses enthält Stücke die ihrer Abstammung und ihrer Bestimmung zufolge nach Praha gehören oder solche auch fremden Ursprunges, die in Praha benützt wurden, wie z. B. die unbestimmten Medaillen auf die Kanonisation des hl. Johanns von Nepomuk, die eine ganz außerordentliche Propagation von Praha in der katholischen Welt bedeuteten. Weiters beschreibe ich nicht bestimmte Medaillen besonders mit tschechischem Texte. Die Nummerierung schließt sich an den ersten Teil an. Die Revokationen beziehen sich auf die Abbildungen und Legenden im I. oder II. Teile. Die Abkürzungen sind wie im I. Teile folgende: *L*: = Vorderseite, *R*: = Rückseite, *n*. = Nimbus, *pl*. = rechte Vorderseite, *ll*. = linke Vorderseite, *pll*. = von vorne; die Benützung desselben Prägeeisens bezeichne ich mit =; das Wort »jako« (z. B. Nr. 100) bedeutet eine Variante in der Zeichnung, *b. o.* = ohne Umschrift, *b. ú.* = ohne Ohrchen. Da fast alle Medaillen — mit Ausnahme der Installations- und Inthronisationsmedaillen — mit einem Ohrchen versehen waren, verwende ich bloß bei solchen, die kein Ohrchen haben, die Bezeichnung *b. ú.* Die Nummern mit Sternchen sind abgebildet.

Ebenso wie die im ersten Teile verzeichneten Stücke werden auch die hier beschriebenen Medaillen gewiss durch solche ergänzt werden, die mir unbekannt geblieben sind, die in von mir untersuchten Sammlungen fehlen oder welche die kritische Forschung erst bestimmen und nach Praha lokalisieren wird; es handelt sich besonders um Stücke aus künftigen Funden (Gräbern). Ebenso fehlen hier Medaillen, welche dem im I. Teile ausgesprochenen Versprechen zufolge hier eingereiht werden sollten, aber aus technischen und Ersparungsgründen weggelassen wurden (Medaillen auf böhmische Heilige in Orten außerhalb der Tschechoslovakischen Republik, große Taufmedaillen u. a., von denen ich Proben angeführt habe). (S. 5—96.)

Jos. Dobrý: Beschreibung des i. d. J. 1914—1923 im Gebiete der Tschechoslovakischen Republik herausgegebenen Notgeldes. (T. XVII—XXIV) — Der Weltkrieg 1914—1918 hatte gleich nach seinem Ausbruch in den betroffenen Ländern den Mangel an Hartgeld, hauptsächlich jedoch an Kleingeld zur Folge. Es verschwanden aus dem Verkehr in den kriegführenden Staaten zunächst die Gold- und Silbermünzen, weil sie sowohl die Staatsverwaltungen einzogen als auch die Privathaushalte zu verbergen trachteten; das Papiergeld wurde im Handelsverkehr jedoch nicht gerne angenommen und ein Einwechseln gegen Metallkleingeld war noch schwerer möglich. In unseren Ländern war der Mangel an 1K- und 2K-Geldstücken besonders fühlbar und es erübrigte nichts Anderes als Selbsthilfe, obwohl sich die Staatsverwaltung durch die Herausgabe von Papier-2K und 1K den Kleingeldmangel zu beheben bemühte. Dem Beispiele der Staatsfinanzverwaltung folgten notgedrungen rasch die Gemeinden, Bezirksvertretungen, Spar- und Vorschusskassen und schließlich auch größere und kleinere Industrie- und Geschäftsunternehmungen nach. Diese willkürliche Ersatzgeldausgabe bestand dann während der gesamten Kriegszeit und überdies, wohl infolge des Beharrungsvermögens, noch mehrere Jahre nach Kriegsschluß, sogar auch dann noch, als schon an offiziellem Staatsgeld kein Mangel mehr herrschte. Unsere Staatsverwaltung stellte die Herausgabe von Privatersatzgeld ab 23. I. 1924 gesetzlich endgültig ein.

Das Interesse für das Kriegsnotgeld erlosch in der Öffentlichkeit jedoch nicht mit der Einstellung dessen Gültigkeit, sondern es sahen sich Nationalökonomien und andere Forscher veranlaßt seine Begleitumstände zu studieren, und so entstand schließlich auch in fast allen Kulturländern unter der Führung hervorragender Kenner eine bedeutende Notgeld-Sammlergemeinde.

Nach einer Erörterung der Ursachen, die seit den ältesten Zeiten bis auf unsere Tage die Herausgabe von Notgeld zur Folge hatten und nach einer Beschreibung der wichtigsten Notgeldabarten des Weltkrieges folgt hier das Verzeichnis, als Ergebnis jahrelangen Forschens, in fünf Gruppen eingeteilt u. zw.:

- A) Notgeld, das Bezirke, Städte und andere Ortsvertretungen, Spar- und Vorschusskassen und ähnliche Geldanstalten i. d. J. 1914—28. X. 1918 herausgaben,
- B) Ersatzgeld der Kriegsgefangenen- und Arbeitslager 1914—1918,
- C) Notgeld der unter A) genannten Herausgeber, das nach dem 28. X. 1918 ausgegeben wurde,
- D) Ersatzgeld von Privatunternehmungen 1914—28. X. 1918, und endlich
- E) Ersatzgeld von Privatunternehmungen nach dem 28. X. 1918. (S. 97—142.)

Die mit einem Kreuze versehen Nummern sind abgebildet.

	Seite
Litteratur	143—145
Museen — Ausstellungen — Vereinsnachrichten — Personalnachrichten	146—148
Sitzungsberichte der Tschechoslovakischen Numismatischen Gesellschaft	149—159

Redaktion: Dr. G. Skalský, Praha II., Nationalmuseum.

Administration: Dr. V. Katz, Praha VII., Sochařská 2.

Abonnement: Kč 50.—.

Všechny medaile jsou zmenšeny o $\frac{1}{10}$ skutečné velikosti.

505

499

505

501

516

503

521

506

509

501

517

504

521

500

511

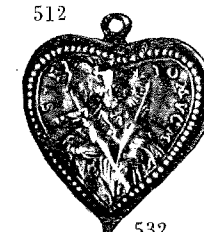
512

532

513

532

514

535

515

535

530

536

637

536

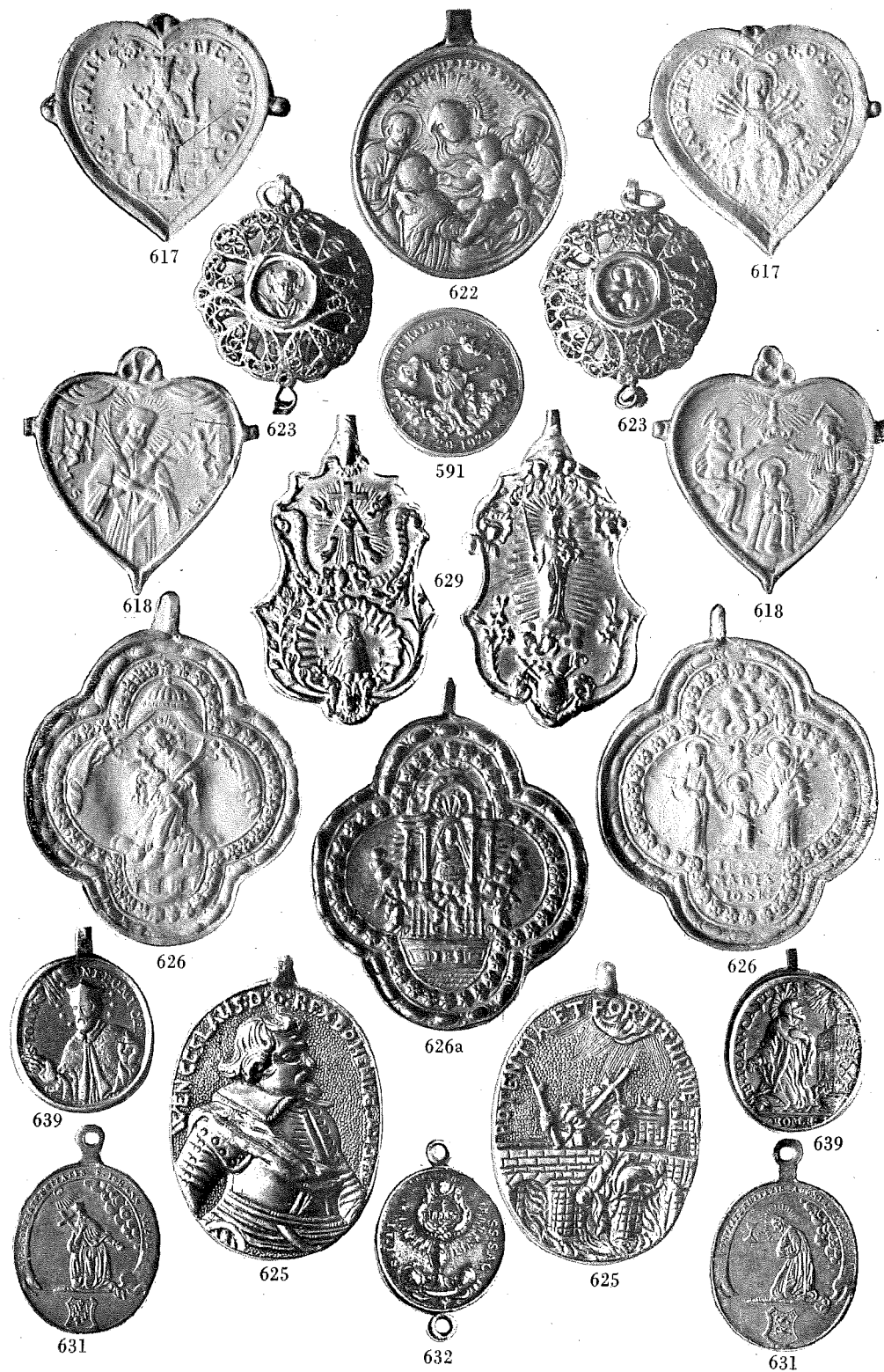

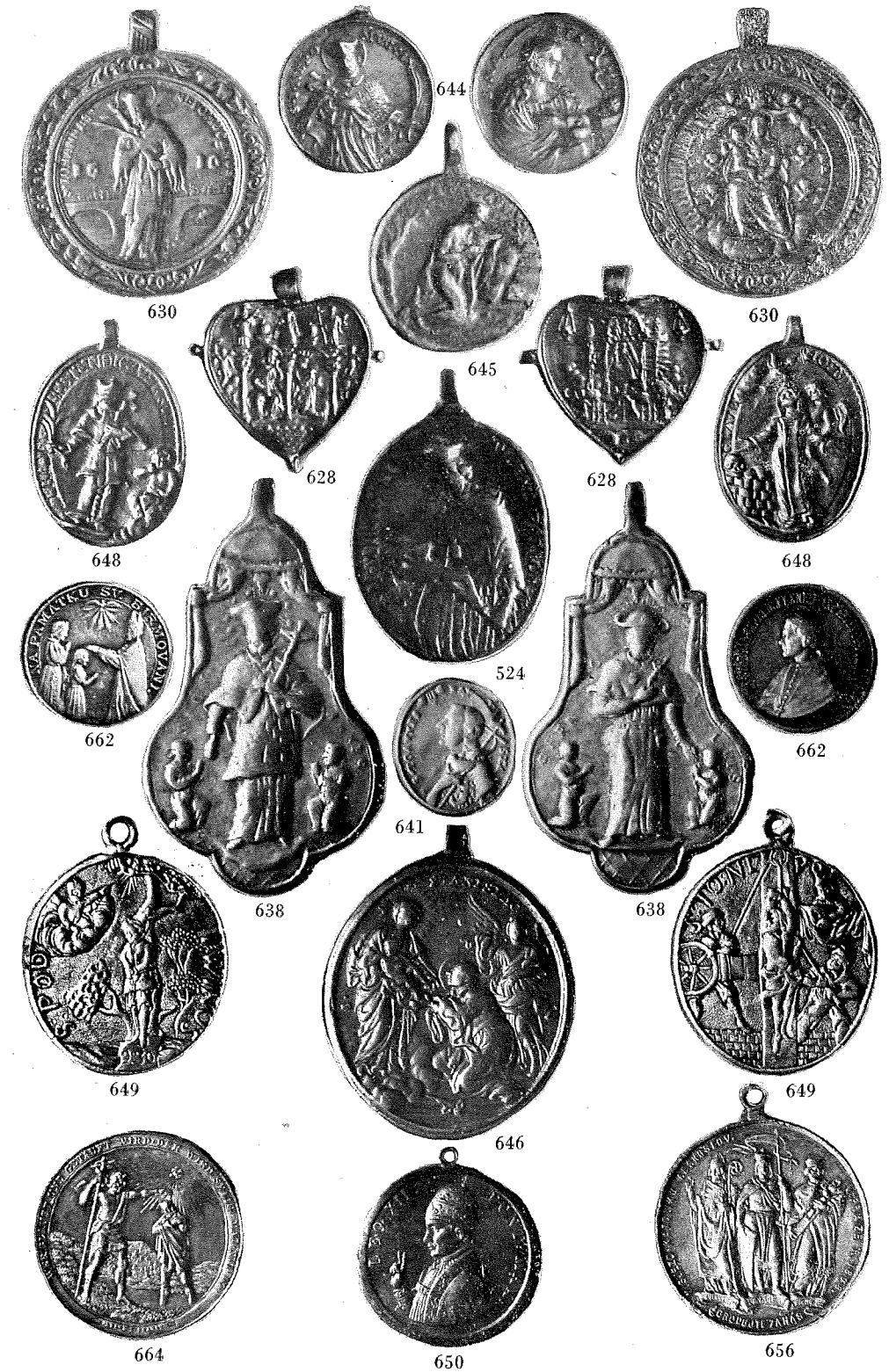
530

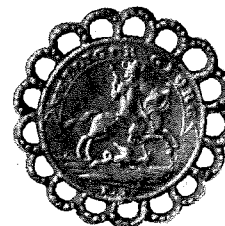
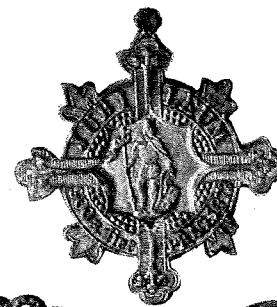

676

659

684

687

672

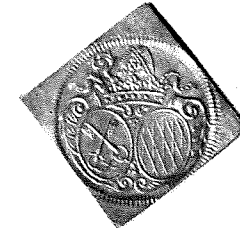
688

687

703

685

703

689

693

689

691

694

691

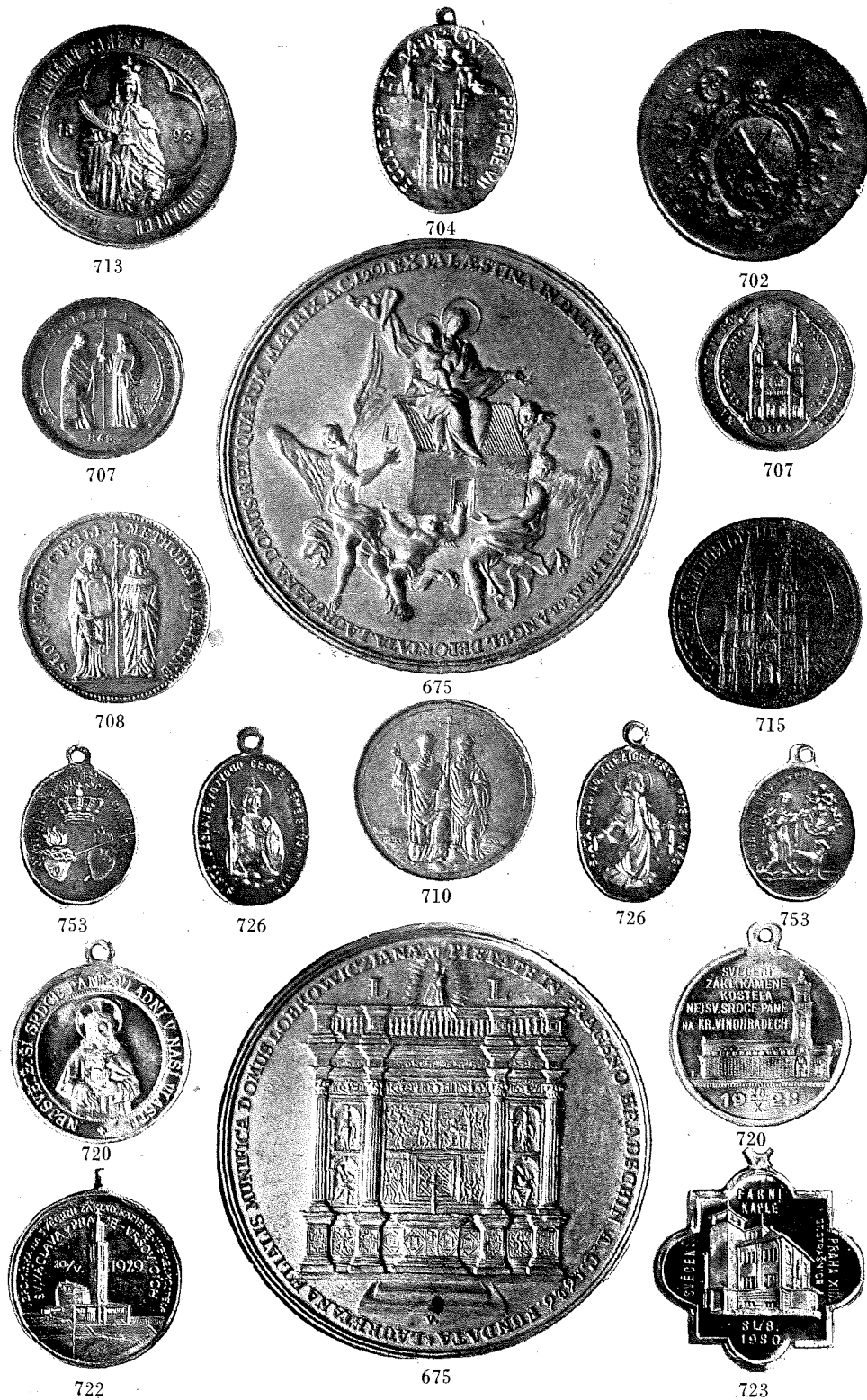
697

699

697

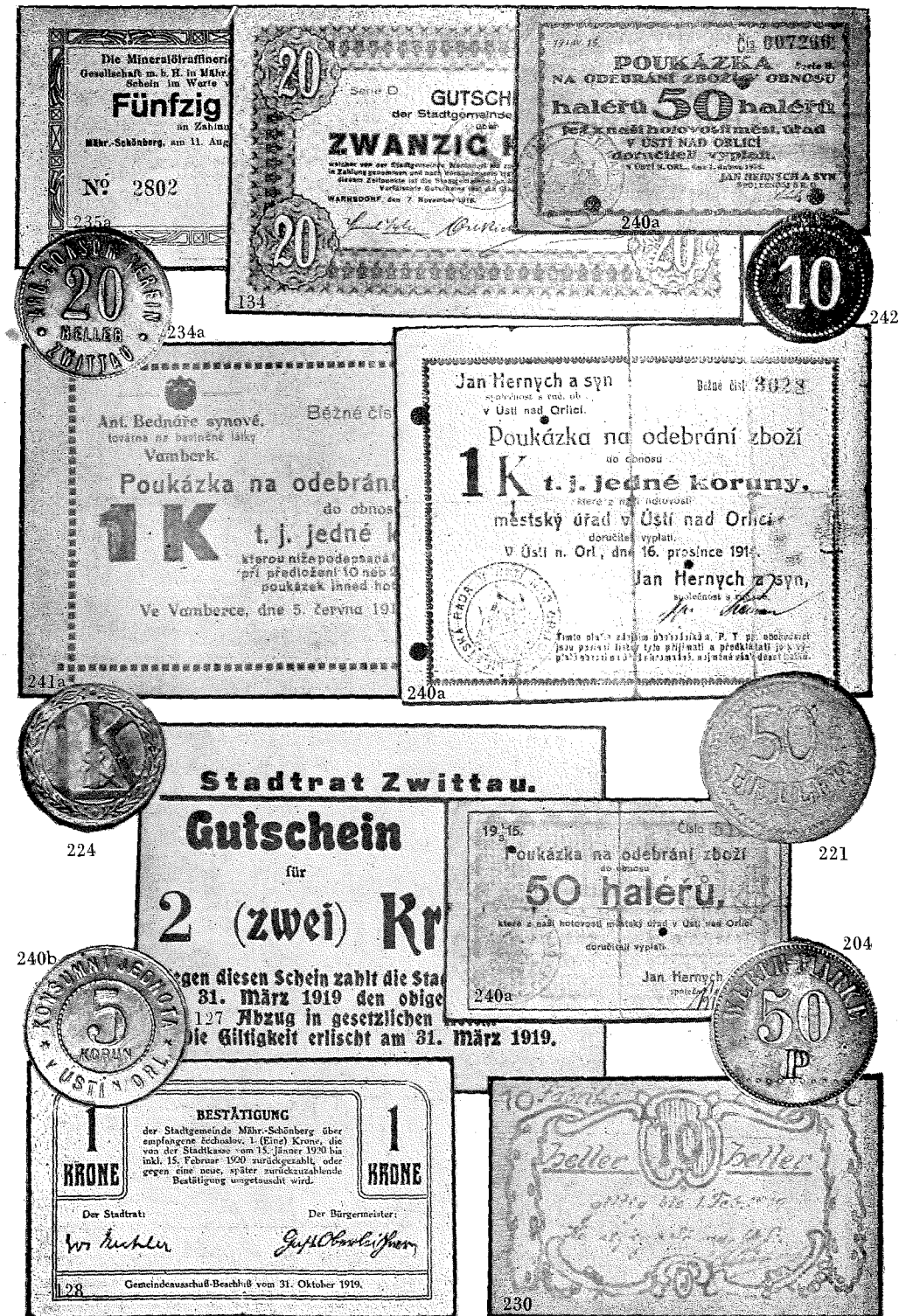

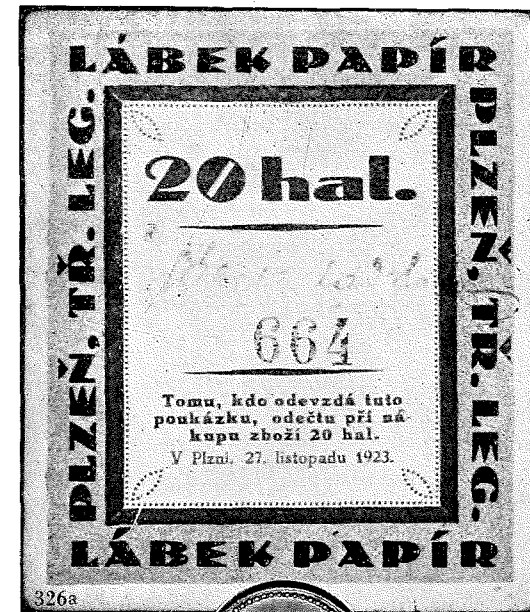
306

327b

317

326a

306

327b

317

327a

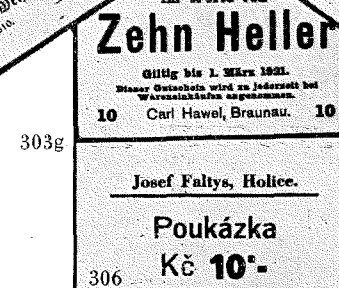
306

327a

335

303g

Poukázka
Kč 10.-

306

324

303p

308

334

334

303c

334

334

309

309

318a

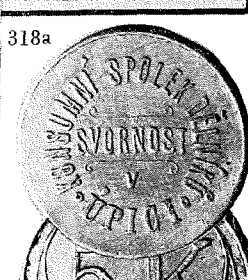
321a

318c

321a

318a

318a

308

318a